

מבית עלוני השבת

מטות	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	7:05	8:20	8:35	8:57
בני ברק	7:20	8:23	8:32	8:54
חיפה	7:13	8:24	8:36	8:58
אשדוד	7:20	8:23	8:32	8:54
בית שמש	7:04	8:21	8:34	8:56
קרית גת	7:21	8:22	8:34	8:56

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי

חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	7:05	8:20	8:57	תל אביב	7:21	8:23	8:55
אשדוד	7:20	8:23	8:54	אנטוורפן	9:21	10:41	10:50
מנשסטד	9:01	10:24	10:27	וינה	8:25	9:36	9:51
מונטריאול	8:15	9:22	9:41	טורונטו	8:32	9:37	9:59
לייקוואד	8:02	9:03	9:29	בלטימור	8:09	9:10	9:36
לוס אנג'לס	7:44	8:40	9:10	סאן פאולו	5:24	6:18	6:55

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

מטות בחו"ל	הנץ	סו"ש	סו"י	הצות	מנחה גדולה	מנחה קטנה	פלג	שקיעת פינחס
ירושלים	5:46:36	9:16	10:25	12:45:39	1:21	4:50	6:18	7:44:20
תל אביב	5:52:30	9:19	10:29	12:47:28	1:22	4:50	6:16	7:42:02
חיפה	5:50:03	9:18	10:27	12:46:35	1:22	4:50	6:16	7:42:43
אנטוורפן	5:59:21	9:53	11:12	1:48:52	2:28	6:22	8:00	9:37:27
לונדון	5:16:06	9:11	10:29	1:07:06	1:46	5:42	7:20	8:57:09
מנשסטד	5:15:53	9:15	10:35	1:15:37	1:56	5:55	7:35	9:14:16
וינה	5:23:12	9:12	10:28	1:01:13	1:39	5:28	7:04	8:38:27
ציריך	5:57:23	9:44	11:00	1:32:25	2:10	5:58	7:32	9:06:42
מונטריאול	5:32:13	9:16	10:31	1:00:49	1:38	5:22	6:56	8:28:43
טורונטו	6:01:09	8:48	10:20	1:24:04	2:01	5:42	7:15	8:46:20
ניו יארק	5:47:51	9:25	10:37	1:02:37	1:39	5:16	6:47	8:16:50
לייקוואד	5:50:16	9:26	10:38	1:03:25	1:40	5:16	6:46	8:16:02
בלטימור	6:01:58	9:37	10:49	1:13:01	1:49	5:25	6:54	8:23:33
שיקאגו	5:39:12	9:17	10:30	1:25:04	1:34	5:13	6:44	8:14:20
לוס אנג'לס	6:00:43	9:30	10:39	1:25:32	1:35	5:04	6:31	7:57:57
סאן פאולו	6:44:05	9:28	10:23	1:23:01	12:43	3:26	4:34	5:42:10
מלבורן	7:25:17	9:56	10:46	12:26:40	12:57	3:23	4:26	5:28:23

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשמות שלא הניחו אחריהם זש"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי בבלי	דף היומי ירושלמי	משנה יומית	הלכה יומית	עמוד יומי	רמב"ם
ז'	כד תמוז	ח	כה	א, ח-ט	תקמוז, ז-ט	חלק ג' קלט.	שאר אבות הטומאה כ'
א'	כה תמוז	ט	כו	ב, א-ב	תקמוז, י-ב	חלק ג' קלט:	טומאת אוכלין א'
ב'	כו תמוז	י	כז	ג, ד-ה	תקמוז, א-ג	חלק ג' קמ.	טומאת אוכלין ב'
ג'	כז תמוז	יא	כח	ד, ה-ו	תקמוז, ד-ו	חלק ג' קמ:	טומאת אוכלין ג'
ד'	כח תמוז	יב	כט	ה, ו-ז	תקמוז, ז-ט	חלק ג' קמא.	טומאת אוכלין ד'
ה'	כט תמוז	יג	ל	ו, ז-ח	תקמוז, ו-ח	חלק ג' קמא:	טומאת אוכלין ה'
ו'	א אב	יד	לא	ז, ח-ט	תקמוז, ח-ט	חלק ג' קמב.	טומאת אוכלין ו'

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זש"ק

ימי זכרון

כ"ד תמוז	ר' מנדל ב"ר טוביה בייליס
כ"ד תמוז	מרת טריינא ב"ר זאב
כ"ד תמוז	מרת מרים ב"ר צבי שוורץ
כ"ה תמוז	ר' אברהם מאיר ב"ר יעקב צבי
כ"ה תמוז	ר' יצחק מאיר ב"ר יהודה אריה לייבל בנצלביץ
כ"ה תמוז	מרת דבורה רבקה ב"ר שמשון חיים גרמייזא
כ"ה תמוז	מרת קלארא קראנצא ב"ר מנחם מנדל שוליינון
כ"ו תמוז	ר' אברהם שרגא ב"ר יחיאל שמעון בנציון מינסקי
כ"ו תמוז	מרת פסל רבקה ב"ר ישראל צבי
כ"ו תמוז	מרת שרה ב"ר נחמן פרידמן
כ"ו תמוז	הב" סיימא ב"ר נתן גליק
כ"ז תמוז	הג"ד אברהם יצחק ב"ר יוסף פנהס הולנדר
כ"ז תמוז	רבי שלמה בהג"ד מרדכי מזויהל ארה"ב גולדמן
כ"ז תמוז	הרבנית דבורה רחל ב"ר יעקב יחזקי' ניימן
כ"ז תמוז	ר' שאול ב"ר אברהם הוטערער
כ"ח תמוז	מרת בלה ב"ר יוסף
כ"ח תמוז	מרת הדסה ב"ר מנחם
כ"ט תמוז	מרת אסתר ב"ר משה איצקוביץ
א' אב	הרבנית חי' מלכה ב"ר אפרים רוזנברג
א' אב	ר' נחום אלימלך ב"ר אהרן מתת"י
א' אב	מרת דינה בת לאה
א' אב	מרת שרה ב"ר יעקב ראובן

הודעה משמחת

גבאי בתי מדרשים ישיבות וכוללים, יכולים לקבל במייל, את כל הגליונות של חסד ואמת לשנת תשע"ט!

במייל: shtfila@gmail.com

תורמים למען חסד של אמת וזוכים לישועות!

אברכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: **0722-81-85-82**

לעדכון שמות, ולתרומות: 0722-81-85-82 או באמצעות אתר "שומע תפילה" www.tfilot.org | לקבלת העלון בדוא"ל: shtfila@gmail.com

שבוע הספר בהגיות הספרים המבחרות סדרת "שבת טיש" בהמשך פרקים במחיר מיוחד!

גיליון מס' 361
שנה 6

פרשת מטות, כ"ד בתמוז תשע"ט
שבת מברכים חודש מנחם אב. מולדו: ליל ה' שעה 4 עם 22 דק, 3 חלקים. ר"ח ביום ו'.

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

איש כייזר נדר (ל, א) - כ"י ראשי תבות בנוים, ידות. לרמוז לדברי חז"ל, פניני נדרים כנדרים, וידות נדרים כנדרים, שכלם נחשבים כנדרים. ולכן פנינים קודמים לידות, שהפנינים מדאורייתא והידות נלמדו בדרשה. (אור משה)

ככלהיצא מפיו יעשה (סם) - ככל נכתבה בכ"ה הדמיון, כדי לרמוז לאדם שצריך להיות פיו ולבו שווים, וכן אמרו חז"ל שהנודר צריך להיות פיו ולבו שווים. (אור החמה)

עוד רמז יש כאן לדעת מהר"ם גלנטי, שבנתינת צדקה לא מתחייבים עד שמוציאים בשפתים, והנודר בכתב לא מתחייב, ולכן נאמר "ככלהיצא מפיו יעשה". (ירד יעקב)

כייחורש לה ביום שמעו (ל, טו) - החרש לה ביום סופי תבות משה, כי משה החריש ביום שמעו שלא יכנס לארץ ישראל, ולכן לא התקבלה תפלתו ולא התר נדרו. (כסא רחמים)

וכלי הקדש והצצרות התרועה בידו (לא, ו) - על כלי הקדש פירש רש"י "זה הארון והציץ, ורמז לזה שהתבות וכלי הקדש בגימטריה זה הארון והציץ". (שארית יעקב)

ואת בלעם בריבעור הרגו חרב (לא, ח) - אמרו במדרש, שבלעם פרח באויר בכתב הטמאה שבו, והורידוהו בשם המפרש והרגוהו. ורמז לזה, שהתבות בריבעור הרגו חרב בגימטריה פרח באויר והורידוהו. (נהר שלום)

ומקנה רב היה לבני ראובן ולבנייזר (לב, א) - אמרו במדרש, ששבטי גד וראובן גלו ח' שנים לפני שאר השבטים, בגלל שקבלו נחלתם ח' שנים לפני בלם. ורמז זאת שלמה המלך במשלי "נחלה מבהלת בראשונה ואחריתה לא תברך", מבהלת פה פתיב. (נהר שלום)

ויקרא לה נבח בשמו (לב, מב) - כתב האריז"ל, שהמדבר לשון הרע מתגלגל בכלב נובח, ומרמז גתבת לה שהיא ראשי תבות לשון הרע, ואז נבח - מתגלגל בכלב נובח. ועוד רמז לזה בתחלת הפסוק בתבות ונבח הלך, הלך ראשי תבות לשון הרע בלב. (נשמח חיים)

ספורים בפרשה

איש כייזר נדר לה' (א, ל)

מדרש פליאה יש על פסוק זה: "איש כייזר נדר לה', הדיא הוא דקתיב ימיו בצל עובר". סגנון של ישראל רבי לוי יצחק מפרדוטישוב, מכאן ב"קדשת לוי" את המדרש עליו דברי הגמרא בנדרים, שאסור לנדר בגסס לה' קרבן, אלא קרבן לה'. מפני שחוששים שמא יוציא שם שמים לבטלה ובסוף לא ידר, וכתבו הפוסקים (החיד"א בשם הש"ך, ובעין זה גם בזר פירוש ואתחנן), שהסבה היא מפני שחוששים שמא ימות בינתיים ולא יספיק להוסיף ולומר 'קרבן', וזוהי פונת המדרש על פסוק זה "איש כייזר" - הנודר יאמר בגסס זה "נדר לה'" ולא להפך, כי ימיו בצל עובר.

פרשת נאה זו, דרש רבי יעקב משלם אורנשטין בעל "ישועות יעקב", שכבר מנעוהו התפרסם בכשרונותיו הנדירים ושמו יצא לפניו בעלוי נפלא, ובגיל שתיים עשרה שנה כבר בקשו רבים להשתדף עמו. שלח פעם אחד מעשירי המדינה למדן חריף מה, כדי שיתנה על קנקנו של הנער ויבדק את כחו בתורה. באשר הופיע לפניו הנער, הושיט לו הבוחן את ידו בכרבת "שלוש עליכם", ומיד נכנס עמו בשיחה ואמר: "אמר נא דבר לפול על 'שלוש עליכם'. תמיהו כל המסבים על השאלה המשנה, אולם הנער העלוי החל לפלפל על אתר: "תמיהו יש לי על המנהג הנפוץ, מדוע המקור הראשון אומר 'שלוש עליכם', ואלו העונה מהפך את התבות ואומר 'עליכם שלום', למה לא ישיב השני כפי ברפת הראשון? אלא שהרי אמרו חז"ל שבשעת הנדר לא יאמר 'לה' קרבן' אלא 'קרבן לה', ופרשוהו שהוא מחפש שמא ימות בינתיים ונמצא שהזכיר שם שמים לבטלה. ואם כן נשאלת השאלה, איך מתר לומר 'שלוש עליכם', והרי 'שלוש' הוא אחד משמותיו של הקב"ה? אלא שידוע (אין לו מקור בזה"ל!) ש'המקדים שלום לחברו מאריכים לו ימיו ושנותיו, ולכן הראשון שהוא מקדים שלום אין לחשוש שמא ימות, ולכן אומר 'שלוש עליכם', אולם על העונה לא נאמר שמאריך ימים, ולכן צריך הוא להזהר ולהקדים 'עליכם' ל'שלוש' שהוא שמו של הקב"ה, כמו 'קרבן לה'". תשובתו הקולעת של הנער העלוי הדהימה את הסובבים וכלם נמנו ונמרו כי עתיד הוא להאיר את שמי היהדות בתורתו, כפי שאמנם היה. יש להוסיף, שה'ישועות יעקב' הדפיס פרוש זה בספרו על יורה דעה, ומצטט את המקור מהירושלמי, אך תמוה הוא כי אינו שם.

והייתם נקים מה' ומישראל (לב, כב)

אחד מתלמידיו של ה"הפץ חיים" התמנה לכהן פרב, ומפיון שהיה צעיר ל'מים וחסר נסיון, בקש מרבו הדרכה פיצד לנהג עם בני קהלתו. אמר לו ה"הפץ חיים": "בפרשת מטות, קרא משה רבנו לבני ראובן ובני גד ואמר להם 'והייתם נקים מה' ומישראל'. דברים אלו יהיו נר לרגליך ולרגלי כל רב גישוראל. בראשונה צריך הרב לראג שבני הקהלה יהיו 'נקים לה', וישגיח על קיום התורה והמצוות בעיר, ולאחר מכן יפעל למצא חן בעיני ישראל, אך מי שמהפך את הסדר ומבקש תחלה למצא חן בעיני בני הקהלה ואחר כך מחפש לצאת ידי חובתו כלפי שמים, סופו שהוא נכשל בשניהם ואין רוח המקום והקריאות נוחה הימנו".

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי
ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 7.05 צאת השבת 8.20 רבנו תם 8.57

לפבלת הגיליון והנחמות
5806777@gmail.com :ל'אית

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכרון הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו
לע"נ גמילה בת כבוד, אליהו בן חנינה ושמעון בן גמילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה
ולע"נ מרת רחל בת אנייה גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגאו בן יצחק טדה
ולרפואת: החבור גבראל זנטי בן חנינה שיחי, חוקיה בן כפי שיחי ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושח"י

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת מטות תשע"ט

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

איש כי ידר נדר לדי' (ל, ג)

במדרש: הדא הוא דכתיב "ימינו כצל עובר" בביאור מדרש זה כתב בספר הקדוש "קדושת לוי", עפ"י הגמ' נדרים (י, א) שאסור לומר "לה' קרבן" רק יאמר "קרבן לה'" והטעם, שמא ימות אחרי שיזכיר שם ד' קודם שיאמר "קרבן" ויוציא ח"ו שם שמים לבטלה, לפי זה אמר כאן הפסוק "נדר לה'" ולא כתוב "לה' נדר" כנ"ל שמא ימות קודם, וזה מה שבא המדרש ליישב, למה כתב בסדר זה? ומתירץ הדא הוא דכתיב ימינו כצל עובר וא"כ יש חשש שלא יספיק לסיים את המילה קרבן.

בהקשר לזה, ישנה פנינה נפלאה בספר "שם משמעון" על התורה, בשם הרב הגאון החסיד מו"ה יצחק פרענקל זצ"ל האבד"ק טיסמניץ שהקשה על מנהג העולם כשנותנים שלום זה לזה, שהמקדים שלום לחבירו אומר "שלום עליכם" וחבירו משיבו "עליכם השלום" וקשה למה לא משיבו ג"כ "שלום עליכם" ולמה הפוך מילותיו? ותירץ הגאון ז"ל שהטעם הוא דמצינו ש"שלום" הוא אחד משמותיו של הקב"ה כמו שנאמר בספר שופטים "ויקראו לה' שלום", לפי זה יש לבאר שלכן עונה חבירו "עליכם השלום" ולא "שלום עליכם" מטעם דחיישין שמא ימות ח"ו ונמצא שם שמים מתחלל, ואם תשאל איך יכול הראשון לומר מקודם "שלום" ואחר כך "עליכם" ולמה לא חיישין שמא ימות? התשובה: מטעם דאיתא בחז"ל "כל המקדים שלום לחבירו מאריכין לו ימיו ושנותיו" א"כ ליכא למיחש כלל שמא ימות דאדרבא מאריכין לו ימיו ושנותיו...

(תפארת יוסף)

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל, ג)

בספר "דרך שיחה" (מה שנשאל והשיב הגר"ח קנייבסקי שליט"א) מובא:

הביא הרב בס' "ארחות ישר" (דף ו' ע"ב) מספר חסידים שאם ישמור האדם את פיו מדיבורים אסורים ולא יחל דברו, אזי כל אשר יבקש מהש"ת יתקבל, וכן הובא מהחיד"א על פסוק זה.

והוסיף הרב: סיפר לי אבא זצ"ל שכאשר בנו את בנין ישיבת נובהרדוק בפנינסק, היו באים מדי שנה לסנדלר שם כדי לבקש כסף, ופעם אחת אמר למבקשים: "לא גמרתם את הבנין, לעולם כבר לא תגמרו!" וכך הוה, לפני שגמרו את הבנין באה השואה ולא גמרו את הבנין.

שאלתי את הרב אם הכיר את הסנדלר מת"א שמחזיקים אותו לצדיק וקדוש, ואמר לי: לא הכרתיו, רק פ"א בא אלי יהודי שאתן לו כת"י מהחזו"א, שאלתיו למה לך זה, ואמר שהוא חולה מאד רח"ל, ולפי דעת הרופאים נותרו לו רק שבועיים לחיות, הלך לסנדלר הנ"ל, ואמר לו שישגי כת"י של החזו"א ויתלהו על צווארו כמו קמיע ועי"ז יחיה, לי לא היה כת"י מהחזו"א, ושלחתיו להגר"ר שמריהו גריינימן זצ"ל, ולא ידוע לי מה היה סופו של הנ"ל.

סיפר הרב שליט"א, כי הרופא הגוי שבא מארה"ב לנתח את חמיו מרן הגרי"ש אלישיב (שליט"א) [זצ"ל] ביקש ברכה מחמיו, ושאלו: על מה אתה רוצה ברכה? וענהו, שהניתוח יצליח. ונתן לו ברכה. ואמרתי להרב שאם כן נמצא שהניתוח עבר ב"ה בהצלחה מכח ברכת חמיו, רק שתמיד הרי אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורין אכן כאן הרי היה זה ברכה לגוי, ועי"ז אינו בגדר "מתיר עצמו" נהנה הרב והוסיף: שבמסכת מועד קטן דף ט' ע"ב אמרו "אמר ליה הנך כולהו ברכתא נינהו וכו'" ושמעתי מאבא זצ"ל, בשם המגיד מדובנא ז"ל שאמר כי מה שאמרו כך כי ידעו שלא יבין ושאל אביו, ועי"ז שאביו יתרגם זה יהיה ברכה מאביו.

סיפר הרב, כי השאגת אריה בסוף ימיו היה רב במיץ, ושמע שאנשים מתלחשים, שאל על מה, וענו שהנה לא ידעו שיבוא רב זקן כזה, וכמה זמן כבר יהיה אצלם. השאגת אריה היה אז בן שבעים שנה ואמר, שהוא מבטיח להם עשרים שנה, ואכן כך היה שנפטר כשהיה בן תשעים.

סיפר הרב, שסיפר לו הגאון ר' מאיר קרליץ זצ"ל, כי בוילנא היכן שהגר"א קבע מקום תפילתו היתה חבית עם מים לנט"י עבור הציבור, פ"א

נגש הגר"א ליטול ידיו, ולא היו כבר מים בחבית, ראה זאת א' הילדים, רץ מיד לביתו והביא לו מים, אמר לו הגר"א: תחיה מאה שנה. כשהגיע הלה לגיל תשעים ותשע, נחלה, ולא רצה שיביאו רופא אצלו, ובהגיעו לגיל מאה שנה בדיוק, נפטר. ר' מאיר סיפר שהכיר את היהודי בוילנא.

אמרתי להרב מה ששמעתי שהיה אצל הח"ח הרבה פעמים שביקשוהו ברכה, והיה עונה: למה לך ללכת מאחור תלך ותפנה בדרך הישרה להקב"ה. ופ"א אמר כן לבני זוג שלא זכו לזש"ק לכו ישר להקב"ה ואח"כ באמת נושעו. וביאר הרב, מקודם חשבו שיש מה שיכול להושיען ואח"כ סמכו רק על הקב"ה, בזה לבד נושעו.

סיפר הרב, כי כאשר עמד ש. פ. לבחירות מול מ. ב. אמרו לאבא זצ"ל ש. פ. אמר כי אם יבחר לראה"מ יקח את כל בחורי הישיבות לצבא. ואמר אבא ז"ל "ער וועט קיין מאל ניט זיין אראש ממשלה" - הוא כבר אף פעם לא יהיה ראש ממשלה. אמרו לי שהוא מרגיש ש'קללה רובצת עליו' אני יודע איזו קללה, זו הקללה של האבא, ואף ש'יהן כרא"מ באופן של 'ממלא מקום', אבל מעולם לא נבחר יותר.

כך היו הגדולים מכסים את המופתים שעשו: ספרתי להרב מה ששמעתי מהגאון ר' יואל קלופט זצ"ל, ששמע מהרב קלמס זצ"ל רב דמוסקבה, שפ"א נסע הרב קלמס עם הרידב"ז ברכבת, ולפתע הגיע לרידב"ז יהודי המתחנן על אשתו שהיא עומדת לילד וכבר התחילו צירים, וכעת היא ברכבת באמצע הדרך. אמר לו הרידב"ז: מה אני כבר יכול לעזור לך, המשיך האיש להתחנן על נפשו, ואז אמר לו הרידב"ז: תאמר שבע פעמים "יושב בסתר וגו'" הפוך. והנה מיד אח"כ בא היהודי והודה לרידב"ז שאכן פסקו הצירים. שאל הרב קלמס את הרידב"ז: מהיכתי תיתי אמרת לו כך? ענהו הרידב"ז: העניין פשוט יש סגולה למקשה לילד לומר שבע פעמים "יושב בסתר וגו'" שזה מציל מצרה, וכיון שה'מקשה לילד' נפתח הולד ע"י שאומרים יושב בסתר ישר, ממילא על ידי שאומרים אותו הפוך נסגר הולד...

הוסיף הרב: היתה פעם אשה עגונה שבעלה נעלם ולא ידעה אם הוא חי או שמא השתמד ח"ו, באה אל ה'בית הלוי' ואמר לה: מה אוכל לעזור לך, אמרה לו: רבי רק תאמר לי אם הוא חי, ענה לה: הוא חי. שוב שאלה: רק תאמר לי אם הוא השתמד, ענה לה: לא. ושוב שאלה: רק תאמר לי אם יחזור, ענה לה: יחזור. ולאחר זמן אכן חזר הבעל חי בריא ושלם. אמרו לבית הלוי כי הנה מופת גדול. אמר להם אין זה מופת כלל, כי מה שאמרתי שהוא חי, משום "חזקת חיים". מה שאמרתי שלא השתמד, משום "חזקת כשרות". ומה שאמרתי שישוב, כי אם הוא חי, וכשר, מדוע שלא יחזור...

ידוע המעשה על רבי אהרן הכהן זצ"ל, חתן מרן הח"ח זצ"ל, בהיותו אברך סמוך על שולחן חותנו נחל פעם אכזבה בהשתדלותו להשיג משרת רבנות בעיר מסויימת, הצטער על כך ר' אהרן והשיח לבו בפני חותנו. הח"ח דיבר על לבו, והצביע על גודל האחוריות שברבנות, וכי אין כדאי להצטער בשל אי קבלת המשרה. ברם, דעתו של חתנו טרם נחה בזאת. הציע לפניו הח"ח לספר לו מה שאירע לו בתקופה הקצרה בה כיהן כרב בעיירתו ראדיון, ושהיווה א' הגורמים לעזיבתו את הרבנות, אך בתנאי שיקבל ר' אהרן ע"ע לבל יספר זאת לאיש כל עוד שהוא - הח"ח - נמצא בחיים, וכך סיפר לו הח"ח:

באותו זמן ארע שאחד הקצבים נתפס במכירת בשר טריפה, והועבר מיד מחזקתו. הלה בא לפני, והביע חרטה על מעשהו, והבטיח שלא ישוב עוד לכסלה. נוכחתי שהלה מתכוון ברצינות, ומאידך היה נתון במצוקה וטפלי היו תלויים בו, שיתפתי מדת רחמים לדין והחזרתיו לכשרותו, ואילו על חטאו קנסתיו לנדב לבימ"ד ארבעים ליטרא של נרות. הקצב לא האריך ימים לאחר אותו מעשה, וכעבור זמן קצר הלך לעולמו. באחד הימים, ואני לומד כדרכי בעזרת נשים שליד ביהכ"נס, נפלה עלי תרדמה, ובחלומי,

"כל הכופר בטובתו של חברו כאילו כופר בטובתו של מקום", ואם כן, כיצד ישעבד לבו לאביו שבשמים, הרי כופר בטובתם של אחרים.

בעל גאווה לא מכיר טובה

"כל הנהנה מהעולם הזה בלא ברכה כאילו גוזל את הקב"ה ואת כנסת ישראל" הברכה זו דוגמה של הרגשת חובה להקב"ה ואמירת תודה "ברוך אתה ה' - שהכל נהיה בדברו".

הכלל הוא כי אם אדם יודע בכל ליבו - הכל מוכרע רק בידי שמים, כל גרגיר פרנסה ובריאות - הוא מכיר טובה, ומברך להקב"ה בכוונה ובכל ליבו. ואם הוא בעל גאווה חושב ש"אני" מפרנס את עצמי וכו' וכו' אינו מכיר טובה. לכן, כל כך מאוס בעל גאווה. דבר פלא תראו, על הקב"ה נאמר "השוכן אותם בתוך טומאתם" גם עם בעל עבירה טמא, הקב"ה כביכול למתגורר, אבל עם בעל גאווה לא: "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת" מהו בעל גאווה אמיתי? החושב כי הוא יכול לעשות משהו בעולם. מדוע שיכיר טובה למישהו הרי אני עושה, אני אפרנס, אני מרפא.

(בחורים יקרים, אתם לומדים כאן בשיבה, התעליתם ב"ה, נבניתם, - נהייתם בני תורה - גן עדן ממשי! וודאי מוטל עליכם להעריך ולהוקיר טובה. אילו היתה לכם הרגשה עד כמה עוזר לכם הרב, החברותא, המשגיח, המטבח וכו' הייתם מהדרים תמיד ב- הכרת הטוב).

"רבונו של עולם" חדש

בפולניה, מקום מגורי בילדותי, סיפרו סיפור. על חזן בית הכנסת בחגים. הוא הקפיד לשיר עם מקהלה את ה"ריבונו של עולם" הנאמר בעת הוצאת ספרי תורה מן ההיכל, השיר היה מתארך זמן רב, "ביים בם, בים בים - - - - - ריבונו - של - עולם..."

ערב ראש השנה לחש החזן באוזני הגבאי הראשי של בית הכנסת: "אני מגלה רק לך, ר' גבאי, לכבוד ראש השנה הקרוב, יש לי 'ריבונו של עולם' חדש".

חיך הגבאי השנון, ואמר: "חזן, חזן, הזהר לך, עד שתעשה רבונו של עולם חדש הוא יעשה חזן חדש, הוא חזק ממך, תישמר ממנו".

החיים, הבריאות, השכל - כל נשימה ונשימה - תלויה ועומדת רק על הקב"ה וחובה להכיר טובה! כי בידי הכל.

המשך -

זו אכן שאלת המדרש (במדבר רבה כב, ג): "וישלח אותם משה" (במדבר לא, ו) אמר הקב"ה למשה: "נקום נקמת", אתה בעצמך, והוא משלח אחרים? אלא מפני שנתגדל בארץ מדין אמר: אינו בדין שאני מצר למי שעשה לי טובה. המשל אומר: "בור ששתית ממנו, אל תזרוק בו אבן" (יעוין בב"ק צב ע"ב).

איני מבין, מילא, כשנשלח משה לגאול את ישראל וביקש לקבל תחילה רשות מיתרו, "מפני שקבלתי יתרו ופתח לי ביתו ואני עמו כבן, ומי שהוא פותח פתחו לחברו נפשו חייב לו" (שמות רבה, ד, ב) מובן. אבל מדין!?

האם משום שיתרו התגורר במדין - ונדוהו שם, ורדפו בנותיו (רש"י שמות ב, טז) ואחר כך בקשו לעקור את עם ישראל וניסו להחטיאו בחמורות שבעברות - ועודו חייב להכיר להם טובה?

אשאל. אדרבה, ענו לו: סטאלין רדף את היהדות והיהודים, אימלל כה רבים בהריגה, וב"גדול המחטיאו יותר מן ההורג" האם צריך שתהיה בלבי פנה חמה לרוסים שהגלוני לסיביר, רק משום שהתחתנתי ברוסיה, בבית חמי שסבל בעצמו מרורות מהם!?

ממשה רבינו למדנו, שכן,

לא מובן? נכון, אז נסביר - האנושות מתחלקת לשנים, לא נעים לומר: לתלמידי משה רבינו, ולתלמידי בלעם הרשע.

משה רבינו הוא האדם שלא חושב שמגיע לו משהו: "ואתחנן אל ה'" (דברים ג, כג) אין חינון בכל מקום אלא מתנת חנם. אף על פי שיש לצדיקים לתלות במעשיהם הטובים אין מבקשים מאת המקום אלא מתנת חנם (רש"י).

כל מעלה שיש בו, מהבורא יתברך. החיים ממנו. הכישורים, ממנו. היכולות, ממנו. "כי גם כל מעשינו פעלת לנו" (ישעיה כו, יב).

"ה' אלוקים אתה החילות" (דברים ג, כד). אנשים סבורים שההתחלה לפחות מהם, ואז זוכים לעזרת שמים, "אקרא לאל גומר עלי" (תהלים נז, ג). "גול על ה' דרכך ובטח עליו והוא יעשה" (תהלים לו, ה) אתה תתחיל לגלגל, וה' יסיים (יעבץ אבות פ"ב מ"ב) אבל משה רבינו אמר: גם ההתחלה ממך (דרשות הר"ן, דרוש ט) דבר אינו ממני. הכל מקבל הוא, ועל הכל

אסיר תודה ומכיר טובה. לאדם, ומכל שכן לבורא.

מולו נצב בלעם, שיא האנוכיות, הכל סובב בעיניו סביבו. והוא מכיר בכך, ואומר לבלק: הושוונו להיות שנינו כפויי טובה. בלק היה צאצא לוט שנצל מסדום בזכות אברהם ובלעם היה צאצא לבן שזכה לבנים בזכות

יעקב, ושניהם מבקשים לאבד את העם שחייבים הם חייהם לאבותיו (במדבר רבה כ, יט)!

ופרט נוסף למדנו בסוגיית הכרת הטוב של משה רבינו: וכי חשבו המדיינים להציל או לארץ, להיטיב עם משה רבינו? וכי היו מועדים לכך שמצא אצלם מקלט? אין זה מענינו. אינו צריך ואינו רוצה לחשוב מדוע היטיבו. די לו שקיבל מהם טובה! מחובתו לחשוב מה הוא חייב ותו לא!

כך, כשלא הכה את היאור, אלא נצטוו להורות לאהרן, "לפי שהגן היאור על משה כשהושלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדע" (רש"י שמות ז, יט). ובמכת כנים "לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה, לפי שהגן עליו כשהרג את המצרי וטמנו בחול, ולקה על ידי אהרן" (רש"י שמות ח, יב). וכי היה היאור מודע לכך שנושא הוא את תיבת הגומא, וכי מרצונו עשה זאת. האם המפליג בספינה מכיר טובה למים, והטס באוירון מודה לאויר?

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

משה רבינו מחפש למי להכיר טובה, כדי לתפעל את מידת הכרת הטובה. ואם יתרגל בה ויכיר טובה לבני אדם, יעלה ממנה להכיר טובה להוריו, "וכשיקבע זאת המדה בנפשו יעלה ממנה להכיר טובה לה' ברוך הוא שהוא סיבתו וסיבת כל אבותיו עד אדם הראשון, ושהוציאו לאויר העולם, וסיפק צרכיו כל ימיו, והעמידו על מתכותו ושלימות איבריו, ונתן בו נפש יודעת ומשכלת שבלעדה היה כבהמה, ועירך במחשבתו במה וכמה ראוי לו ליהזר בעבודתו יתברך!" ("חינוך" מצוה לג). ולכן, ומשום כך, הרגיל משה עצמו לא להסתפק בהכרת הטובה לסיבה הקרובה, כתיבה שהיצלתו, אלא גם לזו שמאחריה, למים שנשא את התיבה. ולא רק ליתרו שפתח בפניו דלתו, אלא גם לעמו של יתרו. שמשם יעלה בהכרת הטוב שלב אחר שלב, עד לקב"ה הסיבה הראשונה.

משה רבינו ע"ה לא זו בלבד שהכיר טובה לצפורו, שהסכימה להנשא לו, אלא גם לסיבתה, ליתרו, ולסיבתו למדין - ואנו, מי מדבר על הכרת הטוב לשווער ולשוויגער - לאשה, מכירים! ולהורים!?

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

משה רבינו ע"ה לא זו בלבד שהכיר טובה לצפורו, שהסכימה להנשא לו, אלא גם לסיבתה, ליתרו, ולסיבתו למדין - ואנו, מי מדבר על הכרת הטוב לשווער ולשוויגער - לאשה, מכירים! ולהורים!?

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

וזה עצוב, כי אלו שאלות ששואל בלעם.

פינחס שקול ככולם, כמו שמשוה רבינו במלחמת עמלק הרים ידיו עבור כל ישראל, כך פינחס התפלל והכניס בהם אור האמונה במוחש. ולכן גם כשהרבי שולח אדם שישע במטוס למדינה רחוקה, צריך להתפלל שיזכור שהוא שליח של הרבי, בלי זה, יתנפח בגאווה ח"ו.

וכן מעשה בהאדמו"ר הבית ישראל כשנפרד ממנו סוחר אחד כשבא ליסוע למרחקים, ביקש ממנו שיביא לו מקטרת מפאריז, שיזכור גם בפאריז את הבית ישראל...

כך גם כשעושים רצון הבורא ית"ש, צריכים רחמים גדולים לזכור שאנו עושים שליחותו ואין לנו כלום מעצמנו, כי ה' אחד ושמו אחד.

(הגרמ"י רייזמן)

ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד ממנו איש (לא, מט)

הרב שלמה לוינשטיין שליט"א

מורי ורבותי! שלושת ההפטרות בשלושת השבועות לפני ט' באב הם כך: דברי ירמיהו, שמעו דבר ד', וחזון ישעיהו. אומר הרבי ר' יונתן אייבשיץ שזה בא להגיד לנו מה צריכים לתקן, שלשת העבירות שהכי הרבה נכשלים בהם "דברי" מלשון דיבור, "שמעו" זה השמיעה ו"חזון" זה הראיה.

שמירת העיניים, רבי מיכל יהודה (שליט"א) זצ"ל היתה לו אמא זקנה שגרה בבני ברק ברח' בעש"ט, ואיפה רבי מיכל יהודה גר? ברח' וילקומיר, 5 דק' הליכה, רבי מיכל יהודה נהג לבקרה מידי שבוע בשבוע, עד, שהתחיל לבוא כל יום... שאלה אותו "מה קרה שהתחלת לבוא כל יום?" ענה: "למה לא? זה הרי כיבוד או"א", "ועד היום" – שאלה, ענה: "עד היום היה חבל על העיניים" "נו, והיום?" "היום" ענה רבי מיכל יהודה "ברוך השם נהיה לי "קטרקט" בעיניים (חולי שנהיה כיסוי כזה על העיניים) וממילא איני רואה טוב".

יום אחד שאלתי את רבי מיכל יהודה האם הסיפור הזה נכון, אז אתם יודעים מה הנוסח שלו "אולי" לא יודע" "אם מספרים אז יכול להיות", "אבל זה כן אני זוכר", אומר לי רבי מיכל יהודה, "שעברתי ניתוח על העיניים בעקבות הקטרקט ועשו לי נזק עצום!", אני חשבתי שהוא מתכוון למה שהוא לא רואה בעין אחת, אז הוא אומר לי "לא, מאז הניתוח התחלתי לראות ברחוב כל כך טוב וזה נזק עצום! ואם תשאל אז למה עשיתי את הניתוח, כי לפני כן הלכתי ברחוב ואנשים אמרו לי שלום ולא עניתי להם, כי לא ראיתי אותם, והם נעלבו, אז עשיתי את הניתוח כדי שאוכל להגיד שלום אבל זה נזק עצום".

מורי ורבותי! הבן איש חי מביא מדרש מאוד יפה, הוא אומר שכששלמה המלך נשא את בת פרעה, אז היא באה אליו שהיא רוצה שהוא יעשה לה משהו מיוחד, מה זה המשהו הזה? שיזמין את כל העופות שיש בעולם שיבואו כל סוגי העופות ויכניס אותם לבית כלא וישחט את כולם ושיבנה לה מהעצמות שלהם בית. למה את צריכה כזה דבר? ככה, ככה אני רוצה. טוב רוצה רוצה. גזר שלמה המלך שכל סוגי העופות חייבים לשלוח נציג, ועד חודשיים מהיום כולם חייבים להופיע. אחרי חודשיים באמת כולם הגיעו, ראה שלמה המלך שעוף אחד עדיין לא הגיע, חיכה לו, והנה פתאום גם העוף הזה מגיע, שאלו שלמה "איפה היית", ענה העוף, "בדרך לכאן עשיתי איזה סקר בעולם", מה הסקר? "בדקתי מה יש יותר בעולם: זכרים או נקבות?" "נו, ומה המסקנה?" שאל שלמה, ענה העוף "גיליתי שיש יותר נקבות, והראי שאתה לבד כבר נשוי לאלף נשים", אמר לו שלמה המלך, תדע לך שטעית, יש יותר זכרים בעולם. אמר לו העוף, סליחה אדוני המלך, אתה לא הבנת אותי, אתה חושב שספרתי אנשים או נשים? לא, לא זה ספרתי, אני בדקתי כמה "זכרים" יש וכמה "נקבות" יש. הכוונה: בעיני אחד שאשתו מושלת עליו וכל מה שהיא אומרת הוא מיד עושה כמו לדוגמא שהיא אומרת לו לקבץ את כל העופות כדי לבנות לה בית או כל מיני רעיונות משונים והוא עושה את זה, בעיני הוא "נקבה" ולא זכר... שמע אותה שלמה המלך, ושחרר את כל הציפורים...

אומר הבן איש חי, כיוצא בדבר אם אדם לא לומד תורה, לא מניח תפילין, אז הוא לא זכר אלא נקבה. לפי זה אומר הבא"ח, במלחמה הרי קשה להקפיד על כל המצוות ועוד יותר קשה ללמוד תורה, באו כל האנשים שיצאו למלחמת מדיין ואמרו למשה רבינו "עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידינו ולא נפקד ממנו איש" כולם נשאו בדרגת "איש" המשיכו לשמור מצוות כמו שצריך ואף ללמוד תורה.

(הר"ש לוינשטיין)

נקם נקמת בני ישראל מאת המדיינים אחר תאסף אל עמיק:

פרש"י ע"פ מש"כ בספרי 'אף ע"פ ששמע שמיתתו תלויה בדבר עשה בשמחה ולא איחר'. ויותר מזה כתוב במדרש: (ילקוט שמעוני במדבר - פרק לא - המשך רמז תשפה) 'נקם נקמת בני ישראל מאת המדיינים אחר

הן כדברי רש"י שהם רק י"ב אלף, והן כדברי בעה"ט שהן כ"ד אלף, כי פינחס נחשב כ"ב אלף והוא לשבט לוי. ונמצאו כל דברי חכמים קיימים. לאור הנ"ל גם מיושב שבאמת לא היה פינחס מתוך הי"ב אלף הראשונים, כי הוא בעצמו נחשב כ"ב אלף נוספים. ונמצא רש"י ובעה"ט שניהם כאחד.

חשבון שמו של פינחס במיליו ומיליו דמיליו כמנין י"ב אלף

עוד דבר פלא כתב התפארת יעקב צבי שכשנחשב סוד פינחס זה אליהו ויש בו נשמות נדב ואביהוא, כשכותבים פנחס במיליו ובמיליו דמיליו, כזה: פא, פא אלף, אלף למד פא. נון, נון ויו נון, חית, חית יוד תיו, סמך, סמך ממ כף. ואליהו במיליו דמיליו, ובן אלעזר סתם. הוא בגימ' י"ב אלף בדיוק שוה בשוה.

ולכן הקשה רש"י 'ולמה שלח את פנחס', כי גם כשכותבים אלעזר במיליו ומיליו דמיליו ואליהו ובן אהרן, גם עולה בגימ' י"ב אלף, א"כ למה שלח את פנחס והרי אלעזר גם היה יכול להיות שקול כנגד כולם? ותיירץ רש"י שהלך פנחס לנקום נקמת מדין מה שמכרו את זקנו יוסף שפטפט ביצרו, ואלעזר אינו נכדו ופינחס הוא כן נכדו. לכן שלחו את פינחס ולא את אלעזר. אבל מצד חשבון הי"ב אלף שניהם שווים כ"ב אלף.

והנה בפשטות בדברי המדרש רבה כתוב שהיה י"ב אלף ועוד י"ב אלף, י"ב אלף חלוצי צבא י"ב אלף התפללו. גם זה מתאים כהנ"ל, ש"י"ב אלף המתפללים הוא פינחס בעצמו, מה עשה פינחס, לא אחז נשק אלא חצוצרות וציץ נזר הקודש, הוא זה שמתפלל. ובא זה ללמדנו שהמתפלל הוא שקול ככל הלוחמים כאחד.

כשהקב"ה מצוה לצאת ללחום מה צורך יש לי"ב אלף מתפללים?

כתב רבי יחזקאל לוינשטיין בספרו אור יחזקאל על אמונה [ח"ג עמוד קפ] החזון"א אמר שהעסק שלו בחיים הוא אמונה, אמונה במוחש. לכאורה צריך להבין מה צריך י"ב אלף לוחמי צבא וי"ב אלף מתפללים. מה מקום לתפילה כאן, הרי צוה הקב"ה לצאת למלחמת מדין, לתת נקמת ה' בהם, מה מקום לתפילה כאן, כשאדם מאמין בהקב"ה ויוצא לקיים מה שצוהו ה', מה שייך להתפלל כאן, הרי הוא יוצא לעשות רצון השם?

ונאמר ע"פ משל, כשאדם נוסע עם מטוס למדינה אחרת, הוא בא להפריד מהרבי לבקש ברכה, הרבי מברך אותו כי מלאכיו יצוה לך, תצליח בדרכיך. אך פעם שניה קרא הרבי לחסיד ושלח אותו שיעלה על המטוס ויסע למדינה רחוקה וכו', מה שייך לבקש שם ברכת הרבי, הרי הרבי בעצמו שולח אותו. כך בשלמא במלחמת רשות, יועצים באחיותופל ושואלים באורים ותומים האם יצליח, אך כאן כשהקב"ה שולח, מה מקום לתפילה? ויותר יפלא ששמע במדרש רבה שאנשי התפילה הלכו יחד עם אנשי המלחמה למלחמה. למה לא הספיק שישבו בביתם ויתפללו עליהם. י"ב אלף חלוצי צבא יצאו להתפלל, י"ב אלף ישארו בבית המדרש ויעשו יום תפילה. וכן מה צריך דווקא י"ב אלף, שיכריז משה רבינו שכל ישראל יאמרו פרקי תהלים אחר שחרית להצלחת המלחמה. למה הוצרך לייחד י"ב אלף מתפללים שיצאו איתם למלחמה?

גם כשאדם מקיים דבר ה', צריכים רחמים גדולים שלא יפול ליכחי ועוצם ידי

וביאר רבי יחזקאל ע"ד המוסר, אדם נשאר אדם, כיון שיוצא למלחמה בכח ועוצם יד, הרי הוא יכול כל רגע ורגע לשכוח מי שלח אותו, לא רק פשוטי עם אלא אפי' אנשים גדולים במעלה יש להם סכנה שישכחו את האמונה במוחש, הן אמת שהי"ב אלף היוצאים למלחמה הם יראים ושלמים ואין מתייראים מהעבירות שבידם, אך כיון שיתחילו לנצח המלחמה, יבא היצר הרע ויפתה אותו כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. לכן היה כל לוחם צריך מתפלל צמוד אליו. כמו במלחמת עמלק הוצרך משה רבינו להרים את ידיו, בזמן שישראל משעבדים לבם לאביהם שבשמים היו נוצחים, אם לא שעבוד הלב כלפי מעלה, אפילו במלחמת מצוה יכול אדם ליפול מיד לכחי ועוצם ידי. בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק, ואעפ"כ רק כשירים משה ידו וגבר ישראל. וכ"כ רבינו יונה ש"ג פט"ו שהקב"ה שולח אותנו למלחמה בעוה"ז ואין שום עצה, רק להעמיד תפילה יחד עם המלחמה תמיד.

הצמידו 'מתפלל' לכל 'לוחם' שלא ישכח את השי"ת כל יוצא צבא היה צריך לנגד עיניו 'מתפלל', כיון שרואה לנגד עיניו 'נצחון', מוכרח בכל רגע ורגע לראות את המתפלל לידו. לולא זאת, היו נופלים לקליפת כחי ועוצם ידי.

והאריך רבי יחזקאל שזהו היסוד שביאר הכוזרי טעם למאה ברכות בכל יום, שאדם שעבד לפרנסתו והרוויח את פת לחמו, אם לא יברך לפניו ולאחריה, יפול לאפיקורוסת 'כחי ועוצם ידי'. דוד המלך ראה שהיה מגפה עמד ותיקן מאה ברכות, כי כשיוצאים למלחמה, כל הנאה בעוה"ז הוא מלחמה, צריך עוד אלפי ישראל, מתפלל לנגדי, זהו הברכה לפניו ולאחריה, הוא בחי' י"ב אלף הנוספים.

ירמיה ודניאל לא אמרו 'הגבור והנורא' שלא לזכור דבר שאין מורגש וביאר רבי אליהו בשם רבו הסבא מקלם זצ"ל ע"פ דברי הגמ' [יומא טו:]: 'אמר רבי יהושע בן לוי למה נקרא שמן אנשי כנסת הגדולה שהחזירו עטרה ליושנה, אתא משה אמר האל הגדול הגבור והנורא, אתא ירמיה ואמר נכרים מקרקרין בהיכלו איה נוראותיו, לא אמר נורא, אתא דניאל אמר נכרים משתעבדים בבניו איה גבורותיו, לא אמר גבור, אתו אינהו ואמרו אדרבה זו היא גבורת גבורתו שכובש את יצרו שנותן ארך אפים לרשעים ואלו הן נוראותיו שאלמלא מוראו של הקדוש ברוך הוא היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות. ורבנן היכי עבדי הכי ועקרי תקנתא דתקין משה? אמר רבי אלעזר מתוך שידועין בהקדוש ברוך הוא שאמתי הוא לפיכך לא כיזבו בו ופרש"י 'שהוא אמתי - מסכים על האמת ושונא את השקר'.

וצריך להבין אם היו יודעים ירמיה ודניאל שהקב"ה מסכים על האמת ושונא את השקר, והרי בוודאי אמת מה שאמר משה 'הגדול הגבור והנורא', שכל דבריו אמת וצדק, וא"כ מדוע לא אמרו הגבור והנורא? וביאר האלטער מקלעם שיש חילוק בין שקר לכזב. שקר הוא דבר שאינו במציאות. כזב הוא דבר אמיתי אלא שהאומרו אינו דובר מה שיש בלבו. למשל כשיהודי אומר 'אני אוהב את הקב"ה', ביום שהוא מרגיש אהבת ה' בלבו, הרי הוא דובר אמת, ביום שאינו מרגיש אהבה, אינו שקרן בדיבור זה, אלא כזב, כי אין זה שקר כי הדבר אמת, אלא כשאין בלבו כך, הרי הוא כזב. לכן לא אמרו ירמיה ודניאל כיון שידעו שהקב"ה אמיתי 'לא כיזבו בו', כשטיטוס נמצא בהיכלו לא יכלו לזכור בו ולומר הגבור והנורא. אע"פ שאמת הוא שהוא יראוי, אך כיון שאין זה נרגש בפועל בלב, הוא כזב לומר 'נורא'. עד שבאו אנשי כנסת הגדולה ואמרו שהן הן נוראותיו, נמצא שאין זה כזב אלא אמת שלם שהוא הא"ל הגדול הגבור והנורא תמיד לעולם ועד.

יהושע אינו מכזב לחקות את מדרגותיו של משה רבינו

ובזה מבאר רבי אליהו לופיאן שיהושע בן נון בוודאי ידע שמשה רבינו לא עשה חשבונות מה יהיה לאחר מותו, והלך לנקום מדין בתמימות כדבר השם, ולא עלה על דעתו לחשוב ממה שיהיה 'לאחר מותו', מרוב גדלותו לא עלה על רעיונותיו מה יהיה אחרי מותו, כי היה מילתא דפשיטא אצלו שתיכף שהקב"ה מצוה לעשות, מקיימים תיכף בלי שום חשבונות כלל. אילו היה עולה על רעיונו הקדוש של משה רבינו, בוודאי היה מעכב נקמת מדין, שלא לסכן את בני ישראל ב'השחת תשחיתו', ולא יתחלל שם שמים. אלא כיון שהיה משה במדרגה שלימה כזאת שלא עלה הדבר על דעתו. אך מדרגת יהושע שהחשבון כן עלה על רעיונו, וממילא בוודאי הדין נותן שידחה הריגת ל"א מלכים ולא ישחיתו בני ישראל ולא יתחלל שם שמים בעולם ח"ו. כי יהושע אינו מכזב לחקות מדרגות של הרבי שהוא אינו אוהב בהם. הקב"ה יודע מה שבלב האדם. וכל אחד צריך לנהוג כפי דרגתו.

(הגרמ"י רייזמן)

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ג, ל)

בעיני המון העם, לפעולה ולמעשה של האדם יש תוקף ומשמעות ואילו למילה יש פחות חשיבות ותוקף. אמר - אז אמר... הבטיח - אבל לא הבטיח לקיים... אולם במבט אמיתי, הדיבור הוא קודש. אדם חייב לעמוד בדיבורו ובמילתו. מילה - זו מילה! המילה צריכה להיות יציבה ואיתנה כמו בטון יצוק, אפשר לבנות עליה בנין. אומר רבי חיים ויטאל: כל דיבור שאדם מוציא מפיו עושה רושם בעולמות העליונים, לטוב ולמוטב. מצד אחד דיבורים טובים בוראים עולמות - 'ואשים דברי בפיו ובצל ידי כסיתין לנטוע שמים וליסוד ארץ' (ישעיהו נא, טז), ומצד שני - דיבורים לא טובים מחריבים עולמות ח"ו. לכן התורה מצוה את האדם 'לא יחל דברו' - אל תזלזל בדבריך, אל תעשה אותם חולין, כי עליך לדעת שלדיבור יש כוח אדיר, 'ככל היוצא מפיו יעשה' - הדיבור מחולל בעולמות העליונים דברים נוראים. אומר החיד"א: 'לא יחל דברו' - אם האדם לא מחלל את דברו, אם הדיבור שלו קדוש, אזי 'ככל היוצא מפיו יעשה' - הריבונות של עולם יעשה ככל היוצא מפיו, כל בקשותיו של האדם תענינה מן השמים. צדיק גזור והקב"ה מקיים.

הרמב"ם אומר שבארץ ישראל אין שדים. אומרים ה'עולם' שאפילו אם יש שדים, אחרי שהרמב"ם אמר שאין - הם יצאו! 'ככל היוצא מפיו יעשה', ואם הרמב"ם אמר - דבריו קיימים, גם אם הם מצריכים שינוי הטבע.

"סעו הביתה, היא תהיה בריאה"

הנה סיפור, אחד מני רבים, של "ככל היוצא מפיו יעשה":

בשנתו האחרונה של מרן ה"חפץ חיים" זצ"ל, כמה שבועות לפני ראש השנה שלחו אתו אנשי ביתו לשהות בחורשה מבודדת מחוץ לראדין, כדי

תאסף אמר משה אם איני יוצא עכשיו אני נותן פתחון פה לבני אדם להשיח אילולי בקש משה שלא למות לא מת שאמר לו הקב"ה אם אין אתה מתנתקם בשונאיכם של ישראל אין אתה מת והיה יושב לו עשרים שנה או שלשים שנה, אלא אמר משה אין רשות בידינו לעכב את המצוה, מיד וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם, מכאן אמרו חכמים כל המקיים מצוות רבו הכתוב מונה שבחו'. ובהמשך שם ששמעו בני ישראל שמיתת משה תלויה במלחמה זאת, לא רצו ללכת עד שנמסרו בעל כרחן, שנאמר 'וימסרו'.

עוד במדרש [רבה ותנחומא] 'וישלח אותם משה, אפשר אמר לו הקב"ה למשה 'נקום' הוא שולח אחרים? אלא ע"י שנתגדל במדין אמר אינו בדין שאני מיצר למי שעשה לי טובה, הלשון אומר באר ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן'.

גם כשעושים פעולות גדולות ונצורות, יש לזכור שלא לעבור על מדות שבין אדם לחבירו

הוא דבר פלא שהקב"ה אמר לו מצוה לנקום במדין ואחר יאסף אל עמיו, מצד אחד יש לו חשבון שאם ידחה המלחמה יוכל לחיות עוד שלושים שנה, וחס ושלוש אינו עושה כך אלא תיכף יוצא למלחמה. וכלשון חז"ל שהיה לו למשה תשוקת נקמת מדין. מאידך הקב"ה אומר לו שהוא ינקום ואינו הולך לבדו משום שהיו לו טובות במדין. וצריך להבין היאך שמע משה מפי הקב"ה ש'נקום נקמת' אין הכוונה שהוא בעצמו ילך, משום הכרת הטוב, אלא ישלח אחרים. וכן כבר למד במצרים שאמר לו הקב"ה שיאמר לאהרן שיכה את היאור ולא הוא לבדו משום הכרת הטוב ליאור. ראיתי דבר פלא בספר לב אליהו לרבי אליהו לפיאן זצוק"ל, למדנו כאן דבר פלא, שאע"פ שיש כאן מצוה גדולה ונוראה לקיים במסירות נפש ולוותר על שלושים שנות חיים, אעפ"כ אין זה תירוץ לעבור על הלכות מדות שבין אדם לחבירו כהכרת הטוב וכדו', יש לך אדם שהוא עסוק במסירת נפש במצוה רבה מאד, ובדרכו הוא דורך על הרבה מדות שבין אדם לחבירו. ואילו משה רבינו אע"פ שהוא מוותר על עשרות שנות חיים, אינו מזלזל בשום מדה שבין אדם לחבירו!

וכן מצאנו ביהושע בן נון שצוהו הקב"ה ללחום בל"א מלכים, והיתה מיתתו תלויה בזה, ואמר יהושע: אם אני הורגו אני מת מיד, מה עשה, התחיל מעכב במלחמתם שנאמר ימים רבים עשה יהושע מלחמות את המלכים האלה, אמר לו הקב"ה וכך עשית? הריני מקצר את ימך עשר שנים וימת יהושע בן נון בן מאה ועשר שנים, אע"פ שאמר לו הקב"ה כאשר היית עם משה אהיה עמך והיה לו לחיות ק"ך שנה, אלא כיון שעייב המלחמה שלא למות, נתקצרו לו עשר שנים משנותיו.

וכתב רבי אליהו לופיאן שמאד קשה לומר כך על יהושע בן נון, הרי לא חשב על עצמו כלל, צדיק זה שסמך משה רבינו ידיו עליו, והעיד עליו מלך העולם שהוא איש אשר רוח בו, הרי שהיה בתכלית השלימות, היתכן לומר שהוא עייב המלחמה כדי להאריך שנות ימיו?

ידע יהושע שלאחר מותו ישחיתו בע"ז, לכן דחה הריגת ל"א מלכים

וביאר רבי אליהו דהנה לאחר מיתת משה רבינו היתה מכה גדולה לישראל, וכמ"ש בגמ' תמורה דף טז. ששכחו שבע מאות קלות וחמורות ואלף ושלש מאות הלכות. אכן נתגברו על זה ע"י עתניאל בן קנז וגו'. מ"מ מלבד זאת היתה תלויה ועומדת נבואת משה רבינו שהיא קשה עד מאד 'כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתו', יהושע בן נון ידע בנפשו שכל זמן שהוא חי, הרי זה נחשב כאילו משה חי, וכמ"ש רש"י שכל זמן שהתלמיד חי הרי זה כאילו משה רבו חי. ולכן ויעבדו ישראל את השם כל ימי יהושע'. שנה אחר לאחר הסתלקות יהושע כבר נאמר שעבדו את אלהי מואב ואת אלהי עמון ואת אלהי פלשתים.

חשבון זה עשה יהושע בן נון להציל את בני ישראל מרדת שחת, לכן ראה לעכב הריגת ל"א מלכים שע"י ימשיך הוא לחיות ולא יעבדו ישראל עבודה זרה. אמנם משה רבינו גם היה יכול לחשב חשבון זה, שאילו היה הוא חי עוד ל' שנה בוודאי היה נדחה נפילת ישראל כמספר שנים הללו. אך קיים דבר ה' בזריזות ויצא לנקום נקמת מדין. משא"כ יהושע כן חישוב חשבון זה, ומה היה בסופו, שהקב"ה קיצר שנותיו בעשרה שנים. אילו לא היה עושה חשבון זה, היה מאריך ימים עוד עשרה שנים. ואילו אצל משה הוא להיפך, שאילו היה עושה חשבונות ודוחה נקמת מדין, היה מת לאחר ל' שנים וממילא היה מתקיים מיד 'כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתו', כיון שנזדרז לקיים מצות הנקמה ולא עשה שום חשבון, או אז נתפרש 'אחרי מותי' שהכונה אחרי מות יהושע, והרוויחו עוד שנים רבות שלא ליפול לעבודה זרה. זהו עבודתו של אדם שלא לחשב חשבונות, אלא לקיים דבר ה' בתמימות ופשיטות, ואז יצליח בכל מעשיו. כי עצת השם היא תקום.

אך עדיין צריכין אנו למודעי, היתכן לומר כך על יהושע בן נון, הרי בוודאי קיים דבר ה' בתכלית השלימות, ומאידך מדוע לא הלך בדרכו של משה שהלך לנקום במדין בלי שום חשבונות?

אינצער נשיין בלעטל

מלוקט על ידי תלמידי תלמוד תורה "בת עין"
ע"ש הרה"ק מאוריטש זי"ע ♦ פעה"ק צפת ת"ו

פֿרשֶׁת מִטוֹת • תשע"ט ♦ גליון 317

אינטרעסאנט

בלעם בן בעור

את בלעם פגשנו בפרשה לפני שבועיים, אבל הסוף המגיע לו כתוב בפרשתינו: **וְאֵת בַּלְעָם בֶּן בְּעוֹר הֲרִגוּ בַּחֲרָב. בַּעֲקֻבוֹת כֵּן נִבְיָא כְּמָה פִּרְטִים עָלָיו.**

מי היה

בוזהר הקדוש (פרשת וישלח קסו, ב) כתוב שלבן הארמי הוא אביו של בעור אבי בלעם, ולבן היה גדול מאוד בכשפים וממנו למד בלעם.

אך בתרגום יונתן על הפסוק 'וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה' כתב כי בלעם בן בעור הוא לבן הארמי שלא חס על בני בנותיו ובא לקללם.

והנה בכתבי האר"י מבואר כי נשמת לבן נתגלגלה בבלעם בן בעור, אם כן אכן שניהם צודקים, לבן הוא אבי בעור והוא גם בלעם עצמו.

אבד נביאותו

בספר יהושע (יג, כב) כתוב: 'ואת בלעם בן בעור הקוסם הרגו בני ישראל בחרב'.

בגמרא (סנהדרין קג, א וברש"י שם) מקשים, למה כתוב 'הקוסם' הרי היה נביא, אלא שבתחלה היה נביא וכיון שרצה לקלל את ישראל ניטלה נביאותו.

מתי מת

מסופר בגמרא (סנהדרין קו, ב) שאמר מין אחד לרבי חנינא שהוא ראה את פנקסו של בלעם, והיה כתוב בו: בן שלשים ושלש היה בלעם החיגר, כשהרג אותו פנחס שר הצבא.¹

¹ ולפי זה מה שמצינו שבלעם הוא זה שיעץ לפרעה "הבה נתחכמה לך", כמו כן אמרו שבשעת מתן תורה באו האומות לשאול את בלעם אם בא מבול לעולם, אין זה בלעם זה שנהרג, כי זה היה בסוף ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, אם כן נולד כמה שנים אחר יציאת מצרים. ועוד הרי כתוב בוזהר שינוס וימברוס בני בלעם הם המה שעשו את העגל. הנה ברש"י (שם) כתב שאכן מחלוקת הוא. וראה 'בן יהודע' שמבאר כי נשמת בלעם נתגלגלה בו כמה שנים אחר יציאת מצרים, ומאז מחשבים את ה"ג שנה, עיי"ש באריכות.

והתחזקתם

דבר, זה חזק

החושבים ש'לנו הם מגשמים, לכן הם חשים רק דברים גשמיים, העינים רואות מראות גשמיות, הידים מממשות חפצים גשמיים, וכן כלם. לכן פאשר אדם עושה מעשה והוא רואה וחס את המעשה שעשה, עדין שיף להסביר לו שפאשר האדם מקים מצוה מעשית, לא רק פאן בעולם הזה נעשה מעשה, אלא גם בעולמות העליונים - למרות שאיננו רואים - נעשים פעולות על ידי מעשיו.

אף יש נטיה מצד האדם לזלזל בכח הדבור, הן מצד השלילה, הוא לא נבהל כל פה מדבור של לשון הרע ואונאה וכדומה, 'מה כבר עשיתי?! רק אמרתי!'. ולעמית זאת אינו מעריף גדל כחה של דבור טוב, מה רב כחה של תכלה, של אמירת דבר תורה. כי אנו בעינינו הגשמיים לא רואים שקורה משהו על ידי דבור.

אמנם בדורנו יקל להבין זאת, האדם מדבר דבור ואפטר לקלט זאת על כלי ולהשמיע אותה פעבור זמן, זאת אומרת שפאשר דבר קרה משהו, ואפטר להחזיק את הדבור שלו לארף זמן. כמו כן אנו רואים שאפטר לדבר במקום אחד והקול מגיע לארץ אחרת, ויש גם מכשירים שאפטר להפעיל אותם על ידי דבור.

זה מה שפרשת נדרים מלמדנו, האדם אומר דבור ואוסר על עצמו דבר מסים, והנה האסור חל על הדבר, ובאם יעבר על נדרו יתחייב במלקות, פי דבור יש לה משמעות ויש לה כח.

וכה מביא רבנו חיים ויטאל באור הפסוק **לא יחל דבורו**, התורה מזהירה את האדם אל תזלזל בדבורך ואל תעשהו חליון, כי **ככל היוצא מפיו יעשה**, כל דבור היוצא מפי האדם עושה פעלות, אם זה דבור לא טוב הוא מקלקל, ואם זה דבור טוב הרי הוא עושה פעלות טובות ובונה עולמות, על פן עליף ליקר ולהעריף את כח דבורך.

קוֹרֵץ אֶת שְׂאֵרָף

זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'. פרשת נדרים באה ללמדנו על גודל כח הדבור, שאדם אוסר עצמו בדבור על ידי נדר, וגם התרת והפרת הנדר נעשית על ידי דבור. וזהו זֶה הַדְּבָר עֲנִין כח הדבור הוא אֲשֶׁר צִוָּה ה' במצוה זו.

(מאור ושמש)

נָקַם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמְּדִינִים אַחַר תְּאֲסֹף אֶל עַמִּיָּהּ. משה רבינו נצטוה נָקַם מֵאֵת הַמְּדִינִים - העושים דינים וצרות לבני ישראל, וכח זה נמשך לעולם, אף אחר שתִּאֲסֹף אֶל עַמִּיָּהּ.

(זרע קודש)

אַחַר תְּאֲסֹף אֶל עַמִּיָּהּ. כחו של משה מתפטשת בכל איש מישראל בכל דור ודור, תִּאֲסֹף אֶל תוֹךְ עַמִּיָּהּ - בתוך כל ואחד ואחד מהם.

(אמרי פנחס)

הַחֲלִצוּ מֵאֲתָכֶם אֲנָשִׁים לְצַבָּא. כאשר תחלצו מאתכם - תצאו מעצמיכם, מהנגיעות האישיות ורצונותיכם הגשמיות, אז תהיו אֲנָשִׁים לְצַבָּא - לצבא ה'.

(ר' בונים מפרשיסחא)

אֲנָשִׁי הַצַּבָּא בָּזְזוּ אִישׁ לוֹ. כל השפּע בעולם יורד בשביל ישראל, והם בָּזְזוּ אִישׁ את החלק השייך לוֹ.

(תפארת שלמה)

אֲנָשִׁי הַצַּבָּא בָּזְזוּ אִישׁ לוֹ. אֲנָשִׁי הַצַּבָּא הם הצדיקים המגינים על ישראל כצבא, והם בָּזְזוּ - בזו וזלזלו באיש שכל מעשיו הם רק לו - שאינו חושב רק על עצמו.

(תפארת שלמה)

אֵל טִיפֵּעַ נִעְדָּאֵנִק

דברי ראשי המטות יהיו כאילו צוה ה'

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמִּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'. יֵשׁ לְדַקְדֵּק שְׁלֵכָאוּרָה הַפְּסוּק סוֹתֵר עֲצָמוֹ, בְּתַחֲלָה אָמַר שְׁדַבֵּר אֶל רְאֵשֵׁי הַמִּטּוֹת וְאַחַר כֵּן בְּתוֹב לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. גַּם יֵשׁ לְהַבִּין מַה הַפְּנִיָּה בְּלֵאמֹר. וַיֵּשׁ לְבָאֵר כִּי מֹשֶׁה דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְצִוָּם עַל רְאֵשֵׁי הַמִּטּוֹת - גְּדוּלֵי וּמְנַהֲיֵי יִשְׂרָאֵל, שִׁירְגִילוּ עֲצָמָם "לֵאמֹר" תַּמִּיד עַל דְּבָרֵי "רְאֵשֵׁי הַמִּטּוֹת", כִּי מֵה שְׁהֵם

אוֹמְרִים "זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה'", שְׁהַדְּבָרִים הַיּוֹצֵאִים מִפִּי רְאֵשֵׁי הַמִּטּוֹת וּמְנַהֲיֵי יִשְׂרָאֵל, יֵהִיוּ בְּעֵינֵיהֶם כְּאִלוֹ ה' צִוָּהוּ לַעֲשׂוֹת כֵּן, כִּי מִסְתַּמָּא רוּחַ ה' נֹסְסָה בְּרוּעָה צֹאֵן קְדָשִׁים.

(חתם סופר להרה"ק רבי משה סופר מפרעשבורג)

פְּנִינֵי בַּת עֵינָן

הַשּׁוֹמֵר פִּיּוֹ זוֹכֵה לִירְאָה אֲמִתִּית

וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמִּטּוֹת לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יַחַל דְּבַרְוּ כְּכֹל הַיּוֹצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה. מִי שְׁשׁוֹמֵר אֶת פִּיּוֹ שִׁיְהִיּוּ כָּל דְּבָרָיו לֵה' בְּקִדְשָׁה וְטִהָרָה, זוֹכֵה לְהַשִּׁיג בְּחִינַת יְרְאָה אֲמִתִּית. וְזֶהוּ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל רְאֵשֵׁי הַמִּטּוֹת, פְּרוּשׁ שְׂרָאֵשֵׁי הַמִּטּוֹת כָּל אֶחָד לְפִי דְרָגַת הִירְאָה שְׂפָאָה לוֹ עַל יְדֵי קְדֻשַׁת פִּיּוֹ, לְפִי זֶה הִיְתָה דְרָגַת הַשְּׂרָרָה שְׁלוֹ, פְּלוֹמֵר מִי שְׁהִיָּה בּוֹ יוֹתֵר יְרְאָה הִיָּה שֶׁר גְּדוּל יוֹתֵר - שֶׁר מֵאָה וְשֶׁר אֶלְף, הַכֹּל הִיָּה לְפִי עֶרְךָ הִירְאָה שְׁהִיְתָה לוֹ. וְעַל זֶה הִזְהִירָם מֹשֶׁה רַבְּנֵנוּ וְאָמַר לָהֶם, שְׁכָּל הִירְאָה וְהַשְּׂרָרָה שְׁהַשִּׁיגוּ הִיא עַל יְדֵי שְׁמִירַת הַפֶּה, עַל כֵּן לֹא יַחַל דְּבַרְוּ כְּכֹל הַיּוֹצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה.

אֵל שִׁינן וְוֹאֵרֵט

וַיִּקְצַף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַחֵיִל וְגו' הַחִייתָם כָּל נִקְבָּה וְגו'. וַיֹּאמֶר אֶלְעֶזֶר הַכֹּהֵן וְגו'. ברש"י: לְפִי שְׂבָא מִשֶּׁה לְכַלֵּל כַּעַס בֹּא לְכַלֵּל טַעוֹת שֶׁנַּעֲלָמוּ מִמֶּנּוּ הַלְכוֹת גִּיעוּלֵי עֲכוּ"ם, לְכֵן אָמַר אֶלְעֶזֶר. וַיֵּשׁ לְתַמּוּהָ מַה עֲנִין זֶה אֲצִל זֶה. גַּם יֵשׁ לְדַקְדֵּק מַה שְׂאָמַר שְׂבָא לְכַלֵּל טַעוֹת דְּלִכְאוּרָה זֶה שֶׁנַּעֲלָמוּ הַהַלְכוֹת אֵינוֹ טַעוֹת אֲלֵא שְׂכַחָה. אֵךְ יֵשׁ לֹמַר דְּמִלְחָמָה זֶה הִרִי מִצּוּה הִיתָה שֶׁנַּצְטוּוּ עֲלֶיהָ מִפִּי ה', וְהִנֵּה בְּמִלְחָמָה מִצּוּה שֶׁל שְׂבַעָה עַמִּים נַצְטוּוּ "לֹא תַחִיָּה כָּל נִשְׂמָה" וְעַל כֵּן כַּעַס מִשֶּׁה וְאָמַר "הַחִייתָם כָּל נִקְבָּה", אֵךְ בְּאֵמַת אֲמַנָם מִצּוּה הִיתָה אֵךְ אֵינָה בְּגֵדֵר מִצּוּה שִׁיְהִיו חַיִּיבִים לְהַמִּית אֶת כּוֹלָם. וְהִנֵּה בְּמִלְחָמָה מִצּוּה הַדִּין שֶׁלֹּא נֹאסֵר עֲלֵיהֶם תְּבַשִּׁילֵי עֲכוּ"ם, וְאֶפִּילוֹ קְדֻלֵי דְחִזִּירֵי [עוֹרָף שֶׁל ד"א] הִיָּה מוֹתֵר לָהֶם. אִם כֵּן מִשֶּׁה לְפִי שִׁיטָתוֹ כִּי מִלְחָמָה

מצוה היא, היה סבור שאין צורך בהגעלת כלים, כי הרי אינם אסורים מחמת בליעת מאכלי איסור. אם כן זה בזה תליא, מה שהיה סבור שצריך להרוג גם הנקבות מחמת מלחמת מצוה, הביאה לטעות שאין צריך להגעיל.

(פני יהושע [שבת סד, א] - להגה"ק

רבי יעקב יהושע פאלק מפפד"מ)

וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה עֲבֹדֶיךָ וְגו' וְלֹא נִפְקַד מִמֶּנּוּ אִישׁ וְגו' לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיתֵינוּ. דרשו חז"ל "ולא נפקד ממנו איש" לדבר עבירה, אמר להם משה אם כן שלא נכשל אחד מכם בדבר עבירה קרבן זה למה, אמרו לו "לכפר על נפשותינו" שאמנם מידי עבירה יצאנו אבל מידי הרהור לא יצאנו, ע"כ. וקשה למה המתינו עד אחרי פרשת הגעלת הכלים וכו' ולא באו מיד אחר המלחמה. ויש לתרץ כי למדו זאת מפרשת גיעולי מדין, כי עד אז חשבו שבהרהור אין איסור, אבל משהזהירם להגעיל את הכלים משום טעם האיסור שנבלע בכלים אפילו שלא היה שם איסור בעין, מזה למדו שהבליעה הרי הוא כמו שהוא בעין, וטעם כעיקר, אם כך גם ההרהורים, אף שאין הם עיקר העבירה אבל טעם עבירה יש בהם, וטעם כעיקר, לכן הביאו עכשיו קרבן לכפר על ההרהורים.

(החידושי הרי"ם הגה"ק רבי יצחק מאיר מגור)

פִּי לֹא נִנְחַל אֶתֶם מֵעֵבֶר לִירֵדן וְהִלָּא פִּי בָּאָה נִחְלַתְנוּ אֵלֵינוּ מֵעֵבֶר הִירֵדן מִזְרַחָה. לכאורה תמוה לשון הפסוק שאמרו "כי באה נחלתנו אלינו מעבר הירדן", הלא רק עכשיו דברו אל משה שהם רוצים לקבל חלק זה, ומדוע הם אומרים "כי באה" כאילו קבלוה כבר. גם צריך להבין מה הם רוצים לומר בזה. ויש ליישב דהנה מה עלתה על דעתם של בני ראובן ובני גד לבקש חלק מעבר לירדן, שמא כלל אינה חלק מארץ ישראל ואינה עשויה ליחלק בין השבטים. אך רש"י פירש בפרשת חוקת על הפסוק "אשר נטה לשבת ער", שההר של ארץ ישראל נדזזע כשפחה היוצאת לקראת גבירתה, ונתקרב לצד ההר של מואב, ואותו הר היה ארץ סיחון, אם כן מכאן ראייה שמארץ ישראל היא. וזה מה שאמרו בני ראובן ובני גד "יותן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוזתה",

ושמא תאמר אין זה מארץ ישראל, הרי "כי באה נחלתנו אלינו" וגו', כלומר כבר באה אותו נחלה שאנו מבקשים לקראתנו כשפחה לקראת גבירתה, ומזה מוכח שהיא מארץ ישראל להיחלק בין השבטים.

(מעשה רוקח הגה"ק רבי אלעזר מאמשטרדאם)

מַעֲשֵׂה'לְעַרְבָאֵן אֶתְּ מְלִיצוֹת

מנהג רבנים חשובים לילך במקל אשר ראשו מחופה בכסף, אשר לכאורה למראית נראה הדבר כגאווה יתירה, וכיצד רואים רבנים אשר ענוותנותם ושפלות רוחם ידועה הולכים במקל כזה. אלא אמר ה'ויגד יעקב' מסרדאהעלי, כי זה בא לרמוז לרב שעל אף שיתכן ובני קהילתו הם פשוטי עם, עליו להתנהג באופן שיעלה וירומם את בני עדתו. וזה מרומז במקל כי אף שהוא עץ יבש ובכמה פרוטות אפשר לקנות, אבל כשראשו מחופה כסף עולה ערכו עשרות מונים, וזה בא להזכיר לרב שעליו להתנהג באופן כזה שהוא כראש העדה יעלה וירם את ערכם. ולכן נקראים הרבנים **רְאִשֵׁי הַמְּטוֹת**, להזכירם כי כמו שראש המטה המחופה כסף מעלה את ערך המטה, כך הוא צריך להיות **לְבַנֵי יִשְׂרָאֵל**.

רוכל אחד שהיה סובב מבית לבית למכור סחורתו, הגיע פעם לפני ביתו של אחד מהמשכילים, כשפתחו לו את הדלת קפץ כנגדו כלב גדול והוא נבהל מאוד. הקביט אותו המשכיל ואמר לו: מה נבהלת, אתה מפחד שהוא ישך אותך? אין לך מה לפחד כי הרי כתוב "לאחיך לא תשיך" - בהתכוון לרמוז לו כי אח הוא לכלב. ענה לו הרוכל: לא ממנו אני מפחד, הוא כלב ואין לי אותו מאומה, אלא אני ירא שאתה תצטרף אליו להתנפל עלי לקיים מה שנאמר **הָאֲחִיכֶם יְבֹאוּ לְמַלְחָמָה וְאַתֶּם תִּשְׁבוּ פֶה...**

אין די צפֿת'ע געסאלער

רבי משה דוד מטאלטשווא צוק"ל {ג}
ראב"ד מקהלות האשכנזים בעיה"ק צפת ת"ו

מנהיג ומורה

בואו של רבנו לצפת עשתה רשם, ועד מהרה התחיל לשמש כראש עדת החסידים, ואף נתקבל לכהן כאב"ד מקהלות האשכנזים¹.

רבנו זכה אף שמרן הבית יוסף ידבר בו בחלום, וכפי שאמר להגה"ק רבי שמואל העליר שמרן בקש ממנו שיירגיל עצמו להתמיד בלמוד ספר בית יוסף, ועל ידי זה יזכה לאריכות ימים. אף אמר על עצמו שקשה לו לקיים דבריו מחמת טרדות הקהל ועמס סדרי למודי, על כן הוא מעביר את הבקשה לרבי שמואל שהוא יקים רצון מרן.

ואכן רבי שמואל קיים את הדברים וזכה לאריכות ימים מפלגת וחי צ"ח שנה².

מצואתו

נביא כמה סעיפים מעניינים מצואתו:

אודות הבתים: כתב שלא יירשו אותם אחד מבניו אלא ישפירו אותם לאחרים דוקא ולא לצאצאיו, רק אם יבא חתנו רבי יקותיאל יודא (הייטב לב) יוכל לשכר את הבתים אם ירצה³.

את דמי השכירות צוה שיחלקו לנזקקים ביום ראש חודש דוקא, וגם יעשו שם סעודת ראש חודש⁴ יען כי הוא לא קיים סעודת ראש חודש ובזה יהיה לו תקון.

דרי אגב: על ענין חלוקת מעות השכירות מנה את הגה"ק רבי שמואל העליר כמפקח.

אודות קברתו: שלא יקברו אותו במערה רק בקרקע בין הנביא (-הושע בן בארי) ובין התנא רבי פנחס בן יאיר.

ושיעשו חפירת הקבר רחב וארוך שיוכלו להטמין שם ולסובב את גופו בחדושי התורה שכתב. ושיילבישו אותו בקיטל שלו, מחמת שאותו היה לובש בכל זמן עסק המצות.

נלב"ע ביום י"ח תמוז תרט"ז, ונטמן בבית החיים הקדוש במקום אשר צוה.

דיו, אף הטאלטשווער לא אבה להשתמש בתאר זה כיון שהיה שיקר להגבר"ש העליר, והגבר"ש לא השתמש בה בהיות הטאלטשווער מברג היינו, אף עם עבור השנים נקבע הדבר שהוא האב"ד, וכבר אף חתם שמו פה.

2 כף מביא הגה"ק רבי יצחק ווייס אב"ד ווערבוי בספרו 'אלף כתב' אות תסב.

3 בלשון הצואה כתב: "אני דן בנפשי על כל מה ששכרתי בעולם הזה הן בגוף והן בנפש וממוני, הכל באו אלי בהסח הדעת ובנסי נסים המפרסמים" לכן לא רצה להוריש את הבתים לירשיו. ושקא הפנה לנס המפרסם שנמצאה לו דירה מוכנה ומזמנת בבואו לצפת (פנספר במאמר הקודם), ומכאן נותר לו מומן להדפסת ספריו.

4 כיום נמצאים הדירות בחזקת 'מוסדות צאנז צפת' המשפיעים בהם אברכים בני תורה, וגם מקפידים לעשות סעדה בכל ראש חודש.

1 לא ברור מאימתי נתקבל לשמש כאב"ד. לפי הסדרת, רבנו ה'בת עין' מאוורטש שהיה מנהיג קהלות האשכנזים בצפת, האציל מרחו על תלמידו ונד ימינו הגה"ק רבי שמואל העליר, ומסר לו את הנהגת קהל האשכנזים בעיר. גם זה ברור כי ברבות הימים שמש הוא כאב"ד צפת (על אף שהוא עצמו לא חתם פה). הנה הגה"ק מטאלטשווא הגיע בשנת תר"ג שנתים אחר פטירת רבנו הקדוש מאוורטש, ובשנים אלו לא מצאנו את התאר ראב"ד וכדומה על אף אחד, אם כי היו הגר"ש העליר והטאלטשווער חתומים יחד כדגנים בצפת, כשחתימת הטאלטשווער קודמת. רק בשנים מאחרות (משנת תרי"א ואילך) מצאנוהו חתום בתאר "אב"ד"ק צפת"ו. גם בספר תולדות אדם שהדפיס בשנת תר"ו לא נזכר מאומה, ובספר באר שבע שנדפס בשנת תרי"ג כבר נכתב בשער "האב"ד בעיה"ק צפת תובב"א" (ראה באריכות 'הרב הרופא והמנהיג' פרק שמיני). הנראה לומר כי בשנים הראשונות ישבו שניהם בבית

ליקוטים נפלאים פרשת מטות

באדם זה דבר קל מאוד ומהיר, ולרכוש אמון בחזרה זהו מסע ארוך ולפעמים בלתי אפשרי. נקודת המוצא של אמון זה טמונה בדיבור. "ככל היוצא מפיו יעשה".

יש לזכור, אין הבדל אם זאת התחייבות בין הורים לילדים, בין ילדים להוריהם, בין בני זוג או בין שכנים - "ככל היוצא מפיו יעשה", עמוד בהתחייבותך בצורה זקופה וישרה, ואל תזדקק לתירוצים פתלתלים ועקומים כדי לתרץ את אי עמידתך בהם.

"או השבע שבועה" (ל, ב-ג)

אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל, לא תהיו סבורים שהותר לכם להישבע בשמי, אפילו באמת אין אתה רשאי להישבע בשמי אלא אם יהיו בך כל המידות הללו: את ה' אלוקיך תירא ואותו תעבוד ובשמו תשבע (מדרש)

מהו, באמת, ענינו של דבר זה, שאסור להישבע אלא אם כן מחונן האדם בכל המידות הללו? אלא שאמרו חכמינו: "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו לא יכול לו" (קידושין) הרי נתון אפוא האדם במאבק קשה ומר עם היצר הרע ואינו יכול לנצחו אלא בס"ד.

אך במה דברים אמורים, באיסורים שאסרה תורה על האדם, שמסייעים לו לאדם מן השמים כי יוכל לשמרם, אבל בנדרים ושבועות שאדם מקבל על עצמו מרצונו שלו, איננו מקבל כל עזרה וסיוע מן השמים במלחמתו נגד היצר, שכן מי ביקש ממנו כי יוסיף על עצמו עוד איסורים על איסורי התורה, כפי שאמר הכתוב בעניין נדרים: "למה יקצוף האלוקים על קולך וחבל את מעשה ידיך" (קהלת ה, ה), ברצונך ובדיבורך שלך קשרת את עצמך באיסור זה, על כן עליך להתגבר בכוחות עצמך על היצר הרע העושה את כל המאמצים

"וידבר משה אל ראשי המטות... לא יחל דברו וגו'" (ל, ב-ג)

פרשה זו פותחת בדיני נדרים ושבועות, שנאמרו על ידי משה רבינו ע"ה "אל ראשי המטות לבני ישראל", ולכאורה מדוע מציינת התורה, שפרשה זו נאמרה אל "ראשי המטות", הרי כל המצוות נאמרו בתחילה לראשי העם, קודם שהובאו לפני שאר בני ישראל.

אלא יש להמתיקו בדרך צחות, מנהגו של עולם הוא ש"ראשי המטות" מנהיגים ועסקנים מבטיחים להמוני העם הבטחות שונות, ופעמים אף נשבעים על קיום דבריהם, ובסופו של דבר אינם מקיימים כל מה שהבטיחו, וגם עושים דברים המנוגדים למוצא פיהם.

מצאיות עגומה היא, שדווקא מנהיגי העם שחייבים לשמש מופת ודוגמא להמוני העם במעשיהם ובמידותיהם, מועדים לשנות את דבריהם בלא ניד עפעף ולבטל במחי יד הבטחות שניתנו בנדר ובשבועה לבני העם. לכן קוראת כאן התורה במיוחד אל כל אחד מ"ראשי המטות", "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה". (חתם סופר)

באחד מבית הספר אחד למדו קורס לגישור. בשיעור הראשון חילקו את התלמידים לעשרה זוגות, ואמרו להם שהיום עליהם לעשות זה לזה 'כיפופי ידיים', כל כיפוף ידיים יזכה בדולר אחד את המכופף. ניתנו להם עשר דקות, וכל הכיתה היתה כמלחמה. בסוף הזמן הקצוב הצליחו רק שניים שלושה זוגות לקבל דולרים בודדים. אך זוג אחד היה, שכל אחד מהם הצליח לקבל שלוש מאות דולרים! להפתעת כולם הסבירו, שהם החליטו בתחילת הזמן שניתן להם, שבמקום שכל אחד יילחם וינסה לעצור את השני מההצלחה, יאפשרו כל אחד לחבירו בתורו לכופף את ידיו, ואכן כופפו את ידיהם הלוך ושוב ללא כל מאמץ... כך נוהג איתנו הקב"ה, נותן לנו הצלחה כדי שנייחס אותה אליו ונחזירה לשורשה, נותן לנו כישלון כדי שנשוב אליו, כך שוב ושוב ושוב...

(נקודות של אור - ספינקא)

"וידבר משה אל ראשי המטות... לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ב-ג)

לא סתם הנחיה זו נתנה אל ראשי המטות: "וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר", לקראת הכניסה לארץ יש לבנות חברה שבה מילה זו מילה, אדם יודע לקחת אחריות על דבריו הפרטיים, וההנהגה יודעת לקחת אחריות על דבריה הציבוריים. כולנו יודעים שלאבד אמון

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת מטות

אומר הגאון ר' אלי' לאפיאן בספרו "לב אליהו": חלילה לנו לפרש מדרש זה כפשוטו שיהושע מפני שאהב את עצמו הוא התעצל במלחמת ל"א מלכים, דבר זה אסור לעלות על הדעת ואין צורך להביא ראיות לזה.

אלא ביאור העניין הוא כך: ראה יהושע וידע איך היו עם ישראל כל זמן שמושה רבינו היה חי, וכמה ירידות ברוחניות הם ירדו אחר מותו, ובמיתת משה ירד העם כמה מעלות ודרגות רוחניות אחורנית, וחשש יהושע מה יהיה כשהוא יסתלק מהם הרי יינטל מהם אור הלבנה, כמאמר חז"ל (בבא בתרא עה.) פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, ובני ישראל עלולים לחטוא, ואכן כך היה כתוב (יהושע כד) "ויעבוד ישראל את ה' כל ימי יהושע וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי יהושע" והפסיקו לעבוד את ה' לאחר מותו.

ועל כן דחה את מלחמת ל"א המלכים כדי לחיות כמה שיותר ואז לא יחטאו, וכוננתו הייתה ודאי טהורה וקדושה.

אמנם צריך להבין: מדוע א"כ נענש יהושע? אלא אסור לאדם לעשות חשבונות, ואף שנראה כי באופן זה יהיה חילול שמו יתברך ובדרך אחרת יהיה קידוש שמו, אין לו לסטות כמלוא נימא ממאמר ה'.

משה רבינו על אף שידע ואמר "כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחיתון וסרתם מן הדרך" (דברים לא) לא עשה חשבונות ולא עיכב את המצווה.

למדנו מכאן דבר נורא על אף חשבון קדוש ונקי מכל נגיעות נענש נורא, ולא זו בלבד שלא נתקיימה מחשבתו להאריך ימים ולהנהיג את ישראל, אלא נתקצרו ימיו בעשר שנים!

"ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה..." (לא, כא)

בספר "חובת הלבבות" מצינו מעשה בחסיד אחד, שראה פעם חבורה של בני אדם חוזרים משדה המלחמה שמחים ועליזים ועטורי זר הניצחון. אמר להם: "אתם ניצחתם במלחמה קטנה ומעוטת ערך, ואילו כעת צפויה לכם מלחמה גדולה פי כמה, הלא היא מלחמת היצר, בה האדם שרוי תמיד ואשר מתגברת ביתר שאת עקב הגאוה הבאה כתוצאה מניצחון".

כיוצא בזה אמר גם אלעזר לאנשי הצבא, שאף על פי שהם חוזרים ממלחמת מדין, בכל זאת יהיו יודעים כי הם באים עתה למלחמה הגדולה האמיתית, זו מלחמת היצר, והוא נתן להם מצוות הגעלת כלים, לרמז בזה כי יטהרו את ליבותיהם מכל רגש גאוה הטמון בהם, כשם שיש להוציא את טעם האיסור המובלע בכלים. דבר זה יהא בו כדי לסייע להם במלחמה הכבדה העומדת עתה בפניהם...

לפיכך נאמר לעיל: "ויקצוף משה על פקודי החיל... הבאים מצבא המלחמה", משה קצף על פקודי החיל המשלים את עצמם כי כבר באו מן המלחמה ודעתם זחוחה עליהם, בו בזמן שרק עכשיו צפויה להם מלחמה כבדה וקשה פי כמה... (שער בת רבים בשם ייטב לב)

להעבירך על האיסור הזה. ברור איפה שזקוק אדם לזכויות גדולות, לכוחות כבירים ולכמידות נאצלות, כדי שיוכל לנצח לבדו במאבק קשה זה... (קומוץ המנחה)

"איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ג)

בס' הדרש והעיון מביא שהגר"א זצ"ל כותב בביאור מאמר הכתוב במשלי (י, ח) "חכם לב יקח מצות ואויל שפתים ילבט", דהכוונה, דמי שהוא חכם לב לוקח המצווה תיכף בזריזות, בלי שום שהי', ואז הוא בטוח שיעשה אותה, אבל מי שאינו עושה המצווה תיכף, רק אומר שיעשה אותה מחר או לאחר זמן, על פי רוב יפגוש במניעות שונות, אשר תעמודנה לו לשטן ולילבט ויכשל. יש להעמיס הכונה הזאת גם בדברי הכתוב "איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסר על נפשו לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה", הכונה גם כן על דרך שכתבנו, שאם אחד ידור נדר לה', ויקבל עליו לעשות דבר טוב, עליו להשגיח שלא יחל דברו, ולא ישנה מוצא שפתיו, ועל כן העצה היעוצה "ככל היוצא מפיו", כאשר אך יצא הדבר מפיו, תיכף יעשה אותה, ואז ילך לבטח דרכו ולא יכשל בלשונו, וכאמור.

"איש כי ידר נדר לה'" (ל, ג)

הדא הוא דכתיב, כי לא ידע האדם את עתו (מדרש). מה ענין פסוק זה לכאן?

מצינו בגמרא, שבשעה שאדם נודר קרבן אל יאמר "לה' קרבן", אלא "קרבן לה'", משום שמא יבטא את השם ולא יסיים את המלה "קרבן" ויהא מוציא שם שמים לבטלה (נדרים י').

מבארים המפרשים, כי החשש הוא פן ימות פתאום בטרם יהא סיפק בידו לומר "קרבן". זוהי אפוא הכוונה שבמדרש, שלפיכך אמר הכתוב "נדר לה'" ולא "לה' נדר", משום "לא ידע האדם את עתו", ויש מקום אפוא לחשוש פן ימות באמצע ויהא מוציא שם שמים לבטלה, על כן עליו לומר תחילה "נדר" ואחר כך "לה'..." (נחל קדומים וקדושת לוי)

"נקום נקמת בני ישראל" (לא, ב)

כתוב במדרש: נאמר על יהושע "כאשר הייתי עם משה אהיה עמך", היה צריך יהושע לחיות מאה ועשרים שנה כמושה רבינו, ולמה נתקצרו שנותיו בעשר שנים? בשעה שאמר הקב"ה למשה "נקום נקמת בני" מאת המדינים אחר תאסף אל עמך" אע"פ שנתבשר על מותו לא איחר הדבר אלא נזדרז "וישלח אותם משה", אבל יהושע כיון שבא להילחם עם ל"א מלכים, אמר: אם אני הורגם מיד אני מת כמו שהיה עם משה רבינו, מה עשה? התחיל מתעכב במלחמתם, שנאמר "ימים רבים עשה יהושע את כל המלכים האלה מלחמה", א"ל הקב"ה: כך עשית?! הריני מקצר את ימך עשר שנים!

סיפורים נפלאים פרשת מטות

"לא יחל דברו" (ל, ב)

עד כמה נזהרו הגדולים האמיתיים בלשונם, אפשר ללמוד משני הסיפורים הבאים:

בשנת תר"א יצאה הוראה של השלטונות בפולין, לפיה חייבים כל היהודים בפולין להחליף בגדיהם לבגדי גויים כשאר תושבי המדינה, וכן לקצץ את זקנם ופיאותיהם. עוד נקבע שכל העובר על הצו יאסר.

ואכן, השוטרים החלו לתפוס יהודים ולגלח זקנם ופיאותיהם בעל כורחם, תוך שהם מכים את מי שסירב ולוקחים אותו למאסר.

היו מגדולי ישראל שפסקו לקיים את גזירת מלכות משום "פיקוח נפש", אך רבי אברהם מטשכנוב זצ"ל הורה שזו גזירת שמד, משום שכוונתה להעביר את היהודים על דתם, ובשעת השמד הדין הוא "ייהרג ואל יעבור" "אפילו לשנויי ערקתא דמסאנא" (שינוי צורת שריכת שרוכי הנעליים).

באו אליו חלק מאנשי עירו וטענו כלפיו כי דעתו הינה "דעת יחיד", אך ה"טשכנובר" ענה להם כי שמע שגם ה"החידושי הרי"ם" זצ"ל מגור סובר כך. מיד ענו לו שאין מסתמכים על שמועה בדיני נפשות, ולכן נאלץ ה"טשכנובר" להסכים שהצדק עם הטוענים, והחליט לנסוע לוורשה לדון על כך עם החידושי הרי"ם.

כשהזמין את המרכבה לצאת לדרך, התחננו בפניו אנשי ביתו ומקורביו, כי בעת סכנה כזאת, אין זה הזמן לנסוע לוורשה. ענה להם ה"טשכנובר" "מה אתם חושבים, שאני נוסע לשבת בוורשה?"

כשהגיע ל"חידושי הרי"ם", שמח הלה לקראתו והביא לו כסא, אך ה"טשכנובר" סירב לשבת ואמר: באתי לשמוע דעת מעלת כבודו בעניין הלבושים.

נענה החידושי הרי"ם ואמר: דעתי ברורה שזו גזירת שמד. הגזירה היא בהשפעת המשכילים, שרצונם להעביר על הדת, כדי שהיהודים ידמו לגויים.

המשיכו גדולי עולם אלה להתפלפל מספר שעות בהלכות קידוש השם, ולפני שנפרדו שיבח הטשכנובר את החידושי הרי"ם שדעתו דעת תורה. "אם כך, מדוע סירב כבודו לשבת כשהובא בפניך כסא?" הקשו עליו. ענה הטשכנובר: כיון שהוצאתי מפי את המילים: "מה אתם חושבים, שאני נוסע לשבת בוורשה?", על אף שכוונתי הייתה שלא אשהה זמן רב בוורשה, למרות זאת לא רציתי לשנות מדברי."

ועוד מעשה שמובא בשם תלמיד בישיבת פוניבז' שהיה מקורב לראש הישיבה הרב מפוניבז', הרב יוסף שלמה כהנמן זצ"ל: התלמיד הבחין שבראש השנה נוהג הרב לאכול לבדו בחדרו שעי"י הישיבה, וגם לאחר שהתחתן בשנית המשיך לנהוג כך. אזר

התלמיד אומץ ושאל את הרב לסיבת הדבר, מדוע הוא אוכל בראש השנה לבד ללא בני המשפחה, כפי

שראו לנהוג בסעודת יו"ט?

התפלא הרב לראות שיש מי ששם לב למנהגו, וסיפר לו שפעם נסע לארה"ב לפני ראש השנה לערוך מגבית עבור הישיבה, בליל החג, בבית הכנסת בו התפלל, ניגש אליו יהודי עשיר מנכבדי הקהילה, והזמין את הרב לסעוד אצלו בליל ראש השנה. "הבנתי", אמר הרב "שהמקום והחברה - ואולי גם הכשרות, אינם מתאימים עבורי לליל ר"ה, אבל הייתי נבוך מכדי לסרב ולכן אמרתי שאני נוהג לאכול ביחידות בליל ר"ה.

העשיר הנכבד קיבל את דברי בהבנה, ולא נעלב. מאז אני נוהג לאכול ביחידות בליל ר"ה כיון שכך אמרתי, כדי לא לסטות מהציווי "ככל היוצא מפיו יעשה". (פרפראות פאר)

"איש כי ידור נדר" (ל, ג)

מעשה באדם שנדר על בת אחותו שלא יישאנה לאישה, הכניסה רבי ישמעאל לביתו וייפה.

אמר לו רבי ישמעאל: בני, מזו נדרת? אמר לו: לאו, והתירה רבי ישמעאל.

באותה שעה בכה רבי ישמעאל ואמר: בנות ישראל נאות הן, אלא שהעניות מנוולתן. (נדרים סו)

"לא יחל דברו, ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ג)

מי שנוהר בדיבורו, לבל תחולל שום מלה היוצאת מפיו ולא תהא לבטלה, עליו הכתוב אומר: "ככל היוצא מפיו יעשה" - ברכותיו מתקיימות וכל דיבור שלו נחשב כגזירה שיש למלאה, כפי שאמרו חכמינו: "ותגור אומר ויקם לך - צדיק גוזר והקב"ה מקיים... (עבודת ישראל).

גדולי ישראל כבדו אפילו אמירה ומלאו אחריה אף לאחר שנים העיקר לא לחלל את מוצא פיהם.

הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, ממנהיגי הדור באמריקה, היה מיוצאי ליטא שנהוג אצלם לאכול בפסח מצה שרויה.

פעם אחת התארח רבנו בחג הפסח בבית בו הגישו לו דבר שלא רצה לאכול, כדי שלא לפגוע בבעל הבית, אמר הרב: איני יכול לאכול זאת, משום שאיני אוכל 'שרויה' בפסח!

למן אותו היום והלאה, לא אכל רבנו בפסח 'שרויה', כדי שלא לחלל את דברו!

כשביקר הרב קמינצקי בזקנותו בארץ, התפלאו בני משפחתו לגלות שהוא מניח לאחר התפילה זוג תפילין נוסף, תפילין דרבנו תם. הוא הסביר להם: לפני כחמישים שנה, כשהציע לי הגאון רבי פייבל מנדלוביץ את ראשות ישיבת "תורה ודעת", התפתחה בינינו שיחה. בין היתר שאל אותי הגאון מדוע איני מניח תפילין דרבנו תם, כפי שנהג החפץ חיים בערוב ימיו. עניתי לו כי החפץ חיים הניחם כשהגיע לגיל 80. כשאגיע גם אני לגיל זה - אניח אף אני תפילין דרבנו תם. עתה, משזכיתי והגעתי לגיל זה - עלי לקיים את דברי!

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת מטות

"וידבר משה וגו'" (לא, ג)

וברש"י אף על פי ששמע שמיתתו תלויה בדבר עשה בשמחה ולא אחר.

סיפר המגיד מישרים הגר"י גלינסקי זצ"ל: מסופר על הגה"ק בעל השאגת אריה זצ"ל, סיפור אמיתי שהגה"ק מבריסק סיפרו כמה פעמים: אשה זקנה נקשה על דלתו של הגה"ק רבי חיים מוואלזין זצ"ל ובפיה סיפור ובקשה בצדו: "לפני חמישים שנה התגוררתי בכפר ליד וואלזין. באותם ימים היה השאגת אריה עורך "גלות", שהיה גולה ממקום למקום, והתאכסן בכפר שלנו במשך כחודשיים.

השאגת אריה הקפיד שלא לאכול "חדש" גם בחוץ לארץ, ולי (לאלמנה) היה קמח מהישן ונרתמתי לסייע לתלמיד חכם, ולכבוד שבת הייתי אופה לו בקביעות שלוש חלות.

כאשר עזב את הכפר בדרך אותי כי אזכה לעשירות, ואזכה מכספי לבנות שלושה בתי כנסיות (כנגד ג' חלות), שניים בגולה, ואחד בארץ הקודש".

ברוך ה' המשיכה האשה לספר, בעשירותי, בניתי בית הכנסת אחד בוויילנה, ואחד בעיירה אחרת, (הרב מבריסק העיד שהתפלל באותו בית הכנסת), והנה עתה קפצה עלי זקנה, יש לי את הסכום המלא ממוון רב, לקיים את המשך הבטחתו, לבנות בית הכנסת בירושלים עיר הקודש. אך כיון שאין לי מכרים בירושלים באתי לשאול אולי לראש הישיבה יש קשרים בירושלים, ואפקיד את הכסף ברשותו, והוא יעביר אותו לידיים נאמנות.

התפלל רבי חיים: לכי לביתך, מה דוחק אותך, אם ה"שאגת אריה" בירך אותך, הרי לא תעזבי את העולם עד שתבני שלושה בתי כנסיות, יש לך ביטוח, מה בוער לך... ביטוח מהשאגת אריה...

סיים הגר"י גלינסקי: למשה רבינו היה ביטוח חיים מהקב"ה! מלחמת מדין, אילו היה משה רבינו מעוניין לחיות עוד כמה שנים הייתה לו היכולת, כי היה בידו משכון "נקום נקמת בני ישראל ואחר תאסף" אל עמיק" אינך מת עד שתנקום במדין, ולא היה לו ציווי ללכת מיד ולהילחם במדין, והיה ביכולתו לדחות את הנקמה, אך עם כל זאת, החליט משה רבינו ע"ה: וכי אתחשב בחיים שלי בשעה זו שנפלה בחלקי מצוה להילחם בהללו שהחטיאו את ישראל, באותו יום שנצטווו כבר אסף וגייס ללחום במדין לנקום את נקמת ה', ואף שידע להעריך כמה שווה שנת חיים של גדול כמוותו, והבין כי אם יישאר בחיים, עם ישראל ירוויח מכך הון רוחני וגשמי רב, חיים נוספים של משה איש האלוקים! אך לכבוד ה' הפקיר את הכל... (והגדת)

"וימסרו מאלפי ישראל אלף למטה שנים עשר

אלף חלוצי צבא" (לא, ה)

פירש רש"י להודיעך שבחן של רועי ישראל כמה חביבין הם על ישראל עד שלא שמעו במיתתו מה הוא אומר עוד מעט וסקלוני

ומשמעו שמיתת משה תלויה בנקמת מדין לא רצו ללכת עד שנמסרו על כרחן.

יובן לפי עובדא דהוי כי הרה"ק ר' אלימלך מליז'ענסק היה נוסע אל הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב ואז כבר היו נוסעים קהל חסידים אל הרבי ר' אלימלך. פעם אחת שאל אותו הרבי ר' מיכל מדוע הקהל נוסעים אליכם, השיב מפני שאני אוהב צדיקים (ונתכוון על הרבי ר' מיכל), אמר לו הרבי ר' מיכל לאותו צדיק שר' אלימלך אוהב אני שונא, השיב הרבי ר' אלימלך אדרבא מטעם זה עצמו אני אוהב אותו, ולכן יש לומר כי משה רבינו הוא שאמר על עצמו עוד מעט וסקלוני היינו כי מרוב ענוה סבר שבוודאי ידנוהו למיתה על רוב פשעיו, אמנם לעומת זה גרמה גודל הענוה הלזו שיאהבו אותו בני ישראל ביתר שאת, וזהו ביאור דברי רש"י להודיע שבחן של רועי ישראל דמתחילה מה הוא אומר עוד מעט וסקלוני היינו כי משה חשב שעוונותיו מרובין עד כי עוד מעט ידונו אותו למיתה על חטאיו, אכן מפני שהיה שונא עצמו כל כך, על כן הוסיפו בני ישראל להעריצו ולהקדישו ביותר, ולכן כשמעו שמיתתו תלויה בנקמת מדין לא רצו ללכת ונמסרו על כרחן. (ברך משה)

"והייתם נקיים מה' ומישראל" (לב, כב)

מסופר על אשה עשירה ממדינת הונגריה שהייתה חשוכת בנים, באה האשה אל רב העיר ובידה סכום של ארבע מאות זהובים, וביקשה לשלוח אותם בדורון לאחד הצדיקים שיתפלל עבורה שתפקד בזרע של קיימא. הציע הרב לשלוח את הכסף להגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א רבה של ירושלים עיה"ק ת"ו. מסרה האשה את הכסף והרב שלח את הסכום לרבי יוסף חיים, כעבור כמה שבועות בא בעל האשה אל הרב בתרעומת, על שהסכים לקבל סכום גדול מאשתו בלא ידיעתו, הרב הצטדק שחשב שהאשה עשתה זאת מידיעתו, אולם העשיר תבע שהרב ידרוש שיוחזר הכסף מירושלים. לרב לא היה נעים לעשות כן, לכן הציע לבעל שהוא ישלם את כל הסכום מכיסו הפרטי בתשלומים. עוד הם מדברים ומסכמים את העניין, נכנס הדוור לבית הרב והביא לו מכתב באחריות שהגיע מירושלים, העיף הרב מבט לכתובת השולח ומה נדהם לקרוא הרב יוסף חיים זוננפלד מירושלים, פתח את המכתב ומצא את הסכום בסך ארבע מאות זהובים ששלח לר' יוסף חיים זוננפלד. הבעל התרגש וביקש לשמוע מה כותב רבה של ירושלים, נענה הרב והקריא לפניו את המכתב: "קיבלתי את מכתבו בצירוף הכסף, אולם מכיוון שמעלת כבודו כותב שאשה מסרה לו זאת, חוששני אולי עשתה זאת מבלי רשות בעלה, לכן הנני משיב לו חזרה את הכסף, ואבקשו למסור כל הסך תיכף ומיד לאשה, אולם כמובן לא מיעטתי בשביל כך למלא את בקשתה בדבר התפילות, ויהי רצון שיתקבלו התפילות ויזכו לישועה בקרוב." עיני הרב והבעל זלגו דמעות מרוב התרגשות, ובו במקום שלח חזרה את הכסף לרבה של ירושלים.

א לוס שבת

סיפורי צדיקים

גלין 370
שנה ח' תשע"ט

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

הודו למשפחת קלימן על האישור לשריטמש בתמונה

סיפורי חז"ל

לא עליתי למיטתי עד שמחלתי לכל אלו שציערו אותי מסופר: רבי אבא היה יושב בשער הפתח של לוד, ראה בן אדם אחד שהיה בא ויושב באיצטבא עשויה מן תל עפר, והיה עייף מהדרך ויושב ונשם. פתאום ראה רבי אבא נחש אחד שהיה בא אצלו להזיקו, ויצא שרץ מן אפעה מין נחש ארסי והרג את הנחש. כאשר נעור האיש ההוא, ראה את הנחש ההוא מולו שהיה מת, נעמד האיש ההוא ונפלה האיציטבא ההיא לעומק שמתחתיו והוא ניצל. בא רבי אבא אצלו אמר לו אמור לי מה מעשיך? שהרי הקדוש ברוך הוא עשה לך שני נסים אלו, אין הם לחינם. אמר לו אותו אדם, כל ימי לא עשה לי בן אדם רע בעולם שלא התפייסתי עמו ומחלתי לו, ועוד, אם לא יכולתי להתפייס עמו, לא עליתי למיטתי עד שמחלתי לו ולכל אלו שציערו אותי, ולא נטרתי לו שנאה כל היום על הרע ההוא שעשה לי, ולא די לי זה אלא שמהיום ההוא והלאה השתדלתי לעשות עימהם טוב.

(זוהר הקדוש פר' מקץ)

פרשת השבוע

שנטריח לבוא לבקרו כלום היה נודר את נדרו? הס מלהוכיר, הוא התחטא לפניהם בפה מלא, להטריח מדעת את כבוד תורתם, ברי לי שאלמלי ידעתי שכך יהיה לא הייתי נודר את נדרי. בדברים אלו מצאו לו הגאונים פתח חרטה ומיד ענו לעומתו מותר לך, והנדר הותר.

לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה (ל' - ג')

מסופר על הגה"ק רבי דוב בעריש מטשעביץ זיע"א שיצא מביתו בדרכו לבית המדרש, ולפתע הבחין המשמש שאחד הכפתורים בבגדו של רבו פרום ונוטה ליפול, מיהר האיש והביא חוט ומחט ועד מהרה תפר וחזק את הכפתור, אלא שבמהלך התיקון דקר המשמש את הרב בשוגג. נחרד המשמש מאד ופניו חוררו, הבחין הגאון במשמשו המבוהל והרגיעו שאין בכל מאומה. ענה המשמש: אני חושש שעל מעשה זה יכניסו אותי לגיהנום, ענה הגאון מטשעביץ: אל תחשוש, גם אם יכניסו אותך לגיהנום, אני אוציא אותך משם. בערוב ימיו, אמר הגאון למשמשו: אתה זוכר שלפני עשרות שנים הבטחתי לך שאם יכניסו אותך לגיהנום, אני אוציא אותך משם? כן, ענה המשמש, ובכן אמר הגאון את מה שהבטחתי לך, אקיים, אולם בבקשה ממך, אל נא תקשה עלי את המלאכה.

איש כי ידור נדר לה' (ל' - ג') מסופר: בהיות הגה"ק רבי בנימין דיסקין זיע"א (אביו של הגה"ק רבי יהושע לייב זיע"א) רב בלומזה, נמצא שם תלמיד חכם אשר נדר להיות כלוא בבית המדרש ולא לצאת ממנו. תושבי המקום שבעו מכך צער רב, יום יום הם הובילו אליו לבית המדרש מאכלים עד שעייפה נפשם כי היתה המעמסה רבה, ובפרט בשבתות שלא היה עירוב במקום, ומן הנמנע היה לטלטל ולהביא לו אוכל. התושבים נלאו למצוא מוצא להחליץ ממועקה זו. יום אחד עבר דרך העיר הגה"ק רבי עקיבא איגר זיע"א בשובו מחתונת אחד מבניו, הוא נכנס לבקר את רבה של העיר רבי בנימין, הרב סיפר לרבי עקיבא איגר על צערו של אותו תלמיד חכם המסגף את עצמו וחושו כל הימים בבית המדרש. באו שני הגאונים לידי החלטה ללכת אל אותו אדם לבקרו יצאו שני הגאונים יחד בדרכם לבית המדרש, ומי ראה את אלו יוצאים ואינו יוצא. קהל המלווים הלך וגדל ובראש הקהל צעדו שני הגדולים, הם נכנסו לבית המדרש, ניגשו אל אותו למדן ואמרו לו: מסרו לנו עליו שהוא תלמיד חכם ומכיוון שגדר בעדו לא לצאת מבית המדרש הסכמנו להטריח את עצמינו ולבקר אותו, הלא הצטער מאד על כך שגאון הדור המרא דאתרא וקהל מלווים גדול טרחו לבוא אליו, הגאונים שהרגישו בצערו פנו אליו בשאלה: אילו היה יודע מר מראש

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 8:20 ת"א: 8:23 ר"ת: 8:54

פרשת מטות

זמני כניסת השבת
ירושלים: 7:05 ת"א: 7:20

מעשה שהיה

שמואל בבדיחותא, אדרבה מסיף רבי שמואל בשמחה, הבה ואשמע את החידוש שחידשתם היום. האברך פתח את פיו והרצה את חידושו, כמובן חידוש גרר חידוש, וכנהוג התפתח ויכוח הלכתי, השיחה נמשכה חצי שעה ויותר, ובינתיים חלשה דעתו של העשיר בראותו איזה כבוד חולק הרב לאברך זה, ואיזה אהבה הוא רוחש לו עד ששכח עליו כלל. ומכיון שר' אשר בא לכלל חלישות דעת, בא לכלל כעס, ונענה ספק מדבר לעצמו וספק מדבר לנוכחים, "תמהני אם אצלנו באמריקה היה קורה דבר מעין זה, שהרב דמתא אשר הוא אישיות מכובדת ביותר על כולם, יעשה טקס מיוחד מאיזה אברך בטלן ועני מפורז".

הדברים יצאו מפיו, וצורתו של רבי שמואל נשתנה לפתע, וכל גופו התחיל רועד, עבר רגע קט ורבי שמואל התחיל גם גוער בחריפות בנדבן שישב למולו כשהוא דופק בחוקה על שולחנו הרעוע לאמר, איזה מין חוצפה היא להתבטאות דברים מעין אלה על אברך בן ישיבה ותלמיד חכם? הרב לא נרגע והרעים עוד, אני אומר שזו היא חוצפה, חוצפה שאין לה גבול. בני ביתו של הרב נבהלו, חזיון נדיר היה לראות את רבי שמואל שכה יכעס, מזכיר הישיבה ניסה להרגיעו, אך לשוא. אחרי דומיה קלה הסב רבי שמואל את פניו אל המזכיר שעמד לימינו כדי להרגיעו ואמר, על מה בעצם אנו חולקים כבוד לעשירים, אך ורק בכדי שיסייעו לנו לגדל אברכים כאלה, מצביע על האברך שהם מקיימי עולם, אבל אם כה מזוללים בן תורה, מי צריך כל זאת, מי צריך כל זאת? לדעתי, מוסיף הרב, הוא צריך לקבל נזיפה כדן, האם להוציא דברים כאלה מן הפה הוא דבר קל, לבזות תלמיד חכם ועוד בבית הרב? ביני וביני קם הנדבן ועזב את בית הרב במהירות, והנהלת הישיבה התייאשה כלל מלקבל עוד כל עזרה מהעשיר טרכטנבערג, היחסים עמו כאילו נותקו.

מי היה אברך זה אשר רבי שמואל תבע כה בחוקה את עלבוננו? שמו רבי הירש'ל, לידתו בפולין בעיר וורשא, למד תורה אצל הרה"ק בעל "חידושי הרי"ם" זיע"א. הוא עצמו למדן גדול מאד, ויחד עם כל זה ממולא יסורים ומכאובים ובעניות. לימים נפטר אחיו בירושלים, והוא בא לארץ ישראל לתת חליצה לאשת אחיו המת, ובהזדמנות זו החליט להעלות את משפחתו לארץ הקודש ולהשתקע בה. ומשום כך נתן לו רבו החידושי הרי"ם מכתב המלצה לידידו רבה של ירושלים רבי שמואל סלנט, שהכירו יפה והתיידד עמו כאשר ביקר פעם רבי שמואל בהיכלו בעיירה גור שבמדינת פולין. האדמו"ר מגור כתב לרבי שמואל מילים קצרות מאד:

"מעיד אני כי אברך זה המוכ"ז לומד תורה מתוך יסורים מאז עמדו על דעתו ומשחיר פניו על עמלה של תורה לשמה נא לקרבו ולסעדו"
בעל החידושי הרי"ם מסר את המכתב לרבי הירש'ל פתוח בכדי שיוכל למוסרו מיד לרבי שמואל סלנט. האברך נטל את המכתב, נפרד מרבו הקדוש ונסע הוא וביתו לארץ ישראל.

א פולישער יונגערמאן (האברך מפולין) בירושלים של מעלה אשר טרכטנבערג עשיר מופלג היה ונדבן גדול מתושבי עליזאבעט בארה"ב, יצאו לו מוניטין בשפע תרומותיו למוסדות הישוב הישן בירושלים ואם כי הוא עצמו כמעט לא קרא ולא שנה, הרי לבו היה קשור ומלא רגש עמוק לתורת הישוב הישן בעיר הקודש. מדה זו ירש מאביו חורגו שהיה בר אוריין ובר לבב וגדלוהו מנערותו על ברכי התורה והמידות. יום אחד עלה בלבו של מר טרכטנבערג לעלות ולבקר בארץ ישראל, אשר במוסדותיה הוא משקיע תרומות הגונות. וממחשבה למעשה.

באחד מימי חודש אלול, והנה מר טרכטנבערג נמצא בירושלים לפני ולפנים חומותיה ומסייר להנאתו בסמטאותיה המקומרות ושוקיה. מזכיר ישיבת עץ חיים בחורבת רבי יהודה החסיד אשר מר טרכטנבערג היה מתומכיה הגדולים, קיבל ידיעה מראש על בואו, ועוד ביום שהגיע, הלך אל בית מלונו והציע לו לערוך ביקור אצל הגאון רבי שמואל סלנט זיע"א מרא דאתרא וראש הישיבה. מר טרכטנבערג שמח על ההצעה ושניהם הלכו מיד אל ביתו של רבי שמואל. אצל רבה של ירושלים לא היו צריכים להזמין ביקור מראש, ביתו היה פתוח תמיד יום ולילה לכל דורש ומבקש. המזכיר הציג את מר טרכטנבערג בפני הרב כאחד מתומכיה הגדולים של הישיבה. הרב כיבדו בלבביות כדרכו והתייר ישב וסיפר לו על עזרתו הרבה בעבר למוסדות התורה בירושלים, ועל תכניותיו להבא. הרב האזין ועודדו מאד.

עודם משוחחים ומישהו דופק על הדלת החיצונה, רבי שמואל מרמוז למזכיר הישיבה שיפתח, הדלת נפתחה והנכנס התיישב להמתין בחדר החיצון עד שהרב יתפנה לו. כלאחר יד שאל רבי שמואל את המזכיר מי הוא הבא? 'דער פולישער יונגערמאן' – 'האברך הפולני' עונה המזכיר. הרב התרגש מאד לשמע מי הוא האורה, ובין רגע התרומם מכסאו ואץ רץ אל כוון החדר החיצון, הכניס את האברך פנימה, גפפו ונשקו ולא נרגע עד שהושיבו לימינו ולא זו מלחבבו וללטפו. קשה לתאר את מראהו של אותו אברך, בן ישיבה עני מרוד, עיניו שוקעות בחוריהן, לבושו קרעים, נעליו מטולאים, כובעו הסמרטוטי ממועך ומורד עד שולי מצחו, אבנטו עשוי צרור של מטפחות אדומות קשורות, שפתו התחתונה הסדוקה חושפת לעין כל את שיניו השחורות כעורב, אך צהלתו על פניו.

מה רצונכם אברך יקר? שואלו רבי שמואל בלבביות מפתיעה. שום דבר מיוחד רבי, משיב האברך, רציתי פשוט להציע לפני הרבי ישוב נאה על קושיית רבי עקיבא איגר בפירוש המשניות, שנפל במחשבתי היום לפני הצהרים בשעה שישבתי וחיכיתי בחדר ההמתנה של מרפאת העיניים. נו, נו, חידושי תורה שנתחדשו במרפאת העיניים, ודאי יאירו את העיניים, מגיב רבי

צישל ונמשל

להבין את מטרת העולם ותכליתו

משל למלך שקרא לג' בניו ואמר להם: "ראו נא בני, הן ודאי יודעים אתם כי עז רצוני למנותכם למשרות רמות בממלכתי. אולם ידוע תדעו כי חוק בל יעבור הוא, כי לא ימונה איש למשרה כלשהי אם אינו ראוי לה בזכות מעשיו הטובים. לכן, בניי היקרים, צאו למדינת הים למשך תקופה והשתדלו לעשות מעשים שיכשירו אתכם לקבל משרה חשובה". נפרדו הבנים ממנעמי השלטון והפליגו בספינה במשך ימים ארוכים. ככלות המסע, ירדו השלושה אל היבשה, ומול עיניהם השתרע גן רחב ידיים, מלבב עין ומשובב נפש. בגן נתקלו האחים בשלושה אנשים אשר העניקו להם מעצתם. פתח הראשון ואמר: "הכנסו נא אל הגן בשמחה, אך זכרו כי לא לאורך ימים תשארו כאן, בבוא הזמן תצטרכו לחזור כלעומת שבאתם". פתח השני ואמר: "הכנסו, אכלו ושתו כאוות נפשכם, אך דעו כי לא תורשו להוציא מכאן מאומה". השלישי עמד והזהירם: "ברצונכם ליהנות מהגן? בחרו נא רק את הדברים הטובים, אל תתקרבו אל הרעים". נכנסו השלושה אל הגן פנימה. עינם לא ידעה שובע מכל אשר ראו. עצים נאים, מעיינות מים, פירות עסיסיים, ציפורים שקולן ערב. חכמה אדירה של מתכנני הגן ניכרה מכל פינה. הראשון, עבר מעץ לעץ ומילא את כרסו בפירות שטעמם ערב. נהנה מכל רגע. השני אסף אבני חן שהתגוללו בפניות נסתרות בגן. עמל יומם וליל בצבירת שכיות החמדה, כשאינו נח לרגע. האח השלישי ביקש להתחקות אחר חכמתו המופלאה של מתכנן הגן, ולכן, לא הניח דבר בלא שיבחן ויבדוק את תכליתו. הוא ידע כי אם ברצונו לשמור על צלילות דעתו, עליו לאכול ולהשיב את נפשו. גם הרשה לעצמו להכניס לכיסו אבני חן בודדות שנשארו חן בעיניו החוקרות. כך חלפו ימים ארוכים, עד ליום שבו הגיעו שליחי המלך והודיעו כי הגיע הזמן לשוב אל הממלכה. יצא הראשון, ששקוע היה במנעמי הגן, אל העולם הרחב. לא יכול היה לסבול את הניתוק מאותם מטעמים, ונפח את נשמתו. ביקש השני לצאת עמוס בשקים מלאים באבני חן, אך השומרים מיהרו לנשלו מכל עמלו ואף הכוהו מכות נמרצות. הגיע השלישי ועיניו מאירות, נוטל עמו חכמה עצומה. בצאתו הראה לשומרים את מעט האבנים שחפן בכיסו, והללו הניחוהו לצאת עימן, בראותם כי לא ביקש לקחת עימו חבילות גדולות ממנעמי הגן. הגיעו השניים אל הארמון. את הראשון שפניו רוו וגופו כחש, לא הכירו השומרים וטרבו להכניסו. ואילו אחיו, שקנה חכמה, נכנס אל המלך, והלה קיבלו באהבה ובחיבה.

הנמשל: מי שעסק כל ימיו בהתבוננות ובמחשבה כדי להבין את מטרת העולם ותכליתו, ומכין את עצמו כראוי, זוכה לראות את פני השכינה.

(מתוך מאמר)

ויהי בנסעו על גבי הספינה בלב ים נתחשק לרבי הירשל שלנו לקרוא את כתב יד קדשו של רבו, בדעתו היה שבודאי חידושי תורה או שאלה בהלכה יש בו, והרי ראייה שרבו מסר לו את האיגרת פתוחה. פתח האברך את אבנטו, וחיש מהר הוציא את המכתב מדש מעילו, וכיון שהתחיל קורא בה התבייש בעצמו על הדברים אשר הרבי כותב עליו, וכאן התחיל מאבק מחשבה במוחו של רבי הירשל אם בכלל למסור את האיגרת לרבה של ירושלים, הרי אם ימסור את האיגרת יעשה את תורתו קרדום כדי לחפור בו פרנסה וכבוד. ברעיונו התחילו עפים רצים מאמרי חז"ל המלאים מחומר ענין זה, הוא נזכר במעשה דרבי טרפון (נדריים ס"ב) אשר רצו להרגו ואמר לחוטפו שהוא טרפון וניצול, ועבור זה שהשתמש בכתרה של תורה הצטער כל ימיו. הוא נזכר במאמר חז"ל באבות דאשתמש בתגא חלף ועוד ועוד. הספק מכרסם בלבו, במסירת המכתב ליעדו הרי הוא מקיים שליחות רבו, עניני פרנסה לא היו אצלו לדבר בר משקל, והנה יחד עם מסירת המכתב הרי הוא מאבד את כל תורתו וחסידותו במחי יד.

האניה נוסעת במהירות בלב הים הגדול, רוח קרירה מנשבת ומנעימה את הנסיעה. אשתו הצדקנית שרבי הירשל סח לה את צרתו מייעצת לו לדחות ההחלטה בנדון עד בואם לארץ הקודש, אך הוא טוען כנגדה שהוא חושש שלא יעמוד בנסיון ובמבחן, וירא שמא יצרו יתגבר עליו, אל תאמין בעצמך עד יום מותך אמרו חז"ל, ולכן הוא סובר שיש להודרו ולהכחיד את המכתב על אתר. האשה מתחננת, האברך מתחנן אף הוא, ידעתי שלא אוכל לעמוד בנסיון ואין אני רוצה להשתמש בכתרה של תורה בשום אופן. ההכרעה היתה מוחלטת, ר' הירשל שולף את המכתב שנית קורעו לגורים, ואת הקרעים הלבנים זורה לרוח על פני גלי הים, הנחשולים רוממו את גורי המכתב אנה ואנה, אשתו הצדקנית מסתכלת מבעד סיפון האניה ורואה את קרעי המכתב הלבנים כשלג שטים פזורים על פני המים הכחולים, היא מנגבת דמעות מעיניה למראה חלומה לראות את בעלה בין חכמי ירושלים נגוז בין גלי הים. אט אט האניה מתרחקת, הקרעים נעלמים מהאופק, המסע נמשך ומתקדם לעבר ארץ הקודש, מקום שם אין אף אחד היודע ומכיר את בעלה החסיד, את תורתו ואת עמלו, את קדושתו ואת ענוותנותו, את הכל בלע הים הגדול. אחרי מסע של כמה שבועות הגיעו רבי הירשל, אשתו וששת ילדיו ליפו, מיפו עלו לירושלים. כבר למחרת סודרה החליצה בבית דינו של רבי שמואל סלנט, ולא רבי שמואל ולא אחד מבית דינו ולא מישהו אחר ידעו את האברך ואת ערכו הרם.

(המשך בשבוע הבא אי"ה)

צ"ן אדם לחברו

אין מצוה גדולה מן האחדות הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א היה רגיל לומר: אין עבירה גדולה מן המחלוקת בין איש לרעהו, ואין מצוה גדולה מן האחדות, כי האחדות בין ישראל שקולה כנגד כל התרי"ג מצוות, והא ראייה שהבעל דבר מניח את כל העבירות, כלומר שאינו מסית עליהם ובלבד להכשיל את ישראל במחלוקת ולהפריד ביניהם. על כן, כל אימת שפורצת מחלוקת, יש להחניקה בעודה מתחילה, כי אין זה אלא מעשה הבעל דבר, וכשיתבוננו יבחינו שאין המחלוקת פורצת לרוב אלא בשביל דברים של מה בכך.

מצות ואהבת לרעך כמוך

מסופר: פעם שח הרה"ק רבי מרדכי מראחמיסטריווקא זיע"א: אינני יודע מאיזו סיבה באים אנשים אלי, הן לא בעל תפילה אנוכי, לא מחבר ניגונים, לא שומעים אצלי תורה, ובכל זאת למה באים? יתכן שמאחר וטרם מתייצב אני בתפילה, מקבל אני על עצמי בכל לבבי מצות "ואהבת לרעך כמוך", והלא כבר אמר החכם מכל אדם (משלי כ"ז י"ט) כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, לכך באים.

עזרה בבית

אברך בן תורה נכנס אצל הרה"ק בעל ה"קהילות יעקב" זיע"א הסטייפלר, לקבל הדרכה בלימוד. משסיים קם ללכת

לדרכו, והגאון קורא אחריו לחזור והעיר לו: "אל תשכח לעזור בבית" הנך בן תורה מתמיד גם בני הבית דורשים תשומת לב, כשתחזור הביתה שאל את זוגתך אם עזרתך דרושה בדבר מה? טען האברך: אשתי הינה יראת שמים ובכל ליבה חפצה היא שאקדיש כל זמני לתורה, השיב הצדיק: "זוהי מצוה שלה, מצוה שלך היא לעזור לה ככל שתוכל".

מסופר על הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א שאמר: "יום אשר אינני עושה בו טובה ליהודי, אינו נחשב בעיני ליום".

עבודת המידות

סיפר אחד מתלמידי החכמים בירושלים, שנכנס פעם אל הרה"ק רבי אהרן לייב שטיינמן זיע"א, ובפיו ההתלבטות להיכן לשלוח את בנו לישיבה גדולה, אחר שנודע כאחד העילויים בישיבתו, הוא החל להעלות צדדים בדרך הלימוד באופן זה או אחר, דיבר על ההספק, ועל מדת נסיונה של הישיבה וכו'. הפסיק אותו ראש הישיבה בשאלה - היכן עובדים יותר על המידות, ביררת? משראה שמושך הוא בכתפיו כמי שאינו יודע בדבר, אמר לו שיברר ענין עבודת המידות בישיבה, והיכן שעובדים על כך טוב יותר, לשם ישלח את בנו ויראה ממנו ברכה.

תילולא דצדקיא

יום ראשון כ"ה תמוז
רבי אהרן ברכיה ב"ר משה (מעבר יבק - שצ"ט)
הגה"ק רבי אריה לייב ב"ר אשר (שאגת אריה - תקס"ה)
הרה"ק רבי מאיר מאפטא ב"ר שמואל (אור לשמים - תקצ"א)
יום שני כ"ו תמוז
הגה"ק רבי שלמה גאנצפריד ב"ר יוסף (קיצור שו"ע - תרמ"ו)
יום שלישי כ"ז תמוז
הרה"ק רבי משה חיים טוביב ב"ר יצחק אייזיק מקאלוב (תקצ"א)
יום רביעי כ"ח תמוז
הרה"ק רבי אלעזר ב"ר אלימלך מליזענסק (תקס"ו)
הרה"ק רבי משה ב"ר צבי הירש (ישמח משה מאוהעל - תר"א)
יום חמישי כ"ט תמוז
רבי שלמה יצחקי ב"ר יצחק (רש"י הקדוש - ד"א תתס"ה)
הרה"ק רבי משה מזאלישין ב"ר גרשון (משפט צדק על תהלים - תקצ"א)
יום שישי א' מנ"א
אהרן הכהן בן עמרם (ב"א תפ"ז)
אלעזר הכהן בן אהרן הכהן (ב"א תקט"ז)
הרה"ק רבי נתן נטע מאורוויטש ב"ר יוסף (נטע שעשועים - חותן הבת עין - תקמ"ה)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצוה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מילים "גם אני אודך" רפרום יוסף הדרום על המעשים.

הלכות מוקצה (ז')

א) אם נטל כלי שמלאכתו לאיסור בידו, לצורך גופו, או מקומו, באופן שמותר לו עתה להניח המוקצה באיזה מקום שירצה, ולא צריך להניחו מיד מידו, מכל מקום לא ישהה המוקצה סתם בידו. (פרי מגדים סוף סימן של"ט, במשבצות זהב)
ב) כשמותר לו להניח המוקצה באיזה מקום שירצה, מותר לו גם להעביר המוקצה מידו האחת לשנייה. (פרי מגדים סימן תמ"ו משבצות זהב, ס"ק ב')
ג) אין להעביר המוקצה שהותר לו לטלטל, ולהניחה באיזה מקום שירצה, ליד חברו. (שו"ת שבט הלוי, ח"ג סימן ל', אות א')

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402

טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כד תמוז תשע"ט: הדלקת נרות: ירושלים 7:05 תל-אביב: 7:20 חיפה 7:13 מוצאי שבת: ירושלים: 8:20 תל-אביב: 8:23 חיפה: 8:24 ר"ת: 8:57

פרשת מטות

הסר כעס מליבך

הכעס מביא לידי טעות...

העיד הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: מעשה בשני ת"ח גדולים מחברי ספרים שנפלה מחלוקת גדולה ביניהם בהבנת הסוגיא בגמרא. כעס אחד על חברו והתבטא כי הוא טועה לגמרי בהבנת הענין ולבסוף התברר שהוא זה שטעה.

שאלו את החזון איש: הכיצד יתכן שתארע כזו טעות לתלמיד חכם גדול כזה? והשיב: זה משום שאותו ת"ח השתמש בביטוי קשה כנגד חברו מרוב כעסו ומדה רעה זו היא שהביאתו לידי טעות!
מעשה איש

"לא אכעס"...

סיפר הגאון רב"צ אבא שאול זצ"ל: סח לי המקובל חכם יהודה פתיה זצ"ל: "הבאתי עמי מבגדד מערכת כלי חרסינה עדינה ויקרה, כדי להשתמש בהם בליל הסדר הקדוש. כשחזרנו מהתפילה בליל הסדר, היה השולחן ערוך לתפארת.

"ניגשתי לסדר את הקערה, והנה משך אחד הילדים במפה וגררה. כל הכלים היקרים נפלו והתנפצו לרסיסים בקול רעש גדול... אמרתי לשטן: "רצית שאכעס, ובכן לא אכעס"... רבינו האור לציון

"עוד מעט יחשבו..."

חביב היה על הגאון רבי אברהם גחובסקי זצ"ל המעשה הבא על הגה"צ רבי נחום משאדיק זצ"ל: יום אחד בשעה שעסק במשה ומתן עם אדם מסויים, התחיל הלה לצעוק על רבי נחום ולנזוף בו קשות.

אמר לו רבי נחום בנחת ובנעימות: "אל תצעק! עוד מעט יחשבו חס וחלילה שאתה כועס עלי...". אימרה זו שהעלתה חיוך, הפיגה באחת את המתיוות והשקיטה המריבה.
אגן הסהר

"זכי אין לי מה לעשות?"

סיפר הגאון רבי יצחק דרזי שליט"א: כאשר אירעו מקרים חמורים, ואינשי דלא מעלי מחוג מסויים פעלו בעזות ובחוצפה כנגד הגרי"ש אלישיב זצ"ל, פנית לרבינו הרב אלישיב ושאלתי אותו האם הוא מקפיד על אותם אנשים?

השיב לי הרב אלישיב בתמיהה: "זכי אין לי מה לעשות רק להקפיד? מהיכן אמצא זמן לזה?".
עפ"י "עמודו של עולם"

להיות שליו וסבלן ולא לבוא לידי כעס והקפדה על הזולת!

נלמד מהפסוק: "ויקצוף משה על פקודי החיל שרי האלפים... ויאמר אליהם משה" (פרק לא-יד, טו)

ואמרו חז"ל: כל אדם שכועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו, אם נביא הוא נבואתו מסתלקת ממנו וכו' מנא לן? ממשה. דכתוב "ויקצוף משה על פקודי החיל" וכתוב: "ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חוקת התורה אשר ציוה ה' את משה", מכלל דמשה אעלם מיניה. (פסחים סו:).

כתב רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - קלז): כל אדם ירא שמים, כשהוא כועס על עוברי עבירה, ישקול כעסו, כדי שתהא דעתו מיושבת עליו בינו לבין עצמו. וילמד ממשה רבינו, כשכעס על בני ראובן, אמר: "תרבות אנשים חטאים". לפיכך בן בנו נעשה עבד לפסל מיכה אעפ"י שלשם שמים הוא כעס, הכל צריך מידה.

על כעסו של משה בפרשתנו בפסוק "ויקצוף משה על פקודי החיל" וכו'. מבאר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל שאף שכעסו היה כדון שהרי עיקר הציווי והתכלית של המלחמה היה לנקום נקמת ה' במדין, ומכיון שהמכשול לישראל היה ע"י בנות מדין, נמצא שכשהחיו הנקיבות הותירו המכשול והיה ראוי לכעוס עליהם, ובכ"ז כיון שכעס נתעלמה הלכה ממנו.

וביאר רבי חיים שלא היה זה בתורת "עונש" אלא הוא ענין בדרך חוקי הטבע שהמציאות הזו של ה"כעס" "שורפת" את חכמתו של האדם, ואין זה משנה כלל אם הכעס היה מוצדק או לא, כי זו מציאות טבעית שהכעס מסלק החכמה.

את הפסוק "אל תפנו אל האלילים" (ויקרא יט) מפרשים על מדת הכעס. כלומר: אל תסתכלו על האלילים, שהם האנשים שבשעה שכועסים מאבדים נפשם [ורמז מאמרת חז"ל "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה"]. ומלבד הנזק שגורמים לנפשם, גורמים הם נזק גם לגופם, שכל הכועס פוגם באכילתו, שאינו מוצא טעם לא במאכלו ולא במשקהו, וחיייו אינם חיים. והוא שונא את עצמו ואת האחרים, וגם אנשי ביתו מתרחקים ממנו, ובשעת כעסו עלול לפגוע בכבודם של אביו ואמו, ולכפור בהש"ת, רח"ל.

הגרא"ל שטיינמן זצ"ל נתן פעם עצה לפלוני היאך להפטר מן הכעס: "אם יגידו לך שאם לא תכעס תקבל מליון דולר, וודאי לא תכעס, רואים שאפשר. אלא שבעת הכעס שוכח מהכל וחושב שהעולם נחרב... ומוכרח לכעוס. ואם כן, כאשר השי"ת אומר לא לכעוס וכי זה לא שוה מליון!".

הדפסת והפצת העלון השבועי "איש לרעהו" פרשת מטות, נתרמו לעילוי נשמת

ר' עקיבה יהודה ב"ר מאיר שיינקוף ז"ל

נלב"ע כ"ט בתמוז תשע"ג, ת.נ.צ.ב.ה.

נתנדב באדיבות לבם של המשפחה היקרה שיחיו

להיות נאמן בדיבורו ולקיים הבטחות שהוציא בשפתיו [אף שלא בתורת נדר]! נלמד מהפסוק: "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (פרק ל-ג)

וכתב השל"ה הק': לכאורה "ככל היוצא מפיו יעשה" מיותר [אחר שכבר כתב "לא יחל"]! אלא מכאן תוכחת מוסר לאדם שיהיה נאמן בדיבורו וישמור מוצא שפתיו אף שלא היה בדרך נדר ולא היה מחוייב בדברים. כענין שאמר משה רבנו לבני גז וראובן "היוצא מפיו תעשו". ופירש רש"י, שקיבלתם לעבור למלחמה עד כיבוש וחילוק.

הקשו האלשיך הק' והאור החיים הק' מספר קושיות בלשון הפסוק "זה הדבר אשר ציוה ה' איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור... לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה": (א) מהו פשר הלשון "זה הדבר" שמשמעו "זה" ולא אחר, מה בא למעט? (ב) מדוע כפל "כי ידור נדר לה' ולא אמר "כי ידור לה'" וכן כפל "השבע שבועה לאסור"... ולא אמר "השבע לאסור"? (ג) אחרי שכתב "לא יחל דברו" מדוע הוצרך לכפול ולהוסיף "ככל היוצא מפיו יעשה"?

וביאר האלשיך דהנה ישנם ב' מיני נדרים ושבעות: (א) נדר לצרכי מצוה או לירז עצמו למצוה וכן שבועה לחזק אצלו את האסור מן התורה. (ב) נדרים ושבעות לעשות או לא לעשות דברי הרשות. על זה בא הכתוב להזהיר "זה הדבר" כלומר רק נדרים ושבעות כאלו שבאים לצרכי מצוה [כאותו נזיר מהדרוס שנדר כנגד יצרו] אותם יש ענין לנדור ולהשבע ולקיים, ולא שאר נדרים ושבעות שהם לדברי הרשות שראוי לא לנדור כלל שהרי "הנודר כאילו בנה במה" (יבמות קט):

וזהו שאמר הכתוב "כי ידור" - אדם שרוצה לידור, עליו לידור רק "נדר לה'" - היינו לשם שמירת מצות ה'. וכן אם רוצה "להשבע", עליו להשבע רק שבועה כזו שתחזק את האסור כבר מהתורה ולא לאסור עליו דבר הרשות.

והאור החיים ביאר שישנן ב' ענינים בנדרים ושבעות: (א) ענין הנוגע לתורה ולמצוות לעשות את הטוב ולהרחיק עצמו מן הרע וזהו נדרי קודש. (ב) ענין הנוגע לדברי הרשות שאין בהם מצוה, לעשות דבר פלוני או שלא לעשותו. וזהו נדרי חול.

הוא שרמז הפסוק בכפלות הלשון לב' סוגי הנדרים והשבעות הללו. (א) "איש כי ידור" - הוא סתם נדר של חול. (ב) "נדר לה'" - נסמך לה' כי הוא נדר קודש למען שמו יתברך וכך גם בשבועה. לפי"ז מבואר גם כפל הלשון "לא יחל דברו" שהוא כנגד נדרי חול, שדוקא הוא לא יכול לחלל ולהפר נדרו, אבל החכם יכול להפר, ו"ככל היוצא מפיו יעשה" נאמר כנגד נדרי הקודש [כמו שאמר דוד המלך "נשבעתי ואקיימה לשמור משפטי צידקך"] שאותם גם אחרים אינם יכולים להפר, משום שהם דברים שאין להם התרה. ולכן "היוצא מפיו - יעשה"!

דוד המלך ע"ה אמר במזמוריו: "מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי" וממשיך "נדרי לה' אשלם". תמה המגיד מלובלין: הרי ידוע לנו שאין באפשרותינו לשלם לה' כל תגמוליו עלינו, אם כן מדוע אנו נודרים נדרים כדי לשלם, וכי את החובות המוטלות עלינו אנו ממלאים, ומה הגיון שנשלם את מה שנוסיף עליהם?!

אלא נבין זאת במשל הבא: מעשה בבן שיצא לדרכו לתקופה מסויימת כשהוא מבטיח לאביו חגיגת, שבשבו יביא לו קנקן יין ישן. והנה כששב מן הדרך שאלו אביו: "מתי תשלם לי את חובך"? צחק הבן והביע פליאתו: "מיהו הבן שיכול לשלם לאביו את כל תגמוליו? וכי אפשר לשלם אף מן הקצת את חובותיו של בן על כל הטובות שקיבל מאביו?!"

הקפיד האב והשיב לבנו: "הוי סכל! וכי איני יודע שאין ביד הבן לשלם לאביו על כל טובותיו. כלום תחשוב שאני תובע דבר שאינך יכול לעשות? הרי כל כוונתי בשאלתי הוא לדבר אחד: לפני צאתך לדרך הבטחת לי מעצמך שתביא לי קנקן יין ישן, מדוע לא תקיים לפחות את הבטחתך זו שבאה מיוזמתך ובידך לקיימה?!"

הוא שאמר דוד המלך ע"ה: אמת שאיני יכול לשלם אף מקצת מן המקצת על כל הטובות שעשה עמי השי"ת, אבל לכל הפחות אוכל לשלם את נדרי. לקיים את אשר הבטחתי מעצמי ומיוזמתי!

"כל דיבור חמור כמו נדר"...

פעם קבע החזון איש ללמוד עם צעיר מבאי ביתו מסכת נדרים. לפני הלימוד הקדים לו החזון"א מעין "פתיחה" למסכת הנלמדת, וכה אמר לו:

"שורת הדין נותנת שכל דיבור של האדם יהיה חמור כמו נדר, רק הקב"ה היה לו רחמנות על בני האדם שידע שלא יעמדו בזה, וקבע שרק נדר עפ"י הגדרים ההלכתיים יהיה נדר."

ומעשה בחתן בן תורה שביקש מהחזון איש שיבוא להשתתף בחתונתו. השיב לו החזון"א שקשה לו. המשיך החתן לבקש להפציר ולהתחנן שוב ושוב, אך החזון"א נשאר בשלו וחזר שוב על דבריו שקשה לו להגיע, עד שהחתן הלך לדרכו.

אדם שהיה נוכח בשעת מעשה, שאל לאחר מכן את החזון"א: מדוע הניח לאותו חתן פלוני לבקש ולהפציר בו כל כך, וכי לא היה מוטב אילו היה דוחהו באמירה בלתי מחייבת כגון, בלי נדר אשתדל להשתתף בחתונה" ואז וודאי היה מניחו לנפשו והולך מיד?

השיב לו החזון"א ואמר: "אצלי עם נדר ובלי נדר זו אותה חומרה של דיבור!"

חוט שני

"אין שום היתר"...

בשנות זיקנותו המופלגת של הגרי"ש אלישיב זצ"ל היה חלש מאוד ולא היה בכוחו לרדת מביתו להתפלל עם הציבור. אולם לתדהמת באי בית המדרש, כשהתקיימה שם ברית באחד הימים, ראו את הרב אלישיב יורד בלי כוחות כדי להיות סנדק...

כששאלוהו לפשר הדבר אמר: "הבטחתי לבעל הברית להיות סנדק... ואף שלחולה ולזקן יש לפעמים פטור בהלכה מתפילה בציבור כשאין בכוחו, אולם לאי-קיום הבטחה אין שום היתר בהלכה"

עפ"י גדולה שימושה

"אם מבטיחים צריך לקיים"

פעם הוצרך הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל הלואה דחופה. הוא פנה לאדם אחד וקיבל את הסכום שביקש, כשהוא מבטיח שעד יום פלוני הוא יפרע את החוב.

והנה ביום הפרעון ירד שלג כבד בירושלים והיה קשה מאוד לצאת מהבית. העיר היתה סגורה ומסוגרת, אין יוצא ואין בא. אמר רבי אריה לרעייתו: "אדחה את התשלום ליום אחר, הלא גם המלוה יבין שבשלג כזה אי אפשר ללכת". אולם הרבנית התנגדה ואמרה: "אם מבטיחים צריך לקיים".

הלך רבי אריה לביתו של המלוה כשהוא אך בקושי מבוסס רגליו בשלג הכבד. כאשר התקרב לבית, שמע שהאשה צועקת על בעלה: "מדוע הלווית לרבי אריה? וכי הינך בטוח בכך שהוא ישלם את חובו?" האיש ניסה להרגיע את אשתו אך ללא הועיל.

והנה תוך כדי שיחה מקיש רבי אריה על הדלת. כאשר פתחו הילדים את הדלת נדהמה האשה לראות את רבי אריה וצרור הכסף בידו. היא קראה בקול: "אוי! רבי אריה למה היית צריך להטריח כך את עצמך ביום שלג כזה, וכי אתה באמת חושב שאנחנו לא נאמין לך? היית יכול לחכות בשקט עד מחר..."

מתוך "דרך אבות"

“ככל היוצא מפיו” – יעשה הקב“ה...

הגאון מרוג'צ'וב – רבי יוסף רוזין זצ"ל, קיבל פעם מכתב ממשרד הממשלה בו נכתב כי עליו לשלם לממשלה שני סוגי מיסים. לאחר שנכדו של הגאון הסביר לו – עפ"י בקשתו – את תוכן המכתב, אמר לו הרוג'צ'ובר:

“סוג אחד של מס האמור במכתב, הוא על פי דיני התורה וצריך לשלם אותו בהתאם לכלל של “דינא דמלכתא דינא”. אמנם הסוג השני של המס, אין לו תוקף תורתי עפ"י ההלכה, ולכן אין צורך לשלם אותו!”

והנה כעבור ימים אחדים, הגיע במפתיע מכתב התנצלות ממשרד הממשלה (תופעה בלתי מצויה), בו הופיע תיקון טעות שנפלה במכתב הקודם שנשלח לבית הגאון. במכתב הנוכחי נאמר כי אין צורך לשלם את אחד מסוגי המיסים שפורט במכתב הקודם. היה זה אותו סוג מס עליו הצביע הגאון לנכדו שאין צורך לשלמו על פי התורה.

על האירוע המפתיע והמוזר הזה, הגיבו גדולי תורה ששמעו על כך, כי אין ספק שזהו מכח האמירה של אותו גאון ונתקיים בו “ותגזר אומר ויקם לך” – צדיק גוזר והקב“ה מקיים!

“כל אשר לך שלום”..

סיפר רבי יהודע בוטא שליט"א: לפני כמה שנים, באחת השבתות, נסעו בני משפחתו לשבות מחוץ לעיר בשל שמחה משפחתית והוא נשאר לבדו בירושלים מפני שלא רצה להפסיד את התפלות עם הגאון **רבי עובדיה יוסף זצ"ל**, כאשר שימש כש"ץ בבית מדרשו. אך לא סיפר לו על כך שכל משפחתו נסעו לשבת.

והנה בבוקר יום השבת לאחר תפלת מוסף, ניגש להתברך מרבי עובדיה כמו בכל שבת, ומה מאד התפלא כשהוסיף לו רבי עובדיה בברכתו שלא כרגיל את המילים: “אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום”..

במוצאי שבת התקשרה אליו רעייתו מבוהלת כולה, אך מיד השיחה נותקה ולא הצליח רבי יהודע ליצור קשר עמה. הוא נבהל מאד ולא ידע נפשו מרוב דאגה.

והנה לאחר בירור נודע לו שהרכב שנסעו בו אשתו וכל בני המשפחה התדרדר מהכביש לתוך הוואדי, ובדרך נס יצאו כולם בריאים ושלמים ב"ה ואפילו לא היו צריכים להתפנות לבית החולים. או-אז נזכר רבי יהודע במילות הברכה שיצאו מפיו רבי עובדיה “אתה שלום וביתך שלום וכל אשר לך שלום” ברכה שקיבלה עתה משמעות רבה.

מתוך מאמר

“ותגזור אומר ויקם”..

בעיירה רופשיץ התגוררה משפחה ולה ילד משותק. יום אחד יעצו לפני המשפחה: “דרכו של הצדיק **רבי נפתלי מרופשיץ** לעבור לבית מדרשו דרך גשר צר הנוטה על פני הנהר. הניחו את הילד המשותק על גבי הגשר”..

עלה הרבי מרופשיץ על הגשר כשהוא שקוע בשרעפיו, והילד, כצפוי, חסם את דרכו. חשב הרבי לתומו שהילד השתטח שם להנאתו, על כן דחקו ברגלו והורה לו “קום!” והיה אך יצא הדיבור מפי הצדיק, מיד קם הילד על רגליו... ופינה את המעבר!

באהלי צדיקים

“צדיק גוזר”..

אברך בא לפני הגאון **רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל** והתאונן על אבנים בכיס המרה. הניח רבי ב"צ ידו על בטנו כנגד כיס המרה ואמר: “לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה”. הכאבים חלפו, ובצילום לא מצאו זכר לאבנים שנראו בצילומים הקודמים.

ומעשה באברך שבנו חלה במחלת עור הקרויה “פסוריאזיס”, מחלה חשוכת מרפא. הרופאים הזהירו שהמחלה תלווהו כל ימי חייו. יהיה לעג לחבריו ויתרחקו ממנו כמו ממצורע רח"ל. עלה האברך בצער גדול אל רבי בן ציון שפסק לו פסוקו: “אל תחוש לדברי הרופאים! יקויים בך הפסוק: “והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע”. מיום זה חל שיפור והמחלה נרפאה כליל!

עפ"י יגילו במלכם

להשמר בכל דיבור שיהיה בו רק תועלת וברכה לו ולזולתו, ולא נזק ח"ו!

נלמד, בדרך דרש ורמז, מהפסוק: “לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה” (פרק ל-ג)

ומובא בשם האר"י ז"ל (ליקוטי תורה – פר' עקב) לבאר: “לא יחל דברו” – לא יעשה דיבורו חולין וזול, אלא ייקר כל דיבור היוצא מפיו. שכן כל דיבור פועל גדולות ונצורות בעולמות עליונים לטוב או למוטב. אם דיבוריו טובים וטהורים משפיע רוחניות וקדושה. בורא בהם סגורים. ואם ח"ו דיבוריו רעים ואסורים, פועל בסט"א ח"ו. נברא מהם מלאך רע ומשחית המקטרג עליו תמיד. זהו שנאמר: “ככל היוצא מפיו” – למטה “יעשה” למעלה.

“לעולם אל יפתח אדם פיו לשטן” כך קבעו חז"ל בגמרא (ברכות יט. כתובות ח.). ולומדים זאת מהפסוק (ישעיה א-י) “לולי ה' צבאות הותיר לנו שריד כמעט כסודם היינו לעמורה דמינו” [כלומר: אילו לא רחמי ה' עלינו, כמעט שהיינו כסודם ועמורה שנאבדו לגמרי].

ומיד לאחר מכן ממשיך הפסוק: “שמעו דבר ה' קציני סודם האזינו תורת אלוקינו עם עמורה”. ואחריו מגיעה נבואת החורבן והעונש. נמצא, איפוא, שבהזכרת הנביא את סודם ועמורה נתעוררה מדת הדין עליהם כמי שמעשיהם כאנשי סודם ועמורה.

וביאר הסגולה שיש בזה כתב **הרשב"א** (בשו"ת ח"א סימן תח): לפי הנראה מן הכתוב והסכמת חכמי התורה... יש סגולות או דברים נעלמים שלא נתבארה לנו עתה סיבתם, והיא שאמרו (מו"ק יח.) “ברית כרותה לשפתיים”. ואמרו חז"ל בגמרא (כתובות סב): “הוה כשגגה היוצאת מלפני השליט, ונח נפשיה דיהודה”. וזו היא המניעה בקללה וההפך ממנה בברכות.

עוד אמרו חז"ל “אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך” ואם נמשך בזה אחר הטבע מה תזיק הקללה ומה תועיל הברכה, יקללו המה וה' יברך... וכן אמרו (ברכות יט.) אל יפתח אדם פיו לשטן... וגם חכמי הפילוסופים אינו יכולים ליתן טעם לסגולות הניגולות לעין כל בעשבים ובאבנים כאבן השואבת הברזל והברזל ישוטט על פני המים ולא ינוח עד שיהיו פניו אל פני הסדן, היש מגיד טעם בזה בכל חכמיהם...

והחינוך (מצוה רלא) כתב: “אף על פי שאין בנו כח לדעת באיזה ענין תנוח הקללה במקולל, ואיזה כח יש בדיבור להביאה אליו, ידענו דרך כלל מכל בני העולם שחוששין לקללות, בין ישראל בין שאר האומות, ויאמרו שקללת בני אדם, גם קללת הדיוט, תעשה רושם במקולל ותדביק בו המארה והצער. ואחר דעתינו דבר זה מפי הבריות, נאמר כי משרשי המצוה, שמנענו ה' מהזיק בפנינו לזולתינו כמו שמנענו מהזיק להם במעשה, וכעין ענין שאמרו חז"ל (מו"ק יח.) ברית כרותה לשפתים. כלומר, שיש כח בדברי פי אדם.

ומוסיף החינוך: “ואפשר לנו לומר, כי בהיות הנפש המדבר שבאדם חלק עליוני, וכמו שכתוב “ויפח באפיו נשמת חיים”. ותירגם “לרוח ממללא”, נתן בה כח רב לפעול אפילו במה שהוא חוץ ממנה, ועל כן ידענו ונראה תמיד כי לפי חשיבות נפש האדם ודביקותה בעליונים כנפש הצדיקים והחסידיים, ימהרו דבריהם לפעול בכל מה שידברו עליו, וזה דבר ידוע ומפורסם בין יודעי דעת ומביני מדע”.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

איך אומרים שדכן בערבית ?

זהו. חזקי (שם בדוי) הרגיש שהייאוש מחלחל בו כתולעת.

שוב נפלה הצעה, ואחרי פגישה אחת בלבד.

שלא באשמתו. אלא ב"אשמת" הצלקת שעל פניו.

במר-ליבו פנה אל ראש הישיבה שלו - דמות שנתן בה אמון ושפך באוזניו את אכזבותיו, את תסכוליו.

יחזקאל בני, חזקי! - נתן בו ראש הישיבה את עינו הטובות - בהצעה הבאה אל תיגש לשידוך לפני שהשדכן יעדכן את הצד השני אודות הצלקת, ואיך היא נגרמה.

חזקי נרתע. התפלל על העצה. הלוא בכל פעם הוא עושה "שמיניות באוויר" להסתיר את הצלקת איכשהו, וגם זה לא עוזר לו. אז עכשיו מציעים לו להודיע על כך מראש, במילים אחרות: להוריד את השידוך בידיים!?

אך האם היה לו רעיון אחר? את הדרך הקודמת הוא כבר ניסה ולא ממש הניב ממנה תוצאות מעשיות!

* * *

שלושה ימים בלבד חלפו, והנה הגיעה הצעה. מיי שרי ליבוביץ (שם בדוי). הוא נסער כי הייתה זו לו הפעם הראשונה בה הוא נאלץ להתמודד עם המציאות פנים-בפנים, תרתי משמע.

אין מה לעשות - הודיע לשדכן - חייבים לעדכן אותם קודם, ובצורה הברורה ביותר. השדכן סבר אחרת. לטעמו היה עדיף לא לעשות עסק מהצלקת. ניסיונו, או החוש-השישי שלו אמרו שככה עדיף. הוא ניסה לשכנע אך חזקה עליו הוראת צד החתן שיש להניח בפני צד הכלה את הכל על-השולחן.

הוא התקשר למדוברת. כחכח מעט בגרונו ו... התחיל לספר!

לפני שש שנים הלך חזקי לכותל-המערבי. באמצע הדרך, בעודו צועד רגלית בירושלים העתיקה, עלתה באוזניו צרחה חדה. זעקה לעזרה. האינסטינקט הבסיסי אמר לו "לתפוס ידיים ורגליים" ולהימלט על נפשו. מי יודע אם איזה מחבל ערבי לא החליט בדיוק הרגע להשתגע? מי יכול לנחש אם איזה סקינאי פלסטיני לא החליט לפעול?

אבל חזקי הוא חזקי. הוא לא בורה, אלא זורק מבט מהיר ומגלה לחרדתו צעיר ערבי חובט בבת-ישראל.

מסתבר שנערת סמינר בת 15 שגתה בדרכה, ונכנסה בטעות לסמטה מוסלמית. אחד מהשאבאב זיהה אותה והחל להפליא בה את מכותיו. בתגובה פרצה בזעקות-אימה שנשמעו עד מרומי הר-הבית...

בשבריר שנייה, תוך כדי סיכון עצמי רב, קיבל החלטה נועזת. הוא רץ והסתער הישר לתוך הערבי המפגע, תוך כדי צרחות שעשויות לבלבל ולהרתיע את התוקף. הצעיר אמנם עזב את הנערה, אך כיוון ברזל לתוך פניו של חזקי. אלמלא היו מפרידים ביניהם באותה שנייה, היה עלול חזקי לשלם בחייו על החלטתו.

אבל הוא רק נפצע. הדם זלף, אך למעשה לא נגרם לו נזק ממשי. מסוכן. מה שכן, האירוע הותיר את חותמו על פניו בדמות צלקת לעולם-ועד.

* * *

השדכן סיים את הסיפור בדרמטיות. הוא עשה הכל כדי להעניק לצד השני את התחושה שהצלקת היא הקישוט הכי יפה שיכול להיות לאדם. קישוט המעיד על עוצם אחריותו וטהרת מידותיו. אך למרות זאת לא חשב שזה באמת ישכנע. ציפה לשמוע את המשפט הבא: "אווה! בחור לתפארת! באמת פלא פלאים! אשריו ואשרי חלקו! אבל לפני שנשמע פרטים נוספים אנחנו עדיין רוצים לחשוב על העניין"...

להפתעתו הוא קיבל תשובה חיובית על-אתר. "אדרבה; בגלל הצלקת!" - נאמר לו. המילים היו מעט סתומות, אבל הוא לא תכנן להרוס את הצלחתו תמורת מעט סקרנות. קבע מקום וזמן לפגישה הראשונה, ושחרר אנחת רווחה גדולה.

* * *

המתח היה בעיצומו, למרות שהוא לא ניכר כל-כך כלפי חוץ. חזקי היה מתוח מסיבות מובנות, האמנם תהי דומה ראייה לשמיעה? האם כאשר תראה המדוברת את הצלקת, תתמיד בהחלטתה הקודמת? וגם היא, שרי, הייתה במתח. האם בטוח שזה הוא?

? ? ?

"הוא" זה הבחור שהציל אותה ממוות, לפני שש שנים. היא צעדה אז לכותל המערבי, הסתבכה בדרך ומולה הגיח ערבי צעיר שהחל להכותה. היא כמעט התעלפה מפחד ומכאב, אך משום-מקום הגיח בחור ישיבה והעניק לה את חייה במתנה. רק לאחרונה שמעה שהפציעה הותירה לו צלקת לכל ימי חייו, דבר שלא ידעה.

"כנראה שזה היה מכוון משמים" אמרה לו באותו ערב "כדי שמשוהו יגרום לך להתעכב עד שאני אגדל ואכנס לשידוכים".

מזל טוב.

"מהשם יצא הדבר"

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמָן עֶפֶת

פְּרֵשֶׁת אֵאוֹת

כס"ד, ע"יו"ט

שְׁלֹאֲחֲרֵיו לְסַפְרוֹ הַחֲשׁוֹב "פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ".
(הקדמה לספר פני יהושע)

"אם כה, מתר לך! מתר לך הנדר!"
והפר את נדרה אשר עליה ואת מבטא שפתיה... (ל, ט)

בתקופה בה כהן הגאון רבי בנימין דיסקין זצוק"ל כרב בעיר לומזא, הגיע לשם תלמיד חכם גדול, והלה עשה נדר כי הוא ישוב כל העת בבית המדרש למשך זמן מרבה, שם יעסק בתורה ועבודת ה' מבלי לצאת החוצה כלל מבית המדרש. אנשי המקום כבדו מאד את האיש החכם והצדיק הזה, אבל מצד שני הרע להם הדבר הזה אודות נדרו אשר נדר.

בשל נדרו אשר נדר לא יכל האיש התלמיד חכם לצאת כלל מבית המדרש, גם לא בשבתות וימים טובים, ולא יכל ללכת לסעד את סעדו או אצל אף יהודי מיהודי העיר. ומאידך, גם לא יכלו להביא לו את סעדו או ומצרכיו לבית המדרש, כיון שבעיר לא היה ערוב, ולא יכלו לטלטל את המאכלים. רבות מחשבות חשבו כיצד יוכלו לסייע ליהודי חכם זה, אבל לא ידעו כדת מה לעשות.

באותה עת הגיע לעיר לומזא הגאון רבי עקיבא איגר זצוק"ל, כדי להשתתף בשמחת הנשואין של אחד מבניו. ואז, בהיותו בעיר, נכנס אליו לאכסניה שלו רבה של העיר, רבי בנימין דיסקין ושטח בפניו את הדאגה המעיקה על בני העיר זה זמן רב, על

כך זכינו לספר החשוב "פני יהושע"
לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה (ל, ג).

היה זה ביום ג' בכסלו תס"ג. הגאון רבי יעקב יהושע פאלק זצוק"ל, ה"פני יהושע" ישב ולמד עם תלמידיו בישיבה אשר בעיר לבוב. בעודם לומדים, נשמע לפתע קול נפץ אדיר. בקרבת מקום היה מחסן צבאי של הצבא, אשר היה מלא בחביות רבות של אבק שרפה, ודבר מה גרם למחסן להתלקח. וכך, כל החביות התפוצצו ונשרפו, וזו הייתה הסבה לקול הנפץ האדיר שנשמע.

בתים רבים נהרסו עד היסוד בפצוץ האדיר, וזולת זאת בתים רבים הפכו למאכלת אחת גדולה של אש. גם הבית בו ישב רבנו ה"פני יהושע" עם תלמידיו ולמד, התמוטט עליהם, ובדרך נס לא ארע דבר לאף בחור שהוא, וכך, כולל הרב ה"פני יהושע" יצאו בנסי נסים שלמים בגופם, מבלי שיארע להם כל נזק שהוא.

באותה עת, כאשר הגאון ה"פני יהושע" שכב בין ההריסות, כשהוא ממתין לאנשי 'הצלה' שיבואו לחלץ אותו, נדר ה"פני יהושע" נדר לאמר, באמרו: אם יהיה אלקים עמדי, והוציאני מן המקום הזה לחיים ולשלום, ויבנה לי בית נאמן להרבות גבולי בתלמידים, לא אמןע את עצמי מכתלי בית המדרש, ואשקד על דלתי העיון בסגיות הש"ס והפוסקים ואלון בעמקה של הלכה.

ואמנם, זכה הגאון ה"פני יהושע" להנצל מאותה סכנה, ולקיים את נדרו אשר נדר, וכך זכו כל הדורות

אודות אותו תלמיד חכם אשר נדר נדר לבלתי צאת מחוץ לכתלי בית המדרש.

כשמוע רבי עקיבא איגר כי האיש הוא תלמיד חכם, החליט לבקרו בבית המדרש יחד עם רב העיר. נכנסו שני הגאונים לבית המדרש, ורבי עקיבא איגר החל מדבר עם אותו תלמיד חכם ואמר לו: "שמעתי שפבודו הוא תלמיד חכם, ומאחר ואינו יכול לצאת מפה, לכן באתי אני לבקרו".

מששמע אותו תלמיד חכם את הדברים, הצטער על כך מאד, ואמר לרבי עקיבא איגר: "מצטער אני על שרבנו הצרף להטריח את עצמו לבקר אדם פשוט כמוני". אז שאלו רבי עקיבא איגר: "אמר לי, אלו ידעת כזאת מקדם, כי נטריח את עצמנו ונבוא אליך לבית המדרש כדי לבקרה, האם גם אז היית נודר את נדרך?" השיב אותו תלמיד חכם מיד: "לא ולא! שחרב הגאון יבוא אלי? הייתי אני רץ כצבי כדי לקבל את פני קדשו של רבנו".

תכף ומיד נענה רבי עקיבא איגר, ואמר לאותו תלמיד חכם: "אם כן, מתר לך! מתר לך! מתר לך! הנדרו! כשהוא פותח בפניו פתח של חרטה מנדרו, וכל הנאספים מסביב ענו אחרי רבי עקיבא איגר "מתר לך".

(מאורן של ישראל הובא בספר 'במשנת רש"י')

"לא רציתי לותר אפלו על מלה אחת מדברי התוכחה של הסבא"

האחיכם יבאו למלחמה ואתם תשבנו פה (לב, ו). כְּאִשֶּׁר הָיָה הַרְה"ק מֶרְנָן הַ"שְּׁפֶת אֲמֶת" מְגוּר זי"ע יֶלֶד קֶטָן, הוּא הָיָה יְתוּם מֵאֲבִיו (הַרְה"ק רַבִּי אַבְרָהָם מֶרְדִּכֵי זְצוּק"ל), וְהוּא נִתְגַּדֵּל עַל בְּרַכֵּי סָבוֹ הַרְה"ק מֶרְנָן הַ"חֲדוּשֵׁי הַרִ"ם" מְגוּר זי"ע.

פעם, באחד הלילות, ישב מרן ה'שפת אמת' כל הלילה ולמד עם שתפו וחברו הגאון החסיד רבי יהושע דוד ביננפלד זצ"ל אשר היה בן גילו, ויחדיו היו לומדים בהתמדה שעות ארוכות. כיון שעסק בתורה כל הלילה, הרי שכאשר האיר מעט השחר, נשכב על מטתו לישן, ובשל כך התחיל אצלו היום מעט מאחר, ומשום כן הוא התעורר מאחר, ואחר אל השעור עם סבו אתו היה רגיל ללמד בכל בקר. כְּאִשֶּׁר הִגִּיעַ מֵאַחַר, הוֹכִיחַ אוֹתוֹ סָבוֹ מֶרְנָן הַ"חֲדוּשֵׁי הַרִ"ם" עַל שְׂאֵחַר לְשַׁעוֹר, וְאוֹלָם הַנֶּכֶד הַ"שְּׁפֶת אֲמֶת", שְׁמַע אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹכְחָה וְלֹא הִגִּיב מֵאוּמָה. לְאַחַר מִכֵּן, פָּגְשׁוּ חֲבֵרוֹ הַשְּׂתַף שְׁלֹמֹד עִמּוֹ כָּל הַלַּיְלָה, וַיִּשְׁאַלְהוּ לֵאמֹר: אָמַר נָא לִי: מִדּוּעַ לֹא הִשְׁבַּתְּ לְסַבָּא, וְאֲמַרְתָּ לוֹ כִּי הֵייתָ עַר כָּל הַלַּיְלָה וְלִמְדַת בְּהַתְמָדָה כָּל הַלַּיְלָה?"

השיבו מרן ה'שפת אמת': רציתי לשמע דברי תוכחה מהסבא הקדוש, לא רציתי לותר אפלו על מלה אחת מדברי התוכחה של הסבא. וראיה לדבר מבני גד ובני ראובן, הם נגשו למשה רבנו ואמרו לו, כי הם לא רוצים לעבר את הירדן, וכי הם רוצים נחלה מעבר הירדן מזרחה. או אז הוכיח אותם משה רבנו קשות וגער בהם משך זמן רב.

והדבר קשה, הרי גם בדעתם היה לעבר חלוצים לפני בני ישראל ולסייע להם לכבש את הארץ, ואם כן, מדוע לא אמרו לו למשה רבנו תכף ומיד "נחנו נעבר חלוצים", אלא שמעו ושמעו ולא הגיבו מאומה? אלא משום שהם רצו לשמע דברי תוכחה באהבה ממשה רבנו, מהרבי הגדול של כל ישראל. כן גם אני, רציתי לשמע דברי תוכחה מסבי, רבן של ישראל.

(אור פני יצחק)

שוהי הור

חידון אֶצְנוֹת - נושא פרסים
באיזה פסוק בפרשתנו מופיע שמו של תשע ערים שונות?

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני למספר פקס: 077-470-26-81 או למייל: magdenot@gmail.com נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

פניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מטות

גליון מס' 544

יציאת שבת: י"ם 20:20, ת"א 20:23

כניסת שבת: י"ם 19:05, ת"א 19:20

נלמד מהפרשה

חיילי ישראל חוזרים ממלחמת מדין עטורי ניצחון. בסך הכל 12,000 חיילים המשתייכים לעם נודד, בלי יציבות, בלי מדינה קבועה משלהם, ובכל זאת ניצחו את המדיינים בגדול. הצליחו להרוג את כל חמשת המלכים יחד עם בלעם. לקחו עשרות אלפי שבויים ממדין, פי כמה וכמה ממספר חיילי ישראל. כל זאת נקמה על שהחטיאו את עם ישראל.

בחזרתם הם אומרים למשה רבנו: ברוך ה' כולנו חזרנו בריאים ושלמים **"לא נפקד ממנו איש. ונקרב את קרבן ה' אצעה וצמיד"** אנו רוצים להביא קרבן לה', חלק מתכטיטי הזהב. שואל אותם משה 'למה עכשו קרבן לכפר, האם שוב נכשלתם בבנות מדין?

'לא נכשלנו חלילה בשום עבירה' הם עונים, 'אך מידי הרהור לא יצאנו. נכשלנו במחשבות עבירה'.

מחשבות והרהורים נדמים לנו לפעמים שאין בהם כלום. הרי לא עשיתי שום דבר. בסך הכל חשבתי משהו לכמה דקות. הרי לא ביצעתי שום דבר ממה שחשבתי.

אך זוהי טעות מוחלטת. למחשבה יש כוח עצום. כפי שכותב החזון איש זצ"ל, כי 'ע"י המחשבה מזיז האדם גורמים של ממש בעולם'.

מחקר מדהים נערך לפני כמה שנים: קבוצת חוקרים הכינו בחדר שורה של צמחים וחברו אותם לאלקטרודות מיוחדות, כדי לבדוק האם יש לצמח רגשות. הכניסו אדם לחדר ונתנו לו מצית עם אש ביד, וביקשו ממנו לעבור ליד הצמחים מבלי שהאש יגיע בהם. כשהוא עובר הוא צריך לחשוב בליבו על כך שהוא רוצה לשרוף את הצמחים. אך מבלי לשרוף אותו בפועל. כך אכן עשה. התוצאות היו יותר ממדהימות: מכשיר האלקטרודות הראה תזוזה אדירה ובלתי רגועה של התאים בצמחים. ממש כמו דפיקות לב מואצות.

לאחר מכן, ביקשו מעוד אדם לעבור ליד הצמחים עם מצית ביד. אך ממנו ביקשו שלא יחשוב שום כוונה רעה על פגיעה בצמחים. כך בדיוק הוא עשה. גם הפעם מכשיר האלקטרודות הדהים. תזוזות התאים היו רגילות לחלוטין כמו תמיד, ללא שום שינוי!

'על ידי מחשבות לא טובות שיש לאדם הוא הורס ומחריב הרבה כחות ועולמות עליונים, פוגע בהם ומחשיך אותם, ומוסיף כוחות לצד הטומאה. עליו נאמר הפסוק 'מהרסיך ומחריביך ממך יצאו'. כך הגאון רבי חיים מוולוז'ין זי"ע.

זהירות משבועות ונדרים

"איש כי ידור נדר לה' לא יחל דברו"

התורה החמירה מאוד באדם שמחלל את דיבורו ואינו מקיים את נדריו ושבועותיו. עד כדי כך שאמרנו בגמרא: "בעוון נדרים בניו הקטנים של אדם מתים", ה' יצילנו. ויש להבין, "מפני מה בעוון נדרים בניו הקטנים של אדם מתים", ואילו האוכל חזיר וכיוצא, לא נענש עד כדי כך מדוע?!

אלא יתבאר הענין על פי משל: לאדם שחיפש עבודה, והחליט שהוא רוצה להיות שוטר. ומדוע? כיון שאין עבודה קלה ונעימה מזו: לעמוד בכבישים עם משרוקית ביד, לשרוק ולנענע בידיים למכוניות... בהחלט מעניין ונחמד. אלא שבתחנת המשטרה אמרו לו שכרגע לא צריכים שוטרים, צריכים סוהר, להשגיח על האסירים בבית הסוהר. הלה הסכים והתחיל לעבוד כסוהר. בבואו ראה אנשים יושבים בתנאים קשים, חלקם בצינוק, בקושי בא אוכל לפיהם, לחם צר ומים לחץ, וקשה להם מאוד. כעבור מספר ימים הגיע אסיר חדש, והנה הכניסוהו לחדר נוח, והגישו לו 3 ארוחות ביום. התפלא הסוהר ושאל: מה ההבדל בינו לבין שאר האסירים? מדוע זוכה זה לתנאים מועדפים?! אמרו לו: רוב האסירים כאן הם פושעים, גנבים, ולכן מגיע להם עונש קשה. אבל זה האחרון מסכן, פשט את הרגל. לא הבין הסוהר, מה זה 'פשט רגל'? הסבירו לו שהיו לו הרבה חובות ולא היה לו לשלם, וכי מה אפשר לעשות לו, ליטול את נפשו? לכן שמו אותו פה כמה ימים עד שהשופט יכריז עליו שהוא פשט רגל. הלה - מצאו הדברים חן בעיניו, עזב את עבודתו, וכששאלוהו למה, השיב שמצא עבודה אחרת, טובה יותר. הלך מידוענו לבית מלון יוקרתי, שהה שם חודש שלם, הוא ובני ביתו, אכלו שתו וישנו. כשבא לחזור לביתו, הגישו לו את החשבון לתשלום. אמר להם: אמר את האמת, אין לי כסף. וכי מה תעשו לי? תיטלו את נפשי? תבעו אותו למשפט, אך הלה לא נבהל, אמר: אני מבקש שיכריזו עלי כפושט רגל!... אמר השופט: הלקוהו מאה מכות והשליכוהו לצינוק. התקומם ומחה: היכן הצדק והיושר?! הלא אך לפני זמן קצר ראיתי אדם שפשט את הרגל, בילה כמה ימים ברווחה ושולח לחופשי, פטור מחובותיו! "גרע בו השופט: "אין כאן מקום להשוואה! הלא הוא היה סוחר ישר דרך, אשר ניהל את עסקיו כהוגן, ולפתע הפסיד את כספו - גלגל הוא שחוזר בעולם, ויכול לקרות לכל אחד. אין מקום להענישו, די כבר במה שנענש באובדן נכסיו... אבל אתה, מי הכריחך להתפטר ממשרתך ולהיכנס לבית המלון, להונות את בעליו, לשכור חדרים מפוארים, וליהנות ממיטב המאכלים?! אם ידעת שאין ביכולתך לשלם, היה עליך לישון בחוצות ולפשוט יד ללחם!"

והנמשל: אדם שימעד ויחטא באחת מכל מצוות ה' אשר לא תעשינה, יכול להצטדק ולומר כי היצר הרע הסיתו, ובהיותו בשר ודם נכשל ומעד. יכול הוא לייחל לרחמי שמים, למידת רחמים וחמלה. אבל כאשר הוא עצמו, מיוזמתו, נודר ומחייב את עצמו בדבר שאין בכוחו לקיימו - על כך ייענש בכל החומרה, שכן, מי הכריחו להכניס עצמו בחיוב זה?!

לצערנו, שומעים לעיתים אנשים שלשונם מורגלת בשבועות, אפשר לשמוע מהם על ימין ועל שמאל שהם נשבעים בחיי ילדיהם או הוריהם. ה' יצילנו. עלינו לדעת כי "ברית כרותה לשפתים" מילים שאדם מוציא בשפתיו יש להם עוצמה והן עלולות ח"ו להשפיע, כמו שלמדנו רבותינו: "אסור לפתוח פה לשטן" אדם תמיד צריך לפתוח את פיו רק לדברים טובים. כמו כן, יש להימנע משבועות מכל סוג שהוא...

אדם ירא שמים נזהר שלא להישבע אפילו לדבר אמת!...

בברכת שבת שלום,

רב בית הכנסת

פניני עין חמד

יוזבא לאור ז"ל בית הכנסת שכונת "עין חמד" - אהלרת ציון

פרשת מטות - חבית הארץ

"ויתן להם משה לבני גד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה בן יוסף" (במדבר לב, לג)

בכלל ארץ ישראל לא היה רשאי משה להנחיל אותה לבני גד ובני ראובן במקום חלקם בארץ ישראל עצמה!

ואין לומר שבני גד ובני ראובן הפסידו את נחלתם בארץ ישראל מאחר שביקשו להם נחלה בעבר הירדן, שהרי כבר התנבא יעקב אבינו על בקשתה זו שנים רבות לפני כן - בטרם פטירתו, כפי שנאמר: **"גִּדְּךָ גִּדּוּד יְגוּדְךָ וְהוּא יְגִדְךָ עֵקֶב"** (בראשית מט, יט). ופירש רש"י: **"גִּדְּךָ גִּדּוּד יְגוּדְךָ"** - גדודים יגודנו - גדודים יגודו הימנו שיעברו הירדן עם אחיהם למלחמה כל חלוץ עד שנכבשה הארץ.

את כל זאת, הבינו מחצית מבני שבט מנשה, ולפיכך, חבית הארץ שפיעמה בליבם - הביאה אותם לבקש אף הם נחלה בארץ זו, אשר היא פיסת הארץ הראשונה מארץ ישראל בה הם הציבו את כף רגלם! ואומנם משה רבינו נעתר לבקשתם, והעניק להם את נחלתם מעבר לירדן - עם אחיהם בני שבט ראובן ושבט גד.

מעתה יבואר, כי אומנם לא היה לבני שבט מנשה מקנה רב, ואומנם הם לא היו בהתחלה בין המבקשים את נחלתם בעבר הירדן, אולם לאחר שנעתר משה רבינו לבקשתם של בני שבט ראובן ושבט גד, והסכים לתת להם נחלה מעבר לירדן, הצטרפו אליהם אף אותם מחבבי הארץ מבין בני שבט מנשה, וקיבלו אף הם נחלה בארץ סיחון ועוג.

ברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

תמוז

א	ב	ג
19:05	20:17	21:10
19:23	20:15	21:07
19:26	20:17	21:10
19:23	20:15	21:07

נאמר בתורה: **"וּמִקְנֵה רַב הִיָּה לַבְּנֵי רְאוּבֵן וּלְבְנֵי גַד עֲצוּם מֵאֵד, וַיֵּרְאוּ אֶת אֶרֶץ יִעֲזַר וְאֶת אֶרֶץ גִּלְעָד וְהִנֵּה הַמְּקוֹם מְקוֹם מִקְנֵה. וַיָּבֹאוּ בְנֵי גַד וּבְנֵי רְאוּבֵן וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְכו' הָאֶרֶץ אֲשֶׁר הִכָּה ה' לִפְנֵי עַדְתְּ יִשְׂרָאֵל אֶרֶץ מִקְנֵה הִיא, וְלֹעַבְדֶּיךָ מִקְנֵה"** (במדבר לב, א-ב, ד).

כתוב במפורש בפסוק, שרק בני גד ובני ראובן היו בעלי מקנה רב, והם שפנו למשה רבינו לקבל את נחלתם מעבר לירדן. אם כן, מה עניינם של בני מחצית שבט מנשה לכאן?

מבאר הרב 'מקדש הלוי': נאמר לעיל **"וּתְקַרְבָּנָה בְּנוֹת צִלְפְחָד בִּן חֹפְר בֶּן גִּלְעָד בֶּן מְכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו מִחֻלָּה נְעָה וַחֲגִלָּה וּמִלְכָּה וַתְּרַצָּה"** (במדבר כז, א). פירש רש"י: **"למשפחת מנשה בן יוסף-למה נאמר? והלא כבר נאמר בן מנשה? אלא לומר לך: יוסף חיבב את הארץ, שנאמר 'וְהִעַלְתֶּם אֶת עַצְמֹתַי' (בראשית נ, כה), ובנותיו חיבבו את הארץ - שנאמר 'תְּנֵנָה לָנוּ אֶחֻזָּה"** (במדבר כז, ד).

מכאן נראה שבקרב שבט מנשה בן יוסף, ובפרט בזרעו של מכיר בן מנשה - נודעה חביבות מיוחדת לארץ ישראל, חביבות אשר באה לידי ביטוי בדרישתן של בנות צִלְפְחָד ליטול בה ירושה.

מעתה ניתן לומר, שכאשר ראו בני מכיר ועימם עוד מאחיהם בני שבט מנשה, שבני גד ובני ראובן מקבלים נחלה בארץ סיחון ועוג מעבר לירדן, הם הבינו שגם ארץ זו הינה חלק מארץ ישראל, שהרי נאמר: **"לְאַלֶּה תִּחְלַק הָאֶרֶץ בְּנֻחָלָה בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת"** (במדבר כו, נג), והיינו שנצטווה משה רבינו לחלק את ארץ ישראל לכל השבטים, ואילו ארץ סיחון ועוג לא היתה נכללת

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טוביה
שמאל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה -
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רונן אברהם וב"מ
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת-
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה וינט
נתנאל בן ג'ינה
אסף בן סופיה
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שירי ימנה בת שולמית
אנאל חביבה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
סיון רבקה בת אלן אסתר
אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
נועה בת מזל טוב
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים
מאיה בת עדי
סימית בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורלי
מוריה בת רחל ברכה
יהודה אריה בן תמר חיה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
שאול בן סילביה
עיינת בת רחל ברכה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבריה
יצחק בן חנון
אליהו בן רחל
בנימין בן ברכה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

הצלחת ורפואת כל עם ישראל

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

רפואה שלמה
לנוריאל בן אסתר

רפואה שלמה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן אריס
ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה - תרומות ומעשרות - חלק ג'

מה דינם של פירות שגדלו בקרקע נוכרי בארץ והאם ניתן להפריש תרומות ומעשרות ללא רשות מבעל הבית?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

פירות, שגדלו בקרקע של נוכרי בארץ ישראל, והגוי קטף את הפירות וגמר מלאכתם, פטורים מתרומות ומעשרות. **הערה:** משום שהשלב הקובע לחיוב תרומות ומעשרות היה בבעלות של גוי. ומהפסוק (דברים יח, ד): "ראשית דגנך תירשך ויצהרך" (דברים יח, ד). למדו חכמים "דגנך" ולא דגן נוכרי. וכן פסק השו"ע (יו"ד סימן שלא ג, ד).

ואף אם ישראל עשה את המירוח בפירות של הגוי קודם שקנה ממנו, פטור. **מקורות:** שו"ת מהריט"ץ ח"א (סימן ז) שכל שישראל עושה המירוח בפירות של גוי אם אינו קונה את הפירות, אלא לאחר מירוחם פטורים מתרומות ומעשרות. וכ"כ בשו"ת המבי"ט ח"ב (סימן קצו).

אין מפרישים תרומות ומעשרות ללא רשות מבעל הפירות. מיהו, אישה רשאית להפריש בביתה, כיוון שמתעסקת בצרכי הבית, מסתמא, יש לה רשות מבעלה על כך. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן שלא ס"ל).

הלוקט פירות מן ההפקר אף אם מכניסם לבית, פטור מהפרשת תרומות ומעשרות. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן שלא סט"ז): ההפקר פטור מתרומות ומעשרות, אבל הזרע שדה הפקר, חייב בתרומה ומעשרות. וכתב הרמב"ם (פ"א מהל' זכיה ה"א) ז"ל: וכן המדברות והנהרות והנחלים - כל שבהן הפקר, וכל הקודם בהן זכה, כגון העשבים והעצים והפירות של אילנות של יער וכיוצא בהן. עכ"ל. ונשאלתי באדם, שבני משפחתו לוקטים מן העץ ומכניסים לבית ללא הפרשת תרומות ומעשרות, כיצד יעשה להפרישם מאיסורא? ואמרתי לו, שיכריז בבית הכנסת בפני קהל עם, שהפירות הנמצאים אצלו בגינה, הרי הם הפקר, וכל דכפין ייתי ויכול. או שיקח פרי תלוש ויאמר: הרי זה יהא מעשר על כל הפירות שבעצים אלו, לכשיתלשו. בתנאי שהפירות הגיעו לשליש בישולם. ראה שו"ע (יו"ד סימן שלא סנ"ה).

זהירות מַשְׁבוּעַת שְׁוֹא

סיפר הגאון רבי יוסף משאש זצ"ל מטלמסאן כי לפני שנים רבות ראה בספר, מעשה שאירע במלכות בבל, שהתגוררו בה כעשרת אלפים יהודים ומתי מספר גויים. ומנהג מגונה היה מצוי בין היהודים - שבועת שווא הייתה רגילה על לשונם. **אנשים, נשים וטף היו ממהרים להישבע על דבר של מה בכך.**

פעם התארח אצלם חכם אחד ושמו רבי בנימין. כשראה את מנהגם הרע הוכיח אותם והטיף להם מוסר, אך הם לא שעו לדבריו. אמר להם: "דעו כי בעוון שבועת שווא - נגעים באים". לעגו לו ואמרו: "מימי אבותינו שגורה שבועת שווא על לשוננו ולא ראינו נגעים!". ענה להם: "בורא עולם מאריך אף, אך לבסוף גובה את חובו. ודעו כי כתוב במסכת אבות: 'חיה רעה באה לעולם על שבועת שווא' (ה"ט) ובני אדם מתמעטים והדרכים משתוממים". צחקו ואמרו: "וכי מאין תבוא חיה רעה?! **הלא אין יערות סמוכים לעיר, ומעולם לא ראינו כאן חיה רעה!**"

לאחר מספר ימים עברה שיירה של סוחרים פרסיים בסמוך לאותה עיר, כשפניהם להודו למכור סחורותיהם ועימם שני נמרים ושבעה אריות שהיו כלואים בכלוב ברזל וכבולים בשרשראות. הסוחרים לא האכילו את החיות, עד שמחמת הרעב הממושך וטורח הדרך התעלפו. סברו הסוחרים שהחיות מתו. ביקשו הסוחרים לכל הפחות לפשוט את העור מעליהם כדי למכורם. פתחו את בריחי הכלובים והתירו את שרשראות הברזל. אז התנערו החיות האימתניות וזינקו על שוביהם וטרפו אותם.

אחר מכן המשיכו לעיר ודרסו וטרפו ועשו בה שמות ותהי מהומה גדולה בעיר שבעה ימים ושבעה לילות. מרוב טרף התייגעו החיות. לא הייתה ברירה וכמה יהודים שמו נפשם בכפם ובעזרת חרבות ורומחים הרגו את האריות והנמרים. **מנו את הנטרפים והדרוסים ומצאו יותר מאלפיים נפש!** ספדו: "אמת דיבר רבי בנימין ודבר אחד מדברי רז"ל לא ישוב ריקם".

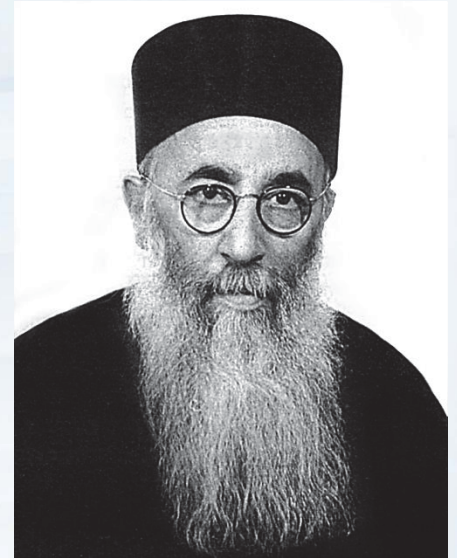
כָּכֵל הַיֵּצֵא מִפִּיּו יַעֲשֶׂה

מסופר על הגה"ק הצדיק רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל (ה'בבא סאלי זיע"א), שהלך עם חתנו, הצדיק הרב דוד יהודיוף זצ"ל בשנת ה'תשכ"ו לאשדוד, ושם ביקרו זקן מופלג. ואמר הצדיק לחתנו, שיבקש ברכה מהזקן. לאחר שיצאו משם, אמר הצדיק לחתנו: "זקן זה שהינך רואה, הרי יש לו שיניים, ידיים ורגליים, וכל אבריו שלמים, והיום הוא בגיל מאה ושלוש עשרה שנה!. ולפני מאה שנה ביקש ממנו ה'סבא קדישא' הצדיק הגה"ק רבינו יעקב אבוחצירא זיע"א שישלים לו מניין, וכן עשה. והרב בירכו שיהיה בריא ושלם עד מאה ועשרים!. והינך רואה כי ברכת הרב התקיימה במלואה. והוא בריא ושלם". וזה מה שנאמר: "ככל היוצא מפיו (של הצדיק) - יעשה (על ידי בורא עולם)".

מינויים לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com	הקדשת העלון ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926	לשאלות בהלכה נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)
---	---	---

אם ראשונים כמלאכים - הרב יעקב חי ציון עדס זצ"ל

הגאון הרב יעקב חי ציון עדס זצ"ל - נולד ב-ח' באדר ה'תרנ"ח (1898) בירושלים. בילדותו למד בתלמוד תורה בשכונת הבוכרים. בשנת ה'תר"ע (1910) החל ללמוד בישיבת 'אוהל מועד'. בשנת ה'תר"פ (1920) הוסמך לרבנות, ומונה למגיד שיעור בישיבת 'אוהל מועד'. בשנת ה'תרפ"ג (1923) עברו תלמידי הישיבה לישיבת 'פורת יוסף' ורבינו מונה למגיד שיעור ובהמשך שימש כאחד מראשי הישיבה. בשנת ה'תרצ"ה (1935) מונה לחבר בית הדין לעדת הספרדים בירושלים. משנת ה'תש"ד (1944) החל לשמש כדיין בבית הדין בתל אביב וכן כיהן במקביל כרבה של קהילת יוצאי ארם צובא בתל-אביב. בשנת ה'תש"ה (1945) החל לשמש כראש אב בית דין בירושלים ובשנת ה'תשט"ו (1955) נבחר לכהן כדיין בבית הדין הרבני הגדול. בעל ייסורים. בנו בכורו נפטר בהיותו כבן 16 שנים בלבד. שקדן עצום ומתמיד גדול בתורה. ניצל כל רגע ללימוד והתעלות. מעולם לא הקפיד על כבודו. ענוותן מופלא. גמל חסד באופן מופלא עם כולם. נפטר ביום שישי אחר חצות, כ"ז תמוז ה'תשכ"ג (1963). חי כ-65 שנים. ציונו בחלקת הרבנים בהר-המנוחות בירושלים. בנו, ר' יהודה עדס, הקים על שמו את ישיבת 'קול יעקב'.

אביו: המקובל הגאון ר' אברהם חיים. **אימו:** מרת צלחה. **אשתו:** מרת חיה אסתר (בת ר' עזרא הררי רפול. נישא בשנת ה'תרע"ט 1919). **ילדיו:** ר' אברהם (בנו הבכור, נפטר בגיל 16), ר' דוד בן ציון מבני-ברק, ר' עזרא (רב בהרצליה), ר' משה יוסף (מראשי ישיבת 'פורת יוסף'), ר' יהודה (ראש ישיבת 'קול יעקב'), ר' יצחק, ר' דניאל (מנהל ישיבת 'קול יעקב'). **מרבתינו:** אביו, ר' אברהם חיים, ר' רפאל שלמה לניאדו, ר' יוסף ידיד הלוי. **מתלמידינו:** הגאון ר' בן ציון אבא שאול (ראש ישיבת 'פורת יוסף'), מרן הגאון ר' עובדיה יוסף, הגאון ר' יעקב קצין, הגאון ר' יהודה הכהן רבין (רבה של יהדות בוכרה בישראל). **כתביו:** נשפרו בישיבה בעת כיבוש הירדנים.

מעשה ועל דלתו של רבינו התדפק תלמיד חכם צעיר, רבי יהושע פרג'י פיטוסי, לימים רבה של צפת, וביקש להיבחן לדיינות. הרב שאל לשמו ומקומו, והבין, שהגיע זה עתה מצפת. באותם הזמנים נסיעה ממקום למקום, ביחוד כשמדובר ממקום רחוק, לא הייתה דבר של מה בכך, והלה יצא בשעת בוקר מוקדמת כדי להגיע לרבינו. "בוודאי עדיין לא הספקת לאכול ארוחת בוקר ואינני מסכים, שתיבחן אצלי כשאתה רעב", ומיד קם ופנה למטבח לערוך לפניו את השולחן. כשסיים לשוחח עימו ולתהות על קנקנו, גילה, שמדובר בתלמיד חכם מופלג, ויש לעשות הכול כדי שייבחר לדיינות, הדריך אותו למי לגשת ועם מי לדבר, איזה טפסים למלא, ואיזה מיותרים.

רגע לפני צאתו לדרך, הרהר רבי יעקב קלות בשל העובדה, כי הלה לבש בגדים פשוטים ביותר. "חושבני, שבוועדת הקבלה יש אנשים שמסתכלים על המראה החיצוני. המתן רגע". **רבינו נכנס לחדר הפנימי, פשט את גלימתו המכובדת ומצנפתו השחורה והגיש לאורח. "אם תלבש בגדים אלו, הם יהיו לך לעזר"**. ואכן הלה התקבל לדיינות.

רבינו התגורר בדירה קטנה, שהדלות בלטה בה בכל פינה. גם כאשר ניסו מכריו ומוקיריו להנותו במתנות, שיש בהן מותרות, סירב בכל תוקף. באחת הפעמים אף התבטא ואמר: "לסבי לא היה כלום, לאבי לא היה כלום, ומדוע אתם רוצים להעשיר אותי?!". הוא חי והרגיש, שהעולם הזה פרוזדור, ולכן לא היה חפץ לעשות בו שום דבר המורה על קביעות. אף בזמנים, שרווח לו, ויכול היה להרשות לעצמו יותר מהמינימום, עדיין העדיף להסתפק במועט ואף סירב לעבור לדירה מרווחת והעדיף לעזור לבניו, העוסקים בתורה ולסייע לתלמידי חכמים.

מסופר, שהיה אדם שנהג באורח קבע לקצר את דרכו דרך הבית של רבינו. נכנס מהחצר הקדמית, חצה את הסלון הצר ויצא מהחצר האחורית, מנהג בעל בית! ורבינו החריש בסלחנות ומעולם לא אמר לו מאומה. בהטעימו: "אנחנו רק אורחים בעולם הזה".

פעם אחת יצא רבינו בשעה מוקדמת ביום שישי לרכוש מספר מצרכים לכבוד שבת. בדרך פגש בקשיש בוכה. עצר ושאל לסיבת בכיו. סיפר לו האיש, שעניו כואבת ואין מי שייקחהו לרופא. רבינו לא היסס, **נטלו עימו לרופא העיניים המפורסם ד"ר טיכו והמתין יחד איתו, עד שיגיע תורו. התור היה ארוך ושעות אחדות חלפו, עד שנכנס לרופא, בתום הביקור ליווה רבינו את הזקן לביתו, ורק אז הלך לרכוש את צרכי השבת ושב לביתו.**

פעם אחת ניגש אליו אדם עם שלושת ילדיו ואמר בקול: "רבי! אלו שלושת בניך!". וסיפר האיש, כי לאחר שהיה נשוי כעשר שנים ועדיין לא נפקד בפרי בטן פנה לרבינו וסיפר לו, שהחליט לגרש את אשתו. הרב כששמע זאת החל לפייסו ולשכנעו, שיחכה עוד שנה. והוסיף ואמר, כי אביו הגאון המקובל רבי אברהם עדס צווק"ל היה מתפלל על עקרות, ותפילתו הייתה עושה פירות, ועתה משנסתלק אביו, הוא מבטיח לו, כי כשיבוא לירושלים, יעלה על קברו ויתפלל עליו, שייפקד בבנים ובוודאי שזכות אביו תועיל גם עתה. שמע האיש בקול הרב והמתין **ובחסידי ה' נפקד וה' חנן אותו בשלושה בנים בזכות תפילתו של רבינו.**

בהיותו נער כבן שש עשרה שנה פרצה מלחמת העולם הראשונה. הרעב בירושלים היה כבד ללא נשוא, אך רבינו עסק בלימוד התורה הקדושה ודבר לא הפריעו. גם לאחר נישואיו כשהיה מטופל בילדים רכים, לא התבטל מלימודו, והיה מנענע את העריסה, כשהגמרא על ברכיו, וידו מלטפת את התינוק. באחת הפעמים סיפר לאביו, שראה את דמות הרמב"ם בחלום, נישק את ידו וקיבל את ברכתו. שאלו אביו: "האם נראה הוא כך וכך?" הופתע הבן ותמה מהיכן ידע. השיבו האב וסיפר, כי בעליית נשמה רואה הוא את דמויות הצדיקים ומכיר את הרמב"ם...

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?!"
 צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
 בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מִדָּה כְּנֶגְד מִדָּה

שראש המשפחה נפטר, והם קוברים אותו, ולצורך זאת שכרו את הכושי, שהוא יטפל בקבורה, והם ישלמו לו על כך.

רק המחשבה שגוי יקבור את היהודי עוררה חלחלה בקרבו, הוא פנה אליהם, ואמר להם: "אני מוכן להתנדב לעשות את כל הקבורה בידי. תשלמו לגוי, ואני כבר אטפל בקבורה".

הם הסכימו בחפץ לב והוסיפו ואמרו: "מה אכפת לנו, מי יטפל בקבורה, העיקר שלא אנחנו". גם הגוי שמח מאוד לקבל את הכסף ללא מאמץ וטרחה.

וכך האברך הפשיל שרווליו, והמשיך בחפירת הקבר, ולבסוף, הוריד לקבר את היהודי, ואמר קדיש, ובזה הסתיים חלקו. הדבר היחיד, שהאברך ידע זה את שם הנפטר, ואת עיירתו, האברך מאז הסתקן לדעת, מי הוא אותו יהודי, בפרט שגם הוא נולד בעיירה זו.

כשחזר לביתו התקשר ליהודי, שהיה הגבאי של הקהילה, והוא הכיר את כל יהודי הקהילה, ובפרט שהיה לו גם קשר לכל ענייני הדת, ודאג להגברת התורה והקדושה בעיירה.

לאחר דברי נימוסין, אמר האברך: "אני עדיין זוכר את פעולותיך הברוכות בעיירה, ואני מכיר לך טובה על כך. רציתי לשאול אותך - האם אתה מכיר יהודי בשם פלוני?".

תהה הגבאי: "מדוע אתה שואל עליו? מה הקשר שלך ליהודי הזה?". סיפר לו האברך על הנסיעה הלא צפויה לקברו של אביו, ושאותו יהודי נפטר ושהוא קבר אותו במו ידיו.

שתיקה שררה מעבר לקו, ואז לאחר דקות ספורות אמר לו הגבאי: "בוודאי שאני מכיר אותו, מדובר ביהודי שבואר עולם חנן אותו בעושר רב. אך לצערי אותו עשיר תרם מכספו להרבה דברים שאינם בקדושה, אבל לא הייתה לו הזכות לתרום לדברים שבקדושה".

"באחד הימים באתי אליו, וביקשתי להתרימו לדבר מצווה, אך הוא סירב בהטעימו, שהוא כבר תרם רבות למשחק פלוני וכו', והסביר שהוא מרגיש 'חיבור' ושייכות לדברים אלה, ולכן הוא תורם לדבר זה, אבל אין לו חיבור לקהילה".

"יצאתי מביתו בפחי נפש, שכן חשבת, שבכל זאת בתור אדם עשיר הוא יתרום לפחות סכום מסוים. לאחר מספר ימים פנית אליו, ואמרתי לו:

'אומנם לך אין חיבור לקהילה, אך לילדים יש לך חיבור. אולי תאמץ לך איזה ילד, ותשלם לו את האברך שיקדם אותו?'. לזה כבר הסכים".

כשגמר הגבאי את סיפורו, השתתק, ולא הצליח לגמור את המשפט, עד שלבסוף פלט בבכי: "אותו הילד שהוא תמך בו- היית אתה!..."

להלן סיפור מופלא ביותר המעובד מתוך 'ווי העמודים' ממנו ניתן ללמוד, כי מידה כנגד מידה לא בטלה מן העולם, וכי כל מה שהאדם עושה - למעשה לעצמו הוא עושה, ואין בורא עולם מקפח שכר בריה.

סיפר הגאון רבי אברהם יונה שיינברג שליט"א ראש ישיבת 'נחלת שמואל': ילד יהודי נולד להורים במדינת ניו-ג'רזי, ההורים שלחו אותו לבית ספר יהודי.

מאחר שהיה הילד ברוך כישרונות, אחר הצהריים הוסיף להתקדם וללמוד חומש משניות וגמרא. הלימוד נעשה על ידי אברכים, שהגיעו לקדם את הילדים בתורה.

ואכן הילד ב"ה גדל והתעלה בתורה ובמצוות, והיום הוא אחד האברכים החשובים במבצר התורה הגדול בארה"ב, בבית מדרש ליקווד.

האברך נהג לעלות לקבר אביו בכל שנה ביום היארצייט כדי להתפלל על קברו, וכידוע שיום זה מסוגל לבנים להתפלל על קברי אבותיהם.

גם באותה שנה כדרכו מדי שנה בשנה נסע האברך בצהריים לכיוון בית הקברות, כדי לפקוד את קבר אביו, אולם ביציאה מהעיר היה פקק גדול.

נסיעה כזו אורכת בדרך כלל כעשרים דקות, אך באותו היום בגלל הפקק עברו כשעתיים, ולא היה נראה, שמשהו עומד להשתנות.

השקיעה התקרבה, והאברך עדיין עומד בפקק, הוא החליט להמתין עוד מספר דקות, ואם יראה, שהפקק לא משתחרר, הרי שאין כבר טעם לחכות והוא יסתובב ויסע חזרה לשיבה.

עברו מספר דקות והפקק עומד בעינו, וגם כשהגיע צאת הכוכבים, עדיין מצא את עצמו עומד בפקק האין סופי. בלית ברירה סובב את ההגה, ופנה בחזרה לשיבה, תוך הרגשה של החמצה בלב, על שלא זכה השנה לפקוד את קבר אביו.

לאחר כשבעיים בעודו נוסע ברכבו, חשב לעצמו: "הרי השנה לא פקדתי את קבר אבי, וכעת אני כבר בדרך, ואין פקקים, אולי אסע כעת לפקוד את הציון?".

וממחשבה למעשה, האברך סובב את ההגה, ותוך כעשרים דקות הגיע לבית הקברות. כשהגיע סמוך לקבר אביו, ראה, כי עומדים שם כמה יהודים אמריקאיים טיפוסיים, שחזותם מוכחת עליהם שהם ל"ע רחוקים משמירה על קלה כבחמורה.

לידם עומד גוי כושי ענק ממדים וחופר קבר, ולידו נמצא ארון קבורה. הוא ניגש ושאל לפשר המחזה, והם סיפרו לו,

לע"נ	תמצב"ה
הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל זצ"ל	שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	משה בן רוזה ז"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חטיבה ז"ל
מסודי בת חביבה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל
יוסף בר סעדה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
שרה בת מורברי רחל ע"ה	שמעון בן חנה ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

הדלקת הנר: 19:20 צאת השבת: 20:23 רבינו תם: 21:05 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: דברי ירמיהו (ירמיה א), שבת מברכין.

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "מטות"

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" [ל, ג].

אדם שמרסן את פיו וכל מילה ומילה אצלו שקולה ומדודה שלא יהיה בה גסם ולא רמז ללשון הרע, הרי פיו הקדוש נעשה כמו כלי שרת בבית המקדש, ובכל מילה שיצא מפיו יש בה כח ועוצמה להשפיע, וכך מספרים על רבינו ה"חפץ חיים" זצ"ל: היה זה בשנת תרע"ה כשהחלה להסתמן התבוסה של הרוסים במלחמה, הם חיפשו יהודים שיוכלו להאשים בתבוסה, ומצאו כי בישיבת ראדין למד אז בחור מממל גרמניה. המשטרה החשאית שלחה בחור יהודי להתיידד עם התלמיד, ואותו בחור הניח בתיק של התלמיד שרטוט של המבצר בקובנה. אז נכנסה המשטרה החשאית לישיבה ועצרה את הבחור באשמת ריגול.

המשפט נערך בשנת תרע"ז בעיר מאריופל, וה"חפץ חיים" ותלמידו רבי אלחנן וסרמן היו עדים, ה"חפץ חיים" רצה שהעורך-דין הטוב ביותר ייצג את בחור. העו"ד הטוב ביותר אז היה גרוזנברג, גרוזנברג היה אז בפטרבורג ולא רצה לבוא, כי טען שמשפט מרגלים בעתות מלחמה, הוא הפסד בטוח. ה"חפץ חיים" נסע אליו והביא אותו למשפט. מספרים שבית המשפט ביקש מה"חפץ חיים", שכאמור שימש כעד, להישבע, אולם ה"חפץ חיים" לא יכל למלא בקשה זו, כי לא נשבע מימיו. הסוף היה שגזרו על תלמידו 10 שנות מאסר!

כשיצאו מבית המשפט, אמר ה"חפץ חיים": "שוטים! 10 שנות מאסר?! האם הם ישארו בשלטון 10 שבועות!?" היה זה כמה שבועות לפני המהפכה, והמהפכה הייתה הפתעה כל-כך גדולה, שיום קודם לכן לא שיער איש שכך יקרה, והתיק של אותו התלמיד התבטל והוציאוהו לחופשי.

כוחו של ישראל טמון רק בפייהם, פה יהודי הרי הוא כחרב מלוטש שיש בכוחו לחולל פלאות, אך הדבר גובל בתנאי שישמור את פיו ולשונו מדברים בטלים, אך אדם שפוער פיו לדבר דיבורי סרק, שקר, לשון הרע, ורכילות, ולאחר מכן מדבר דברים טובים ברכות תפילה ותחנונים, דיבור כזה אינו יכול להתקבל, כי כשם שלא נגיש למלך עוגה על מגש מטונף, כך לא יעלה על הדעת שנעלה לבורא יתברך דיבורים טובים בפה מטונף בשקר לשון הרע ורכילות, כעין מה שאמרו חז"ל בגדים שבישל בהם קדירה לרבו אל ימזג בהן כוס לרבו. וזה שאמר הכתוב "לא יחל דברו" שלא יחלל הדיבור שלו, ואז "ככל היוצא מפיו יעשה" הקב"ה וימלא משאלותיו (דבש וחלב).

איש אשר מצא כלי זהב אצעהרה וצמיד" [לא, נ].

מעשה בשלמה שהשתתף בשמחת נישואין רבת משתתפים, וכשעמד לצאת ולשוב לביתו, מצא לפתע על הרצפה בפתח האולם קופסת תכשיטים. האיש הרים את את הקופסא, פתחה, וראה לנגד עיניו שרשרת זהב מרהיבה ביופיה, משובצת ביהלומים נוצצים... כיהודי שומר תורה ומצוות, שמח על שנזדמנה לידו מצות השבת אבידה, וחזר לאולם כדי לחפש אחר מאבד התכשיט. במשך דקות ארוכות האיש עבר מאדם לאדם, שאל ובייר אם למאן דהוא אבד תכשיט, אך לא מצא את המאבד. האיש דאג גם שאשתו תחפש בעזרת הנשים, והמשיך לתור אחר בעל התכשיט בכל האולמות הסמוכים...

כבר למעלה משעה ששלמה טורח בהשבת האבידה, ללא הצלחה, ועתה הוא נאלץ לשוב לביתו. מכיון שיתכן מאוד שהמאבד ישוב לאולם כדי לחפש את אבידתו, החליט שלמה לבקש מאחד ממשתתפי השמחה שיואל בטובו לקבל לעת עתה את הקופסא, כדי להשיבה למאבד במקרה שיגיע לכאן.

שלמה פנה אל אחד מידידיו, גזעון שמו, סיפר לו אודות מציאת התכשיט והחיפושים שערך, ושאל: "האם אוכל להפקיד בידך את האבידה, ובאם יגיע המאבד תשיבנו לו על פי סימנים?". גזעון הסכים וקיבל לידו את הקופסא. לפתע, נעצרת מונית בפתח האולם, ממנה יוצא יהודי הדור צורה, ורץ לעבר הכניסה... כשכולו מתנשם ומתנשף, שאל את שלמה וגזעון שניצבו בפתח: "אולי שמעתם על קופסת תכשיטים שנמצאה באזור?..." השניים השיבו בחיוב, ודרשו סימנים. האיש הצביע על סימניה המדויקים של אבידתו, וקיבל מגזעון את הקופסא.

"אני אסיר תודה לך" - אמר האיש לגזעון - "קניתי את השרשרת היום, בחמישים אלף שקל, כמתנת יום ההולדת לרעייתי. לפני כשעה יצאתי מהאולם לכיוון נמל התעופה, כדי לטוס בחזרה לביתי שבלונדון, ופתאום גיליתי לחרדתי שאבידתי את הקופסא..." האיש סיים את דבריו, ולפתע הוציא תכריך של שטרות, ו...תחבס בזריזות לידו של גזעון! גזעון התנצל: "איני יכול ליטול ולו אגורה אחת! הן הורונו רבותינו שאסור לקבל שכר עבור מצות השבת אבידה, כבכל מצוה אחרת שיש לעשותה ללא תמורה; וממילא יצטרך כבודו לסלוח לי ולקבל בחזרה את הכסף".

"את ההלכה גם אני יודע" - הגיב העשיר, תוך כדי שנכנס בזריזות למונית - "לא היתה כוונתי לשלם שכר עבור המצוה, אלא שרגיל אני ליתן מתנות לאנשים טובים. זה עושה לי טוב בלב...". העשיר סגר את הדלת, והמונית פתחה מיד בדהרה... כעת גזעון מתחיל לספור את שטרות היורו שבידו, לעיניו המשתאות של שלמה, והשניים מגלים לתדהמתם, שהסכום שהעניק העשיר הוא: 1,200 יורו!!

פונה שלמה לגזעון בנימה מתנצלת: "ראה נא, כידוע לך אני הוא זה שמצאתי את האבידה וטרחתי כל כך הרבה בהשבתה, ואילו אתה רק קיבלת אותה לידך, והנה כעבור רגע אחד הופיע המאבד... כמדומני שמתנת העשיר מיועדת עבורי, כי אני הייתי האיש הטוב שטרח עבורו..."

גזעון השיבו: "לעניות דעתי, נפלה לי כאן סייעתא דשמיא מופלאה, מן השמים זיכו אותי במתנה! אך כיהודים שומרי תורה, הבה ונעשה 'שאלת רב', וככל אשר יורו לנו נעשה"... ובאו השניים ושאלו - למי שייכת מתנת העשיר? השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: העשיר התכוון ליתן מתנה לאיש הטוב שחפץ היה לקיים מצות ה' יתברך וטרח בהשבת אבידתו, וממילא מסתבר, ששלמה זכאי לעיקר המתנה, וגזעון יזכה בחלקה הקטן.

וטענת גדעון שהכסף הגיע אליו ב'סייעתא דשמיא', אינה טענה, כי לא זכה במציאת הפקר שנפלה מן השמים, אלא יש כאן אדם שנתן את הכסף, ורצונו היה ליתן למי שהיטיב עמו וטרח בהשבת אבידתו היקרה, כאמור. ולמעשה יש להציע לשניים, שיתחלקו באופן ששלמה יקבל את האלף, וגדעון את המאתיים! וכרמז לחלוקה זו, נציין לפסוק בשיר השירים (ח', י"ב): 'האלף לך שלמה, ומאתים לנוטרים את פריי', ואומר על כך המדרש: הלומד תורה בצער נוטל אלף בשכרו, שלא בצער נוטל מאתיים, ממי אתה למד - משבטו של נפתלי ומשבטו של יששכר; שבטו של נפתלי שהיה לומר תורה בצער, נטל שכר אלף שנאמר (ד"ה א', י"ב) "ומנפתלי שרים אלף". ושבטו של יששכר שהיה לומד תורה שלא בצער, נטל שכר מאתיים שנאמר (שם) "ראשיהם מאתיים". מבאר רבינו דוד לוריא (הרד"ל): נפתלי היה לומד בצער, וגלה ממקומו, כדכתיב 'נפתלי אילה שלוחה הנותן אמרי שפר', שהיו משלחים ברגליהם ללמוד וללמד תורה, ליתן אמרי שפר. מה שאין כן יששכר, שישב ולמד במקומו (ואחרים באו אליו) - 'ויששכר באהלד', ובמנוחה - 'וירא מנוחה כי טוב'. וגם במקרה שלפנינו - שלמה שעמד בניסיון ולא נטל את המציאה לעצמו, אלא אזרבה טרח בהשבתה, יזכה באלף, וגדעון שרק עמד במקומו ולא עשה מאומה, רק שהסכים להיות 'שומר אבידה' (כינוטרים' את פרי), יקבל מאתיים! (אחת שאלתי).

"אצערדה וצמיד" [לא, נ].

דרגות רבות יש בענין מסירותם של הבעל והאשה זה לזו, וככל שמסירות זו גדלה והולכת, כך גם מתקדש הבית כולו, וכך גם ייקל על ההורים לחנך את ילדיהם במידות מוסריות. כשהצאצאים רואים את אביהם ואימם מתמסרים האחד לרעהו, אין לך חינוך טוב מזה! בסיפור שלפנינו נלמד על מסירות שכזו: המעשה (שהובא ב'מוסף שבת קדש') התרחש בבית הכנסת הישן בעיירה טרנופול. מאז ומתמיד נהגו בבית כנסת זה לתלות לפני תפילת נעילה ביום הכיפורים פרוכת לבנה ועליה כתובת רקומה ביהלומים ומרגליות, שבה נאמר: 'יום מימיהם הוחס - יום כיפור המיוחס'. כתובת זו קשורה למעשה שהיה, שבמשך השנים כמעט נשכח ואבד מן הלב.

בבית הכנסת בטרנופול התפלל במשך שנים רבות יהודי תלמיד חכם, נכבד ועשיר, ושמו רבי שלום דנקר. בימים הנוראים נהגו בבית כנסת זה, כמו ביתר בתי הכנסיות בעם ישראל, למכור את העלויות לתורה, ושאר הכיבודים - במרכז פומבי. את הכל מכרו, פרט לפתיחת הארון בתפילת נעילה. 'פתיחה' זו היתה שמורה לר' שלום, שהתכבד בה תמיד, ואף שילם עליה מחיר יקר מאוד, ואיש לא העז להשיג את גבולו.

אבל, ביום מן הימים ירד ר' שלום מנכסיו, ולא היתה לו אפשרות לשלם את הסכום שהוזיל כל שנה מארנקו על 'פתיחה' זו. הגבאים בבית הכנסת הישן של טרנופול היו אנשים חכמים, וכשראווהו בצרתו ובדלותו, העבירו הודעה חשאית למתפללי בית הכנסת שלפני תפילת נעילה הם יכריזו הפעם על מחיר זעום במיוחד לרכישת 'פתיחה', כך שלמרות העוני הגדול בו היה נתון, יוכל ר' שלום לרכוש גם הפעם את הכיבוד. בהודעתם ביקשו הגבאים מהמתפללים שאיש לא יתחרה עם הגביר לשעבר על רכישת הפתיחה שלפני נעילה, ואף אחד לא יעלה את המחיר. וכך אכן היה. שנה אחרי שנה, הכריזו הגבאים על מחיר פעוט של זהוב אחד לפתיחת נעילה, ור' שלום דנקר המשיך לרכוש את הכיבוד.

ויהי בשנה אחת, קם אדם שהתעשר, והכריז שהוא קונה את הפתיחה במחיר יותר גבוה ממה שהוכרז בתחילה. מבוכה השתררה בבית הכנסת, שכן כיון שמדובר בכספי הקדש, אסור היה לכאורה לגבאים שלא לקבל את ההצעה הגבוהה יותר. הגבאים התייצעו ביניהם, והחליטו להמשיך את המכירה. זה מציע כך, וזה מציע יותר, וכך עולה המחיר ומאמיר. לכולם היה כבר ברור שהשנה תיגרם לר' שלום עגמת נפש מרובה, מפני שלא יאה באפשרותו לרכוש את הפתיחה שלפני נעילה. אולם, משהגיע הסכום לשיעור גבוה מאוד, קרה משהו בבית הכנסת. לפתע פתאום מבחינים המתפללים בשקית הנזרקת מ... עזרת הנשים לכיוון המקום שבו היו הגבאים. השקית נוחתת על השלחן, והגבאים הנרעשים פותחים אותה בזהירות ומגלים בה... יהלומים, פנינים, תכשיטים ואבנים יקרות. היתה זו אשתו של ר' שלום, שישבה בעזרת הנשים, ולא יכלה לראות בעלבונו הצורב של בעלה, והחליטה להשיל מעל עצמה את מחורזות הפנינים והאבנים האחרונה שנשארה לה מימי העושר. המתפללים נסערו לנפשם למראה מסירותה של האשה. למול מחזה שכזה לא יכול היה לעמוד גם אותו אדם שהעלה את המחיר, והוא הסכים להעביר לר' שלום את זכות הפתיחה.

במוצאי היום הקדוש החליטו הגבאים להשיב לאשה את תכשיטיה, והציעו לה לשלם על 'פתיחה' סכום סמלי. אולם היא סירבה לקבלם בחזרה, ואמרה שתרמה את התכשיטים בלב שלם לבית הכנסת, כדי לסייע בכך לבעלה לזכות בפתיחה. כיון שכך, הוחלט לתפור פרוכת מפוראת, ולשלב בה את הכיתוב 'יום מימיהם הוחס - יום כיפור המיוחס', והכיתוב הזה ייקרם על ידי היהלומים והפנינים שזרקה האשה מעזרת הנשים. מפאת שוויה הרב של הפרוכת הטמינו אותה הגבאים במקום סתר, ורק פעם אחת בשנה הוציאו משם ותלו אותה בבית הכנסת. היה זה לפני תפילה נעילה, כששני גבאים עומדים ליד ההיכל ושומרים על הפרוכת בשעת התפילה, שלא יאונה לה כל רע (ברכי נפשי).

"בנו לכם ערים למפכם וגדרות לצאנכם" [לב, כד]. בחינוך קובעת המהות.

מעשה ביהודי שפגש במורינו הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, וביקש את ברכתו וברכה והצלחה. התעניין מורינו במשפחתו של אותו אדם, והתברר שבניו לומדים בבית ספר "כללי". חינך מורינו את חיכו הטוב והעדין, ואמר: "טעות בידך, אחי. החינוך שלנו הוא 'כללי': הוא כולל את מורשת הדורות, כולל תורה ותפילה, כיבוד הורים ומידות טובות ונאות. הוא כולל מקרא ומשנה, הלכות ואגדות. החינוך ההוא חינוך 'פרטי' הוא, חינוך שניתק את עצמו ממורשת הדורות ופנה אל רהבים וסטי כזב"..." ומיד הרציץ והחל להוכיחו באהבה: הכיצד יכול אדם להפקיר כך את ילדיו!

הצטדק הלה וטען, שהחינוך שם נאה ויאה, עם "תכניות העשרה"...

שאלו רבינו: "אמור נא לי, אילו היו מציעים לך בית ספר מעולה, עם חסרון קטן בלבד: שמקללים שם את אביך. היית שולח לשם את ילדיך?"

"... רתע האיש וקרא: "חלילה וחס!"

שאל רבינו: "ואם מלמדים שם לזלזל באבינו שבשמים, האב הרחמן?"

נבדק האב, ולא מצא מילים. רק אמר, שבית הספר החרדי במקום שוכן במבנה רעוע, חס שם בקיץ וקר בחורף.

ואילו בבית הספר האחר ישנם תנאים נפלאים. מבנים מפוארים ומרווחים.

שוב חינך רבינו, ואמר: "טענה זו נדחתה לפני שלושת אלפים ושלוש מאות שנה! בני גד ובני ראובן ביקשו: 'גדרות צאן נבנה למקנינו פה, וערים לטפינו. ומשה רבינו תיקן אותם ושינה את הסדר: 'בנו לכם ערים לטפכם, וגדרות לצאנכם'. הנה כי כן, הם שמו דגש על המקנה. הגשמיות והרווחה. הטף, החינוך, בא במקום השני. ומשה רבינו אמר להם שבראש ובראשונה יש לחשוב על חינוך ומהותו, ועל הנוער והטף!"

שמע האיש לקול מורינו, וכיום הוא רווח נחת בלי סוף. כל ילדיו הקימו משפחות לתפארת בית אבותם, ברוח היהדות הנאמנה ומורשת האבות! (מעייין השבוע).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריא חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ יודיה בת רחל ז"ל, לע"נ לזן בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בן פרי ז"ל, לע"נ אסתר בן תמר ז"ל, לע"נ לוויאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

מתוך "פרשת השבוע לילדי ישראל"

"וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא" (לא, ג)

מה התפונן משה בשעה שאמר "החלצו מאתכם", ולא אמר קחו לכם אנשים לצבא?

"החלצו מאתכם" - הוציאו ממחשבתכם "אנשים לצבא" - שהנלחמים הם אלו המביאים את הנצחון. חזקו בקרבכם את האמונה כי "ה' ילחם לכם", וכך תזכו לנצח במלחמת מדן.

(נעם מגדים)

"וישלח אתם משה" (לא, ו)

שואלים חז"ל: הרי משה הוא זה שנצטנה במלחמת מדן, מדוע שלח אחרים להלחם?

הסבה לכך נעוצה במדת הכרת הטוב של משה רבנו. מכיון שהוא גדל במדן לאחר שברח ממצרים, היתה לו הכרת הטוב כלפי המדינים, ולא רצה להלחם בהם בעצמו.

ונמחיש את מדת הכרת הטוב במעשה שהיה:

ר' שלום אייזן, מצדיקי ירושלים, הגיע לביתו של רבי איסר זלמן מלצר, אשר היה כבר בערוב ימיו, ואמר בהתרגשות: "רבי, בני הבכור יגנס למצוות בעוד כמה ימים, נא יברך הרב את בחור הבר המצוה. חס וחלילה אין רצוני להטריח את הרב לבוא לשמחת הבר מצוה.

רבי איסר זלמן אכן ברח את הנער מעמק לבו, ואחל לאביו רב נחת. הגיע ערב בר המצוה, אורחים רבים הגיעו, והנה: הפתעה! בפתח נצב הגאון הישישי, הפוסע בכבודות. "רבי!" קרא ר' שלום בשמחה, "במה זכינו?"

הביט בו ר' איסר זלמן, ואמר בכנות: "דע לה, כי לא התפונתי לבוא לך, ככחותי הדלים. אולם, לאחר שבאת אלי אמרתי לעצמי: 'בנו של ר' שלום כבר הגיע למצוות? הרי אך זה עתה התחתן ר' שלום! כיצד חלף לו הזמן? ואז התחלתי להוכיח את עצמי: איסר זלמן! הזמן חולף! מתי תתעורר?" מכיון שהתעוררות זו באה לי בזכותך, סיים רבי איסר זלמן, "חשתי שמדין 'הכרת הטוב' חיב אני לבוא ולהשתתף בשמחתכם."

"ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב" (לא, ח)

מדוע האות ב"ת, שבראש המלה "בחרב" מנקדת בסגול?

רצתה התורה לרמוז פאן, שלא היתה זו סתם חרב, כי אם חרב ידועה ומפורת. ואותה החרב שבה נהרג בלעם, היתה אותה חרב שנעץ יעקב אבינו בגל האבנים, בעת שפרת ברית עם לבן הארמי, שלא להרע זה לזה (בראשית לא). ואמרו אז יעקב ולבן: מי מאתנו שיפר את הברית, ידקר בחרב ויסקל באבני הגל.

והנה אמרו חז"ל (תנחומא ויצא יג), שלבן הארמי הוא בלעם, דהינו שלבן התגלגל בבלעם. נמצא שכשבא בלעם לקלל את

ישראל, הרי עבר בזה על דברי הברית שפרת עם יעקב, שלא להרע לו ולזרעו.

ומכיון שעבר בלעם על דברי הברית, נתקיימו בו דברי יעקב ולבן: "ידקר בחרב ויסקל באבני הגל". ולכן תחלה לחצה האתון את רגלו אל קיר האבנים - הוא אותו גל אבנים, וזו היתה סקילתו. וסופו שנהרג "בחרב" - היא אותה החרב הידועה, חרב של יעקב.

(הרא"ש עה"ת)

"ואת מלכי מדן הרגו על חלליהם" (לא, ח)

כיצד הרגו את מלכי מדן?

"על חלליהם" - הם התחבאו בין החללים שמתו במלחמה, ועשו את עצמם מתים. מלכי מדן חשבו להנצל מהמגיע להם באפן זה, אולם בני ישראל מצאו אותם, והרגו אותם כשהם שכובים על גבי החללים, שביניהם נסו להתחבא.

(תפארת יונתן)

(דברים טובים)

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

**רבנו שלמה ב"ר יצחק (רש"י) <
יום חמישי כ"ט תמוז (ד' תתס"ה)**

מעשה מפלא פרוה בנסבות לדתו של רש"י הקדוש:

אביו רבי יצחק היה גדול בתורה וביראת שמים, ומיחס לרבי יוחנן הסנדלר שכידוע יחסו מגיע עד דוד המלך ע"ה. ברשותו של רבי יצחק היתה מרגלית נדירה אשר שויה נאמד בהון עתק. בני עירו הנכרים חשקו בה עבור בית העבודה זרה שבפניהם. ונסו רבות לשכנעו למכור להם את המרגלית אך העלו חרס בידם. רבי יצחק סרב לכה בנחרצות.

אותם נכרים לא אמרו נואש ובכחש וערמה זמנו עצמם להפליג עמו באגניה, ובעת ששהו בלב ים שבו והפצירו בו למכור להם את המרגלית, ואף הכפילו ושלשו את הסכום שהציעו תמורתה. ויהי כי כבדו עליו הפצרותיהם, עלה רבי יצחק אל ספון האגניה, הוציא את המרגלית מכיסו ונראה היה כמתבונן בה ברכוז. לפתע שלח את ידו מעבר לשפת הספון ושמט מידו את המרגלית. זעקת שבר מדמה נפלטה מגורונו, כביכל מצטער צער רב על אובדנה של המרגלית, אך את הנעשה אין להשיב. המרגלית שקעה במצולות.

באותה שעה נשמעה בת קול בבית מדרשו של רבי יצחק לאזני כל החכמים: "הרי לה בן שיאיר את כל עיני ישראל".

ואכן, דברי ה"בת קול" התקיימו במלואן. ויעידו על כף כנוי הכבוד והערצה שקשרו לראשו של רש"י כל גדולי הדורות: "רבן של כל בני הגולה", "ראש המפרשים", "המורה הגדול", "פרשנדתא" ועוד תאורים מפליגים.

בצעירותו, נדד רש"י מעיר הולדתו טרוייש שבצרפת לוורמיזיה, ליישיבתו של רבנו יעקב בר יקר, תלמידו של רבנו גרשום. כמו כן למד רש"י מגדולי אשכנז נוספים.

לאחר עשר שנות למוד בארצות אשכנז, שב רש"י לטרוייש וייסד את ישיבתו "גאון יעקב". אלפי תלמידים נהרו ליישיבתו ללמוד תורה מפיו, וכבר אז התפרסם שמו כגדול הדור אשר שמו נשא בהערצה בפי כל כרבן של ישראל.

שמו של רש"י הגיע עד לארמון המלוכה הצרפתי, והמלך בכבודו ובצעמו סר למעונו של רש"י בכדי לבחן את חכמתו. לאחר ששוחחו שעה ארכה אמר המלך לרש"י:

"בחומת העיר טרוייש קבועים שני שערים. האחד בצד מזרח ורעהו במערב. האם תוכל לצפות באיזה שער אבחר לצאת מן העיר?"

ללא אומר ודברים פתח רש"י את מגרת השלחן, הוציא ממנה

ציור המיחס לרש"י

פסת ניר ושרבט עליה מספר מלים. לאחר מכן קפל את הניר, הגישו למלך ואמר:

"בפתק זה רשמתי את תשובתי. פתח אדני המלך את הפתק רק לאחר צאתו מן העיר."

לאחר שנפרד מרש"י עלה בדעת המלך רעיון מבריק. הוא הורה למשרתיו למהר ולפרץ שער חדש בצד הצפוני של חומת העיר.

"אמנם חכם הרב היהודי, אך אני חכם יותר ממנו" גחך המלך לצצמו.

עשו המשרתים כדבר מלכם, וכעבר שעה קלה השער החדש היה פתוח לרוחה, והמלך הצרפתי עבר בו בקול תרועה רמה.

תכף לאחר צאתו מן העיר פתח המלך את הפתק, וכה נכתב בו: "מלך פורץ גדר"

במשך עשרות שנים טרח ועמל רשי על פירושו הגדול על התנ"ך והתלמוד הבבלי. גדולי הדורות הפליגו רבות בשבחו של פרוש זה. השל"ה הקדוש כותב כי רש"י חברו פרוח הקדש. ה"חתם סופר" ז"ע למד בכל שבת עם כל בני ישיבתו את פרשת השבוע עם פרוש רש"י, ואלו בעל ה"חפץ חיים" כותב בספרו כי למוד חמש עם רש"י הריהו סגלה בדוקה להתחזקות באמונה.

וכגודל גדלתו של רש"י כך גדל ענוותנותו. ב217 מקומות ברחבי התנ"ך והש"ס נוקט רשי בלשון: "לא ידעתי", "לא פירש לי", "לא שמעתי" ועוד לשונות בעלי משמעות דומה.

לעת זקנותו התרגשו ובאו על יהודי אשכנז מסעות הצלב הידועים לשמצה אשר המיטו אסון נורא.

סבלותיהם של אחיו היהודים שברו את לבו של רש"י, והוא חבר קינות ופיוטים לזכרם. נתן אף למצא לכה רמזים בפירושו הרבים.

ככ"ט בתמוז, יומו האחרון, כתב רש"י בשארית כחותיו את פירושו למסכת מכות. בעת הגיעו למלה "טהור", עלתה נשמתו לגניז מרומים. וכה נכתב בפרוש רש"י באותו מקום - דף י"ט:

"רבנו גופו טהור ויצאה נשמתו בטהרה לא פירש יותר מפאן ואלך לשון תלמידו רבי יהודה ברבי נתן"

בן שישים וחמש שנה היה רש"י הקדוש בעת פטירתו. ולא נודע מקום קבורתו עד היום הזה.

השנה מספרת לי בין המצרים

מה קרה ב-3 השבועות לפני 2000 שנה בשפה קלה, מענינת ומשקת את הלב.

נתן לקבל גם באידיש וגם באנגלית בחניות הספרים ובמספר הנ"ל

להילאי 4 ומעלה

עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

ובל מאמרים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפְּרִשֶׁה

להכעיס ולמרד בבוראו, אין לו אפשרות לתקן את החטא באמצעות מצוה, ועל כן אנו מתחננים: "באין מליץ ישר מול מגיד פשע..."

על פי זה פרש האמרי יוסף מספינקא את הפסוק שלפנינו: "כל דבר אשר יבא באש" - עברות שנעשו מתוך אש של תאוה, "תעבירו באש וטהרו" - תוכלו להעביר את רשומי רק באמצעות מצוות הנעשות בהתלהבות דקדשה. אולם: "וכל אשר לא יבא באש" - עוונות שנעשו בלא התלהבות, "תעבירו במים" - תוכלו להעבירו אף במצוות שלא נעשו בהתלהבות.

עבודת ישראל ראש השנה; אמרי יוסף

כָּכִי ודַמְעוֹת תְּמוּרַת תְּעִיבוֹת

"כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהרו אף במי נדה יתחטא וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים; וכבסתם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבאו אל המחנה" (לא כ-טז)

כתב הו"ד ביהודה כי בפסוק זה נרמזו שתי דרכים שבאמצעותן יכול אדם לטהר את גופו, שהנו בבחינת 'כלי' לנשמה, מטמאת עוונותיו:

"כל דבר אשר יבא באש" - מי שגופו יכול לטבול את אש התעניות והסגופים, "תעבירו באש וטהרו". "וכל אשר לא יבא באש" - מי שגופו חלוש, "תעבירו במים" - לכך הפחות יתקרט ויוריד דמעות כמים שיתכפרו עוונותיו. ומוסיפה התורה: "וכבסתם בגדיכם" - חייב התשובה גְּדָל במיוחד בראש השנה החל "ביום" הראשון לחדש "השביעי", שבו הצטוונו: "וטהרתם" בתשובה ובמעשים טובים, ובכך נזכה ל"אל המחנה" כתפילה.

דרושי הצ"ח דרוש א

זָכַר אֶת הַמַּצּוֹת וּמָחַסַר אֶת הָעֲבֹרוֹת

"ולא נפקד ממונו איש" (לא מט)
"ולא נפקד" - ולא נחסר" (ר"ש).

על פי פרוש רש"י שש"ש פקד' משמעותו חסרון, פרש רבי שלמה קלוניר מבראזי את הנסח הפותח את תפילת זכרונות' במוסף דראש השנה: "אתה זוכר מעשה עולם ופוקד כל יצורי קדם":

לכאורה היה נראה כי משמעות השבח: "אתה זוכר מעשה עולם" זהו למשמעות השבח: "ופוקד כל יצורי קדם"? אולם לדברי רש"י ש"פקד' מתפרש אף ל"חסרון", נתן לחלק בין השבחים פך: "אתה זוכר מעשה עולם" - זוכר הנד לטובה את כל המצוות שעשינו מאז ומעולם, ולעמית זאת: "ופוקד" - מחסר, "כל יצורי קדם" - את כל העברות שעשינו קדם יום הפורים, לאחר ששבנו בתשובה והתודינו עליהן.

חכמת התורה עמי קצו

מכך שפילה התורה את הפלים: "אלף למטה", דרשו חכמים (דברי ככ ב) כי כנגד כל אלף שיצאו להלחם בפעל, עמדו אלף מישראל והתפללו על הצלחתם. ויש להבין מפני מה תקן זאת משה דוקא במלחמת מדון?

פְּרַשׁ רַבִּי שְׁלֹמֹה קְלוּנִיר רַבֵּה שֶׁל בְּרֵאדִי:
במדרש (תנחומא פיסקא טו) הובא, כי הסבה שאין יושבים בספה ביום שמיני עצרת, היא משום שביום זה מתחילים לבקש על הגשמים, ואם גשבו בו בספה, מתוך שלא נרצה שתתבטל שמחת החג, לא נתפלל על הגשמים בלב שלם. אף כאן יש לומר: בכל המלחמות שהיו עד עתה לא הצרך משה להעמיד אחרים שייתפללו, לפי שסמך על תפלתו, אולם עתה, כיון שידע שמיתתו תלויה בהצלחת מלחמה זו (במדב"ד ככ ב), חשש שמא מחמת כן לא יתפלל על כך בלב שלם, ולפיכך העמיד אחרים תחתינו.

חכמת התורה עמי קט

רִזֵּי אֱמוּנִים

מרמזו אמן
בפְּרִשֶׁה

יָדָאת שְׁמִים תְּלוּיָה בַּאֲמֵן

"פי לא מלאו אחר" (לב יא)
"ארי לא אשלימו בטר דחלת" (פי לא מלאו אחר ידאת) [אנוקלוס].

ראשי התבות: "כי לא מלאו אחר" - הם בגימטריה 'אמן' ללמד כי המונות מענית אמן משמעותה חסרון ביראת שמים. כפי שהובא במדרש אשרי (דרוש קב): "בא אדם לענות אמן בכל כחו מיד נכנס בו יראת שמים".

י"ד בני אמונים הרב יעקב זב מרמור שטיין

עוֹנוֹת שְׁנַעְשׂוּ בַּאֲשׁ - מַתְּכַפְּרִים בַּאֲשׁ

"כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש וטהרו... וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים" (לא כו)

כך היה מפרש רבי ישראל מפולצק, תלמיד המגיד ממזריטש, את נסח בקשתנו במים הנוגזים: "באין מליץ ישר מול מגיד פשע":

התקון הנכון לעברות הוא עשית מצוות כנגדן. כדברי המדרש (ויק"ד כא ה): "אם עשית חבילות של עברות, עשה כנגדן חבילות של מצוות". ואולם שלוש מדרגות בדבר: העובר עברות בשוגג, יוכל לכפר עליהן אף במצוות הנעשות בלא כוונה ראויה, החוטא במזיד להגאתו, עוונותיו אינם מתכפרים אלא במצוות הנעשות בדעת ובכונה נאותה. אף מי שחוטא בפשיעה, במטרה

הֵשֵׁלִים אֶת יִצְרַת הַמְּלֶאךָ

"איש כי ידר נדר לה... לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (א ב)
כתב הראשית חכמה (שער הקדשה יד ט):
"הנודר לעשות מצוה, הנה באמירתו יבא מלאך אחד, אבל לא תגמר הניתו עד שיתקים גמר המצוה... והנודר ואינו משלים נדרו, נמצא שהמלאך הוא תלוי ועומד, וצער הוא לו עד שיגמר מעשה המצוה ההיא. והרוצה שתפלתו תהיה נשמעת ובקשתו תעשה - ישתדל להשלים נדריו, שנאמר (תהלים נ יט-כו): 'זבח לאלקים תודה ושלם לעליון נדרי; ויקראני ביום צרה אחלצה ותכבדני...'.
דרש רבי יוסף שלום רבה של פיזענץ כי דברי הראשית חכמה נרמזו בפסוק שלפנינו: "איש כי ידר נדר" - לקיים מצוה, "לא יחל דברו", לפי ש: "ככל היצא מפיו יעשה" - מיד כשהוציא מפיו את הנדר נברא מלאך, ולא תשלים בריאתו עד שיקיים נדרו.

יד בני שלום [אנופונר ת"פ]

כעין הדברים האמורים אמר הרבי ר' שמשעלמא מניקלשבורג בנוגע למצוות ענית אמן, כי יש להזהר לברך כל ברכה בפני טומע שיוכל לענות אמן אחריה, משום שבאמירת הברכה נברא מלאך, ולא תשלים יצירתו של המלאך אלא באמירת אמן.

יְשׁוּעָה נִצְחִית - רִק בַּאֲמִצְעוֹת תְּפִלָּה

"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (א ב)
בשני מקומות נוספים בתנ"ך, מלבד פסוק זה, מופיעה המלה 'יחל': "יחל ישראל אל ה' כי עם ה' תחסד" (תהילים קל ז); "יחל ישראל אל ה' מעתה ועד עולם" (שם קלא א).

דרש רבי יהושע בלוטקובים ה"ד רבה של גלנטא:
צרוף טלושה פסוקים אלו רומז ל"סוד שהחיל החוזה מבלבלי", כי אף שגזרת הצדיק מתקמת במוזרים אף בלא שייתפלל על כך (ראה תענית כג א), מכל מקום יש מעלה מיוחדת בישועה הבאה באמצעות תפילה, בכך שהיא ישועה נצחית, בשונה מישועה המשגת בלא תפילה שאינה אלא זמנית בלבד.

לך רומזים שלשת הפסוקים שלפנינו; על אף שעל הצדיק נאמר: "לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה", ויש בידו לפעל ישועה בכות דבורו בלבד, בכל זאת: "יחל ישראל אל ה'" - אף הוא מעדיף להתפלל על הישועה, שכן רן כן תהיה זו ישועה נצחית שתתקיים: "מעתה ועד עולם".

אור פני יהושע

מַפְנֵי מָה לֹא סָמַךְ מֹשֶׁה עַל תְּפִלָּתוֹ?

"קום נקמת בני ישראל מאת המדיינים אחר תאסף אל עמיה;... אלה למטה אלה למטה לכל מטות ישראל" (לא ב-ד)

כך פותב שר בית זהר הרה"ק רבי צבי הירש מדייטשוב
(פרי קדש הלולים' שער הברכות פי"ד):
**"מאחר שאנו אומרים ברכות השחר
בבית הכנסת על הסדר, בודאי זה הוא טוב
בכדי שיענו אמן כל אחד על ברכת חברו.
וברכה בלא אמן ממש הוא פלג גופא."**

בהיכלו של מלך (ה)

קביעות מקום בבית הכנסת

הקובע מקום לתפלתו אלמי אברהם בערו
לאחר שבמאמרים קודמים עסקנו במעלות התפלה הנאמרת בעשרה ובחוקים סדורה במקום התפלה לתפלה - בבית הכנסת, נמשך עתה ונעסק במעלה נוספת, שאותה שבו חכמינו זכרונם לברכה עד מאד, היא מעלת: "הקובע מקום לתפלתו".

את מעלת קביעות המקום לתפלה למדו חכמים (ברכות ו א) מהפסוק שנאמר על אברהם אבינו (בראשית ט כו): "וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה'", כלומר: אברהם השכים להתפלל באותו מקום שכבר עמד שם קודם בתפלה. כיון שכן אמרו שם כי הקובע מקום לתפלתו "אלמי אברהם בערו, ומשמט אומרים לו: אי חסיד אי עלנו, מתלמידי של אברהם אבינו".

בשלחן ערוך (אורח ח ד) הובא עוד, כי חשיבות קביעות המקום לתפלה נובעת מן ההתפללה בתוך המקום קבוה התמידית, וכפי שקרוב התמיד נעשה במקום קבוה בצפון העירה, כך התפלה צריכה להיעשות במקום קבוה, ובכך היא מתקבלת לרצון.

יש לציון כי הראשונים נהגו לקבוה באור הילה זו. הבית יוסף (סי יט א) הביא את שיטת רבנו יונה שרק בבית יש להתפלל במקום קבוה, אך בתוך בית הכנסת אין צורך במקום קבוה, אלא כלו נחשב כמקום אחד. אולם למעשה פסק בשלחן ערוך (אורח ח ט) בשיטת הראשונים שאף בתוך בית הכנסת יש להתפלל במקום קבוה.

קביעות המקום מחזקת את הפנה

בסערי רבותינו מציינו שגנו פמה וכפה מעלתו טובות לתפלה הנאמרת במקום קבוה. המאירי (ברכות ו א) הסביר בפשיטות, שבמקום קבוה קל יותר להתפלל לכוון דעתו. בית הרחבה באר הרש"ב"א (בחדושי לאגדות, ברכות שם) שייך להתפלל צריך לכוון דעתו ולעמוד כעומד לפני הפתח באימה ובנדאה, ככל שהוא מתפלל במקום קבוה כך דעתו פונה ומתנתנת יותר. ובאר כי לכן אף כוונה כחסידי וענו, לפי שמשמעות הפתח באופן זה מביא את נמיכות קומתו, ומתוודע עונותיו הוא בא ליד חסידות.

רבנו יונה (ברכות ג מהד"ה) הוסיף וברר כי הקובע מקום לתפלתו מראה בכך את אהבתו היתרה לתפלה ורצונו להגיע להשיג מלך מלכי המלכים בתכלית ההדר והשלמות, עד כדי כך שאף מהדר לאומרה במקום קבוה כדי לחזק את פנת אלה, ומתוך כך הוא מביע למדרגת חסיד וענו.

אין אנו נשענים אלא על אבינו שבשמים

המהרש"א (ח"א ברכות ו ב), באר, שהקובע מקום לתפלתו מראה בכך על אמונתו התמימה בקדוש ברוך שגנה שגנה מצונו כי ישנם מקומות שבהם התפלה מתקבלת במידה, כדגמת דברי הגמרא (בבבא א: ג) "הרועה שבחיים - ידרי, ושיעשיר - יצדי", ועוד. בהנחה להתפלל במקום קבוה, מנגלה דעתו כי אינו תולה את יתבו בסגילות המקום ואינו נשען אלא

על אמונתו החזקה בה' יתברך שבמדת רחמי יושעו מצרותו.

בעינו יעקב (על עין יעקב ברכות ט) דקדק כי הקובע מקום לתפלתו מראה בכך שהוא מתלמידיו של אברהם אבינו שהלך בתמימות עם בוראו והתפלל תמיד במקום אחד, ולא של בלעם הרשע שעליו מצונו בפרשת בלק שהתחכם לשנות מקומו בכל פעם למקום אחר, שמה במקום האחר תהא תפלתו נוחה יותר להתקבל.

קדשה גוררת קדשה

באופן נוסף באר הגצל"ח (ברכות ו א) ככל שמרבה האדם להתפלל במקום קבוה כך הוא מעצים את קדשת אותו המקום, ואי בכל פעם שישוב להתפלל שם חסדי עמו על קדשת המקום ויתרם לתפלתו בתפלת יתרו.

בספר "כלי דף" (לרבי שמואל ליגאו תלמיד הבית יוסף, ישעיה ג) באר כעין זה: דרך הקדשה להתעצם (שמ"ו כ כו) "ככל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליו", כלומר: כשתקבע מקום לתפלתך, ממלא אבא אליו. וכן משמע מדרב הגמרא (ברכות ט) שהשיבנה מקדמה לבא לבית הכנסת, כיון שהוא מקום קבוה לתפלת הרבים קביעות המקום מסמלת אף מדת ענה וחסידות, שפפי שלא יקרא אדם למלך בשר ודם להפגיש עמו בכל יום במקום טובה, על אחת כמה וכמה אומרים הדברים כלפי הקדוש ברוך הוא.

והרי הדברים מבארים על פי דברי הגדול מחנה אפרים: על הפסוק (בראשית א: א) "יעב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען", כי במקום שהיה פעם אחת השראת השכינה נותר הרשם לעולם, והוא בארץ מגורי אביו - מקום שבו אגד אביו את הקדשה, ביהודים הקדושים שיחד. כי כמו שפיצה גוררת מצוה, כך קדשה גוררת קדשה, ואף התפלה מתקדשת יותר במקום התפלתו.

ובישפת אמת (ברכות ט) באר, שפפי שהתקבצו הרבים מסייעת לקבלת התפלה, כך גם התקבצות המונים מסייעת לכך. וקשמותפלה במקום קבוה, מצטרפות לתפלתו התפלות שצאמרו בו בזמנים אחרים, ויחדו הן עלולות ומתקבלות לרצון.

בדרכו המוסרית באר זאת הרב דסקל (מכתב מאליהו ח"ג עמ' 129) על פי היסוד שהניח החסידות 'ישראל' (סוף פ"ה) כי "התנועה החסידית מיעוררת הפנימיות". וכן כתב גם בספר החנוך' (מפנה טו) שבאמצעות מעשים חיצוניים נשמרת בהירות ההשגה בלב.

מעשה, כיון שכל הפכה פנימית שהשיג האדם גלבו עולה להטשטש עם היום, לכן בעצה הטובה למען זאת, היא לשמר את עם סממנים חיצוניים. כשתקובע האדם מקום לתפלתו נזכר הוא על ידי המקום ברשם שיצרו בלבו כל התפלות שהתפלל במקום ההוא, וממצא שבתוך הוא נעצור להעמיק את דגות פנימית של תפלתו הנוכחית, ואף לשמר עליה מוטשטש הלב בעתיד.

שערי דמעות לא נגעלו

בקר משלג בערה הרומנית דיבה. עם אור ראשון עושה הדור את דרכו לעבר משרדו של סלומון מיזלס, מנהל המפעל הגדול למשקאות, ובשמו היחודי רבי שלמה מיזלש, החן הבעל-קורא וראש הקהל הבלתי מקתר של קהלת יהודי דיבה.

בתוך המשרד, מעבר לוליונות הכבדים שהסתיירו את הגעשה בתוכו מאימת השלטון, עמד רבי שלמה עטוף בלתינו ועטור בתפלתו. הוא נשא את תפלתו הזכה, כפי שנהג מדי יום, מנסות לזדותו ועד עתה, בכניחה יתרה ומתוך דבקות בתפלה.

כאשר נשמעו נקישותיו של הדור על הדלת, מהר ר' שלמה להסיר את תפלתו ותפלו בבהירות הבזק, כפי שתרגל לעמים כה רבות, ולפתח את הדלת.

באותם ימים שלט ברומניה ביז ברוך למשטר קומוניסטי נקשה ואכזרי אשר מלבד רדיפתו את הדת, אף מנע את יציאת זרועותי מעבר לגבולות הארץ בלא אשר מיוחד. כאשר אלו שהענו לבקש את האשרו סמנו אוטומטית כ"בוגדים" פוטווג'אליים.

בידיו אחז הדור מעטפה חומה מחתמת בשלל חזרתות אדמות, כמסרת הביורוקרטיה הקומוניסטית. ר' שלמה יצא את נשמתו כמתה. כן, על המעטפה הוא הוזהר להתפלל עתה. האם יתקבל?

הוא מהר לטל את המעטפה מידי של הדור ולהודות לו בחס. ולאחר שהגיד את הדלת פנה לבדק את תכנה.

גם הפעם, ככשע הפעמים שקדמו לה נדחתה בקשתו לעזב את ברית המועצות. אם לא די בכך, הרי שבזולת המכתב הוא היה בתקופות של יוסף להגיד את משרדו הגירה בקשתו כגון אלו.

היתה זו הפעם השביעית שבה הגיש בקשה שכזו, אולם מבלי להבין מדוע, הפעם כאב לו הסרוב במידה. מבחינה גופנית לא חסר לו דבר. הוא נהג מפעל מגלים ולקבל את משפחתו הברוכה בכבוד רב, אולם מבחינה רוחנית לפנה אותו חרדה עצומה. ילדיו כבר בגרו, הוא נסה להעניק להם רוחניות ככל שזכל בתוך הסביבה העיונית, אולם הרחוב על שלל פתויי חרץ אליהם.

הדור השני של מרבית בני הקהלה נטש זה מפנה את מסרת אבותיו. לרס אף נשא לנכריות, ור' שלמה לא יכול היה לחשב כי נורא זומה צפוי לילדיו הקורים. עם כל הסכון שפחד אותו בשנות השואה הרפה ומסוינותיו להשיג אשרת יציאה מהארץ העוינת לו ולמשפחתו. הוא תלה תקוות כה רבות בבקשה האחרונה, והנה שוב התנצצו תקוותיו.

מצו דמעותיו נפרץ והוא בכה כילד קטן, כפוגלי הכבי שאחווהו העלו לנגד עיניו את שנות לידותו ובחרותו מאשרות, את המשפחה שהקים לאחר מכן. ואת האסון הנוחר שפקד אותו בשנות השואה האומיה, כאשר מפל משפחתו העגפה לא נותר זכר מלבדו. לאחר המלחמה הוא הקים את ביתו מחדש, וותר כדי שיהיה לשלום את חיי מצא עצמו לכוד בצבת הברזל הקומוניסטי מבלי יכלת להחלץ.

עתה יצטרף להמתין ששה חדשים עד שיוכל להגיש בקשה מחדשת, וגם זאת, מתוך סכון עצום לשלומה ולשלום משפחתו, אולם המשרה החשובה שעמדה לנגד עיניו לא נתנה לו את האפשרות לסגת.

ר' שלמה הביט בשעונו, השעה כבר היתה מאחרת. עוד רגע עומדים הפועלים לבא למפעל. הוא מהר לשלש את פניו ולמחות מעליו כל זכר לכבי ולדמעות. אחר עטה על עצמו את מעיל העור, חבש על ראשו את הקסדת, וכן רגע חזר להיות סלומון, המנהל הקשוח.

במים הבאים הוא השתדל להדחיק מלבו את הפחד הגדול שחש בנוגע לעתידים של צאצאיו ולתלות בטחונו בה' יתברך, כי לאחר שמבחינת עשה את כל ההשתדלות האפשריות, אין לו אלא להשען עליו ולקוות כי ישמדם מפל צרה וצוקה, גשמית ורוחנית כאחד.

ר' שלמה לא ותר. פחלף ששה חדשים מהר למלא ספסיס מחדשים, ובשעה שעשה את הדור הארכה למשרד ההגירה כדי להגישם, החליט לעבר דרך קברות צדיקי הדורות ולעונר רחמים להצלת דרכו.

הוא החיק נדוד עד לעירה סדיגורא, שם על ציינו

הקדוש של הרה"ק רבי ישראל מרז'ין, נפתח מצין דמעותיו והוא פרץ בכבי חסר מעצורים. "רבונו של עולם", קרא ר' שלמה תוף שהוא מוציא מפיסו את הספסיס, "הנה אני מגיש אליך את הספסיס, כאן, על קברו של עבדך הנאמן, הצדיק הקדוש אשר כה רבים נושעו מברכותיו. אגא ה', פעלת ישועות כה גם בעברו..."

במשך שעה ארכה התרפק ר' שלמה על המצבה שהזושה על אשר. בש מצין דמעותיו. משפסיס נטל את הספסיס הפסגים בדמעותיו ופנה להגישם במשרד ההגירה.

הפקידים שכבר הכירוהו מהפעמים הקודמות, נדו לו בראשם פרחמים לבבו, כאומרים: "שבע פעמים נדחת, מה לך מנסה שוב?" אולם נראה היה כי הפעם ר' שלמה היה בטוח יותר מתמיד.

מתוך בטחונו הרב באלקינו, הכין ר' שלמה את משפחתו ובני קהלתו לעזיבתו הקרובה, ואף מנה את אחד מיהודי הקהלה שישלל את מקומו בנהגה. אתא ובא אביב של שנת תשכ"ז, ורוחח מלחמה נוצעו יחדו השמדי להרג ולאדם, והתקשרת חשבותה ובני קהלתו הקומוניסטיית גיטה לטובתם. היתה זו תקופה קשה בעבור היהודים באותו מדינות. האנטישמיות התפשטה ברחובות, כלשהי מתבטאת במיחד ביחסם של השלטונות ליהודים.

באחד מאותם ימים, ההפלה רבי שלמה כדרכו במשרדו השכם בבקר, ולפתע נשמעו טוב נקישותיו של הדור. גם הפעם היה בידיו מכתב משלטונות ההגירה. ר' שלמה התפלל. בדך כלא היתה חשבותה של השלטונות הצפונה בין שנה לשנה ומחצה, אולם הפעם היא הגיעה בתוך חדרים ימים בלבד מהגשתה.

הוא פתח את המכתב בידי ורעדו. מבט חטוף מהעיקר בתוך המכתב הספיס לו כדי לצנת ארצה מתעלה.

רק לאחר שהתאווש קמץ פנה לעין בו. במכתב נרשם, שחר לע בני לבן, כי על מר סלומון מיזלס ומשפחתו לעזב את ברית המועצות, ואחר משהה חדשים מיום קבלת המכתב.

בצעד נבון החליט ר' שלמה לבצע את הפקדה תוף ששה ימים. נסו ידע כי מלחמה עומדת לפרץ בארץ בכל רגע, וחשש מאד פן יבטל האשרו שנתן לו, בעקבות התאוריה.

כיון שהתכונן לכך מראש, יכול היה לארו את חפציו במהירות. הוא צר עמו את כל הרכוש ודברי הערו שיוכל היה לשאת, התעלם מהאזהרות ששגרו לו חבוי בדבר ההשקפה הצפויה להודי ארץ ישראל, וכפי ששדר בתקשרת הממלכתית, ומהר לחצות את הגבול ההונגרי ומשם לוינה.

הקהלה היהודית בויה קבלה את משפחתו של ר' שלמה בהתרגשות. לו לא בכל יום הצליחה משפחה יהודית לעזב את ברית המועצות, ומששמעו כי יעוד לארץ ישראל, נסו אף הם להניאו מתכניתו ולהמתין עד שתזדענה תולאות המלחמה. אולם ר' שלמה לא היה מסגל לעצור לדוע.

הוא הגיע לארץ באחד מהמסוסים האחרונים שהורשו לנחת בה ערב המלחמה. וביום כ"ז באיר, היום שבו פרצה המלחמה, בחר להשתכן זקא בדירה שסדה בעבורו בשכונת פאנו, הירושלמית, אשר שנה על הגבול הירדני.

ריש ספורים לאחר מכן זכה לחזות בעינו בשחרור ירושלים העתיקה והכחל מעפרי, ובהצללת ישראל מאויבה בנסים גלויים משם.

מאז ועד סוף ימיו לא חדל ר' שלמה מלהודות לה' שהצילו ברגע הנכון, תוף שהוא מצהיר בטחון כי אין כל ספק שהתפלה שנישוא על קברות הצדיקים ערב הפעם האחרונה שבה הגיש את מסמכי ההגירה היא זו שעמדה לישועתו.

בארץ הקדש זכה ר' שלמה להארץ ימים ולראות דורות ישרים מברכים מתוך נחת ורחבת הדעת.

המפתח החוד" גליון 505 פסלו תשנ"א

עבודת שבת

לתגובות הערות: שלח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשַּׁבָּת: 19:22

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:22

ר"ת: 20:54

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 411 26.7.2019 - כג' תמוז תשע"ט

זֶה הַשַּׁבָּת לְה' צְדִיקִים וְבוֹא בּוֹ

פְּרִשְׁת - מִטּוֹת

בושה לא להתבייש - הרב אפרים שרבני שליט"א (מחנה אפרים)

שלמה המלך, כשחתם את ספרו 'קהלת', כתב: "סוף דְבַר הַפֶּל נִשְׁמַע אֶת הָאֱלֹהִים יִרְא וְאֶת מְצוֹתָיו שְׁמוֹר כִּי זֶה כָּל הָאָדָם" - אחרי כל מה שכתבתי אני רוצה להגיד לכם שתי מילים: 'יראת שמים', הכל נגמר בשתי המילים האלה - 'כי זה כל האדם', בזה מסתכם הכל. וכלשון הארחות צדיקים: "היא יתד שהכל תלוי בה". וכלשון רבותינו הקדמונים: "אדם שירא שמא לא יתרצה רבו אליו" - אדם שמנקרות לו בלב שאלות, יהודי שתמיד מלוות אותו החששות: אולי בשמים לא מרוצים ממני, אולי אני לא עושה מספיק, אולי אני לא באמת ירא שמים. אדם שמציק לו שאולי הוא לא קרוב כמו שהוא חשב. אם מנקרות לך השאלות האלו זה טוב, זה טוב, כי אלו תסמינים של יראת שמים, אלו סימפטומים של קירבה. כך היה רגיל לומר ר' ברוך ממוז'בוז', נכדו של הבעל שם טוב זיע"א: "אני לא מפחד מהעבירה, אני מפחד מהמרחק מה' יתברך מחמת העבירה" - לא רוצה לחשוב שאתה רחוק, רק שלא נתרחק אחד מהשני.

"אמרו חכמים כל העושה עבירה ומתבייש בה מוחלין לו על כל עוונותיו" - יהודי שהולך מבויש, יהודי שמחזיק את הסיידור ומתבייש לומר ה' שפתי תפתח' אחרי מה שעשה, בושתי פנים כזו לגן עדן! כך כותב הארחות צדיקים: "זו המעלה העליונה שיתבייש לפני הקב"ה, 'אלקי בושתי ונכלמתי להרים פני אליך' - אבא, אני מתבייש מוכך, אבא, לא נעים לי איך עשיתי לך את זה.

רבותינו מספרים על המהר"ם די ליאון זצ"ל, שפעם אחת נכנס אצלו באחד מן הימים אדם לא מוכר וביקש לדבר עם הרב לאחר השיעור. נגמר השיעור ואותו אדם ניגש אל הרב ופרץ בבכי. הוא סיפר שגברו עונותיו מכף רגל ועד ראש והוא לא מסוגל להמשיך ולחיות בצורה כזו, הוא מתבייש להתהלך בעולם ולדעת כמה הוא קלקל לפני ה' יתברך: "כבוד הרב קשה לי לחיות, קשה לי לנשום עם העוונות האלו. אני מבקש שהרב יעשה לי תיקון". הרב הציע לו לצום ולתת צדקה, אך הוא לא התפייס בזה: "לא כבוד הרב, אני רוצה 'מיתת בית דין', כדי שתהא מיתתי כפרתי". ענה לו הרב: "אני לא 'סנהדרין', אין לי רשות לעשות דבר כזה, אך אותו יהודי לא ויתר והפציר ברב רבות: "טוב מותי מחיי, אני לא רוצה להמשיך לחיות עם כל הכתמים שהשארתי".

הרב שתק ולאחר כמה רגעים אמר לו: "טוב, תלך לביתך וצום שלושה ימים. לאחר הצום תבוא עם עופרת ביד ותכריכים מפשתן, את העופרת נרתיח וכשהיא תרתח אתה תשכב ונשפוך אותה לתוך גרונך ובזה תהא כפרתך". לאחר שלושה ימים הגיע היהודי עם עופרת ביד ותכריכים. הרב לקח סידור וביקש ממנו לומר את הוידוי הארוך, הוא אמר בדמעות: "רבנו של עולם, סליחה, מחילה, אני מאמין שלא רצית בן כמוני, רצית דברים אחרים ולא נתתי לך, תסלח לי, תמחל לי". וכל הסובבים בכו יחד איתו. הרב הרתיח את העופרת, עטף אותו בתכריכים, הוא שכב על מטה. העופרת רתחה, הרב התקרב אל אותו אדם ואמר לו: "תפתח את הפה ותעצום את העיניים". הוא פתח את פיו בפחד וציפה לסוף... הרב הניח את העופרת בצד, לקח דבש שפך לו לתוך פיו, אמר לו: "וְסָר עֹנֶדְךָ וְחִטָּאתְךָ תִּכְפֹּר", "כִּי כָבַר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת מַעֲשֶׂיךָ".

היהודי, כשהבין לנעשה איתו, מיד בכה וצעק: "הרב מה זאת עשית לי ולמה רימיתני?! אני רוצה לכפר על החטאים שלי, לא מגיעה לי כפית של דבש!". ענה לו הרב: "אל תירא ואל תחת, כי כבר רצה האלוקים את מעשיך, אני ערב לך שאתה נקי ואני אהיה עד שלך בבית דין של מעלה שאתה זכאי וטהור". לאחר זמן נפטר הרב ונתבקש בישיבה של מעלה, בלוויה היה בוכה אותו יהודי במר נפשו וצועק אל ה' כי יקח אותו אחר שאין לו רב שידריכהו. ומרוב שהרבה והפציר בתפלה נעתר לו ה' ונפל למשכב. לאחר זמן, בהגיע עת פטירתו, אמר לקרוביו שסבבו את מיטתו: "פנו מקום למהר"ם די ליאון שהגיע לקראתי, כי בא עתה אחרי לקיים את שבועתו להוליך אותי לגן עדן". ומיד נפטר. ואחר פטירתו ראוהו כמה זקנים וגדולים בחלום יושב בגן עדן אצל רבו ולומד תורה ביחד. כל העושה עבירה ומתבייש בה מוחלין לו על כל עוונתיו – כותב הארחות צדיקים זאת דרך הישר ומי שיזכה לדרך הישר יגיע לחצר המלך.

כותב הארחות צדיקים: "ולעולם יטריח עצמו לעשיית המצוות ואז ירצה בו הקב"ה – יראת שמים גם נמודדת בהקרבה למצוות, עד איפה אתה מוכן להגיע, עד היכן אתה מוכן 'להרחיק לכת' בשביל היהדות שלך, מי שירצה את המצוות ירצה בו הבורא יתברך. ידוע שהרב הגדול המהרי"ל דיסקין זצ"ל, המכונה 'השרף מבריסק', היה איש אלוקים נורא וקדוש, כמה סיפורי מופת נכתבו על האדם הגדול בענקים הזה. לפני בערך 150 שנה מסופר איך העלילו עליו עלילות והכניסו אותו לבית הסוהר, ולאחר חודשים שלמים ששהה שם בצער, הצליחו תלמידיו לארגן ניסיון בריחה לרבים הגדול על ידי שוחד גדול ששילמו שם לכמה מן הסוהרים. הבריחה תוכננה ליום שבת. הם הכינו את רבם שבזמן שאנשי המשמרת הראשונה של הסוהרים יסיימו את משמרתם, ישנן חמש דקות עד שייכנסו אנשי המשמרת השנייה לשמירה, ובאותן חמש דקות יש להם לחמוק ולצאת. אותה שבת כולם היו שרויים במתח עצום, כשהגיעה השעה שיצאה פלוגת הסוהרים הראשונה, נכנסו שני יהודים בלבוש סוהרים, פתחו את השער והודיעו לרב לצאת, כולם דרוכים, כולם לחוצים, אך הרב לא יוצא. "צא בבקשה הרב, מרחפת מעל ראשנו סכנה גדולה". ענה להם הרב: "איך אני אצא והשבת עדיין לא יצאה?!" היהודים נודעקו למשמע אוזנם: "עוד כמה רגעים צריכים להגיע הסוהרים, אם אתה לא תצא עכשיו לעולם אתה לא תצא!". אך הרב בשלו: "כל החיים אני חיכיתי לה גם עכשיו אני אחכה לה". הוא המתין במשך עשר דקות, כולם כבר הצדיקו עליהם את הדין, כנראה משמים רוצים אותם תחת סורג ובריח יחד עם הרב, אך משום מה הסוהרים של המשמרת השנייה עדיין לא הגיעו. לאחר עשר דקות הסתכל הרב דרך חלון בית האסורים וראה שלושה כוכבים, אמר להם: "עכשיו אפשר לצאת". הוא יצא החוצה והצליחו להבריחו משם. הרב ר' יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים, כשפגש את המהרי"ל דיסקין בפעם הראשונה, הוא יצא מחדרו ואמר: "היום אני יודע שמצאתי לי רב".

כותב רשב"י בזוהר הקדוש: "מי שתהיה בו יראת שמים, לא יהא בו חסרון, לא בגופו ולא בממונו" – הוא תמיד ישמור עליך, על הילדים שלך, רק שאתה תשמור על האמון שלך. יראת שמים לא נמדדת בשיעור או בבית הכנסת, היא נמדדת בחוץ, היא נמדדת בחדרי חדרים. אשרי מי שיזכה, שבת שלום עם ישראל! אפרים שרבני. ('מחנה אפרים')

אזכרה מעולם הבא – ר' עופר עמאר הי"ו – (טוב לחסות בה' גיליון 539)

לאחר פטירתו של האדם לבית עולמו, דנים אותו בשמיים על כל מעשיו בעולם הזה, על כל מעשה טוב או רע, נותן הוא דין וחשבון לפני ה', ועל כך זוכה הוא לשכר ותענוג נצחי בעולם העליון. ביום ה'שבעה' שאחר פטירתו, אומרים חז"ל, כי דנים את האדם בצורה פרטנית ולכן נהגו לעשות 'אזכרה' באותו לילה, על מנת לעורר רחמים ולהרבות בזכויות לעילוי נשמתו של הנפטר. כך חוזר הדבר ביום השלושים וביום השנה, אז נעשה דין מחדש על מעשיו, ולכן נוהגים לערוך אזכרה לנפטר, בכדי לעורר עליו רחמים בתפילה ובלימוד. במידה, והותיר הנפטר בנים צדיקים או מעשים טובים, כגון שהקדיש סכום כסף לישיבה או למקום תורה וחסד, הרי שזכויותיו מתרבות בכל שנה ומעלים אותו מדרגה לדרגה בכל שנה.

לפנינו מעשה מדהים שאירע לפני כחודש ימים בלבד: "שלום, שמי עופר עמאר, אני מתגורר כיום בפתח – תקוה, וברצוני לספר לכם מעשה מדהים שאירע עימי בחודש האחרון: הסיפור שלי מתחיל לפני 40 שנה לערך. הייתי אז ילד צעיר לימים, כשהורי שלחו אותי ללמוד לימודי יהדות ב'מדרשיית נועם' בעיר פרדס חנה. בין החברים שלמדו איתי שם, היה ילד בן גילי שבא מבית שאינו דתי. לאחר כמה שנים כאשר תמו את הלימודים במדרשיה, פנה כל אחד לדרכו בחייו – אני התחזקתי וקבעתי עיתים לתורה, וב"ה אחר כמה שנים זכיתי להקים בית של תורה ויראת שמיים עם אשת חיל, בעוד חברי עזב עם הזמן את דרך התורה והמצוות, כשכל אחיו הולכים בדרכו, ואף את המצוות הבסיסיות כשבת ותפילין הם נטשו לגמרי.

ככל שהצליח חברי בעסקים והחל לשגשג, התרחק הוא עוד יותר מהדת. ההצלחה האירה לו פנים בעולם הפרסום, עד אשר נעשה למנהל קמפיין של אחת המפלגות החילוניות בארץ. חשוב לציין, כי בכל אותם שנים, מאז נפרדה דרכנו, הקשר בינינו נותק לחלוטין ולא ידענו מאומה זה על זה.

והנה, לפני ימים ספורים, בשלהי חודש סיון התשע"ז, אני עולה על מיטתי וחולם חלום מוזר. בחלומי, אני רואה את עצמי עומד באזכרה של אמו של אותו חבר, למרות שלא ידעתי כלל האם היא חיה או לא, ובמרכז האזכרה אני רואה אותה ניצבת ועומדת כבחיי חיותה, אלא שמראה פניה הראה כעס וזעם רב על הצורה בה הם עורכים לה את האזכרה, ומיד התעוררתי מהחלום. זכרתי את החלום בצורה ברורה לחלוטין, כשאני שוכב על מיטתי ותמה מדוע חלמתי זאת והרי שנים שלא שמעתי ממנו כלל.

בבוקר, החלום לא עזב אותי והרגשתי כאילו היה אמיתי. התלבטתי רבות האם להתייחס אליו, שהרי איני טיפוס שמרבה לחלום חלומות ולהתרגש מהם, אך הפעם הרגשתי שיש דברים בגו, שהרי מדוע בא לי חברי בחלום אחר ששנים רבות לא היינו בקשר. הייתי סקרן והחלטתי להתקשר לחברי. אחר חיפושים השגתי את מספר הטלפון שלו ושלחתי לו הודעה ארוכה על כל סיפור החלום. לא עוברות כמה דקות ואני מקבל טלפון. החבר טילפן אליי כשהוא המום ומבוהל: "עופר מה נשמע?! מה איתך?... אבל, תגייד רגע...", אמר בקול רועד, "החלום הזה, אתה רציני?! הוא קרה באמת?"

"בודאי חברי", השבתי ב בטחה, "אמש בלילה פתאום חלמתי על האזכרה של אמך".
"רגע, אבל מאיפה חלמת על זה? מה, וכי חשבת עליי בימים האחרונים או משהו כזה?"

שאל. "מומש לא, כבר שנים שלא היינו בקשר ושכחתי ממך כמעט לגמרי... אבל אמור לי רגע, האם אמא שלך בכלל חיה שחלמתי עליה ככה?!". או אז נשמע קולו של חברי כמעט בוכה ואמר לי: "דע לך, כי אמא נפטרה לפני שנתיים בדיוק. ולפני שנפטרה, קראה היא לי ולאחי ואמרה לנו: "ראו בניי, יודעת אני שאינכם שומרים תורה ומצוות כלל ואף אינכם מאמינים. ראו, הרי כעת עומדת אני להיפטר מהעולם ואני מבטיחה לכם שלא אעזוב אתכם, ואני מבטיחה לכם שאם אראה אחרי מותי שיש המשך לעולם הזה, ויש קיום לנשמה עם עולם הבא – ארד לעולם הזה ואתן לכם סימן", כך אמרה ולאחר כמה ימים היא נפטרה לבית עולמה. ערכנו לה הלוויה וישבנו 'שבעה' למרות היותנו רחוקים מהדת. לאחר שנה, הגיע 'יום השנה' וערכנו לה אזכרה.

והנה, לפני ימים ספורים הגיע יום האזכרה השני של אמא. התאספנו כל האחים לעריכת האזכרה, ואז, בעיצומה של האזכרה, נעמדתי לעיני כולם ואמרתי במילים אלו ממש: "תראו, אתם זוכרים שאמא הבטיחה לנו לפני פטירתה, שאם יש המשך לעולם הזה וקיום לנשמה אחר 120. היא תתן לנו סימן.

והנה, כבר עברו שנתיים ולא ראינו או שמענו ממנה שום סימן, אם כן ברור הוא לחלוטין שכל מה שאומרים לנו תמיד שהנשמה עולה לפני בית דין של מעלה ונהנית בעולם הבא - הרי שאין אמת כלל בדברים. לכן, הלילה הזה, באזכרה של אמא, לא נאמר כלל תהילים או משניות לעילוי נשמתה כבשנה שעברה, כיוון שאין שום המשך לנשמה, אלא נשב לאכול ולשתות להנאתנו, ומהיום ואילך לא נערוך יותר אזכרות כלל וכלל".

"כעת", המשיך החבר בקול חנוק, "עומד אני עם צמרמורת בגופי כשהינך מספר לי שחלמת את אמא באזכרה של עצמה כשהיא כועסת עלינו על צורת עשיית האזכרה, שהרי אין סימן ואות מדויק וברור יותר מזה שיש קיום והמשך לנשמה ולכך שהיא ראתה בדיוק מה עשינו ביום האזכרה ואין דעתה נוחה בכך, וכל זאת מגיע אלינו ממך – אדם שכבר שנים לא שמעתי ממנו ואף אין לו שום ידיעה על מצבה של אמא. וכי יש הוכחה יותר גדולה מכך לקיום הנשמה!?", אמר החבר בקול חנוק ונרגש. (מתוך ארגון 'הידברות')

ומה קרה בהמשך? מיד אחר שיחת הטלפון בינינו, התכנסו האחים יחדיו וסיפרו זה לזה את מעשה החלום והאיתות הברור של האמא. המשפחה כולה הזדעזעה והתרגשה, ותוך ימים ספורים קיבלו על עצמם תשובה ומעשים טובים, כשהם יודעים שיש המשך קיום לנשמתם, ואף עשו תיקון לאזכרה של אמם, מפני שהנשמה חיה וקיימת לעד..."

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.

לורע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.

לפרנסה טובה: שגיאל בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשולי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל.

כניסת השבת – 19.12
יציאת השבת – 20.23
רבנו תם (72 דקות זמניות) 21.06
(אופק חדרה)

מתוק מדבש

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י
הרב ברוך בוקרה שליט"א

פני הכנסת ופני המדרש פני יוסף' בעת אולפן

ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' וכן בטלפון 073-2951228

שנה חמישית – גיליון 208
פרשת מטות תשע"ט

בסיעתא דשמיא – שיעור חדש
שיעור פרשת שבוע לפני כניסת השבת –
הרב ברוך בוקרה שליט"א
בשעה 18.25 בביה"כני ייטרוין רחוב בן
איש חי (מול המתנ"ס)

בשבת שיעור פרשת שבוע בשעה 17.00
מנחה בשעה 18.00
בבית הכנסת 'בית יוסף'
א, תעשייה גבעת אלגה

ובעניין זה מסופר על רבי נפתלי מרופשיץ זצוק"ל שבעיירתו גרה משפחה ולהם ילד נכה בשתי רגליו (ל"ע). הם ניסו ללכת לטובי הרופאים אך ללא הועיל. ניגש אליהם יהודי פשוט ואמר 'אם תעשו מה שאני אומר לכם אני מאמין שהילד יבריא לחלוטין' והם הסכימו. לקח היהודי את הילד והניח אותו בצד הדרך בדיוק בשעה שבה סיימו את תפילת שחרית. הקהל יצא מבית הכנסת איש איש לביתו ולעבודת יומו, בין היוצאים היה גם רבי נפתלי מרופשיץ, הוא עובר והנה הוא רואה ילד קטן שוכב על הארץ. פנה הרב אל הילד ופקד עליו 'ילד חמוד, למה אתה שוכב ככה על הארץ? תקום ותלך לביתך' והילד קם והלך לביתו! והי לבלא...
אם יהודי 'לא יחל דברו' אז 'ככל היוצא מפיו יעשה'.

ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב (לא, ח')

מדוע התורה מספרת לנו על הריגת בלעם? מבאר רבנו ה'בן איש חי' ע"פ משל: יהודי עם הארץ היה מגיע רק לעיתים לבית הכנסת וגם אז היה מגיע באיחור רב. לימים הוא התחתן עם אישה פקחית ויראת שמים. שבת אחת הוא הגיע מוקדם מהרגיל ונכנס בדיוק כשהקהל קם ועמד לומר ה' מלך, הוא היה בטוח שכולם קמו לכבודו, שמח והתיישב במזרח בכיסאו של הרב. לאחר זמן מה ניגש אליו הגבאי וביקש ממנו לעבור מקום. מאוחר יותר הגיע הרב לדרשה והיהודי רואה שלא כל הקהל עמדו לכבוד הרב. עם חזרתו לביתו הוא סיפר לאשתו בהתלהבות איך כל המתפללים קמו לכבודו ואילו לרב לא. אשתו הפקחית שאלה 'כאשר העבירו אותך מקום גם קמו לכבודך?' 'לא' ענה הבעל 'מכאן תבין יקירי, כי הציבור לא קמו לכבודך, אלא רק בגלל שאמרו ה' מלך הם נעמדו.
הנמשל – בלעם היה בטוח כי מה שהוא זכה לנבואה זה לכבודו, לכן כתבה התורה את צורת מותו כדי להראות שהנבואה היחידה שהוא דיבר על עצמו 'ותהי אחריתי כמוהו' לא התקיימה והוא מת בחרב. ומכאן שכל יתר הנבואות היו רק כדי לייקר את ישראל בעיני העמים בכך שאפילו נביא גוי מייקר את ישראל. **מתוק מדבש!**

ויקצוף משה על פקודי החיל... (לא, יד')

משה רבנו כועס על פקודי החיל שחזרו מהמלחמה כיוון שהם החיו את נשות מדיין. ועל כך אומר רש"י (פסוק כא' ויאמר אלעזר הכהן) 'לפי שבא משה לכלל כעס בא לכלל טעות, שנתעלמו ממנו הלכות גיעולי עבודת כוכבים'. ומכאן נלמד עד כמה מגונה ומסוכנת היא מידת הכעס, שאם משה שכל ימיו היה ענוותן וסבלן וכאשר כעס נענש, כל שכן אנחנו שממהרים לעיתים לכעוס צריכים

ידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר (ל', ב')

רש"י: כאן למד שהפרת נדרים ביחיד מומחה ואם אין יחיד מומחה מפר בשלשה הדיוטות. מדוע נאמר כאן 'אל ראשי המטות'? והלא בכל התורה הציוויים הם אל בני ישראל? מתרץ רש"י שכאן לימד משה את דין הפרת והתרת נדרים ש'ראשי המטות' יכולים להתיר נדר כיחידים. ואחר כך הוסיף 'לבני ישראל' שאם אין יחיד מומחה יכולים גם שלושה מבני ישראל להתיר. מקשה בעל ה'אבני נזר' זיע"א (שמעתי מהרב רפאל שטמר שליט"א): הסדר הנכון היה שהתורה תצווה על מהות הנדרים 'איש כי ידור נדר... לא יחל דברו' ורק אחר כך תפרט כיצד מתירים את הנדרים. אז מדוע הסדר הפוך? מתרץ ה'אבני נזר' בשאלה נוספת: כיצד בכלל מותר לאדם לנדור נדר? הרי בכך הוא לכאורה מוסיף עוד מצוות ועוד איסורים על עצמו שהתורה לא ציוותה ולא אסרה. כגון אם אדם אוסר על עצמו אכילת פרי מסוים או שתיית משקה מסוים וכיו"ב... הרי בכך הוא עובר על 'לא תוסיפו על הדבר אשר אנוכי מצווה אתכם'? אלא שיש הבדל: מצוות התורה לא ניתנות להפרה או להתרה, אדם לא יכול להחליט להתיר לעצמו לחלל שבת או לא להניח תפילין או לא לאכול מצה בפסח וכיו"ב. לעומת זאת בנדרים יש אפשרות להתיר. וכיוון שיש אפשרות להתיר אזי התירה לנו התורה לנדור נדרים. וכעת מתורצת הקושיה: התורה פותחת בציווי 'אל ראשי המטות' כדי להסביר קודם כל שיש אפשרות להתיר ולהפר נדרים. שאם לא כן, אסור היה לנו לנדור כי זה 'בל תוסיף'. והואיל ויש אפשרות להתיר אפשר לצוות 'איש כי ידור נדר לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה'. **מתוק מדבש!**

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל', ג')

לכאורה יש כאן כפילות לשון, שהרי פשוט שאם האדם 'לא יחל דברו' ודאי ש'ככל היוצא מפיו יעשה'? מתרץ ה'עבודת ישראל' זיע"א (וכך גם מובא בשם החיד"א זיע"א) ע"פ המעשה המובא בגמרא (כתובות עז', ב') על ר' יהושע בן לוי שכאשר הגיעה שעתו להיפטר, הגיע אליו מלאך המוות וביקש לקחת את נפשו, ביקש ר' יהושע מהמלאך שיראה לו את מקומו בגן עדן והמלאך הסכים, אמר לו ר' יהושע 'תן לי את הסכין שלך שלא אפחד בדרך' ונתן לו. כשהגיעו, הראה לו את מקומו, קפץ ר' יהושע לאותו המקום ונשבע שלא יצא. אמר הקב"ה: 'לכו ותבדקו, אם בחייו הוא נדר או נשבע ונזקק להתרה, אזי גם כעת נתיר את שבועתו, בדקו ומצאו שמעולם לא נשאל על שבועתו ולכן נשאר חי בגן עדן. וזהו שרומז הפסוק: ברגע שיהודי 'לא יחל דברו' ושומר על קדושת הפה והדיבור, אז בשמים יקיימו את גזרותיו וזהו 'ככל היוצא מפיו יעשה (הקב"ה)'. **מתוק מדבש!**

להישמר ממידה רעה זו.

ובעניין זה מסופר (במשנת הפרשה): פעם אחת הגיעו שני אנשים לדין תורה אצל רבי מנדל ממינסק זצ"ל, הרב חקר ובדק ופסק כי האחד זכאי והשני חייב. והנה קם החייב והודיע כי הוא מסרב לקבל את פסק הדין והוא לא ישלם את מה שהושט עליו.

ענה לו הרב ואמר 'דע לך, אצלי בבית יש מעל הארון קופסא שהיא סגורה ובה אני מניח את מידת הכעס שלי כדי שאם משהו ירגיז אותי אני אוציא את הכעס משם ועד אז כבר אירגע.

ולכן אם לא תבצע את פסק הדין אצטרך לעלות ולהוציא את מידת הכעס ולכעוס עליך ואז מרה תהיה אחריתך' שמע זאת האיש ומיד קיבל לשלם.

לפי זה מובן הפסוק 'כעס בחיק כסילים ינוח' הכסיל ממחר לכעוס ללא מחשבה כיוון שהכעס מונח בחיקו קרוב אליו והוא מיד יכול לשלוף אותו. אבל אדם חכם וירא שמים מניח את הכעס רחוק מחיקו וגם כאשר מכעיסים אותו, הוא צריך ללכת ולהוציא את הכעס ממקום רחוק, ועד אז הוא כבר נרגע. **מתוך מדרש!**

רמז לשבתות בין המצרים שהם מלות - מסעי - דברים

מרבית הדרשנים רואים פסוקים את הדרשה במילים 'ובא לציון אלהים' או 'ונצחה אלהים השמימה' וכיו"ב. אמר הרב צמח פאוס בדרך צחות - בדרך כלל הרכיבים נוספים להאריך בדרשה והציון רואה בזה טורח ומסע לפי נראה שיימאר לצופים. וכאשר הם מוציאים את המילים 'ובא לציון אלהים' הם נושאים לרווחה ואומרים 'יש כח' או 'חזק וברוק'. אז אם לכל דרשה ארוכה יש סוף, וודאי עם אלהים הארוכה יהיה קל. וזה הרמז בסמיכות הפרשות, **מלות - מסעי - דברים** אנו מאמינים כי הקב"ה יטה אותנו **מהמסעות הארוכים כל כך אלהים השמימה**. ומהיכן החיזוק? **מתוך ה'דברים' אילו הדרשות מסתיימות ב-** 'ובא לציון אלהים'.

רציון וסיפור - כח ההתחברות מפיא הצלחה

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (ל', ג')

רש"י: אל ראשי המטות - למד שהפרת נדרים ביחיד מומחה ואם אין יחיד מומחה מפר בשלושה הדייטות.

וחשבנו לומר בס"ד: בפרשת השבוע ישנם שלושה נושאים שביניהם יש יסוד אחד משותף והוא 'כח ההתחברות' ונסביר:

נושא ראשון - פרשת נדרים: כאשר יהודי מקבל עליו דבר חיזוק מסוים הוא יוצר חיבור כל כך חזק לקב"ה עד כדי כך שצריך בית דין של שלושה כדי להתיר אותו.

נושא שני - מלחמת מדין - כאשר יהודי יוצא לפעולה שכל תכליתה הוא כבוד שמים 'לתת נקמת ה' במדין' הוא מתחבר לקב"ה והראיה ש'לא נפקד ממנו איש' ולא נפצע שום חייל שלנו.

נושא שלישי - בני גד ובני ראובן - התחברו עם כלל ישראל וקיבלו על עצמם לא לשוב לבתיהם 'עד התנחל בני ישראל איש נחלתו' וקיבלו נחלה מובחרת.

מי מאתנו לא מייחל לברכת ה' ולסיעתא דשמיא? לאור האמור נלמד כי הדרך להשיג את ברכת ה' היא ע"י התחברות עם הקב"ה (ועם כלל ישראל) וזה ימשוך עלינו סיעתא דשמיא והצלחה.

ובעניין זה סיפור נפלא (מעובד ע"פ משנתה של תורה)

אני אברך באחד הכוללים ברכסים שמתמודד כמו עוד הרבה עם קשיים בפרנסה, ומייחל כל חודש לישועה נוספת מהקב"ה שייתן לי את האפשרות להמשיך לשקוד על דלתי התורה.

לפני מספר שבועות פנה אלי ידידי, אברך כמותי שגם הוא מתמודד עם קשיים כספיים, ושאלתו בפיו, במה אפשר להתחזק בשביל שנזכה לשפע ברכה והצלחה מה' יתברך? העלינו מספר רעיונות, תענית דיבור בזמן הלימוד, חיזוק בשמירת הסדרים, ועוד רעיונות.

לאחר מספר ימים פנה אלי ידידי הנ"ל ואמר לי שראה בספר הנפלא 'מעין אברהם' של הגה"צ ר' אברהם קוך זצ"ל שמעיד, שהגיעו אליו מאות סיפורים במשך השנים האחרונות של אנשים שהתחזקו בתפילה ועשו מאמץ מעבר לרגילות שלהם, וזכו לישועות מעל הטבע ברוחניות ובגשמיות. אומר לי ידידי 'בא נקבל על עצמנו להתחזק בתפילה ולהשתדל לכל הפחות להיות עומדים על מקומנו עטורים בתפילין ועטופים בטלית בזמן שבו מתחילה התפילה'. וכך לאחר ששוחחנו על ענין זה החלטנו פה אחד שממחר מתחילים את החיזוק.

והישועה לא אחרה לבוא! כבר בשעות הערב של אותו היום שהתחזקנו בתפילה, קיבלתי טלפון מידידי, שפנו אליו משפחה מקולומביה ומחפשים אדם שיאמר קדיש על אביהם שזה עתה הלך לעולמו, ומוכנים לשלם סכום הגון עבור כך. השתוממתי לרגע ולפתע תפסתי שבוודאי זה הגיע בזכות החיזוק בתפילה.

אך הישועות לא הסתיימו. למחרת התקשר אלי קרוב משפחה מהמרכז שהייתי חייב לו סכום של אלף שבע מאות ₪, ואומר לי שזה עתה זכה בלוטו בסכום של כמה אלפי שקלים ומשום כך החליט לוותר לי על החוב.

החלטתי לספר זאת לידידי הנ"ל שעשה איתי יחד את החיזוק בתפילה, עוד לא סיימתי לספר לו וכבר החל בסיפור הישועה שהייתה לו. וכך מספר לי, שבערב של אותו יום, הוא השתתף בשמחת אירוסין בבני ברק של קרוב משפחה, באמצע השמחה ניגש אליו אחד מקרוביו ואומר לו: 'טוב שפגשתי אותך, יש לי סכום כסף ממעשרות שרציתי להעביר, והחלטתי שהפעם זה יהיה עבורך. תן לי את מספר החשבון שלך ואני אעשה לך העברה בנקאית'. 'היודע אתה' מסיים החבר 'כמה כסף הכניס לי? אלף וארבע מאות ₪!!!'

אחים יקרים! הפסוק אומר (שמואל א', ב', ל') 'כי מכבדי אכבד', מי שעושה מאמץ למען כבוד שמים ומקבל על עצמו חיזוק בכל דבר של קדושה, יוצר חיבור מדהים בינו לבין הקב"ה והקב"ה מחזיר לו בגדול.

שבת שלום ומבורך!

דברי התורה לע"נ: / אמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל
יעקב בן רבקה ז"ל
רחל (רשל) בת נעמימה ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להצלחת: דקל מלכה - להצלחה בכל / אורי ישראל - רפואה שלימה
אהרון בן מסעודה - רפואה שלימה / מאור בן שושנה - זיווג הגון ומתאים
אהרון בן שושנה - לברכה והצלחה

קול תודה

עלון ההתחזקות החדשי בענייני השבח והתודה לבורא עולם

מאמר של הודיה

פנינים של הודיה

אוהב לראות טוב

לשון הרע - ראייה שלילית

המפתח לכל העשירות הנפלאה הזו, אומר דוד המלך, הוא "נצור לשונך מרע". מצוה זו אינה רק לנעול את הפה ולא לדבר לשון הרע. כך רואים מהמרגלים, שהחטא שלהם לא היה רק הדיבה שמסרו כשחזרו

בתקופת "בין המיצרים" אנחנו צמים בי"ז בתמוז ובט' באב. בשני ימים אלו נכשלו עם ישראל במדבר בשני חטאים חמורים: חטא העגל בי"ז בתמוז, וחטא המרגלים בט' באב (משנה תענית פרק ד').

כתב הגה"ק רבי משה מידנר בשם רבי משה קוברניר זי"ע (אות רו): "הודו לה' כי טוב", ר"ל, שעל ידי שתאמינו בעת הסתר שהוא טוב, ותודו לה' כי טוב, כיון שתאמינו שגם בחסרונו צפון חסד נסתר שהוא טוב - על ידי זה תזכו "כי לעולם חסדו".

שני חטאים אלו היו בשורשם סיבת שני חורבנות בתי המקדש: בבית הראשון חטאו עם ישראל בעבודה זרה המקבילה לחטא העגל, ובבית השני חטאו בשנאת חנם המקבילה לחטא לשון הרע של המרגלים (נחל אליהו, וראה בהקדמה ל"חפץ חיים").

כשהיה הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל מודה ומברך על הטובות שהטיב עמו הקב"ה, היה מגיע לידי התרגשות עמוקה. כל ימיו היה אסיר תודה להקב"ה שהשאירו בחיים, על אף כל הסכנות, ועל שזכה להקים בית של תורה, ועל שזכה להיות כל חייו בתוך עולמה של תורה. בשנים האחרונות לחייו, בכל עת שהיו שרים שירי הודיה, אפשר היה לראות, כיצד רגשי הכרת הטוב מציפים את לבו, והוא נסער כולו.

מדוע חטא המרגלים שהיה לשון הרע על ארץ ישראל (ערכין טו, א), מקביל לחטא שנאת חנם שהוא לכאורה ליקוי בהתייחסות הראויה בין אדם לחברו?

תמיד חדור היה הכרת הטוב לה' על הטובה שהנחיל לו. תמיד מרוצה, תמיד רגוע. לעתים היה מפזם לעצמו, כשחיוך קל של שמחה ומאור מרחף על פניו. אף פעם לא ראוהו מריר או מתמרמר. תמיד הקרין תחושה של אהבה, רוחב לב, שמחה והכרת תודה לרבש"ע על הכל. (המשגיח רבי מאיר)

"אוהב לראות טוב"

מריגול הארץ, שכן העונש על מעשיהם היה "יום לשנה" - ארבעים שנה כנגד ארבעים יום שריגלו את הארץ - ברור מכך שהיה ליקוי בצורת הריגול שלהם, באופן ההסתכלות שלהם על הארץ במשך כל ארבעים הימים. הם ראו את כל הבעיות בלי לראות את הטוב המופלא של ה' שמתגלה שם. הם היו כל כך שקועים בראיית הליקויים עד שלא שמו לב כלל לכל הטוב, שבאמת "טובה הארץ מאד מאד".

דוד המלך בתהלים מגלה את סוד האושר המושלם בעולם הזה ובעולם הבא: "מי האיש החפץ

נמצא שהמידה ההפוכה לגמרי מ"אוהב לראות טוב" היא המידה של בעל לשון הרע, שרש"ל "אוהב לרעות לראות רע". כדי לראות את הטוב בעולם, צריך להתרגל לראות את הטוב שבכל דבר, בכל אדם ובכל מצב, לשים לב לדברים הטובים שבחבר ולדון אותו לכף זכות. לעומת זאת בעל לשון הרע באופן טבעי מתרכז ברע שבזולת, חושב רע עליו עד שמגיע לשנאת חנם, זה הדבר שמפקיע את האדם מחיי שמחה שירה והודיה לבורא. נמצא, שחטא המרגלים הוא אכן **שורשו של חטא שנאת החנים** שהיה במקדש השני.

חיים אהב ימים לראות טוב. נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה" (תהלים ל"ד). מיהו האיש החפץ בחיים נפלאים? אוהב לראות טוב - הוא שואף לראות תמיד את הטוב בבריאה, בזולת ובבורא.

רואים, שהניגוד למי שמדבר לשון הרע הוא האדם האוהב לראות טוב, ומתוך כך יודע תדיר להודות ולהלל לקב"ה על כל הטוב שגומל עמו תמיד.

האוהב לראות טוב ממלא את התפקיד האמיתי שלנו בעולם הזה. יעודנו הוא להתקין את עצמנו להיות כלי לשיר שירה לבורא, כמו שבאמר (עם זיכרתי לי (בשביל) תהלתי יספרו". כדי לשיר שירה לבורא העולם, האדם צריך קודם לפתוח את עיניו לראות ולהרגיש באיזה עולם נפלא אנחנו חיים. הוא צריך את המידה הנעלה של "אוהב לראות טוב" - לראות את הטוב שבבריאה, את היופי שבכל דבר, עד שנפשו תתרונו ומלבו תפרוץ שירה נלהבת למלך אל חי וקיים.

על פי זה יש להוסיף: כשם שמתייחסים בשמיים לחטא לשון הרע בחומרה גדולה מאד (רמב"ם דעות ז, ג'), כך היפוכו, שהוא ראיית הטוב בכל המציאות, בוודאי גורם נחת רוח עצומה בשמים. בורא העולם אוהב מאד שמחפשים תמיד לראות את הטוב הנפלא של העולם שברא, ומודים לו תמיד. כשנתחזק בזה, נתקן בעה"י את שורשי כל החטאים ונזכה לגאולה השלמה ולבניין בית המקדש עוד השנה, תהיה שנת עין טובה, אמן. ■

האדם האוהב לראות טוב, עליו נאמר במשנה במסכת אבות (ד, א') "איזהו עשיר? השמח בחלקו! שנאמר (תהלים קכ"ח) 'גיגע כפיך כי תאכל' (כשתדע ליהנות ממה שיש לך, אזי) אשריך וטוב לך' אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא". למה חשוב לנו לדעת מיהו עשיר? רואים מכאן שזהו אכן רצון הבורא ית', שנהיה עשירים אמיתיים, ונזכה לאושר בשני העולמות.

כתב הרה"ק מברדיטשוב זי"ע בספרו הק' "קדושת לוי" (שיר השירים ד"ה שיר) וזלה"ק: "נראה בס"ד, על פי מה שפירש האלשיך ז"ל, 'א-ל מלך גדול ומהולל בתשבחות' (נוסח ברכת 'ישתבח'), **שעל זה בלבד שאנו זוכים לשבח שמו הגדול, על זה יש לנו להלל שזכינו לזה,** וזהו 'מהולל בתשבחות', שאנו מהללים אותו **ית' על שזכינו לשבח, ובעבור התשבחות אנו מהללים.**"

הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע אמר פעם: "כאשר יקום איש ממיטתו ורואה שהקב"ה החזיר בו נשמתו, ונעשה בריה חדשה, ראוי לו לרקוד ולשורר ולזמר ולהודות להקב"ה על זה". והוסיף וסיפר הרה"ק, שהכיר חסיד אחד ירא שמיים, אשר נסע למורו, הרה"ק הרמ"מ מרימנוב זי"ע, ומצא את רבו בבוקר מרקד בשירה וזמרה בעת אומרו ברכת 'אלוקי נשמה'.

מאמר זה מבוסס על החוברת החדשה - שירת מרים אם השירה בישראל (להשיג בפלאפון: 055-6785647 או במייל שיעור נפלא על הנ"ל ניתן לשמוע ב"קול תודה" מהרב אליהו דיסקין (03-6171190-12117) "המתכון לחיי אושר".

סיפורים של הודיה
סיפורי ישועות בזכות התודה מתוך הקו "קול תודה"

ההכנעה וההודיה

בשמיים שאוהב אותך ואותנו והוא זה שהחליט שלא - זה... בטוח טוב! הקב"ה, זה בטוח אתה, זה ממך, ולטובה... בוא נאמר עכשיו מזמור לתודה! בני, שלא היה נראה בתחילה כמתלהב מהרעיון, הסכים להצטרף אלי לאמירת המזמור. ואז אמרתי בלבי: 'הקב"ה, אני נכנע לך!' הרגשה של הכנעה אמיתית מלאה את לבי. החלטתי שאומר עכשיו 'נשמת כל חי' על זה שהוא לא התקבל. **אני רוצה לציין שהצלחתי בסייעתא דשמיא להגיד את ה'נשמת', לא בשביל שיקרה נס, בכלל לא היתה נראית לי אפשרות שמשהו במציאות ישתנה. החלטתי לומר את ה'נשמת', כי הרגשתי שלווה ואמונה מוחלטת, שכך הוחלט ממרום וזהו רצון ה', שאני מקבלו באהבה. אמרתי 'נשמת' בהתרגשות גדולה ובמתיקות עצומה.**

שלום וברכה, רציתי לשתף אותכם בחוויה מדהימה שחווינו ממש לאחרונה. בימים אלו חל הרישום לשיבות הגדולות. בננו הצעיר ניסה להתקבל לשיבה שמאוד רצינו. בננו הגדול כבר לומד בישיבה זו, אך אמרו לנו כי הסיכויים שהצעיר יתקבל הם קלושים מאוד, וקשה מאוד להכנס לשם. והנה הגיע יום המבחן. הבן הלך להבחן, וחזר בהרגשה טובה. חילקנו תהילים בין הילדים, התפללנו, קיוונו, ציפינו, הבטחנו 'מזמורים לתודה' ו'נשמת כל חי' באם התשובה תהיה חיובית... המבחן היה בשתיים בצהריים. אמרו לנו כי בדרך כלל אם התשובה חיובית היא מגיעה מהר, ואם היא שלילית - יום אחרי או שאין בכלל תשובה.

הזמן עבר ועדיין אין תשובה. המתח גבר. כל טלפון הקפיץ אותנו. הרגשה קשה של חוסר ודאות. התקשרנו לראש הישיבה והוא אמר שרק בשתיים-עשרה בלילה תהיה תשובה. כבר התחלנו להבין שכנראה הוא לא התקבל. בבוקר התקשרתי לראש הישיבה, והוא אכן אמר שהתשובה שלילית. באותו רגע היה קשה מאוד, לא ידעתי איך אני הולך לבשר זאת לבני. נשמתו עמוק, ניגשתי אליו ואמרתי לו את התשובה. לאחר כמה דקות התחזקתי ופניתי אל בני בנחישות: "רגע, הרי יש מישהו

הזמן עבר ועדיין אין תשובה. המתח גבר. כל טלפון הקפיץ אותנו. הרגשה קשה של חוסר ודאות. התקשרנו לראש הישיבה והוא אמר שרק בשתיים-עשרה בלילה תהיה תשובה. כבר התחלנו להבין שכנראה הוא לא התקבל. בבוקר התקשרתי לראש הישיבה, והוא אכן אמר שהתשובה שלילית. באותו רגע היה קשה מאוד, לא ידעתי איך אני הולך לבשר זאת לבני. נשמתו עמוק, ניגשתי אליו ואמרתי לו את התשובה. לאחר כמה דקות התחזקתי ופניתי אל בני בנחישות: "רגע, הרי יש מישהו

פנקס הפלא

טוב, תודה שאני לא נאלץ לכחכח כל כמה דקות, תודה שאני מרגיש שהכל ממש נעלם!" תודה לה' על הנס הגלוי והנפלא, שנזכה לשפע ניסים וישועות לנו ולכל עמ"י.

לך באמת הקלה בגרוך? ואז הוא סיפר לי את סודו הנפלא והמתוק, ואותו אגלה אף לכם: בני היקר קרא ושמע אודות כוחה של ההודיה לה, והחליט בעצמו לקנות מחברת ובה ירשום כל יום כעשר טובות שעשה לו הקב"ה. כך הקפיד לרשום בכל יום ויום במשך ארבעים יום רצופים. הוא הראה לי את המחברת מלאת התודות. רפרפתי בהתרגשות ובתחושת נחת יהודית אמיתית מבני בכורי. וביום הארבעים ואחת, בסוף המחברת, אני רואה שבני המשיך ורשם: "תודה בורא עולם, שהגרון שלי הרבה הרבה יותר

בני היקר, בן הארבע-עשרה, סבל שנים רבות מבעיה כרונית מציקה מאוד בגרון. הבעיה הפריעה לו מאוד בתפקוד, גרמה לו לכחכח לעתים תדירות, וכמעט ולא נתנה לו מנוח. ניסיונו לטפל בטיפולים שונים, חלקם קונבנציונליים, חלקם טבעיים - אך שום דבר לא הועיל. לעתים הוא חש הקלה מסוימת למשך זמן קצוב, אך הבעיה חזרה ונשנתה פעם אחר פעם. ניתן לומר שכמעט והתייאשנו... ההפתעה הגדולה פגשה אותי ביום בהיר אחד, כשלתע הבחנתי, שבני אינו מכחך בגרונו בעוצמה, כמו שאני רגיל לשמוע אותו תמיד. שאלתי אותו: "בני היקר, האם אני מדמין או שיש

הכניסו את שמחת ההודיה לשמחת הנישואין שלכם!

הקול החמישי

להאיר את שמחת חתן וכלה במאור ההודיה לה' הכוללים ברכת המזון לנישואין [עה"מ וספרד-אשכנז] ובאור קצר לכל ברכה, עם סיפורים וזמרים. ניתן להשיג בעמדות 'לעולם אודך' ברחבי הארץ.

מחממת נדולי ישראלי

64 עמ' נדול זמירון

055-678-56-47 | לפרטים: 8436092@gmail.com | ניתן לקבל דוגמא במייל

צירים: יהושע וייסמן 054-8441131

מוצרי ההודיה

של 'אילן אודך'

חובה לכל בית! דיסק השרי: "הכל לטובה"

פנקס הפלא לרישום חסדי ה' לשמיעת מוקדי ההפצה ברחבי הארץ: 079.5420539 שלוחה 22

השגחה שבועית

תודה לכם מאירים חשובים

נהניתי מאוד מהמשוב שהתקבל על הסיפור שהתפרסם בעלון 21. הסיפור 'הפוך על הפוך' עורר תגובות רבות, ראינו איך שאנשים "לומדים" כל סיפור וסיפור. זה מחייב אותנו להשקיע יותר, ולשים לב יותר. דבר ראשון, תודה לכם, כל המאירים.

ועכשיו להערות. היו מגיבים שייצגו את השכן, איך אדם יכול לקדוח לתוך מוחו של שכן שהתנגד? וכי הוא יודע מה עובר עליו? הוא מוכן לקחת אחריות על מצב בריאותו הגופנית והנפשית? היו שייצגו את הבונה, הרגישו את מצוקתו, ואת חוסר האונים שלו.

היו שטענו שהרחבה לשם מגורים מתקבלת על הדעת, אבל הרחבה לשם השכרת הדירות נראית בעיניהם כפרנסה על חשבון הזולת. כמו כן, היו גם שטענו שהאברך כבר נכנס לריבוי השתדלות, וזה נוגד לשיעורים ב"שער הבטחון".

הסיפור עורר שיח בציבור, ואני מקווה שליבון העניינים תביא לזהירות יתר ולהשקעה של מחשבה רבה יותר בדרך לבניה מכל הצדדים.

ולגופו של סיפור, חסרו אכן כמה דיוקים ששופכים אור על התנהלותו של האברך, שנהג ברחמים, ולפנים משורת הדין.

קודם כל, האברך ריצה את השכנים בסכום של מעל 300,000 שקלים. גם השכן היחיד, שכמסופר, נותר בעמדת התנגדות, כבר התרצה ולא התנגד מול העירייה, והחליט לנקוט בשיטת 'שב ואל תעשה'. לא להודיע בעירייה שהוא מסכים לבניה, ומצד שני - גם לא להתנגד.

אותו שכן מתנגד הסתפק בדעתו מה נכון יותר, ולא ידע מה להחליט, לכן 'נתן' להקב"ה להנהיג את העולם, שוב לא התערב בנעשה, אלא החליט לקבל את מה שיקרה ברוע ובשלווה, ואכן הקב"ה הנהיג כך שלבסוף התקיימה הבניה.

ובזכות אהבת חינום ועין טובה נזכה לבנין בית המקדש במהרה בימינו א-מ-ן.

שבת שלום ומבורך
פינחס שפר

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

איך אתה יושב על המטוס בלי להכיר את הטייס?

הכל בשליטה, הכל טוב, הכל מכוון למטרה! יהודי אחד שמע דרשה מעוררת ומלהיבה, כמה חשוב וטוב להגיד על כל דבר 'גם זו לטובה'. הוא החליט לקחת ברצינות את הענין. הגיע הביתה ביום שישי, והודיע בבית: חסל סדר גערות! אין כאן יותר כעס, כי אף אחד לא אשם. מהיום כולם אומרים על כל תקלה ועל כל בעיה "גם זו לטובה!"

בקידוש נשפך היין - גז"ל, הדגים שוחים בים המלח מרוב מלח שבשפך בטעות - גז"ל, למרק שפכו קילו סוכר - גז"ל, הטשולנט קר - גז"ל, המכונת כביסה תקועה - גז"ל, האשראי נחסם - גז"ל, הנעלים לוחצות - גז"ל, כאבי שיניים וציפורנים וכי גם זו לטובה.

במבט ראשון נראה שזה ממש בית למופת. איזה יופי. לא צועקים ולא מאשימים, רק אומרים גם זו לטובה, אבל למעשה, הילדים מקבלים חינוך שלילי. הם לומדים להאשים את אבא שבשמים בכל דבר לא נעים שקורה, ומחזירים ללבבות שכל הבעיות באות מלמעלה. הם נזכרים ברבוננו של עולם רק כשמשהו לא מסתדר להם. חז"ל אומרים (ברכות נד): **חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה.** מהו 'כשם', מהי ההשוואה כאן? המושכל ראשון צריך להיות, שמודים על הטובה. קודם כל להתמלא בתודות ובתשבחות לקב"ה על כל הטובות והנפלאות שהשם עושה עימנו! על כל מה שכן הולך טוב, על מה שכן טעים ונעים ומתובל כמו שצריך, ואיזה יופי שבדיוק כשהאורח הגיע, הילדים התנהגו יפה... **ההודות, להלל, לשבח ולברך על הכל,** על המים בברז ועל האוכל, ועל הבגדים והנעלים במידה הנכונה, ועל עוד אלפי דברים טובים!

אם בכל זאת משהו השתבש ולא הולך כפי רצוננו, מברכים גם זו לטובה. אין זו חכמה לזכור את אבא הטוב רק כשמשהו נתקע. נזכור אותו הרבה קודם. כשהכל זורם והכל בסדר!!! ויהי רצון: והימים האלו יתפכו לימי ששון ושמחה, ונסו יגון ואנחה ונאמר א-מ-ן.

(מתוך שיעור 33)

העובדה שכל מה שה' עושה איתנו זה חסד גמור, חסד זך ונקי שמיועד לטובתנו הבלעדית, ידועה לנו. ככל שנהיה חזקים באמונה הזאת שהכל מאת הבורא, והכל לטובה, נרויח בין השאר, שנמסור את הנהגתנו אליו.

מה זה **ימסור הנהגתו אליי?** (סוף פרק ב') נוסעים באוטובוס מירושלים למירון. אנשים עולים בתונה, משפחה שלמה עם עשרה ילדים מתישבים במושב עם כל הפעקלאך והתיקים. משהו יגש לנהג ושואל: נהג יקר, אתה בטוח יודע את הדרך? איך אתה מכיר את כל הכבישים? ... סליחה, איך קוראים לך? מה? איזה מין שם זה? כל הנוסעים לעצור. אנחנו לא מכירים בטיבו של הנהג. יש חשש שאי אפשר לצרף את הנהג למנין. לו לפחות היו קוראים לו שמיל שמעלקע או שמחה בינעם או בורעך מוטכע. מה זה השם המוזר אבו קוקו, מיקי ולו? איך אפשר להיות רגוע עם נהג כזה? מה עונים לו הנוסעים, לו היה אחד כזה באוטובוס? תשב בשקט. את שמיל שמעלקע תיקח לך לבעל קורא, את שמחה בינעם לחזן, את בורעך מוטכע לגבאי, ולנהג תיתן לנהג. אל תחקור ואל תשאל. לפעמים קורה שהנהג סוטה מהמסלול הרגיל, והוא פונה לנתיב צדדי. אנשים אינם מתקיפים את הנהג על השינוי הזה. יש אנשים שלא שמים לב בכלל לשינוי, ומי שחושב, מבין שהנהג קיבל הודעה על פקק בכביש הראשי והוא עוקף אותו כרגע. תסמוך על שיקול הדעת שלו, ותן לישון.

כשנוסעים במטוס זה עוד יותר מוזר, בכלל לא רואים את הטייס! זה הרבה יותר גורלי, בין שמים לארץ, וככה, מתרווחים על המושב ומנמנמים... איך אתם מסבירים את השאנונות הזאת? ההסבר הוא אחד. זה טבע העולם. אנשים סומכים על הנהג.

אז אם הנהג שהוא לא סבא שלך, ולא דוד שלך, והוא לא מכיר אותך, ובכל זאת אתה רגוע. אז על מנהיג העולם, שברא אותך יש מאיק, שהוא אוהבך ורוצה בטובתך בכל עת ויודע בדיוק מה טוב בשבילך, ודאי ודאי תסמוך. תמסור את הנהגתך עליו, ותהיה רגוע! שאנן! הכל בסדר.

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

פשוט לתת

שמי דוד העניג. אולי יש כאן אנשים שמכירים אותי, כיון שזכיתי ללמד הרבה תלמידים. ארבע עשרה שנה שאני עוסק במלאכת הקדש, מלאכת החינוך, ואני משקיע במלאכה זו את כל הכישורים שה' חנן אותי בהם. עובד ביסודיות, לומד את החומר היטב ומשקיע מחשבה רבה, איך להעביר אותו לתלמידים. הקב"ה נתן לי יכולת ניסוח טובה, וכשרון שקשור גם בעיצוב ומראה חיצוני של דפי העבודה שחיברתי. בתחילת דרכי השקעתי המון בדפי קשר. פעם שמעתי את אחד התלמידים הרכים מתבלבל ואומר, 'דף שקר'. למען האמת, יש בזה משהו. כי באותה תקופה ראשונית, היה לי ענין של ממש לעשות רושם. להראות שאני מלמד מוצלח ויודע לעצב דפים יפים עם ניסוחים מרשימים. שההורים יתרשמו, שהמנהל יראה, שהחברים יגידו איזו מילה טובה או שתיים, עדיף כמובן שלוש.

היום, עם הנסיון וההכרות עם החיים, אני יודע שהחכמה הגדולה יותר היא לעצב בשמות, להגיע לכל ילד, להרגיש את התלמידים, לאהוב אותם, ולכוון ולהדריך אותם מתוך חמלה. זה פחות מרשים, כי אין לך קבלות להראות, אבל זאת האמת. הפשוטה. ולי היה קשה לעשות דברים פשוטים.

כיוון שעבדתי על חומרים יקרים והשקעתי את נשמתו בדפים ובעבודות, קצרתי פרות לתפארת. הגעתי לתוצרים מעולים, והרגשתי אליהם קשר נפשי עמוק. הם היו פשוט חלק ממני. מלמדים שראו דפי עבודה שלי אצל תלמידים באו אלי ובקשו שאתן להם רשות להשתמש בחומר. פה ושם, לעיתים בודדות ממש, בלב כבוד ובנפש לא חפצה נתתי את הסכמתי. היו פעמים שהתחמקתי ביודעין ממצג עם עמיתים, כדי שלא אגיע למצב בו אתבקש לתת חומר שלי.

אם היו לי נקיפות מצפון על התנהגותי, בא חבר וסיפר לי, כי הוא מלמד באחת הכתות הגבוהות, והוא סידר דף עבודה מתמצת ומסכם באופן נפלא את הסוגיה הנלמדת. הא השקיע רבות בדף זה, והנה, ביום מן הימים הוא עבר לחיידר אחר. גם שם קיבל כתה בגיל המתאים, וכשהגיע ללמד את הסוגיה המסוימת, עליה עבד כל כך הרבה, אמר לו המנהל, "בשביל הסוגיה הזו יש אצלי דף עבודה נפלא".

והמנהל מוציא מול עיניו של חברי את הדף שהוא עצמו חיבר.

"אתה רואה? ברגע שאתה מוציא חומר אין לך שליטה עליו. לך תגיד שאתה הוא זה שחיברת אותו..." כך שח לי חברי.

המשכתי בדרכי, דרך לא דרך, אבל עם הזמן קלטתי שאני חי בטעות. חברי צוות ומלמדים נוספים ספרו לי על הדילמה של העברת חומר. אמרו לי שגם להם היה קשה בהתחלה, אבל הם התגברו, ורוויים נחת. "תאר לעצמך!" אמר לי מלמד אחד, "איזה זיכוי הרבים זה! אתה עובד בשביל עשרים וחמישה תלמידים, ובסוף נהנים מזה מאות ילדים! אתה זוכה להחזיר יהדות, בזכותך לומדים טוב יותר את התורה הקדושה. אין לך מושג כמה זכויות אתה אוסף עם כל תלמיד שמציץ בדף עבודה שאתה חיברת! זהו מכרה זהב!"

אבל אני, שידעתי שהעבודות שלי שוות זהב, הייתי עמוק במכרה, בבור שחור שלא נותן לאף אחד להתקרב אלי. תמיד כששמעתי סיפורים על עשירים קמצנים לא הבנתי אותם. למה שלא יתנו צדקה? זה לא על חשבון האוכל שלהם, לא על חשבון התענוגות שלהם, הכסף סתם שוכב להם בבנק, אז למה שלא יתנו?

אבל כשגיליתי את עצמי מבין בשכל, כמה טוב לתת חומר שעבדתי עליו, אמנם לא כסף, אלא נכס רוחני שהשקעתי בו כוח, מוח וזמן, ולעומת זאת, הלב שלי נותר אטום וחטום, ממאן להיפרד מכל פיסת עיצוב או סיכום, הבנתי שאני בבעיה.

את הבעיה התחלתי לפתור כמו שפותרים בעיות. התפללתי ליוצר הלבבות ומבין לכל המעשים, ובקשתי ממנו שיעזור לי להתגבר על היצר הרע הזה של שמירת היחודיות, שיפתח לי את הלב ואת היד, ויתן לי כוח לעזור לחברים ולמלמדים, ולהעניק ממתנותיו שנתן לי, הלאה.

הרי באמת, לא כוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, אלא מתנת הבורא. ברצוני הקב"ה נותן לי את כשרון המעש, וברצוני הוא לוקח אותי ממני. אני רק צינור, ועלי לאפשר זרימה טובה, בין הרעיונות שעולים במוחי בסיעתא דשמיא, לבין האנשים שיכולים להיעזר בהם.

לפני ארבע שנים התקלקל המסך של המחשב, שעל ידו הכנתי את החוברות והדפים

בין רחובות לחיפה

עמדתי בטרמפיאדה, ביציאה ממושב מירון, וחיכיתי לטרמפ. מישוהו שיקח אותי לחיפה ויביא אותי אל אמי היקרה, המצפה לי. היא לא חשה בטוב, וידעתי כי חיוני שאבקר אותה היום. עמדתי לקיים מצות כיבוד הורים וביקור חולים, ועל הדרך קויתי לזכות מישוהו בגמילות חסדים.

מכוננית מתקרבת, אני מרים את היד, המכוננית נעצרת, ואז אני מגלה שבתוכה יושבים שני אנשים ללא כיפה, ובלי כל סימן זיהוי אם יהודים הם או לא. בעוד אני מתחיל להתחרט על שעצרתי אותם, שואל אותי הנהג: "לאן אתה צריך?" "לחיפה", עניתי, "ולאן אתם?" "לרחובות".

אם ככה, המסקנה ברורה, אחכה לטרמפ אחר. לא הבנתי מדוע ממשיכים השניים לעמוד על מקומם ולדבר ביניהם. הם ליחששו מילים ומשפטים, וחששי הלך וגבר. מי יודע מה הם זוממים. בימינו אי אפשר להיות בטוחים בכלום. מספיק לך חצי דקה של פחד כדי להעלות במוח את כל סיפורי הטרמפים בשלושת העשורים האחרונים בארץ ישראל, ולדמיין את עצמך בתוך הסיפור הבא בתור.

בעוד אני עסוק בדמיונות, הם עסוקים בדיון חשוב ולא ברוח, ולבסוף פונה אלי הנהג, "בוא, ניקח אותך לחיפה".

המבע שלו היה נדיב. הוא לא נראה כל כך רע כמו בדמיונות. דברתי איתו עוד קצת, בררתי במה הוא עוסק, והתברר לי מעבר לכל ספק שהנהג והנוסע, שניהם יהודים מזרע ישראל, ואפשר להכנס למכונניתם, איזו הקלה! חשבתי אז, איזו שמחה יש לי מלפגוש יהודי, כמה נפלא זה להיווכח בפשטות שבא אנחנו סומכים על אחים יקרים. כמה ברור לי, שאם אמר שיקח אותי לחיפה, אז הוא אכן יקח אותי לשם. עליתי, הנהג פתח בנסיעה. הרכב נראה די חדש, ואני התרווחתי בנוחות על המושב האחורי.

אחרי כמה דקות של נסיעה פותח הנהג את פיו, "אתה יודע למה החלטתי לקחת אותך לחיפה?" "לא".

"אספר לך. לפני כמה שנים באתי כאן, לרשב"י במירון, לעשות את יום כיפור. כל היום צמתי, התפללתי, ובמוצאי הצום הייתי מותש לגמרי. טעמתי משהו קל ממה שהגישו בציון, וכל מה שרציתי באותו רגע היה להגיע הביתה, וכמה שיותר מהר יצאתי לטרמפיאדה, בדיוק כאן איפה שמצאתי אותך עומד, וחיכיתי לטרמפ. חכיתי וחיכיתי, ושום אוטו לא נראה באופק.

'רבוננו של עולם' קראתי מעומק הלב. אתה יודע", פונה אלי הנהג, "אחרי יום כיפור אתה קליל כזה, מרגיש קרוב לאבא בשמים, התפילה שלך אמתית כזאת, בלי משחקים".

"כן, אני יודע", אמרתי, אך לא הייתי בטוח כל כך. שום דבר אינני יודע. אתה רואה יהודי פשוט, ואין לך מושג אלו עמקים

המיוחדים. מסרתי את המחשב לתיקון, והטכנאי הזהיר אותי כי הוא אינו לוקח אחריות על החומר שנמצא בפנים. כעצתו, גיבתי את כל החומר והעתקתי אותו לדיסק חיצוני. כחלק מהשירות הוא נתן לי מחשב חילופי, וכך יכולתי להמשיך בענייני בלי לחוש כל קושי.

זה היה כמה ימים לפני שעמדתי לצאת לחוץ לארץ, להורי, לחוג עימם את חג השבועות. בחרתי יו"ט זה, כי בזמן הזה ילדי מסודרים במוסדות לימוד, ומכל הימים טובים האחרים, זה הכי פחות נורא שאבא אינו בבית. אמנם גם זה לא קל, אבל מצות כיבוד הורים גברה על אי הנחות, והיה ברור שזה מה שמוטל עלי לעשות, לקום וליסוע, לחוג יחדיו ולשמח את אבי ואמי ברגל.

סוכן הנסיעות שארגן לי את כרטיס הטיסה נתן לי כשי כמה כרטיסים מודפסים עם שמי ומספר הטלפון שלי, ואני פיזרתי אותם בין המזודות. גם אל המחשב הנייד הצמדתי כרטיס כזה, לא כי חשבתי שזה חשוב כל כך, אלא פשוט כי היה לי כרטיס וחפישתי איפה לשים אותו.

בלוס אנג'לס, בשדה התעופה, קיבלו את פני הורי הנרגשים. היה זה אחרי שנים מספר שלא ראיתי אותם. הובלתי את העגלה עם מזוודותי, ביניהם גם המחשב היקר, וכשהגענו אל המכונית שתיקח אותנו הביתה, החליט אבי המרוגש שהוא זה שייכנס את המזוודות לתא המטען. הוא הרים את המזוודות מהעגלה, שם אותם בבגש, סידר יפה את הכל, ותוך שלוש דקות נכנסנו למכונית ונסענו.

הגענו הביתה כשעה לפני שבת. הכל מוכן וערוך לקראת שבת קדש וגם לקראת - האורח. הורי היקרים רוצים לשמוע אודות שלומי ושלום ילדי, מה אני עושה, והיכן אני מצליח, הם שומעים עלי דברים טובים ברוך השם, ואני מבקש להוכיח להם כי אכן השמעות אמת, ואוכל להראות להם במחשב כל מיני דפי עבודה ודפי קשר מענייני דיומא ומפרשות שבוע ומועדים.

אני ניגש לכיוון המזוודות, מתבונן מעליהן, לידן ותופס את הראש. אין מחשב! הוא נשאר בשדה התעופה. המחשב עם הגיבוי של החומר הלך.

המחשבה הראשונה שעלתה לי לראש היתה: הכל נאבד! עבודה של שנים הלכה לריק! מחשב אפשר לקנות, אבל דפי עבודה וחומרים מושקעים, אין להם תחליף. כמה טיפש הייתי שלא נתתי שום דבר לחברים, ואין לי ממי להשלים את החומר.

עודי עומד כבול עץ מול האובדן, שוב תפסתי את ראשי, הפעם מהצד השני. "רבובו של עולם!" אמרתי, "הבנתי את הרמז! אני מבטיח שאם המחשב והחומר יחזרו אלי, אתן מהחומרים שלי לכל מי שירצה!"

ההבטחה שלי היתה כל כך נחושה, התפילה שלי היתה כל כך עמוקה, ששלוה ירדה עלי. ידעתי שהמחשב יחזור. הרגשתי שהשם שומע אותי, וזה מה שיקרה.

ביום ראשון, היום החופשי הלאומי בארה"ב, לא היה עם מי לדבר. ביום שני הרמתי טלפון למשרד בשדה התעופה, וכצפוי, הם ענו לי באדישות של מחשב כבוי. הם לא ראו שום מחשב. אלו מעשים שבכל יום, שדברים נעלמים ונאבדים.

ליו"ט נסענו ללייקווד. שוב ניסיתי לברר קצת בשדה התעופה אם התחדש משהו בענין המחשב, ושוב התברר ששום דבר. אחרי יומיים של יום טוב חזרנו לבית הורי, ושם אני מקשיב להודעות שהגיעו בטלפון. ביניהם נשמעת הודעה של אשה אחת, גויה המדווחת שהיא מצאה מחשב עם השם שלי. היא התקשרה פעמיים במשך היומיים האחרונים!

התרגשנו, אבל לא נדהמתי. היה לי ברור שהמחשב יחזור. התברר שהגויה מצאה את המחשב בשדה תעופה אחר לגמרי! משהו מצא את המחשב שלי, סחב אותו לאן שסחב, ואחר כך שמת אותו, והגויה הזו, מצאה את המחשב, והקבי"ה הכניס לה בלב רצון להחזיר לי אותו. גם העובדה שכרטיס עם השם שלי היה מוצמד למחשב היא פלא, שאם לא המתנה מהסוכן, לא היה עולה בדעתי לסמן אותו. הרי זה פלא פלאים, מחוץ לגדרי הטבע!

כאשר טסתי הביתה, עדיין היה המחשב בארה"ב. עברו כמה שבועות עד שהצלחתי להביא אותו לארץ ישראל. בינתיים התברר כי החומר במחשב המקורי נותר בשלמותו, ומה שנשאר לי מכל הסיפור זה המסר.

שום דבר לא השתנה, אבל אני השתנית. זכרתי את ההבטחה שלי.

יום למחרת שקבלתי את המחשב לביתי, דופק אצלי יהודי ומבקש חומר לימודי בנושא מסוים, הוא שמע שיש לי דפים ערוכים בצורה נפלאה וביקש רשות להשתמש בהם. נתתי לו. נתתי בשמחה. ראיתי בזה סימן משמים כי הקרבן שלי רצוי לפני הקבי"ה, כי אכן זה מה שה' רוצה ממני. עוד לא פרסמתי ולא הודעתי כי אני מוכן לתת, וכבר הופיע משהו לקבל מהם.

אנשים החלו להגיע אלי מכל מיני מקומות, אף מערים אחרות, ואין לי כל מושג איך נודע להם כי נפתחו עיני ולבי, ובחפצי כי יצליחו אני נותן להם פרי עמל של שנים, להגדיל תורה ולהאדירה.

(יום שני פרשת בהר תשע"ח, אידיש, סיפור מס' 3)

מ ק ו פ ל י
בנשמה שלו.

"אז תשמע, אמרתי,

יהשם, בבקשה תשלח לי

אוטו. אני מוכרח לחזור הביתה.

מבטיח שאם אתה שולח לי אוטו,

אז כשיהיה לי אוטו משלי, הטרמפיסט

הראשון שירצה לעלות, אקח אותו עד הבית

שלו!"

לפני כמה ימים קניתי אוטו, ואתה הטרמפיסט הראשון שפוגש אותי. ואיפה? כאן במקום שאני עמדתי לפני כמה שנים. אתה צריך לחיפה, אני לרחובות, וזה אומר שאני צריך להכפיל את הדרך. לכן התדיינתי פה עם חבר שלי, אם ההבטחה שלי כוללת גם מצב כזה. בסוף הגענו למסקנה שהבטחה זו הבטחה, ולא משנה לאיזה קצה עולם אתה צריך להגיע. אתה הטרמפיסט הראשון, ואתה תקבל שרות וי איי פי כמו שהבטחתי."

אכן. הנהג היקר הזה לקח אותי עד לביתה של אמי בחיפה, ועם האוטו החדש הוא עלה על המדרכה כדי להגיע הכי קרוב לפתח הבנין.

(יום רביעי פרשת קרח (חז"ל שלח) מהדורת לילה, סיפור מס' 3)

אשראי טוב לי

בכל יום רביעי אני נוהג לערוך את הקניה השבועית לביתי בחנות 'אושר עדי', הסמוכה לקניון רב שפע בירושלים. סיימתי את הקניה בשעה מאוחרת. השעה כבר היתה עשרים וחמש דקות לפני שתיים עשרה בלילה, וכאשר סיימתי את החשבון סוף סוסוף התקדמה מאחורי גברת אחת שציפתה אף היא לעריכת חשבון.

"אני מתנצל", אמר הקופאי לכיוון הגברת, "אך לא אוכל לערוך לך חשבון. אם אתעכב כאן אפסיד את האוטובוס למקום מגורי בהר חומה".

האשה כעסה, "איך יתכן שאומרים ללקוח לעבור תור? אני מחכה כבר הרבה זמן. שאר העמדות תפוסות, ועכשיו עלי לחכות מחדש. לא יתכן".

"יומה אעשה אם אפסיד את האוטובוס?" שאל הקופאי, לחוץ גם הוא.

באותו רגע נחלצתי לעזרתם. "תעשה לה חשבון", אמרתי לקופאי. "יש לי כאן אוטו, ואני אחכה לך ואקח אותך לתחנה מרכזית".

הוא הודה לי מעומק הלב, ואני יצאתי עם השקיות לכיוון האוטו, להעמיס הכל בתא המטען. כשסיימתי, התישבותי על מושב הנהג וחיכיתי.

חיכיתי.

חיכיתי עוד קצת והבחור אינו מופיע. מה קרה? פתאום ראיתי אותו רץ, קראתי לו, והוא קלט אותי ואמר לי, רק רגע, ונכנס חזרה לשטח הצרכניה.

לא עוברת חצי דקה, והוא שוב לידי. פתחתי לו את דלת המכונית, והוא נכנס מתנשף. "סע".

התנעתי והבחור, לא פחות ולא יותר, מגיש לי את כרטיס האשראי שלי. "שכחת את זה בקופה!"

התרגשתי. בסך הכל רוצה לעשות טובה, ובאותו רגע אין לי מושג מכמה עוגמת נפש תציל אותי הטובה הזאת. אם לא הייתי מחכה לקופאי, הוא לא היה יכול להביא לי את הכרטיס, וזמן רב היה עובר עד שהייתי רואה אותו חזרה, אם בכלל.

אף פעם לא מפסידים מלעשות טובה ליהודי.

(יום שני פרשת בלק (חז"ל חקת) מהדורת לילה, סיפור מס' 2)

הנצחה פרטית

הכולל העולמי לאמונה ובטחון
'קו השגחה פרטית'
- פטרון חודש תמוז -
 ידיד הקו והעלון
 הרב **עידן ישראל גבאי** הי"ד ובני ביתו
 לכבוד חודש הילולת הרה"ק
רבי שלמה בן יוסא דיע"א מקרלין

עלונים ל- 280 בתי כנסת

נתרמו לזכר הרה"ק
רבי שלמה בן יוסא דצוק"ל הי"ד
 לזכר הרה"ק רבי **ישעיה ב"ר משה דצוק"ל**
מקערסטי

לזכות **עידן ישראל בן טרו**
דווג' אריס בת **סוליקה** ויוצ"ח שיחי
 לע"נ הילדה **מרים חנה** הי"ד
 בת יבלחט"א הרב **יעקב** שליט"א
 נרצחה ע"י בני עוולה בצרפת כ"ה אדר תשע"ג

לזכות עובדי מרים פיננסיים

עלונים ל- 100 בתי כנסת

נתרמו לעילוי נשמת
 הרה"ק ר' **מאיר** בן הרה"ק ר' **ישראל דצ"ל**

עלונים ל- 30 בתי כנסת

נתרמו לרפואת **ישכר דוב בעריש** בן **שרה ליבא**
נא לומר פרק תהילים לרפואתו

עלונים ל- 30 בתי כנסת

נתרמו לעילוי נשמת
 האב"ק הרה"ק **אליהו ב"ר בן ציון קלצקין ז"ל**
 עלה למרום י"ט תמוז תשע"ח

המעוניינים להפיץ את העלון
בבתי כנסיות, חנויות וכדומה
מחמנים להתקשר למשרד ההפצה
בטלפון 02-372-1801
 מענה אנושי בין השעות 11:00 ל-13:15
 ניתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם ב"ד
 לקבלת העלון במייל הרשמי בסכומים: 023011300@GMAIL.COM

להגדיל שמו הגדול

90,900 עלונים ב-3030 בתי כנסיות
הופצו השבוע בארץ הקודש.

בכוחכם ובזכותכם, תורמי הקבע להפצת האמונה

חסוף ותזכה גם אתה להבטחת הזוהר למזכי הרבים:
בנים ובני בנים יראים ושלמים.

התקשר עכשיו ל"קו השגחה פרטית" **הקש על מקש 6.**
או בעמדות נדרים פלוס על שם "קו השגחה פרטית"

למענה אנושי בעניין תרומות בלבד - 0527-199-866

פגשת את העלון שלכם כשהייתו במושב אור הגנוז, מאז אני לא מוותר על זה, אני מרגיש מגילון לגילון שחיי וחי משפחתי משתנים ומתעלים, המבט משתנה, כל ההתנהגות שונה, כל חיי מאירים וזורחים.

מ. אבישי - צפת

משני צדי הקו

מצד המקבלים מצד הנותנים

שבע עבר אבד לי מסמך חשוב ביותר, מסמך ששונה הון רב, חיפשתי בכל מקום אפשרי, התקשרתי לאמי וסיפרתי לה על זה, היא אמרה לי תבטיח סכום להשגחה פרטית ותבטיח לפרסם את הישועה, ועובד תחפש באותם מקומות שחיפשתי קודם. קיימתי את ציווי אמי, והנה פלא מצאתי את זה מקופל במקום שחיפשתי קודם, נא פרסמו את סיפורי.

ח. ג. גרוס - ירושלים

לתשבות סיפורי ומידע: 02-574588 או 023011300@gmail.com או בדואר ירושלים ומספר 02-3721801

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית, ונערכו כאן בחבורה אחת. הנכם מזמנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (כשלושה סמ' 2)

בחושך משתמשים בזכרונות טובים

הרבי לא לקח כסף מכל מי שרצה לתת לו... יום אחד, אחרי כמה שנים של הסדר זה, כשהחסידי ניגש לרבי לתת לו את המטבע, סרב הרבי לקחת. החסידי תמה, שמא נמצא בו איזה פגם? הרגיע אותו הרבי, ואמר: זה שנים מספר שאתה הסיבה לפרנס אותי. דע לך שלפעמים הקב"ה לוקח מאדם את הפרנסה כדי לנסותו ולראות אם הוא בוטח בסיבה או בהשי"ת לבדו. אחרי כמה שנים שאני נהנה ממך, חושש אני שתילקח ממני הסיבה, כדי לבדוק את בטחוני בהקב"ה, וכי מפני שעלי לעבור נסיון עליך להיחפך לעני? לכן החלטתי להפסיק לקחת ממך את התמיכה, כדי שהנסיון שלי בבטחון לא יבוא על חשבונך.

סבר החסידי, ואמר: אם זה הענין, מה זה משנה מה יהיה, הן גם אני צריך לבטוח בה' לבדו! כעבור זמן קצר התהפך הגלגל, והגביר נעשה עני. הוא התחזק בבטחון בהשם, ואכן אנשים ידעו שהוא תלמיד חכם, ובקשו ממנו לבוא להיות רב אצלם, ומזה הוא התפרנס.

בסיפור הזה רואים מצב שהאברך הסכים להכנס למצב של לילה, של אי וודאות וקושי, ובלבד שיתחזק באמונה.

צבי הערש מביטור: בתשעה באב אומרים קינה שעושה השוואה בין יציאת מצרים לבין יציאתם של בני ישראל מירושלים לגלות. "בצאתי ממצרים... בצאתי מירושלים". הרב עזריאל טאובר דצ"ל אמר, כי בזה מדגישים כי אותו אב רחום עשה את הכל. גם את היציאה ממצרים, באותות ובמופתים ובניסים גלויים, וגם את היציאה מירושלים, זמן קשה כל כך, הסתרה שבתוך הסתרה, כשבני ישראל מבוחרים ומושפלים.

שמאי מבני ברק: ומתי למדנו על המציאות הזאת, שהקב"ה נמצא איתנו בצרה? ביציאת מצרים! כשהקב"ה התגלה למשה רבינו בשיח נמוך שהוא הסנה, כדי לרמז ש"עימו אנוכי בצרה", שה' נמצא איתנו בתוך הקושי.

ירמיי מירושלים: בשיר השירים כתוב כך: "אתי מלָבֶנּוּן ... אתי מלָבֶנּוּן תְּבֹאֲאֵי". מפרש רש"י: למה כתוב פעמים "אתי"? שכשתגלו מלבנון זה, אתי תגלו, כי אני אגלה עמכם וכשתשובו מן הגולה - אני איש עמכם.

כולם: בקרוב בימינו, אמן!!!

אלעזר ממונטריאול: אם אנחנו עדיין בגלות, אנחנו נזקקים לחלק של "אמונתך בלילות". כדי להבין מהי אמונה בלילה, אנחנו צריכים להתבונן בתחילת הפסוק "להגיד בבקר חסדך"

בבקר רואים כל דבר. הנה מדרכה, הנה כביש. פה יש עצים. אם יש בתוכנו קורטוב של הכרת טובה, הרינו מודים לאותם אנשים שטרחו לסמן את הדרך, בבוקר מודים על החסד. כאשר מגיע הלילה, והחושך מכסה את הכל, עלינו להשתמש בזכרון מהבקר, ולהאמין שדברים לא השתנו בינתיים. ללכת עם ידיעה בראש, כי בזמן שחוש הראיה לא עוזר לנו, אנו צריכים להשתמש בחושים אחרים, בזכרון, במישוש... זאת היא האמונה בלילה.

חיים מנחם ממנורה: אתה ממשיך משל יפה, וחשוב להדגיש בנמשל, שהאמונה שלנו בקב"ה אכן מסתמכת על זכרון. הרי הקב"ה הוא אלוהינו ואלוהי אבותינו, מלך אבותינו, אנחנו כבר מכירים את הקב"ה, הוא כבר הראה לנו אותות ומופתים וניסים גלויים. יש לנו המון זכרונות טובים!

ישעיי מאנטוורפן: הזכרון הוא לא רק מאבותינו. הוא גם מהחיים שלנו עצמנו. העובדה שאנו חיים וקיימים היא עצמה הוכחה לכך שאנחנו מושגחים כל הזמן. קבלנו מזון כל יום, קבלנו תנאים לגדול ולהתפתח. כל אחד בשביל הסלול לו ממרומים. אם הגענו עד הלום, אז בוודאי עכשיו, כשקשה, ה' יעזור לנו.

יחיאל מלונדון: לפעמים הקב"ה עושה מצב שהיה קשה, שילקח לאדם איזה דבר, בשביל שהוא יבטח בו ולא בסיבה. היה פעם סיפור כזה על הרה"ק מנחם מנדל מקאצק ז"ע. עוד לפני שהתפרסם.

גביר אחד שהיה גם תלמיד חכם וירא שמים שם לב שהרבי הוא איש מעלה והחליט לפרנס אותו. בכל יום הניח אצל הרבי מטבע של סכום נכבד. העובדה כי הרבי הסכים לקחת ממנו את הכסף מראה, כי גביר זה נמצא ראוי למלאכה חשובה זו, לפרנס את ה' צ ד י ק , ש ה ר י

מאז שאני מאזין לקו, יש לי חיים של הגע, חיים של שלווה, אני מרגיש ממש כגמול עלי אמו.

החיסרון היחיד הוא, שהקמתם את זה רק לאחרונה, איפה הייתם לפני 20 שנה?!

מתגובות המאזינים

חייגי: מארץ ישראל - 400 / 300-11-02-30

מארה"ב - 646-58-52-979

מאנגליה - 44-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

קו השגחה פרטית

להתחזק. להתמודד. להשתנות.

גליון

290

פרשת מטות תשל"ט

הנהגים. המפלסות עשו עבודה נאמנה. נסענו לאט בחסות החשכה הכבדה. החזאים דיווחו על שלגים יותר מעובים בהמשך הלילה, והציעו לנהגים לבטל נסיעות לא דחופות. הנהג במכונית המשפחתית שלי, היה אחי הגדול, מדוע? כי אני, בעל הרכב, הייתי באותה עת בשלילת רשיון נהיגה, עקב הצטברות של נקודות. שלילת רשיון ליהודי שזקוק לרכב כמו אוויר לנשימה, הוא עונש ראוי לשמו, וזה בהחלט לקח שנלמד. זאת מחוץ לעובדה שמי שצובר נקודות עקב רפורטים, הוא לא בדיוק צדיק גדול על הכביש, והוא נעבער, מסכן חיייהם של צדיקים והולכי רגל, קיבלתי את הדין באהבה, אבל בעוד יומיים, אי"ה, הרשיון יחזור אלי, ושלום על ישראל. אחי נהג בבטחה. והגענו בדיוק בשעה שבע בערב, לחופה. בן הדוד הצעיר שלנו, היה החתן, ומכאן שדאגנו לשמחו מכל הלב. בשלב מסוים מזיעים ועייפים נטלנו ידינו. ברכנו 'המוציא' והתיישבנו לסעודת המצווה. השמחה הרקיעה שחקים, ופעם אחר פעם הלכנו וחזרנו לרחבת הריקודים. בשעה אחת עשרה בלילה נכנסה שיחה לטלפון שלי, הרעש שבקע מן הרמקולים היה עצום, כך שהעדפתי לצאת החוצה ולנהל שיחה שקטה. על הקו היה הבוס שלי, שביקש ממני כמה בקשות מקצועיות דחופות, שיש לבצען מוקדם בבוקר.

אחרי שנגמרה השיחה, אחי מסמן לי שהוא רוצה לחזור ירושלימה... אמרתי "למה לא, נוסעים". התיישבנו ארבעתנו וכעבור פחות משעה, המכונית חנתה מתחת לדירתי, וכל אחד פנה לדרכו. לפני שהספקתי להגיד קריאת שמע על המיטה נזכרתי... אוי... שכחתי... לברך ברכת המזון!!! בגלל הסחת הדעת בשיחה עם הבוס. טוב, נו, מה עושים? אני עדיין שבע, והמרחק לאולם החתונות פחות משעה. אין לי מושג מדוע לא פתחתי 'משנה ברורה'... יכולתי גם להרים טלפון לפוסק הלכות שהכרתי. בהחלטה חפוזת החלטתי שאני חוזר לקרית ספר! לברך שם. אבל מי ינהג? כולם הלכו לישון. לא נעים להטרידם. אחרי כמה היסוסים קצרים, החלטתי לנהוג בעצמי. בזהירות, ואני בשלילה. לא נורא זכות המצווה תגן... שעה מאוחרת. השוטרים עייפים, אבל מצווה! הרגשתי שאני הולך לקיים מצווה חובקת עולם, חוזר למקום הסעודה. בטח ממתנה לי שם יונה מזהב, או אולי ארגז עם מטבעות כסף עתיקים ששווה הון...

שוין. נהגתי בזהירות, הגעתי לאולם אחרי שכל המוזמנים הלכו וחוצו ממנקים ומלצרים מותשים שבאו ונכנסו, האולם

לא יזול דברו ככל היצא

בפיו יעשה (ל, ג)

ידועים דברי החיד"א, שמפרש את הפסוק בדרך רמז: 'לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה', שכל מי ששומר את כוח הדיבור שלו שלא יתחלל, ונזהר מדיבורים אסורים וכיוצא בזה, הרי הוא זוכה שיתקיים בו 'ככל היוצא מפיו - יעשה', שהקב"ה ישמע לתפילותיו ולבקשותיו, וכל מה שיבקש - הקב"ה יעשה.

סיפר מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א: פעם הגיעו אנשי ה'חברא קדישא' למרן ה'חזון איש' זצ"ל, והיה זה לפני חול המועד, ושאלו אותו האם הם יכולים לחפור קברים קודם החג כדי שיהיו מוכנים לעת הצורך, ובכך למעט טירחה בחול המועד? אמר להם ה'חזון איש': "מי אמר שבכלל ימותו בחול המועד?". השיבו לו: "עד עכשו לא היתה שנה שלא מתו בחול המועד...". ענה להם ה'חזון איש': "השנה לא ימותו!". ואכן באותה שנה לפליאת כולם לא מתו בחוה"מ, והדבר היה לשיחת היום... [מנחת תודה']

לא יזול דברו ככל היצא

בפיו יעשה (ל, ג)

מביא מוהר"ח ויטאל בשם החכם מוהר"ש שורק זצ"ל (ליקוטי תורה-פרשת עקב) שנרמז בפסוק זה שיזהר האדם שלא יעשה את דבריו חולין - שלא יזלזל בדיבורי פיו לחשוב שאין בהם ממש, כי 'ככל היוצא מפיו', של אדם, 'יעשה' - עושה רושם אם לרע אם לטוב, בורא סניגורים או קטיגורים, ח"ו. על כן ישמור מאד פתחי פיו...

זהו אפילו בדיבורים רגילים, ועל אחת כמה וכמה בדיבורים של תפילה. אין לתאר ואין לשער מה רב כוחו של דיבור תפילה, ולא לחינם הגדירו חז"ל את התפילה שהיא מהדברים 'העומדים ברומו של עולם'. נביא להלן מעשה הממחיש את כוחה של תפילה מעומק הלב.

מספר בעל המעשה: נסענו ארבעה בני משפחה ירושלמים, על כביש 443 לחתונה בקרית ספר. החורף היה בעיצומו, השלג קישט את פסגות ההרים, גלש אף לוואדיות וסיכן את

היה שמם. חיפשתי פינה וברכתי במתינות, כמונה מעות, כולי קדושה וסילודין, מרגיש כמו הצדיק הכי גדול בעולם... עוד פחות מ-48 שעות הרשיון חוזר אלי... נכנסתי למכונית ופתחתי בנסיעה. הגעתי לצומת שילת ופניתי שמאלה לכיוון ירושלים. רוחות זועפות וגושי ברק היכו ברכב. לא ראיתי יונה מזהב ולא ארגז אוצרות, אלא נידת משטרה שופעת פנסים כחולים מהבהבים ניצבה בצדי הכביש... ליבי החסיר פעימה. אל תשאל איך ולמה, דלת הניידת נפתחה, ושוטר גבה קומה יצא ממנה וסימן לי "לעצור". לא סיפרתי לכם שישנו סעיף מפחיד מאד הצמוד לטופס שלילת הרשיון שלי ובו כתוב שחור על גבי לבן, כי במידה והנשלל ינהג בתקופת השלילה הוא יישלח אוטומטית לשבעה חודשי מאסר ללא משפט!!! רחמנא ליצלן.

"רשיונות בבקשה" ביקש השוטר, והוסיף: "פנית שמאלה ללא איתות ועקפת מכונית מצד ימין תוך עליה על קו הפרדה. מה יש לך לומר?".

אשתי, שלושת ילדי, הורי שהיו בריאים, החברים לעבודה כולם חלפו לי מול העיניים. תוך שאני עורך להם טקסי פרידה רוויי דמעות, בדרך לבית הסוהר...

"אני כבר בודק במחשב את ההיסטוריה שלך וחוזר אליך" מעדכן השוטר ביבושת.

"איך אני יוצא מזה, אבא שלי שבשמים?" צעקתי בלב, וקיבלתי מתנה.

- "אדוני השוטר, אתה נראה לי יהודי מסורתי עם אמונה תמימה בקב"ה, ואני רוצה להציע לך עסקה מעניינת".

הלה זקף גבותיו. "אל תציע לי שוחד, זו עבירה חמורה... שיכולה לשלוח אותך עד בית סוהר". קבע השוטר וחיך.

"לא, לא חס וחלילה שוחד. אבל תרשה לי לספר לך שקיימתי עכשיו מצווה נדירה מאד מאד. ואני מוכן לתת לך חצי מן שכר המצווה כשכר לעולם הבא שלך, מעין עסקת יששכר וזבולון, ואתה אל תביט במחשב... זה הכל...".

הבטה שלו במחשב, השמים ירחמו, היתה שולחת אותי כידוע, ל'נופש' ארוך לכלא...

השוטר הכניס ראשו למכונית, לא שת ליבו לגשם המטפטף ושאל, "ספר לי בבקשה על המצווה הנדירה!".

סיפרתי לו, והפלא ופלא הרעיון מצא חן בעיניו, "בסדר, חצי חצי... אבל בתנאי נוסף" אומר איש החוק, "יש לי אחיינית קטנה שוכבת כבר חצי שנה בבית חולים חסרת הכרה. המשפחה כולה בוכה וחסרת מנוחה. אנחנו ליד מיטתה קוראים תהילים, אבל שום דבר לא השתנה. אני מוכן לא להביט במחשב, אבל אתה נראה לי יהודי ירא שמים, שמתפלל שלוש תפילות ביום, תכניס את שמה לתפילות ותקרא תהילים בשבילה. ואשמח לעדכן אותך אם נזכה

לישועה". לחצנו ידיים, והעסקה התבצעה. השוטר רשם את מספר הפלאפון שלי, ופנה לדרכו, כשהוא מניח על כף ידי פתקה קטנה ובה שם הילדה ושם אמה ואביה.

תשמעו... שלוש תפילות ביום! התפללתי בכל כוחי... כשהלכתי בדרך, בשכבי ובקומי, בעבודה, בבית, בבית הכנסת, שמה של הילדה לא מש מפי, תוך אמירת תהילים בכתב ובעל פה, למה? כי בזכותה אני לא נמצא כבוי ונזוף בין הסורגים. כמה הכרת הטוב יש לי לאותה בת ישראל חולה, שבזכותה אני מסתובב כאדם מאושר ורגוע.

כעבור יומיים חזר אלי הרשיון... כעבור שבועיים באישון לילה, נכנסת שיחה, ומי על הקו: "שלום לך אדוני, מדבר השוטר מכביש 443. אני נמצא עכשיו עם כל המשפחה ליד מיטתה של הילדה, לפני שעה היא פקחה עיניים. התחילה למלמל. ולפני כמה דקות היא הכירה אותנו בשמות. נס ופלא וזאת אחרי שהיינו כולנו כלאחר יאוש. לי אין ספק שהתפילות המיוחדות שלך הועילו. וכמו שקבענו אני שמח לבשר לך בשורות טובות, אבל ביני ובינך. אל תעבור על החוק, כי גם חוק תעבורה הם חוקי שמירת הנפש על פי התורה! לא ככה?".

בהחלט ככה... [הרב יעקב (קובי) לוי]

וַיִּתֵּן לָהֶם מִנְשָׁה לְבָנֵי זָד וְלִבְנֵי רְאוּבֵן וְלִבְנֵי שֵׁבֶט מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף (לֵב, לֵב)

כשנכבשה ארץ סיחון ועוג, באו בני גד ובני ראובן ובקשוה, כי מקנה רב להם. התנה איתם משה רבינו שיעברו חלוצים במלחמת כיבוש הארץ. כתב הנצי"ב מוואלוז'ין זצ"ל (העמק דבר, דברים ג, טז), שמשה רבינו פנה מיוזמתו לשבט מנשה, שיסכים שחצי השבט ינחל בעבר הירדן, כי היו בני תורה וידירכו את בני גד ובני ראובן.

ויש להבין, מדוע ביקש משבט מנשה ולא ביקש זאת משבט יששכר שהם 'יודעי בינה לעיתים' ומורי הוראה (יומא כו.), ומבני 'יהודה מחוקקי' שהם בעלי הלכה (תוספות שם)?

מבארים רבותינו 'בעלי התוס' (עה"ת, בראשית מד, יג) שכיון שמנשה רדף אחרי אחי יוסף במצות אביו והאשימם בגניבת הגביע, שנמצא לבסוף באמתחת בנימין, והאחים קרעו שמלותם, לכן גם נקרעה נחלתו, שאחרי 250 שנה רק שבט זה נקרע ונחצה, חציו בעבר הירדן המזרחי וחציו במערב.

מין ה'חפץ חיים' זצ"ל סיפר, שבראדין הייתה אלמנה שלא השיגה ידה לשלם שכר דירה. היה זה בעת החורף, והתחננה בפני בעל הבית שלא יזרקנה לרחוב בתקופה קשה זו, אלא ימתין לאביב. הקשיח ליבו, אך התבייש לזרוק את מטלטליה אל הרחוב. מה עשה? הסיר את הרעפים מעל חדרה. קור נורא חדר, הגשמים הציפו את החדר, ובדמעות יצאה אל הרחוב.

הגיעו וניגשו לטפל בו. ראו את סימני המחלה, וסירבו לגעת בו. סיפרו לאביו, ובא. לא הייתה ברירה. הסתכן והטעינו על שכמו והביאו העירה. כרה במו ידיו את קברו וטמנו, וכל בני העיר התרחקו ממנו, פחדו להידבק. וסיים ה'חפץ חיים': "כולם נדו לו וריחמו עליו. ואני ידעתי על מה הגיעו אסון זה. חשב להציל את בנו על חשבון נער אחר, חטף והסגיר, וחשב שנמלט מעונש. אבל הקב"ה מאריך אפו וגובה את שלו, ובמו ידיו קבר את בנו, ר"ל...".

[והגדת]

כִּי מִלְאָו אֶזְרִי ה' (לב, יב)

סיפר האדמו"ר רבי יחיאל אבוחצירא שליט"א על אביו רבי מאיר אבוחצירא ה'בבא חאקי' זצ"ל: כאשר עלה הבבא חאקי לארץ ישראל, סבלו הוא ובני משפחתו דוחק ומחסור. הוא התגורר במעברת עולים בגבעת אולגה, ועודד ורומם את רוחם הנכאה של אחיו, אשר התגוררו באהלים פרוצים בעיצומו של החורף, בתנאים קשים אשר לא הורגלו אליהם בארץ הולדתם.

משפחתו של הבבא חאקי הגיעה לעתים עד פת לחם ממש. כאשר ביקשה הרבנית כסף להוצאות שבת, העניק לה דרשה נלהבת בענייני ביטחון...

במר לבה אמרה הרבנית: "הבוטח בה' חסד יסובבנו, את הביטחון רואה אני, והחסד – איה הוא?".

השיב לה הבבא חאקי בנועם: "אנו נבחנים עתה בניסיון העוני. אם נעמוד בו כראוי, יגיע החסד".

יצאה הרבנית החוצה, ועל המדרגה הסמוכה למעונם מצאה עשר לירות, סכום נכבד באותם ימים. חזרה ובשרה: "עמדתי בניסיון והחסד הגיע!".

אך הרב ראה בכך המשך הניסיון, ואמר: "אמנם מצד הדין מותר לקחת את המעות הללו, משום שהבעלים התייאשו מהן, אבל ראוי לנו לנהוג לפנים משורת הדין ולהכריז עליהן. איך נתענג במעדני השבת, שנקנו במחיר צערו של יהודי?! נכריז על הכסף, ורק אם לא יבואו לתבעו - נשתמש בו". עודם מדברים, והדוור הגיע, ועמו מכתב רשום שבו המחאה בסכום נכבד. נענה הבבא חאקי ואמר: "עכשיו הגיע החסד".

[הגדת 'מעשי למלך']

רבי שמואל הומינר זצ"ל שהה בבית כנסת מסוים בירושלים, כשלתע ניגש אליו רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, ושטח לפניו את שאלתו: לפני כשלושה חודשים עזב את משרתו כמשגיח בישיבת מיר, ועבר לכהן כמשגיח בישיבת פוניבז'. מישיבת מיר הפסיק לקבל משכורת, ומישיבת פוניבז' עדיין לא קיבל אפילו משכורת אחת. מדי שבוע הוא נוסע, מיטלטל בדרכים ומוציא הוצאות, מוסר 'ועדים' ושיחות – ללא כל תמורה. כעת הגיעו מים עד נפש, וכלתה הפרוטה

אמר ה'חפץ חיים': "המקרה עורר סערת רוחות, כעס זעם, אבל צרות אחרונות השכיחו את הראשונות והמקרה הוסח מן הדעת - אבל אני לא שכחתי! אמרתי: 'הקב"ה אבי יתומים ודיין אלמנות, והעונש נחרץ בתורה לְמַעַנָּה אותם! המתנתי שנה, ועשר שנים, ויובל, ואותו עשיר קשוח חי בשלוה ובריאות. כעבור שישים ושבע שנים - שישים ושבע שנים! - נשכו כלב נגוע וחלה בכלבת, ומת בייסורים איזמים. כולם ריחמו עליו, ואני ידעתי כי נפקד עליו עונו!..." לשם כך, צריכים מבט של תורה וחוסן אמונה, מבט של ה'חפץ חיים! להמתין שישים שנה, ולהיווכח!

כיוצא בכך סיפר, שכאשר למד בעירה איישישוק, הייתה גזירת הקנטוניסטים בתוקפה. על הקהילה הוטל לספק מכסה של אנשי צבא, שיילקחו לעבודת הצאר לעשרים וחמש שנה. אם הקהילה לא תסגיר מרצונה - ילכו השוטרים וייקחו מאשר ימצאו - וכך היה. הקצב המקומי, אדם גס ואלים, התבשר שבנו יחידו, מחמל עינו, נחטף על ידי השוטרים והובל לבית המעצר.

מיהר לשם, והשוטר עצרו: "לאן?"

מחדר המעצר נשמע קול בכיות הנערים ויללותיהם, והוא קרא: "הב את בני! הוציאו אלי!" השוטר אף לא טרח לענות.

- "כמה אתה רוצה? עשרה רובלים? חמישים? מאה?!"

הנה, זו השפה שהם מבינים: "ראה", אמר השוטר, "אסור לי לשחרר אף אחד. מחר יבואו לקחתם ולהוליכם לפנים המדינה, אני חייב לתיתם במספר, אסור שאף אחד מהם יחסר!" הרמז היה ברור: 'המספר צריך להיות תואם, אבל לא משנה לי מי זה יהיה!...' "תמורת מאה רובלים, כמובן!" הוסיף השוטר.

הלך הקצב, ועשה מעשה שלא יעשה: באישון לילה עלה לבית המדרש, ומצא בחור מתמיד ששקד על תלמודו לאור הנר. כפתו תחת זרועו ומסרו לשוטר, בתוספת מאה רובלים. כל איישישוק רעשה וגעשה על הנבלה שנעשתה אבל צרות אחרונות משכיחות את הראשונות, והחיים שבו למסלולם. אלא שה'חפץ חיים' לא שכח...

הקצב הכניס את בנו לעסק, והיה ליד ימינו. יום אחד נתן בידו סכום כסף שילך לכפרי הסביבה ויקנה עדר עגלים, לגדלם לשחיטה. הדרך התפתלה בין ביצות שורצות יתושים. אחד היתושים נשא את נגיף המוות של האבעבועות השחורות, המגיפה הנוראה והאיזומה. הוא עקץ את הבחור בלכתו, והמחלה דגרה בו במסעו. קנה את העגלים ופנה לשוב איתם לעירו, והמחלה שקיננה בו פרצה. כל גופו נמלא כתמים שחורים, ראשו הסתחרר וכוחותיו עזבוהו, והוא כרע ונפל בצד הדרך. עברו אנשים, ראו שוורים משוטטים והבחינו בבחור המתייסר ומתפתל בייסוריו. ביקשו לגשת ולעזור, הבחינו בסימני המחלה המדבקת ונרתעו. גסס והזעיקו את אנשי החברה קדישא.

מן הכיס. הוא בא להיוועץ ולשאול האם מוטלת עליו חובת ההשתדלות, להעיר על כך בפני הנהלת הישיבה.

ענה לו רבי שמואל: "לכל אדם אחר היה זה בגדר חובת השתדלות. אבל עבורכם ראוי לנקוט במידת ביטחון מוחלטת, ולא תהיה עליכם תביעה על כך".

הודה לו המשגיח והלך משם. כעבור ימים אחדים חזר שוב וסיפר: "בואו ותשמעו סיפור – נסעתי לבני ברק, ונגש אלי אברך עם משכורת כל שלושת החדשים האחרונים. הוא הגיש לי את הכסף והוסיף בהתנצלות: 'האמת שקיבלתי כבר מזמן את הכסף, בכל חודש את המשכורת שלו, כדי להעבירו לכם. אלא שבתקופה האחרונה הייתי דחוק מאד בכסף, ומאחר שסברתי שלבטח מקבל המשגיח פיצויים משיבת מיר, שמספיקים למחייתו בתקופה הראשונה, הוריתי לעצמי היתר להשתמש בינתיים בכסף... עתה, כשרווח לי באתי להחזיר".

ומה היתה מסקנתו של המשגיח הנודע בצדקותו לאותו מעשה אשר לא יעשה? הוא בא להודות לרבי שמואל שהציל אותו בעצתו, כי אילו היה שואל במשרד אודות המשכורת, היה גורם רעה לאותו שליח... ['ידידו אמונה']

וַיִּקְצֹף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הָאֲזִיזִים (לד, יד)

כל אדם שכועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו...
דכתיב ויקצוף משה על פקודי החיל וגו' וכתוב ויאמר
אלעזר הכהן וגו' מכלל דמשה איעלם מיניה (פסחים יו):

כעס, בפרט כשהוא 'מוצדק', הוא ניסיון קשה. אמנם העומד בניסיון זוכה לדברים הרבה. ומובא בספרים הק' שלפני שהקב"ה משפיע על האדם שפע גדול הוא מנסה אותו במידת הכעס, וכשעומד בזה - מקבל את השפע.

סיפר הרה"ג רבי גואל אלקריף שליט"א: משפחה מבני ברק יצאה בבין הזמנים של חודש אב לאתר החרמון שבצפון הארץ. אחד מבני המשפחה היה חובב גדול של תחום הצילום. כידוע, בכל מצלמה יש כרטיס זיכרון שמכיל את כל התמונות. והנה, מיודענו ניצל את כל הזיכרון שבכרטיס: הוא צילם את היציאה של המשפחה מהדלת, ואח"כ צילם את הבנין. הוא צילם מאות תמונות בדרך, וגם בחרמון הוא נתן לאחיו הקטן לצלם אותו. כשסיימו את הביקור באתר חזרו לרכב ויצאו לכיוון הבית. לאחר מספר דקות הוא פותח את המצלמה כדי לראות את התמונות שצילם והשקיע בהם מאמץ רב, אך שוד ושבר: הוא מבחין שהכרטיס לא מונח בתוך המצלמה... מתברר שהאח הקטן לא שם לב ובטעות הפיל את כרטיס הזיכרון לרצפה באתר החרמון... כל העמל והיגיעה – ירדו לטמיון... כיצד ימצא את הכרטיס באתר החרמון המושלג?! הוא התרגז מאד ורצה לפרוץ בצעקות על אחיו הקטן. אחותו הבחינה בכעס ואמרה לו: "אני רואה שאתה כועס, ובצדק. באמת אחינו הקטן עשה דבר שלא

יעשה, אך את הנעשה אין להשיב. אני מציעה שתדו מהרכב, תירגע, ותתפלל לקב"ה. בזכות ההתגברות על הכעס תרוויח המון!".

הוא שמע בקולה, ירד מהרכב וחשב: מה אני יכול לבקש? לאחר מחשבה קצרה החליט לבקש על אחותו הגדולה שכבר הגיעה לגיל עשרים וחמש ועדיין לא מצאה את זיווגה. עלה בחזרה לרכב, והמשיכו בנסיעה לבני ברק.

אחרי יומיים האבא מקבל שיחת טלפון, על הקו בחור משיבת מיר, והוא מספר שטייל בחרמון ומצא את כרטיס הזיכרון. הוא הכניסו למצלמה שלו כדי לנסות לזהות את הבעלים באמצעות התמונות ולהשיב את האבידה. בין התמונות הוא מצא את הצילומים של יציאת המשפחה מהבית, כשברקע מופיע שם המשפחה על דלת הכניסה, ושלט עם שם הרחוב ע"ג הבנין. הוא חיפש בספרי הטלפון של כמה ערים חרדיות, ולבסוף מצא את הטלפון של המשפחה.

וכך, התקשר ושאל את האבא האם אבד להם כרטיס זיכרון של מצלמה. האב השיב בחיוב, והבחור אמר שהוא נמצא בישיבת מיר בירושלים. הם סיכמו ביניהם שהאבא יגיע לישיבת מיר כדי לקחת את הכרטיס. והנה, האב מגיע לישיבה ופוגש את הבחור. הוא פותח עימו בשיחה, ומתפעל מאד מהבחור. הוא מבחין שעומד לפניו בן עליה, בעל מידות טובות ואצילות נפש. האב פונה לבחור ואומר: "יש לי הצעה לא מקובלת. התרשמתי ממך עמוקות. יש לי בת מיוחדת. אולי כל הסיפור הזה קרה כדי שתיפגשו?".

הבחור לא מתנגד. הם נפגשים ולאחר מספר פגישות שברו צלחת.

מוסיף הרב אלקריף: "הבחור עבר על מאות תמונות כדי לאתר את המשפחה, ואח"כ עבר על ספרי טלפונים, השקיע הרבה זמן... יתכן שאם הוא לא היה משקיע מאמץ זה והיה אומר לעצמו: אין לי זמן לכל זה, זה בזבז זמן, ביטול תורה... יתכן שהיה מפסיד את השידוך שלו. אך כשהתאמץ במצווה ללא עצלות, זכה בשידוך המתאים לו.

בחור הישיבה [החתן] התאמץ כדי לזכות במצווה... בעל המצלמה התאמץ לא לכעוס... האחות השתדלה לשכנע את אחיה שלא יכעס... האבא גם הוא התאמץ... ולבסוף הקב"ה צירף את כל ההשתדלויות האלה והשידוך יצא לפועל".

['אמונה שלמה']

ומתוך הדברים למדנו מה רב כוחה של התגברות על הכעס... ובמיוחד כשמדובר בכעס מוצדק... כי באמת אם נתבונן, נגיע למסקנא שאין כזה מושג 'כעס מוצדק' - למי שמאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו עשה עושה ויעשה לכל המעשים! וכן, ש-כל מאי דעביד רחמנא – לטב עביד!['פרפרת']

פְּנֵי קֶדֶשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

וצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

נסמכה פרשת המועדות לפרשת התרת נדרים - להראות גודל כח הדיבור

איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה...

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה (במדבר ל, ג).

יש לבאר סמיכות הפרשיות, פרשת המועדות בסוף פרשת פינחס, ופרשת התרת נדרים בתחילת פרשתנו.

דהנה בפרשת המועדות אנו מוצאים דבר פלא, כל המועדים מתחילים בוי"ו, "ובראשי חדשיכם" (כה, יא), "ובחמשה עשר יום לחודש הזה" (שם יז), "וביום הבכורים" (שם כז), "ובחודש השביעי באחד לחודש" (כט, א), "ובעשור לחודש השביעי" (שם ז), "ובחמשה עשר יום לחודש השביעי" (שם יב), ואילו בשמיני עצרת נאמר "ביום השמיני" ללא וי"ו (שם לה).

יש לפרש, שכל המועדות ניתנו לנו מאת הקב"ה, ואילו שמיני עצרת ניתן לנו על פי בקשתינו, כמבואר במדרש **תנחומא** (פר' פינחס אות טז), שכנסת ישראל בקשה מהקב"ה "עליך להוסיף לנו מועדות", והקב"ה השיב לה, "אני מוסיף לכם מועדות שתשמחו בהם שנאמר 'ביום השמיני עצרת תהיה לכם'".

לכן נאמר "ביום השמיני" ללא וי"ו, כי הוא חלוק מהמועדים שלפניו, לפי שהמועדים הקודמים הם "מועדי ה'", ואילו "ביום השמיני עצרת תהיה לכם" מצד בקשתכם. מעתה יבואר הסמיכות:

"ביום השמיני עצרת תהיה לכם" - בשמיני עצרת אנו רואים את גודל כח דיבורם של בני ישראל, שהם מבקשים מועדות והקב"ה שומר את מוצא פיהם ומוסיף להם מועדות.

על דרך זה, ניתן כח בדיבורו של כל אחד ואחד מישראל **"לאסור אסר על נפשו"** - להפוך חתיכת מאכל היתר למאכל של איסור, וכאשר יאמר כן יקום, **"ככל היוצא מפיו יעשה"**.

(סעודה ב תשעא)

כשהמלחמה היא עבור כבוד שמים - האויבים נכנעים לאלתר

וידבר משה אל העם לאמר, החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין...

ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב (במדבר לא, ג - ח).

יש לפרש, בהקדם מה דכתיב בפרשת ויחי (בראשית מה, כב): "אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי", ותרגם אונקלוס: "בצללותי

ובבעותי". והכוונה בזה לשני סוגי תפילות, יש תפילה שהיא בבחינת "חרב" לפי שהיא פועלת לאלתר כמו חרב שהורג מיד, ויש תפילה שהיא בבחינת "קשת" לפי שאינה פועלת לאלתר כי אם לאחר זמן.

ויש לומר, שכאשר התפילה אינה עבור כבוד שמים, אז היא בבחינת "קשת" ואינה מתקבלת לאלתר, וכאשר התפילה היא עבור כבוד שמים אז היא בבחינת "חרב" ומתקבלת לאלתר, כנרמז בפסוק (תהלים קמט, ו): "ורוממות א-ל בגרונום" כאשר התפילה היא עבור כבוד הא-ל ב"ה אז היא בבחינת **"וחרב פיפיות בידם"**, והיא מתקבלת לאלתר.

זהו הפירוש בפסוקים: "החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין", דהיינו, שתהא כוונתכם במלחמה רק עבור כבוד שמים, ואז תצליחו להכניעם, ואכן כך הוה, "ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב", שהכנעתו היתה תיכף ומיד בבחינת "חרב".

(סעודה א' תשסה)

עבודת הבורא מתוך ענוה וגאווה דקדושה

נחנו נעבור חלוצים לפני ה' (במדבר לב, לב).

במסורה: **"נחנו נעבור חלוצים"**, **"נחנו** פשענו ומרינו" (איכה ג, מב), **"ונחנו** מה" (שמות טז, ז), "כולנו בני איש אחד **נחנו**" (בראשית מב, יא).

יש לפרש על פי הידוע מספרי הקודש, שעל האדם לעבוד את בוראו מתוך ענוה ושפלות רוח, ואילו כאשר היצר הרע מפילו למרירות ועצבות, עליו להתאזר בגאווה דקדושה - "ויגבה לבו בדרכי ה'" (דברי הימים ב יז, ו) - כדי לקיים המצוות מתוך שמחה וטוב לב.

ההבדל בין שתי מדות אלו היא, כי כאשר האדם מחזיק את עצמו בענוה ושפלות, עליו להתבונן **שרק הוא אפס ואין מחמת חטאיו ופשעיו**, ואילו ידידו ומכריו וכל בני א-ל חי קדושים וטהורים, ואילו כשהוא מחזיק את עצמו בגאווה דקדושה, אז עליו להתבונן בכך **שכל איש מישראל יש בו חלק אלוך ממעל קדוש וטהור**, ומצד זה יגבה לבו בתוך כלל ישראל מצד שגב ערך וקדושת הנשמה שבקרב כל אחד ואחד מישראל.

זאת תהיה תורת המסורה:

כאשר היצר הרע מכניס רוח גיאות באדם, אזי עליו להתבונן לעומתו כי **"נחנו פשענו ומרינו"**, ומתוך חשבון נפש זה יגיע למצב של **"ונחנו מה"** - ענוה ושפלות.

ואילו כשהיצר הרע מכניס בו מרירות ועצבות, אזי יתאזר כנגדו במחשבת **"נחנו נעבור חלוצים"** - שאנחנו ראשונים במעלה על פני שאר הנבראים, אולם, מחשבה זו לא תהא רק על עצמו, אלא על כל בני א-ל חי, שהרי **"כולנו בני איש אחד נחנו"** - כולנו בניו של מקום, ובקרבתנו חלק אלוך קדוש וטהור וזך ללא רבב.

(סעודה א' תשסה)

תפילה המוסתרת בתוך שירות ותשבחות - מתקבלת לאלתר

ואת מלכי מדין הרגו על חלליהם... ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב (במדבר לא, ח).

פירש רש"י: "הוא בא על ישראל והחליף אומנותו באומנותו, שאין נושעים אלא בפייהו ועל ידי תפילה ובקשה, ובא הוא ותפש אומנותו לקללם בפיו, אף הם באו עליו והחליפו אומנותם באומנות האומות שבאים בחרב, שנאמר (בראשית כו, מ) 'ועל חרבך תחיה'."

יש לפרש בהקדם יסוד מוסד ממשנתם קב ונקי של הרה"ק ה"בני יששכר" ז"ע וכ"ק מרן מהר"י ז"ע, שכאשר "האדם מתיירא להתפלל מחמת שחושש פן בבואו להתפלל יבואו המקטרגים לקטרט על תפלתו אם ראוי זה האיש שתקובל תפלתו, וחס ושלומו על ידי זה יבוקר פנקסו, אזי יותר טוב לספר שבחו של מקום בנידון המצטרך, דהיינו, אם יצטרך להתפלל על רפואה לא יתפלל דרך רפואה תיכף, רק ישבח דרך שבה להבורא עולם שהוא רופא חולים, ובמחשבתו יכוין להמשיך רפואה להנרצה, והבורא עולם יהודע תעלומות לב..."

הנה הוא יעשה בקשתו (והמלאכים לא יוכלו לקטרט, כי הם אינם יודעים תעלומות לב), והטעם הוא, כיון דמזכיר שבח הבורא שהוא פועל הישועה הזאת, מי הוא שיקטרט על הדבר הזה? הנה כל המלאכים מסכימים (לשבח זה), והקב"ה עושה כפי מחשבתו של המשבח (שבתיך השבח טמונה תפילה) להמשיך ישועה להנרצה" (לשון ה"בני יששכר" תשרי ב, ו). ע"כ.

לפי זה יש לפרש הפסוק (ישעי' סה, כד): "היה טרם יקרא" לבקש את צרכיהם "ואני אענה", ומפרש הטעם, כי "עוד הם מדברים" בעודם מדברים שירות ותשבחות לפני בקשת צרכיהם, כבר אז "ואני אשמע" את הבקשה המסתתרת בתוך תשבחות אלו, ותיכף אז אני ממלא את משאלות לבם לרצון.

ויש להעמיק יותר בזה, דהנה תכלית התפילה היא התחברות והתקשרות עם הקב"ה, שהרי "תפילה היא לשון חיבור, כמו 'נפתולי אלקים'" ("נועם אלימלך" פר' ויצא), וכאשר מבקש בקשות וצרכים, מאן יימר שכוונתו היא להתקשר עם בוראו?! הרי יתכן מאד שכוונתו אינה אלא למילוי צרכיו.

אמנם, כאשר האדם אומר שירות ותשבחות להש"ת, אזי שירה זו אינה לצורך עצמו, כי אם לצורך התחברות והתקשרות עם הש"ת, וכאשר בתוך השירה טמונה בקשה במחשבה, אזי השירה כלולה משתיים ביחד, הן מהתחברות עם הש"ת (בדיבור), והן מבקשת צרכים מהש"ת (במחשבה).

וזהו הפירוש בפסוק (תהלים קמט, ו): "רוממות א-ל בגרונו" כאשר בני ישראל מסתירים את בקשתם בתוך שירות ותשבחות, אזי "חבר פיפיות בידם", דהיינו, "חבר של שתי פיות" (ברכות א, א), כי אז התפילה כלולה משתיים, הן מהתחברות להש"ת והן מבקשת צרכים.

מעתה יש לפרש דברי רש"י ז"ל "שאינו נושעים אלא בפייהו ועל ידי תפילה ובקשה", כי תפילה פירושה חיבור, והיא רומזת על אמירת תשבחות להקב"ה, שכל ענינה היא התחברות להקב"ה, ובקשה פירושה בקשת צרכים כפשוטו, והיינו, שישועת בני ישראל באה רק על ידי "תפילה" - שירות ותשבחות - שבתוכה טמונה "בקשה", כי אז אין המקטרגים יודעים מזה. מעתה אמר בלעם:

אם כוחם של בני ישראל היא בבקשה - במחשבה דייקא - הטמונה בתוך שירות ותשבחות, אף אני אבוא עליהם באומנות זו, ואבוא כנגדם בקללה - במחשבה דייקא - הטמונה בתוך הברכות, כמאמרם ז"ל (סנהדרין קה, ב: רש"י במדבר כד, ו): "מברכותיו של אותו רשע אנו למדים מה היה בלבו לקללם".

אמנם, בלעם הרשע לא הצליח במזימתו, ובסופו של דבר "את בלעם בן בעור הרגו בחרב" של שתי פיות, דהיינו, על ידי הבקשה המסתתרת בתוך השירות ותשבחות, שהמקטרגים אינם יודעים הימנה, ובקשה זו פעלה להכניע את בלעם, והיא הפעל עבודו להכרית את כל אויבי נפשנו ולהכניע את מבקשתי רענתו.

המורם מן האמור:

א. כאשר האדם מתפלל להש"ת, המקטרגים בודקים תיכף את פנקסיו, והם מעוררים עליו קטרונים שאינם ראוי לישועה.

ב. כאשר האדם מטמין את בקשתו בתוך שירות ותשבחות, אזי אין קטרוג על התשבחות גופיהו, והמקטרגים אינם יודעים מהבקשה הטמונה בהן, ומשום כך בקשה כזו מתקבלת לאלתר.

ג. בני ישראל מכניעים את שונאיהם על ידי בקשה במחשבה הטמונה בתוך שירות ותשבחות (הזוכות לכינוי "תפילה" מאחר שתכליתן אך ורק לחבר את האדם לקונו), ובלעם רצה לפעול כנגדם בקללה במחשבה הטמונה בתוך ברכתיו, אולם, בפועל הוא לא הצליח, והם הצליחו להכניעו.

(סעודה ג' תשכז)

בעניני בין המצרים

"ותקם בעוד לילה" - לקונו על חרבן בית מקדשנו

הרה"ק מאפטא ז"ע הגיע פעם לסביבות העיר טשערנאביל, והרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל ז"ע אמר למשמשו חלאוונה - שהיה יהודי תמים ופשוט - שהוא רוצה לילך לבקר את הרבי מאפטא. שאלו חלאוונה: "למה צריך הרבי ללכת אליו?!" (כי הרבי מאפטא לא היה מבוגר ממנו). השיב הרבי: "הוא יודע ש"ס בבל, ירושלמי, ספרא, ספרי, תוספתא, ועוד". "אם כן" אמר חלאוונה "ילך אליו הרבי".

ר' מרדכי חרר לעצמו קאלפיק ובעקישע, והלך לביקור (וכשהגיעו ראו שמלבושיו היו דומים ממש למלבושי הרה"ק מאפטא). בהגיעו שלחו את החסידים החוצה, והצדיקים דברו ביניהם ארוכות בענינים גבוהים ונשגבים.

בתום השיחה, נכנסו החסידים לחדר, ואז אמר להם ר' מרדכי: "מה שדברנו עד עכשיו הן הן מעשה מרכבה" (חגיגה יג, א), אבל אצלנו אמרו, 'ותקם בעוד לילה' (משלי לא, טו) שצריך לקום בחצות לילה, ויתן טרף לביתה לבנות ולקונו על חרבן בית המקדש, יחוק לנערותיה זהו תיקון על חטאת נעורים".

(כ' אייר תשס"ו)

תיקון חצות - עם בכיות נוראות

הרה"ק ה"חתם סופר" ז"ע היה אומר תיקון חצות בליל שישי בכל שבוע, ובימי בין המצרים בכל יום ויום, והיה שופך דמעות כמים ללא הרף על שכניתא דשריא בגלותא לאוקמא לה מעפרא. בני הישיבה היו אף הם עדים למחזה נורא הוד זה, כאשר מורם ורבים יושב על הארץ ומקונו מרה על חרבן ציון וירושלים ועל עמה אשר הלכו בגולה.

לפני התיבה היה עובר תלמידו הרה"ק בעל "מחנה חיים" זצ"ל, והיה אומר את התיקון בבכיות נוראות ובדמעות ללא הרף. פעם אחת נעדר ה"מחנה חיים", וניגש בעל תפילה אחר במקומו, אולם, הלה התפלל ללא בכיות וללא דמעות. בתום התפילה הגיב ה"חתם סופר" בחריפות: "היהודי האומר תיקון חצות ללא בכיות, צריכים לבדוק אחריו, כי אין יתכן לומר קניות אלו מבלי שהלב ימס ומבלי לבכות מאין הפוגות!?"

(מוצאי י"ז תמוז תשלג)

העצבות שהפריעה להרה"ק מלובלין

מנהגו של הרה"ק החוזה מלובלין ז"ע היה להקפיד שלא לישון על מטה שכבר ישן בה אדם, ולכן כאשר היה מגיע לעיר אחרת, היה החסידים מזמינים מטה חדשה אצל נגר, ומיטה זו הייתה מיועדת לחוזה הקדוש.

פעם הגיע החוזה לעיר אחת, וכאשר נתיישב על המטה החדשה שהכינו לו, החל לצעוק: "הוי! ס'שטעקט, ס'שטעקט", אמרו לו החסידים: "הרי זו מטה חדשה שלא ישן בה אדם מעולם, ונעשתה על ידי נגר ירא שמים!?" בירר החוזה אימתי הוקמה המטה, ונדע לו, שהנגר בנה אותה בימי בין המצרים.

אז נתחוו לו הענין היטב, כי הנגר היה ירא שמים המיצר ודואג על חרבן בית המקדש, ולכן עברו עליו ימי בין המצרים ברוח של עצבות ודכאון, והחוזה ברוח קדשו הרגיש את רוח וריח העצבות על המטה, ולכן צעק "ס'שטעקט".

(שבת פר' בלק תשכ"ט)

דורו של משיח

פעם ישב כ"ק מרן מהר"ש ז"ע, ראשו מורכן על השולחן, ונאנח מרה למשך זמן מה, עד שלפתע נראתה בת שחוק על פניו הקדושות. התפללו הנוכחים, אך איש לא העז לשאול לפרש הדבר.

עודם תמהים, פתח מרן ז"ע והסביר: מן השמים הראו לי, שכשיבוא משיח צדקנו ילכו לקראתו לקבל פניו יהודים מגולחי זקן. נאנחתי ונחנתי על שיהא דורו של משיח כה שפל, עד שיהודים ללא זקן יהיו מקבלי פניו. תוך כדי כך התבוננתי ואמרתי לעצמי: "היות ומשיח מתעכב זמן כה רב, לא מגיעה לו קבלת פנים יפה יותר".

(כ' אייר תשכ"ט)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

לעילוי נשמת העסקן הדגול
הרה"ח ר' אברהם יהודה
ב"ר ישעיה עקיבא פיינר ז"ל

לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת חיה סאטא ע"ה בת הרה"ח ר' אברהם ז"ל
נפטרה י' סיון תשע"ט
אשת הרה"ח ר' יעקב נחום לאנג שליט"א

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' ברוך ב"ר אברהם מרדכי ז"ל
מרת ביילא בת הר"ר אהרן זאב ע"ה
שוורץ

פרשת מטות

הפטרה "דברי ירמיהו"

מאור שבטורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כד' תמוז התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:25	20:16	י-ם
19:23	20:14	ת"א
19:26	20:16	חיפה
19:23	20:14	ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבל דהאן ב" 050-4194600

שבע אהיות היו לו, האדמו"ר רבי **אלעזר אבוחצידא** זצוק"ל שנולדו לפניו. ועוד שבעה מקרים שבהם לא עלה הריונה של הרבנית ע"ה - יפה. לאחר כל מסכת התלאות, זכה רבי **מאיר אבוחצידא** זצ"ל ונולד לו הגדול שבין חמשת בניו, הלא הוא רבי אלעזר זצ"ל הבשורה הגדולה על הולדת הבן הייתה גדולה.

היה זה חצות לילה, כאשר הקיצו את כל בני העיר ובתשואות בשרו להם, כי בן נולד לצדיק. התושבים עלו על הגגות, פצחו במחולות, כרכרו ופזזו ללא הפוגה. אף אחד לא נותר שרוע על משכבו. בשעת הברית, קרא עליו הסבא **הבבא סאל'** זצ"ל את הפסוק **'עין לא ראתה אלוקים וולדת'** כשהוא מדגיש כי ראשי התיבות של 'אלעזר' הם מילות הפסוק האמור. יש כמובן בהתבטאות מאלפת זו, ללמד על ערך יקרתו ושרשו נשמתו של הרך הנולד.

צמח שני וחמישי - לביטול רוע הגזירה **אושויץ**. פולין, תש"ה למרות תנאי התזונה התת אנושיים ששררו במחנה ההשמדה אושוויץ, גזרה על עצמה נערה צעירה - שפרינצה שרה גרוסמן, **תענית בימי שני וחמישי ברציפות**. קשה היה לה לראות בסבל ובייסורים של עם ישראל ההולך לעקידה, ובצומות קיוותה לזעזע את אמות הסיפים בשמי מרום ואולי אף להעביר את רוע הגזירה. **בגבורה נפשית** וגופנית זו כאחת, התמידה במהלך כל שהותה במחנה.

עיקר השמירה מהעבירה היא רק לעשות את ההרגל-טבע אצל האדם.

אם לא ייתן האדם עת זומן ללימוד המוסר בקביעות בכל יום ויום, אין אני רואה כ"כ את עבודתו בשלמות כפי האמת, ובפרט מי שרבים זוכים ממנו צריך להיות תמיד קרוב לדברי עמל ביראה.

שגם רבים יזכו ממנו דברי חכמה ואמת **ואו ידע** כי הוא מרוצה לד' יתברך, כי זאת צריך להיות המבוקש של האדם, אם עבודתו הוא נושא חן בעיניו ית'.

ירא שמיים אמיתי הוא זה שאינו יכול לישון בלילות מדאגה: מה עשיתי היום כדי להקל על סבלו של יהודי מדוכא בייסורים.

סיפרו לגאון רבי **רפאל ברוך טולדנו** זצ"ל על צעיר אחד שאינו הולך בדרך התורה. הבין כי אם ישכנעו **יש סיכוי** שיכנס לשיבה ויהיה בן תורה. מיד החליט רבי רפאל ברוך לנסוע אליו ולשכנעו, ואכן יצא לנסיעה ארוכה שנמשכה שעות רבות. ישב הרב זמן רב ושוחח עם אותו צעיר, כשהוא מגלה כלפיו אהבה רבה. בסופו של דבר שב הבחור בתשובה שלמה והפך להיות **תלמיד חכם אמיתי**.

אם אתה רוצה להדבק באהבת חברך, הוי נושא ונותן בטובתו.

בשמיעה בלבד של דברי חכמה ומוסר, **נשארים הדברים מבחוץ**.

והיב האדם לעורר עצמו להחיות את פנימיותו "שהאני" יהיה ער לחכמה ששמע ואי יקלטו הדברים ויועילו.

נקודה לפהשמה

כמה חשוב לעודד את השני לתת לו תקווה במקום שמעשים לא יכולים לעזור, מילים יכולות להועיל הרבה. כי כוחו של מילים טובות לחולל נפלאות. ומילים יכולות להחיות ולהמית. כמה צפרדעים שיהיו להם ליד באר מאד עמוקה כמה לא ניהרוו ונפלו... באו עוד צפרדעים והסתכלו עליהם מלמעלה 'הלך עליהם! קראה הראשונה. 'אין סיכוי!' הצטרפה השנייה. אבל הן לא התכוונו לוותר, הן המשיכו לנסות, בקרומי רגליהן הן ניסו לקפץ על פני הבוץ, לנתר למעלה, להתפס בזיז כלשהוא. 'חבל על הכוחות שלכן' צעקו כולן במקלה כשראו את הצפרדעים מנסות לטפס על קירות הבור. 'אין לכן שום סיכוי!' אתם תמותו פה ושוב ניסו הצפרדעים מלמטה לנתר ולקפץ, להחליץ בכל כוחן, אבל קולותיהן של החברות מלמעלה החלישו אותן. 'לא תצליחו!' קרקרו העליונות, ושתיים כבר מתו, הן צנחו, ושקעו בקרקעית הבור, נותנות לבוץ לסחוף אותן אל החידלון. אבל השלישית המשיכה, היא לא חדלה לנתר.

צעקות הייאוש של חברותיה רק הגבירו את קפיצותיה והיא המשיכה עוד ועוד. "את גם תמותי למה את קופצת?" **והיא הצליחה**. אחד הניתורים העלה אותה גבוה, אל הזיז העליון שבבור, ומשם היא ניתרה החוצה לתדהמת חברותיה. 'איך עשית את זה?!' שאלו כולן במקלה. 'אנחנו בהלם!'. 'באמת', ענתה הצפרדע המותשת, 'באמת שאם לא העידוד שלכן, לא הייתי מצליחה!' 'איזה עידוד?! אמרנו לך שלא תצליחי, שאין סיכוי!' היא הייתה חרשת' וחשבה שאלו קריאות עידוד.

אדם לא צריך להיות חרש כדי להצליח. על יד **מילה טובה** או עידוד הכל אפשרי. (העורך)

כי תשובה אין משמעותה רק אמצעי למחילת עוונות, אלא פירושה של תשובה **כי היא מצוה**, מצות התשובה, וכח מצוה זו עולה על כולנה.

כל מצוה שהיא יש לה סגולה מסוימת, וסגולת **מצות התשובה** היא שונה לגמרי, כי מצוה זו היא מצות של הש"ת שהרי תשובה נבראת עוד לפני בריאת העולם, נמצא שהוא מצות של הקב"ה ואין לאף אחד שייכות כלל בהאי מצוה.

סיפורי מופת רבים מתהלכים סביב דמותו של חכם רבי **אברהם הכהן** זצ"ל בימי שלטון המנדט בארץ הוטל עוצר על הישוב היהודי בירושלים, כל מי שיצא מפתח ביתו היה שרוי **בסכנת נפשות** חכם אברהם הכהן לא נרתע מהעוצר ויצא פעמים רבות לשם טבילה במקווה וכד' פעם אמרו לו חכם אברהם אם חבריטים יראו אותך יפגעו בכך לרעה מה יהיה" ענה להם **"עינים להם ולא יראו"** אמרו לו סוף סוף אתה הולך עם מקל וודאי ישמעו את נקישות המקל וישמעו אותך ענה חכם אברהם בבטחה אוזנים...

תוכל להבין ממה אויבן פחדים - אם תראה באילו אמצעים הם משתמשים על מנת להפחיד אחרים.

פעם אחת היה הבעש"ט במדינת וואלאחיא ושם היה אצלם יין קרוש שנוסף מן הענבים, וכשמערבין בכוס שתיים או שלוש טיפין קטנים אי אפשר לשתות מפני חזקו.

וכיבד בעל הבית את הבעש"ט בכוס קטן מין. וכשמעמו אמר הבעש"ט: הלא יינך טוב, למה כוסך קטן. השיב בעל הבית כי סכנה הוא לשתות כוס גדול.

ויאמר הבעש"ט אין אני מתיירא מזה. ונתנו לו כוס גדול ושתה את כולו, והסתכלו כולם בו שנעשו פניו אדומים, וכל שערותיו עמדו כמו אש ממש, ונתבהלו כולם. אבל הבעש"ט העביר ידיו על פניו והפיג יינו כרצע. ותמהו מאוד על זה. ואמר כי ידוע שייך קשה פחד מפיו, וכאשר התבונן בגדולתו יתברך, נפל עליו פחד ורעההו ית' והפיג את היין מכל וכל.

במהלך

השנים זכה רבי ישראל גרוסמן ללמוד בחברותא עם האדמו"ר הקדוש רבי שלומקה מזוועהיל זי"ע, בבית הכנסת הירושלמי "ליביל'ה שול" בוקר אחד – סיפר רבי ישראל – פנה אלי האדמו"ר בדרך אגב והציע שנלמד בחרותא. תיכף קבענו את מועדי הלימוד והתחלנו ללמוד בקביעות. לא חלפו יומיים-שלושה והבנתי מיד שהאישי שיושב לפניי הוא קודש קודשים. בוקר אחד כשהתיישבנו ללמוד אחרי שחירות. במרכז בית הכנסת התהלך לו הלוך ושוב אברך הדור פנים כשהטלית מונחת על כתפו. בשלב מסוים נפגשו מבטיהם של רבי שלמה ושל האברך. רבי שלמה הביט אליו במבט מבהיל וצעק לעברו: "וינגרמן איפה היית אתמול בלילה?" האברך מרוב בהלה שמט את הטלית וברח, אני קמתי וברחתי אחריו. אמרתי לעצמי: מבהיל ללמוד עם יהודי בעל רוח הקודש". לאחר כמה ימים פגשני רבי שלומקה ואמר: רבי ישראל איפה ברחת, לא התכוונתי אליך...

האנושות אינה נחלקת למאוסים ולאומללים כי אם למיודעים ושאינם מיודעים מקור סבלותיהם

אל תיקח את הדברים הפשוטים בחיים כאל מובנים מאליהם.

משולחן גבוה

ידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר עוהו ה' (במדבר ל, ב).

משה רבינו דיבר אל ראשי המטות תחילה, ואמר זאת בלשון "וידבר" שהיא לשון קשה, ללמדך שצריכים ראשי המטות לדבר עם הנודר בלשון קשה ולהוכיחו על כך שנדר ולא נזהר.

זאת מפני שעונשו של הנודר קשה מאוד (יעו"ב בשבת לב ע"ב), וכבר אמר שלמה המלך בחכמתו, טוב אשר לא תרד משתדור ולא תשלם (קהלת ה, ד), אפילו אם יקיים את נדרו, עדיף יותר שלא ידור, אלא שאם כבר נדר חייב לעמוד בנדרו ולקיימו, כדי לקיים את עיווי התורה, לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה (במדבר ל, ג). מוציא שפתיו תשמור ועושה דברך (דברים כג, כד). אך צריך בזה זהירות רבה ועוצומה.

סיפר אחד הרבנים שמסר שיעור באחד הערים בארץ, ולאחר השיעור ניגשה אליו בחורה כבת שלושים וחמש שהתעכבה מאוד בשידוכים ולא הצליחה בהם והחלה לבכות בפניו וביקשה את ברכתו. **שאלה** הרב האם פעם נדרה או נשבעה בענייני שידוכים, ולאחר שהתאמצה לזכור אמרה שבעבר היא יצאה לפגישה עם בחור אחד, ולאחר מספר פגישות הבחור לא רצה להמשיך, ואמרה אותה בחורה להזריה שאם הוא לא ירצה להמשיך להיפגש היא לא רוצה להתחתן יותר..

השיב לה הרב, אכן נודע הדבר (שמות ב, יד), את הזקת לעצמך, איהו הוא דאפסיד אנפשיה (כתובות ג ע"א), בגלל שנדרת שלא תחתני נסובו לך כל המניעות הללו. לקחה הרב לפני שלושה תלמידי חכמים שעשו לה התרת נדרים, ולאחר תקופה קצרה באה בברית הנישואין.

ומכאן נלמד מוסר השכל להיזהר רבה ועוצומה בכל ענייני הנדרים, לפעמים האדם אומר על עצמו שהוא לא ירויח ולבסוף באמת הוא לא מרויח ונהיה עני, וזאת בגלל הדיבור שלו, ומעד שני, אדם ששומר פיו זוכה שהקב"ה מקיים את דבריו, לא יחל דברו – ככל היצא מפיו יעשה, כפי שמצינו סיפורים רבים מגדולי ישראל בעניין.

יהי רצון שזוכה לשמור ולקדש את פינו, ונראה בקרוב בגאולת ישראל, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

אחד יושן בלילה והולם שהוא אוכל מר שלמו קם בבוקר רואה שאכל את הכרית

מזה קמזן כותב על חבילת סוכר ? מלה ? כדי שלא יבוא נמלים...

מזה אוכל קניבל שהוא בדיאט ? גמדים...

ניתן לאדם נח התשובה שחנן הבורא מתחילת היווצרו

רשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

אהבת ישראל

- * יסוד גדול בתורה.
- * אך אין לצאת ידי חובה במחשבה גרידא אלא בהרהגה פנימית הנוגעת עד הלב ובפועל ממש.
- * * * * *
- * **ואין לייחל** לשום גמול ונאמן בעל הגמול
- * לשלם שכרך
- * * * * *

רבי איסר זלמן מליצר זצ"ל, בסיום השיעור היה הלוך לביתו דרך שוק מחנה יהודה, והנה בתקופה מסוימת שינה ממנהגו זה ועשה את דרכו **במסלול אחר**, שאלו תלמידיו לפרש השינוי. בתחילה התחמק הרב, אבל התלמידים הבינו ששינוי זה תורה הוא וללמוד הם צריכים ולא הרפו עד שנענה רבי איסר זלמן ואמר בפעם האחרונה שהייתי בשוק ראיתי על הדוכנים פירות קיץ עסיסיים ביותר, אבטיחים נוצצים באדומיות ואגסים מהודרים ביופיים וחששתי לדברי הגמרא, שאסור לאדם לעבור בשדה חבירו שהיא עומדת בקומתה **בגלל עין הרע**, ולכן החלטתי לשנות את מסלול הלכתי.

מי שהכיר את הגאון המופלא ההוא ידע עד כמה היה המושג "עין הרע" רחוק ממנו כרחוק מזרח ממערב, ולמרות זאת עשה מה שעשה כדי

אפשר לזכות לתורה ע"י עמידה איתנה לנוכח כל ניסיון וקושי.

גלוי וסתום

נקוט כלל בידך: מי שיש לו באמת מה להגיד משתדל להגידו. "יותר ממה שהעגל רוצה לינוק – הפרה רוצה להניק." ומי שמנסח דבריו בלשון סתומה, סימן שאין לו מה להגיד.

לכן יבחר בסגנון מעורפל זה, כדי לנסות ולצוד נפשוח במליצותיו...

"הניחו לו ויקלל כי אמר לו ה'". והרי מפסוקים אלו שדוד ראה בשמעי בן גרא, האישי שבא לקלל ולגדף, **שליח מאת ה'.** דודו האמין בלב שלם כי אין רעה באה על האדם אם לא שמשמים כך רצו. (יש לציין כי שמעי אינו יוצא נקי מעונשו, כי גם אם נגזר כל דוד צער וכאב, עדיין הבחירה בידו אם הוא יהיה האדם שייביא את הצער הזה על ראשו של דוד. ולכן בטרם מותו מצווה המלך דוד את שלמה בנו להיפרע משמעי בן גרא.) וכך אנו מוצאים עוד בפסוקים על השגחת ה' על כל המרחש עם האדם: "מה מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ". ובוודאי מה שאנחנו רואים שהמצרים מצערים את בני ישראל ומעבידים אותם בפרך, והם בעצם שליחיו של הקב"ה, שהרי כבר בברית בין הבתרים אמר הקב"ה לאברהם "ועבדום וענו אותם".

וגם משה שואל את ה' "למה הרעות לעם הזה?" כי למרות שפרעה הוא זה שהכביד את ידו, והוא זה שהגביה את לחץ העבודה? על בני ישראל, מבין משה ומלמד גם אתנו שפרעה הוא רק השליח ויד ה' היא המסובבת את כל המעשים. וכמוכן, שיש להביל בין אדם צדיק שעושה את רצונו ה', וממילא כל מה שקורה לו הוא בהשגחה פרטית ומיוחדת, לבין אדם רשע שאינו מאמין בה', ולכן הוא נתון **להשגחה כללית יותר**, והמקרים הרעים פוגעים בו בקלות יתירה.

צורת דיבורו של האדם מלמדת על האדם עצמו כשמדבר בלשון נקיה

ישיבה הינה תרונבת שכמותה לא מצינו מעולם - ציורו של תיבה ומשכן!

עני אחד אוסף צדקה מקבל חצי ש"ח עוד ש"ח מסתכל לצד רואה עני שמקבל 10 ש"ח 20 ש"ח 50 ש"ח מה זה? הוא גר צדק לכן תורמים לו למחרת מתחיל ליצטעק גר צדק עזרה, מתחילים ליתרום לו 10 ש"ח 20 ש"ח 50 ש"ח שמה מסתכל רואה עני אחר מקבל 100 ש"ח 200 ש"ח מה קורה כאן? עונים זה יש לו יחס. למחרת הוא הולך ומתחיל ליצטעק

גר צדק נכד של הבעל שם טוב ...

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, שרון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזריה, שולמית חיה בת אסתר, סעדיה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אליעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה, אליעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סבג, אוסניה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא **מנן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

{ אז נדברו }

פרשת מטות תשע"ט | גליון מספר: 428 | לסדר: "ולא נפקד מומנו איש"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

גיליון זה מוקדש להצלחת
החתן והכלה ומשפחתה,

העומדים לימין גיליון זה באזור
חיפה והצפון, במסירות ובעקביות
ללא ליאות.

יתן ה' ויזכו לבנות בית נאמן לה'
ולתורתו, מתוך שמחה ואושר, בנין
עד עד, ימלא ה' משאלות ליבם
לטובה, אמן.

ניתן להשיג עלונים יחידים מגיד
שבוע בבני ברק ברחוב חזן איש
34 (מינת דסלר מש' דריינס)
0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א'
קרית הרצוג.

גיליונות יחידים ביהושלים
בר אילן 39 קומה א'
חדש: הר נוף חיי טייב 29 ק"א
0533148861ע3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

0799-654321

”

מה הקשר בין ימי "בין המיצרים" ל---ימים הנוראים...??

לפנינו יש כעת ארבע תקופות שכל אחת מהם זה עשרים ואחד ימים!!!!

עשרים ואחד יום משבעה עשר בתמוז ועד תשעה באב!!!

עשרים ואחד יום של בין הזמנים אב עד א' אלול!!!

עשרים ואחד יום של שיגרת חודש אלול עד מוצאי שבת ליל כ"ב אלול שמתחילים סליחות

ועשרים ואחד יום מראש השנה ועד שמיני עצרת ושמחת תורה!!!

מה זה??? מה המבנה של הימים האלו? אז כך: זה עובד ככה:

בעשרים ואחד ימים הקרובים הכל נחרב עד היסוד... החורבן מתחיל ב"ז בתמוז ועד תשעה באב... זהו... הכל כבר נחרב. לא נשאר כלום כלום... בתשעה באב בלילה אנחנו מגיעים לנקודת איפוס... ואז!!!! פתאום ביום תשעה באב... דווקא כשהכל הכל נחרב... פתאום מתגלה משהו אחד ויחיד... תנחש מי? **אני!!!** האני הזה עד עכשיו לא פגשנו אותו... לא ראינו אותו... עד עכשיו הייתי בישיבה... היה שטייגן בישיבה... היו סדרים בישיבה... היה מצב... משהו ראה אותי?? אני הייתי משהו? מי אני.. אני עוד בורג ממערכת אחת גדולה... אבל דווקא כשהזמן נגמר... יותר נכון גגגגמור... ואז כולם מתפזרים... הכל נעלם... ואז פתאום משהו פה מציץ... **אני!!!** מתשעה באב עד ר"ח אלול... **אני!!! אני פה!!!** הכל מתחיל ונגמר ב... **אני** אחליט האם **אני** קם בבוקר או לא... **אני** אחליט האם **אני** שומר על העיניים... הכל מתחיל ונגמר ב... הכ"א יום של בין הזמנים זה מפגש שלי מול עצמי!! להגדיר **מי אני!!!** בבין הזמנים אין מסגרת... ואז כל אחד מאיתנו מגדיר את עצמו... מי אני באמת...

ואז!!!! אחרי שבמשך עשרים ואחד יום של בין הזמנים מצאתי את עצמי... והנה אני!!! עכשיו... בא' באלול הגיע הזמן לקחת את ה"אני" הזה... **ואני לדודי ודודי לי...** להקריב את האני שלי לה' יתברך.. בבין הזמנים הייתי עסוק בעיקר למצא את עצמי... להגדיר את עצמי אבל עכשיו הגיע הזמן לתת את עצמי... אני לדודי!!! ואז אחרי שכ"א יום נתתי את האני שלי לבורא עולם... עכשיו כבר מתחיל אתערותא דלעילא... מגיעים החגים... ואז הקב"ה יזום איתי קשר... דודי לי ואני לו... (עד עכשיו היה אני לדודי... ועכשיו דודי לי ואני לו.. הוא יזום)

אבל!!! יש מכנה משותף אחד בין הכ"א ימים הראשונים שמי"ז בתמוז עד תשעה באב... לבין הכ"א ימים האחרונים שבר"ה ועד שמחת תורה... **תנחש מה המכנה המשותף???**

שבשניהם היעד הסופי הוא: **אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים!!!!**

בכ"א ימים האלו... הרי בקריאת התורה של ט' באב אנחנו קוראים: **"אתה הראת לדעת..."**

ואילו בשמיני עצרת אנחנו גם חותמים את הימים הנוראים עם **"אתה הראת לדעת..."**

רק מה ההבדל בין "אתה הראת" של תשעה באב לאתה הראת של שמיני עצרת???

ההבדל הוא: שבשביל להגיד שה' הוא אלוקים אין עוד מלבדו!!! בשביל זה צריך וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים **א. בשמים ממעל!** ב: **ועל הארץ מתחת!!!**

אתה הראת לדעת של שמיני עצרת... זה שה' הוא **בשמים ממעל!!!**

ואילו אתה הראת לדעת של תשעה באב זה שה' הוא **על הארץ מתחת!!!**

בשמיני עצרת אנחנו נעמוד בבגדי יום טוב מול הארון קודש הפתוח... מול השמים הפתוחים ונכריז... כן... אתה הראת לדעת כי ה' הוא אלוקים... איפה? **בשמים ממעל!!!** כן... אנחנו כעת בעננים... אנחנו רואים שה' אלוקים בשמים ממעל... רגע... אבל מי אמר שגם על הארץ מתחת...?? בשביל זה יש לנו כ"א יום של סוף זמן שאנחנו בארץ... אוהו... ולפעמים גם על הארץ מתחת... שלעפצעץ... בקושי סוחבים... ובכל זאת אני יהודי... ובכל זאת אני נזהר להתנהג כמו יהודי... כי אני יודע שהקב"ה נמצא בכל מקום... ולפעמים ככה בסוף הזמן אני מוצא את עצמי בכל מיני מצבים של עייפות ובלבול וחוסר חשק... בקיצור **על הארץ מתחת...** ואז מגיעים כל מיני ניסיונות... אבל אני מתגבר!!! למה? כי אני יודע שה' הוא האלוקים גם!!!! גם על הארץ מתחת!!! כן... בשביל זה יש לנו את הימים האלו של סוף זמן ובין הזמנים... שאנחנו לפעמים מנמיכים תעופה בעל כרחנו... כדי שבשמיני עצרת... כשנהיה אי שם בשמים ממעל... אם תשאל השאלה מנין שה' הוא גם על הארץ מתחת?? **כן!!!** בסוף זמן קיי אני הוכחתי שה' גם שם!!! בסוף זמן קיי היו לי כל מיני התמודדויות על הארץ מתחת... ואף אחד לא ידע... יכולתי לעשות מה שאני רוצה... ובכל זאת התגברתי... תנחש למה?? כי היה שם משהו!!! מי?? ה' אלוקים... כן... אני הראיתי לדעת כי ה' הוא אלוקים אין עוד מלבדו!!! בחודש תמוז אב הוכחתי את זה על הארץ מתחת!!! ובחודש אלול תשרי אני מוכיח את זה בשמים ממעל!!! כן... בתשעה באב!!! בדיוק בתשעה באב... כשאנחנו נעמוד כאלו שפופים עם כפכפים... בדיוק אז הבעל קורא יקרא את הפסוק הבהיר והמאיר שאומר: **"אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו!!! פעם אחת הקב"ה הראה לנו במוחשיות שאין עוד מלבדו... אבל מכאן הקב"ה כבר לא מראה... אלא מי מראה???** אני מראה!!! כשאני עומד על הארץ מתחת ומפגין נאמנות לקב"ה... אני מראה לדעת כי הוא הוא האלוקים אין עוד מלבדו!!! תזכור: אנחנו כבר עכשיו מתחילים עם השטייגן של אתה הראת לדעת... אל תחכה לשמיני עצרת... אל תחכה שהארון קודש יהיה פתוח בשמים ממעל... הקב"ה מזמין את יחודו יתברך דווקא על הארץ מתחת... בשביל זה אנחנו פה... בשביל זה יש גם סוף זמן ובין הזמנים...

“

הזקנה הגויה וערימות הזבל...

הכותל המערבי!!!!!! השריד היחיד שנשארו לנו מבית מקדשנו... אחד מהעדות ההסטוריות הכי מבהילות אודות הכותל... סיפור שלפני חמש מאות שנה... האזור של הכותל היה מקום שכולם היו זורקים שם אשפה... אבל לא סתם!!! אלא בשיטה!!! יש מעשה בזקנה אחת שהיתה זורקת שם זבל בקביעות... ושאלו אותה: למה את זורקת דווקא כאן זבל? והיא ענתה: שמקובלני מאבותי... שמי שזורק כאן את הזבל מצליח בחיים... ואני שואל אותך שאלה: אם מישהו מאיתנו היה ניגש לאותה זקנה גויה ומתאר לה... שבעוד אלף שנה המקום הזה יהיה המקום הכי הכי יקר והכי אסטרטגי בעולם כולו!!! היא היתה מאמינה??? לא!!! ואם הייתי מגיע מצויד... הייתי מוציא לה תמונה עדכנית מהיום של הר הבית עם כיפת הסלע... וברקע מאות אלפי מוסלמים מבפנים... ולהבדיל אלפי הבדלות מאות אלפי יהודים עומדים ברחבת הכותל... והייתי מראה לאותה גויה את זה ומראה לה... הנגה... כאן... במקום הזה שאת זורקת זבל... פה!!! המקום הזה עצמו הולך להיות המקום הכי הכי מבוקש בכל העולם כולו!!! היא היתה מאמינה???

לא!!! היא לא היתה מאמינה... כי... גם אני ואתה לא היינו מאמינים...

מה שבטוח... אם אותה זקנה היתה כן מאמינה במקום הזה ומפנה את הזבל ומכבדת את המקום הקדוש הזה... הכותל היום היה נקרא על שמה!!! אבל לא!!! הזקנה הגויה הזו בחרה להערים עליו עוד זבל ולשפוך עליו עוד זבל... הזקנה הגויה הזו ממוזמן נקברה מתחת לערימות זבל... והכותל המערבי נותר בקדושתו, ממתין לגאולה השלימה...

היום אף אחד כבר לא שופך זבל בכל האזור של הכותל המערבי!!!!!! אף אחד לא חושב על כזה רעיון... היום זה גם לא חכמה לפנות את הזבל שנמצא שם... היום כל אחד מבין את החשיבות העצומה שיש למקום הזה... היום גם הזקנות הערביות משתחוות ומנסקות את הריצפה של הר הבית ולא מעיזות לשפוך שם זבל... אז היום זה כבר לא חכמה...

אבל צריך לדעת שהמציאות הנדלני"ת לא השתנתה!!!! בדיוק כמו שפעם הכותל המערבי היה אזור שמרוקנים עליו את כל הזבל וכל המרבה הרי זה משובח וימים יגידו והערך של המקום הזה נהפך להכי מבוקש וקדוש בעולם!!!!!! צריך לקחת בחשבון שברגע שהתחילו להעריך ולקדש את האזור של הכותל... נו... תכל'ס... קעת צריך לפנות משם ערימות של זבל!!!!!! נו... לאיפה הזבל הזה התפנה? הזבל הזה לא סתם התפנה!!! הוא התפנה למקום קדוש לא פחות... שלעת עתה נגזר שירוקנו עליו זבל... עד שיום יבא ויתברר שגם הוא מקום קדוש... כן המציאות לא השתנתה!!!!!! יש ברגעים אלו מקומות מסוימים ומוגדרים שכולם שופכים עליהם זבל... וכל המרבה לשפוך עליהם זבל הרי זה משובח... וימים יגידו והזבל יתפנה ושוב יתברר שזה המקום הכי קדוש בעולם... רק מה?? בשביל זה צריך טביעת עין חדה!!!!!! בשביל זה צריך להיות קצת יותר חכם מהזקנה הגויה שלא ידעה להעריך את המקום אשר היא עומדת עליו ומרוקנת עליו זבל...

בימים אלו לומדי התורה והחרדים לדבר ה'... נהפכו להיות מוקד לריקון זבל... האמת היא שלא צריך להגיע לתקשורת... תמיד... בכל חברה (או בכל כיתה בסמינר...) יש את העובד ה' האמיתי הזה שנדחק לפינה... וכל האלה שיודעים לעשות הרבה רעש... הם נמצאים במרכז... ושופכים עליו את הזבל... עושים ממנו קירקאס... וכל המרבה לשפוך זבל לכיוונו ולעשות אותו מוקד ללעג ולקלס הרי זה משובח... ככל שתשפוך על החרדים יותר זבל ככה תעלה בסקרים... **אבל!!! ההההלוו...** הזקנה הגויה קוראת לכם מקברה... הההלו... אל תשכחו שגם אני פעם הייתי מרוקנת זבל על ראש שריד בית המקדש... שהיום כל אבן שבו מנושקת עם דמעות... וכל סנטימטר בו משמש כנכס הכי מקודש בעולם... כך אתה קח בחשבון שאתה קעת שופך בוז וקלון וזבל על אותו צדיק... אבל יום אחד הזבל יתפנה משם יחד איתך... ואז יתגלו השרידים אשר ה' קורא...

במלחמת לבנון השניה או לחילופין במבצע "צוק איתן..." התעורר רעיון להצמיד לכל חייל בחור ישיבה!!! קראו לזה "אלף למטה..." הרעיון הזה הגיע משיקול טהור... היות ולימוד התורה שומר על החיילים... אז לכל חייל יהיה בחור ישיבה שילמד תורה במיוחד בשבילו... **ובשעתו הגאון המקובל ר' ישראל אליהו וויינטרוב זיע"א הזדעזע מעצם הרעיון והתנגד לזה נחרצות!!!** מה?? וכי זה עובד אחד על אחד?? וכי בחור ישיבה שמועד תורה שומר רק על חייל אחד?? מה פתאום!!! בחור ישיבה אחד יכול לשמור על כל החיילים ביחד!!!!!! טוב... הרב אומר... צריך לקבל... כן... כאן כבר צריך הרבה אמונה בכח התורה שלנו...

אבל קעת... בימים אלו גם קטני אמנה כמונו כבר יכולים להבין את זה... מדינה שלימה נגררת בפעם הרביעית לבחירות... על מה?? על גיוס בני הישיבות!!!!!! אף פעם לא חלמתי שאנחנו כ"כ חשובים... מדינה שלימה נמצאת בסחרחרות... מדינה שלימה נמצאת במצב בניינים... חמש מיליון תושבים צריכים שוב לבא ולבחור... על מה?? על כמה אלפי בחורי ישיבות שנורא נורא רוצים לגייס אותם!! למרות שבשטח אף אחד לא מוכן להגיד שבאמת צריכים אותם בצבא... לא!! בצבא לא צריכים אותם!!!!!! אז מה כן?? צריכים אותם **מתוך לישיבה!!!**

יידן... כלל ישראל... חמש מיליון יהודים... צאו!!! צאו מבתיכם... צאו להצביע בהמוניכם... מה יש?? עשרת אלפים בחורי ישיבה רוצים ללמוד תורה! ואנחנו מוכרחים לסגור להם את הגמ' המדינה תהיה משותקת חצי שנה... כל המערכת תזדעזע... מה יש?? צריכים לזרוק זבל על מקום המקדש... מה לא עושים בשביל לזרוק זבל על כותל המזרח של כלל ישראל... אז זהו!!!!!! תזרוקו זבל... תמשיכו לשפוך קיתון של זבל על ראשינו... אל דאגה... הזבל יום אחד יתפנה יחד איתכם... השטח יתנקה... והשרידים אשר ה' קורא ישארו בבית המדרש כימי עולם... ויתברר שאת המקום היקר ביותר לעם היהודי... אותו הפסדתם במו ידיכם... בו זלזלתם... בו נלחמתם... הסבתאלע הגויה שקבורה קעת תחת ערימות של זבל... מידי פעם מוציאה את ראשה מבין ערימות הזבל... והיא מוכנה לשחרר מידע ולגלות מה היה הסוף של מרוקני הזבל ע"ג השרידים אשר ה' קורא... הזבל התפנה ושריד בית מקדשנו שרד... גם אתם מרוקני הזבל... תמשיכו לנבוח... הזבל יתפנה והשרידים אשר ה' קורא ימשיכו לשקוד על תלמודם... ולא נותר לנו אלא ללמוד לקח לעצמנו: כשאתה רואה יותר מידי זבל שנספך ומוערם על איזה בן עליה... או על איזה ערך קדוש... זה מחשיד!!! אל תמהר לזרוק עליו זבל כמו כולם... תבא בשקט בשקט... תפנה את הזבל... ותבדוק מה מסתתר מתחת לערימת הזבל... לך תדע איזה שרידי קודש תמצא שם... **ברוכים הבאים שער האשפות!!! כותל...**

למעוניינים:

בסיעתא דשמיא יצאה לאור החוברת "בשובי לירושלים" חלק ה'

בענייני "בין המיצרים" וענייניא דיומא

לשואלים: חוברת זו **חדשה!!!** היא **לא** החוברת "בשובי לירושלים" שיצאה בשנה שעברה,

בפלא': 0548446691

כמו כן ניתן להשיג חוברת זו אצל הנציגים הממונים שבישיבות

ניתן להשיג במוקדי המכירה כדלהלן:

ירושלים:

מרכז העיר: רחוב נחמיה 10.

בית וגן רח' הרב פרנק 29 קומה ב'

רמות- רובין 47 קומה ב'

רוממה: המ"ג 31. 0527682281

ביתר עילית גבעה ב' אזור רמי לוי 0548450998

בני ברק: קבוץ גלויות 9

משפחת בוים רחוב השלושה 11.

חזו"א 34 (פינת דסלר מש' דייפוס) 0527117271 (ניתן לקבל

גיליונות יחידים מידי שבוע בכתובת זו)

בית שמש: נהר הירדן 9 רמה ב', מש' צוויבל.

אשדוד- 0504120311

אלעד- 0548418684

קרית ספר: מרומי שדה 3 052-7174781

ברכפלד- 0533109169 (כולל עטרת שלמה)

גרין פארק- 0527644795

אופקים: שפירא 0534112035

צפון: חיפה: הדר, שכפולית רחוב ביתר.

נוה שאנן: חניטה 81 א משפ' זלושינסקי

רכסים: הורדים 4 א' משפ' קריצלר להאם 0548415410

כרמיאל- 0527136165 משפחת שטיימן.

צפת- 046970339

חדרה: משפ' קדושי 058-3265912

נוף הגליל- הר יונה- ויזר 054-8431731

ניתן לקנות את הספר "וימאן" העוסק

בנושאי התמודדות בשמירת העניינים וענייני

קדושה בכללות. בפלא': 0548446691

0527683095

כמו כן: ניתן להשיג את הספר "אהבתי" העוסק

בענייני תפילה וקשר לה'... ניתן להשיג במוקדי

המכירה של גיליון זה.

מברכים אנו מעומק לב את המשמר היוצא.

בחורי שיעור ג' בישיבה קטנה העומדים לקראת עלייתן בקודש לישיבה גדולה... יתן ה' שכל אחד ימצא את מקומו המתאים לו לעלייתו בעבודת ה'... יהי רצון שיזכה כל אחד מכם בעיתו ובזמנו לצאת מהישיבה גדולה **עם אותן שאיפות** (לכה"פ) שאיתם כנסתם לישיבה גדולה... לא פחות מנשים נדיקין ביד!!!!!! **תגידו אמן... בכוננה...**

רק בקשה קטנה למפיצים היקרים: אם לא מצאתם מחליף מתאים **נא לעדכן!!!!!!** כדי שלא נשלח גיליונות לחינם... זכרו: התורה חסה על ממוני של ישראל...

אודות השאלה על התבטלות לצדיקים...

בשבוע שעבר נשאלה שאלה בגיליון זה אודות הנושא של התקשרות והתדבקות בצדיק... איך יכול להיות שישנם יהודים שזה כל היידישקייט שלהם... כשליצים יש יהודים אחרים שחייבים כמו בפלנטה אחרת והנושא הזה לא קיים מבחינתם... ובכן: אני אשתף אותך בסודות מהחדר... השאלה הזו שנכתבה בשבוע שעבר... כתבתי אותה בתור הקדמה למאמר שמחכה כבר הרבה זמן להיכתב... והשאלה הזו הגיעה בתור רקע... **ובכן:** אם אתה זוכר... בשנתיים האחרונות היו כאן בגיליון זה סדרת מאמרים על י"ב השבטים... וברוך ה' עד כה כבר הוקדשו מאמרים על י"א שבטים מתוך י"ב... ונשאר שבט אחד ויחיד שעליו עדין לא נכתב... **הלא הוא שבט גד!!!!** והשבוע ברשותך... **נדבר על שבט גד!!!!**

ובכן: המאפיין של שבט גד זה התבטלות מוחלטת למשה רבינו!!!!

גד גדוד יגודנו!!! לגד יש את הכח של **הגדודיות!!!** הוא צבא נאמן!!! **מאיפה מגיע הכח של הגדודיות???** מצייתנות והתבטלות לגנרל אחד שהוא מתווה את הדרך וכולם מבטלים את דעתם אליו... זו הסיבה ששבט גד הוא המוביל במלחמות ה'... כי שבט גד מחונן לקבל הוראות מלמעלה ולבצע אותם בלי לערב דעה אישית. שכידוע: בחזית של מלחמה זה התנאי הכי קריטי!!! לדעת קבל פקודות ולבצע אותם בלי לסטות ימין ושמאל... זהו המאפיין של שבט גד!!!

השבט שהכי נאמן למשה רבינו... הלא הוא שבט גד!!! מכל הי"ב שבטים... מי השבט שזוכה שמשה רבינו נטמן בנחלתו??? **שבט גד!!!!**

ולגד אמר... וירא ראשית לו **כי שם חלקת מחוקק ספון...** חז"ל אומרים: שמשה רבינו נסתלק מן העולם בנחלת ראובן... אבל איפה הקב"ה קבר אותו? **בנחלת גד!!!!** למה דווקא גד זוכה שמשה נטמן בחלקו??? כי... זה מגיע לו ביושר! גד היה הגדוד הנאמן למשה בחייו ולכן גם בפטירתו... גד מוכן לוותר על ארץ ישראל בשביל לזכות להיות בצלו של חלקת מחוקק ספון... גם כשהנשיא של שבט גד מקריב במילואים... כל הקרבן שלו נסוב סביב הרבה משה ופועליו והלידה שלו... (קערת כסף אחת 130 משקלה... כנגד מיי? כנגד אמה יוכבד שהייתה בת 130 כשילדה את הרבה... וכו' וכו'... הכל סביב משה ופועליו.) **ועכשיו אני אגלה לך סוד כמסו:** שבוע שעבר הבאתי בתור דוגמא את אליהו ואלישע הנביא... שכל ההילה סביבם הייתה עניין של התבטלות של הצדיק... אתה יודע למה?? כי אליהו ואלישע היו לא פחות ולא יותר **משבט גד!!!!** ולאורך כל הדרך זה המאפיין של שבט גד!!! העבודה של שבט גד זה התבטלות לצדיק! גד הוא החייל של הצדיק... הוא מחונן ומובנה מערש ילדותו (על משקל "יורא ראשית לו) לקבל הוראות ממש רבינו ולבצע אותם ממקום של אמונת צדיקים מוחלטת... ממילא: אם נשאלה השאלה: מה פשר הסגנון השונה והלא מוכר שאנחנו רואים סביב אליהו ואלישע הנביא?? אז הנה... אם מדובר בשבט גד הכל פתאום מובן!!! כי

מהותי!!! לויכוח הזה יש השלכות הרות גורל!!! כי תבין: אנחנו תקועים פה ארבעים שנה במדבר... ואנחנו ממש ממש לא רוצים לשחזר את ה"הצלחה" הזו... מאוד מאוד נחוץ וקריטי לנו לדעת מה הייתה נקודת הטעות שלנו... כדי לא לחזור על הטעות הזו... וכעת יש לנו ויכוח עקרוני מהי ההנהגה של הטעות: עם ישראל טוענים בשכל ישר: חיבת הארץ!!! זה הנושא!!! ואם ככה צריך כעת לחבר את הארץ!!!! ואילו מגיעים שבט גד עם גישה מהפכנית... לא!!! **לא נכון!!!! זה בכלל בכלל לא הנושא!** ועד כדי כך... ששבט גד פונים ואומרים בפה מלא: אנחנו מצידנו מבקשים ממש רבינו להישאר בעבר הירדן ולא להיכנס לארץ ישראל... עם ישראל נבהלים עד עמקי נשמתם... אפילו משה רבינו מתחלחל מעצם הרעיון... **שבט גד מה קרה לכם...???** לא היה מספיק לכם ארבעים שנה במדבר...?? **והנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חטאים...??** אתם רוצים לחזור שוב על אותה טעות ולהישאר במדבר עוד ארבעים שנה ושיחתם לעם הזה??

יש פה טענה חזקה מאוד על שבט גד!!!

אבל לשבט גד יש תשובה ניצחת הרבה יותר!! והם מנצחים בדיון!!! **תקשיב טוב טוב לטענה העוצמתית של שבט גד... שבט גד טוענים כדלהלן:**

טעויות לא חסרות!!!!!! יש רשימה מאוד מאוד ארוכה של טעויות שאפשר לטעות בחיים!!! זה שהוצאנו דיבת הארץ זו הייתה **טעות נקודתית!!!** על הטעות הנקודתית הזו שילמנו מחיר יקר של ארבעים שנה במדבר!! זהו!! על הטעות הזו אנחנו כבר בטוח לא נחזור יותר... **אבל חכה... סיימנו רק עם טעות אחת!!!** מה עם כל הטעויות הבאות שאנחנו עלולים לטעות??? מי ערב לי שמחר אני לא טועה בטעות אחרת לא פחות חמורה שעליה אני אצטרך להתעכב עוד שמונים שנה במדבר...?? **לא!!! שלא תבין לא נכון!!!** הטעות הבאה כבר לא תהיה תהיה קשורה לדיבת הארץ... חלילה... עם הטעות הנקודתית הזו סיימנו... למדנו לקח... אבל חכה... יש עוד אינספור טעויות לא פחות גדולות שעוד אפשר לטעות בהם ועל כל אחד מהם בנפרד אפשר לרצות במדבר עד זיבולא בתרייתא... **ושבט גד לא מדברים סתם... יש להם מסמכים בידיים!!!** כן... אחרי שכבר טעינו במרגלים... וכבר הספקנו להפיק לקחים ולהודות בטעות וחזרנו בתשובה... כל זה לא הפריע לנו אחרי תקופה קצרה לטעות שוב בעדת קורח... ואח"כ מתאוננים ואח"כ בקברות התאוה... ואח"כ בפעור... ועוד היד נטויה... זה שלמדנו לקח נקודתי שלא להוציא דיבת הארץ... זה לא עזר לנו **מול הטעויות הבאות** שהם אף פעם לא יגמרו!!! **לכן טוענים שבט גד בתוקף:** מצידנו הגישה למה אנחנו תקועים פה ארבעים שנה במדבר היא סיבה אחת ויחידה: **כי לא שמענו בקול משה רבינו!!!** נקודה!!!! **זהו!!! זה הכל!!!** אין סיבה אחרת **ולא צריך סיבה נוספת!!!!** כי אם מכאן ואילך המסקנה תהיה חד משמעית שחייבים לשמוע ולציית לדברי משה רבינו בלא להרהר אחריו... אם זו תהיה המסקנה החד משמעית!!!! כאן אנחנו מאבטחים את עצמנו שמכאן ולהבא לא נטעה בשששום טעות!!! כי

זה בדיוק העבודה והמאפיין של שבט גד!!!

זאת אומרת אם בשבוע שעבר נשאלה השאלה: איך יכול להיות שבתוך כלל ישראל אנחנו מוצאים כמו שתי גלקסיות... שתי פלנטות... שיש כאלו שההידבקות בצדיקים זה תופס להם את כל היידישקייט... ואילו יש כאלו אחרים שזה בכלל לא נושא אצלם?? **אז הנה!!** מהיום תדע שהנושא של ההתבטלות לצדיק זה שם של שבט בישראל!!! זה אחד מ"ב המסלולים והשבטים של כלל ישראל... ואם יש לך משיכה מאוד חזקה להתדבקות בצדיקים... הנה... זה אולי הוכחה שאתה שייך לשבט גד... (כמו ששבט דן...) עיקר העבודה שלו זה נזירות ופרישות בו בזמן שאצל שבטים אחרים זה בכלל לא נושא... אותו דבר לגבי גד שאצלו עיקר העבודה זה התבטלות לצדיקים וככה זה לגבי כל שבט והמאפיין שלו שאצלו זה עיקר ואצל אחרים זה טפל... מה שכן... כנראה שאני ועוד כמה אנשים... כנראה לא שייכים לשבט גד...

עד כאן נתונים יבשים... כעת בא נכנס לנושא הזה קצת יותר לעומק!!!

אז שני דברים חשוב להדגיש: דבר ראשון: אם התבטלות לצדיקים זה שבט בישראל!!! זה אומר שזה נתח מהיידישקייט... וזה נוגע לכל אחד מאיתנו... גם למי שלא שייך לשבט גד... **דבר שני:** חשוב להדגיש... שהנושא הפנימי באמת של התבטלות לצדיקים הוא עמוק ורחב מאוד... והוא בעיקר נושא דק מאוד... שאנחנו הקטנים יכולים אולי רק להיכנס לנושא הזה אבל לא בטוח שנצליח **לצאת** ממנו... **אבל כאן... בא ננסה להיכנס לנושא הזה מהרובד הכי הכי פרקטי ומעשי... מה ששווה לכל נפש...**

אז ככה: עם ישראל עשו טעות מרה!!! הם קיבלו לשון הרע והוציאו דיבת הארץ ובכו לילה שלם... ואז ישראל נענשו עונש חמור וכעת בגלל זה הם מתעכבים במדבר 40 שנה!!! **כעת יש לעם ישראל המון המון זמן להפיק לקחים... יש להם ארבעים שנה להסיק מסקנות... נו... מה המסקנה המתבקשת?** הטעות שלנו הייתה **שלא חיבבנו** את ארץ ישראל... לא רצינו לעלות לארץ ישראל... ולכן!!! מה הלקחים?? שצריך כן לחבר את ארץ ישראל ואנחנו כן רוצים ומשתוקקים ומייחלים לעלות לארץ ישראל... זו המסקנה והלקח הישר והמתבקש שעם ישראל מפיקים מחטא המרגלים... **אבל!!! לשבט גד יש מסקנה ולקח אחר לגמרי לגמרי!!!!**

שבט גד טוענים בתוקף: אתם יודעים למה אנחנו תקועים כאן במדבר 40 שנה?? אתם טוענים שזה בגלל שלא רצינו את ארץ ישראל??

מה פתאום!!!! לא זו הסיבה!! הסיבה היא: בגלל שלא האמנו למשה!! משה רבינו אמר לנו לעלות לארץ ישראל "עלה רש... אל תירא ואת תחת". ואנחנו התחכמנו... אנחנו דרשנו "נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ... **זו הסיבה שאנחנו כעת אוכלים קש!!! לא בגלל** דיבת הארץ... אלא בגלל שלא האמנו למשה!!!! **אה... מה אתה אומר??? מי צודק???**

יש פה ויכוח בהפקת הלקחים!!!! **זה ויכוח מאוד**

אותם כמו חיל בלי להבין ובלי להתחבר בכהוא זה למה שהוא עושה... בינינו... יתכן שזו חולשה!!! ולחולשה הזו יש מחירים מאוד כבדים...

אבל דבר אחד אני רוצה להוסיף: כפי שאתה רואה פה בגיליון זה... אני לא שייך לשבט גד!! אני חושב שאני מייבין... יש לי דעה בכל דבר... יש לי גם בטחון עצמי מופרז... אני מוסר פה נאומים לאומה עם סימני קריאה... אני יודע... אני מבין... כל ראש השנה אני מגיע עם תכנית מסודרת... אני יודע מה הרבש"ע רוצה ממני... מה שבטוח... זה לא שבט גד!!! אבל הייתה לי שנה אחת מאוד מאוד קשה... שכל הבטחון עצמי שלי ירד לקרשים... והתקרר ראש השנה וקבלתי פיק ברכיים... אני לא רוצה שהשנה הבאה תהיה כמו השנה הזו... ולסמוך על עצמי????? אני כבר לא כ"כ סומך... מה עושה בן אדם משבט ראובן... שיש לו תכונה של בכור... הוא מבין... הוא לוקח אחריות אישית... יודע מה צריך לעשות... ופתאום הוא מאבד את הבטחון העצמי שלו... אתה יודע מה עשיתי??? עפתי על טיל לרב שלי... (שאני תמיד מתייעץ איתו אבל לא בהתבטלות כמו חסיד...) ניגשתי אליו ואמרתי לו: רבה... אני מגיש מכתב התפטרות!!! אני מתבטל לרב!!! אני איבדתי את הבטחון העצמי שלי... אני לא יודע איך לגשת ליום הדין... אני מרים דגל לבן... ואני רוצה שהרב יתפלל עלי... שהרב יגיד לי מה לקבל על עצמי... אני לא אומר... אני לא יודע... אני כלום... אני כבר לא עצמאי... ואז הרב שלי לקח אחריות עלי!!! ואמר לי שהוא צריך לחשוב... כי בבת עליו הפלתי עליו את האחריות שלי... ואחרי כמה ימים הוא אמר לי מה הקבלה שהוא דורש ממני... ואז הוא יתפלל עלי שתהיה לי שנה טובה... יש לציין שלא התחברתי בגרוש לקבלה שהרב שלי נתן לי!!! בטח שלא... כי סו"ס שהרב יכתוב לי מה הקבלה שלי ושאני אתחבר לזה... בשביל זה צריך להיות גד... ואני לא גד... אבל מה שכן... הייתה לי שנה מצוינת... **מה אני בא לומר???** גם אתה הליטאי... שאתה לא מתחבר לשבט גד!!! אתה צריך לדעת שיש כזה דבר... ויש הרבה צמתים בחיים שאנחנו פתאום מאבדים את הבטחון העצמי שלנו... וכאן צריך להתבטל לרב... כי יש כזה שבט! יש כזה חלק בעבודת ה' שלפעמים הוא נוגע למעשה גם למי שהוא לא בהכרח שייך לשבט הזה... ויש עוד להאריך בעניינו של שבט גד בפרט והתבטלות לצדיקים בכלל... בהזדמנות.

אם אני אעשה את השיפוץ באופן עצמאי זה הרי כרוך בהמוך כאב ראש וטרטור וגם כרוך בהפסדים...!!! אני יודע ובכל זאת!!!!!!! תבין: זה הבית שלי... ובית שלי אני לא מסוגל לוותר על הביטוי האישי שלי... אני לא מסוגל שמישהו זר יבא ויבחר במקומי איך יראה הבית שלי...

לעומת זאת יש הרבה אנשים שאין להם את הרגישויות האלה... אם מגיע מישהו מקצועי שעושה עבודה טובה... הם מקבלים את זה בברכה... וכל מי שקורא שורות אלו שייך לאחד משני הסוגים... או שאתה שייך לסוג שלי שחייב לשפץ באופן עצמאי או לסוג שסומך על הקבלן שיפוצים... **אז זהו שבדיק על אותו משקל בעבודת ה'!!!**

ישנם שני מסלולים בעבודת ה': **יש מסלול עצמאי!!!** אתה לוקח אחריות על עצמך... אתה בונה לבד את העולם הבא שלך... לפי הטעם שלך... לפי הדרך שלך בעבודת ה'... אני מוכן מראש לזה ש"אין אדם עומד על דברי תורה אא"כ נכשל בהם..." נכון... אני לוקח בחשבון שאני הולך להיכשל מידי פעם ולאכול קש ולמרות זאת אני הולך על זה... כי זה חלק מהבניה האישית שלי... **לעומת זאת!!! יש אחד אחר שלא רוצה לטעות!!!** הוא לא מחפש לאכול קש... הוא מוכן לוותר על העצמאות שלו... הוא מוכן ללכת לצדיק שיכתוב לו את הדרך שלו בעבודת ה'... העיקר שאני אדע שאני צועד בדרך הנכונה!!! אני מוכן לוותר על הביטוי האישי שלי... העיקר שאני רגוע שאני הולך בדרך הנכונה... **זה שבט גד!!!** אני מסתכל על החסיד שנוסע לרבה לימים הנוראים ומתבטל אליו... אני מודה שתכל"ס **הוא עושה צעד יותר חכם ממני!!!** כי הוא ממושמע ונכנע להנהגה מלמעלה שהיא תמיד תהיה יותר בטוחה מהדרך העצמאית שלי בעבודת ה' (סו"ס בתוך הלב שלי יש גן חיות שלם... ואני תמיד עלול לטעות ולא להבחין מי כעת בוחש בקלחת האם היצר הטוב או היצר הרע) נו... אם אני בעצמי מודה שהחסיד עושה צעד יותר חכם ממני... אז למה אני לא עושה פרסה ונוסע יחד איתו לרבה?? התשובה היא: **אני לא מסוגל! אני לא בנוי לזה!!!** אני לא מסוגל לוותר על הביטוי האישי שלי!!! אני לא מסוגל להפקיד את השיפוץ דירה שלי בידיים של קבלן... כי בתחום האישי שלי אני מוכרח לבטא את עצמי... החסיד טוען טענות נכונות... שאצל הרבה העניינים מסתדרים הרבה יותר בקלות... **והוא צודק!!!** ואשרי חלקו שהוא מסוגל... **אבל אני פשוט לא מסוגל!!!** אני לא מסוגל לגשת לימים הנוראים שמישהו אחר עושה את העבודה בשבילי... אני לא מסוגל שהרב יענוע את הלולב בשבילי... לא!!! לא מסוגל!! (על אותו משקל כשאני לא מבין משהו בתוס' ומישהו מגלה לי שהקצויות מדבר על זה... אני לא ממנהר לפתוח את הקצויות... תן לי... תן לי להבין... זה לא סתירה שאני יודע בודאות שמה שאני אבין ומה שאני אעלה בחכתי... תמיד הקצויות יסביר סברא יותר ישרה משלי... אבל עדיין אני לא מוכן לוותר על ההבנה שלי! אני לא מוכן לוותר על הביטוי האישי שלי בלימוד...!!! וכנ"ל לגבי הגישה השונה בשידוכים בין החסידים לליטאים ואכמ"ל...)

זה לא שיש פה מישהו יותר צודק ומישהו פחות צודק... זה שני שבטים... זה שתי תכונות שונות שאחד לא יכול להיות כמו השני... שבט גד כ"כ כ"כ צודקים בטענה שלהם!!! טענות חיינו היא שלא שמענו בקול משה רבינו וממילא המסקנה היחידה שצריך לשמוע בקול משה רבינו כמו חיילים ממושמעים. זהו!!! נו... ולמה תכל"ס עם ישראל בגגדול לא מאמצים את העמדה של שבט גד??? **כי לא כל אחד מסוגל להיות גדוד כמו גד!!!** לא כל אחד בנוי להיות חיל!!! לא כל אחד מסוגל לקבל פקודות נוקשות מלמעלה ולבצע

ברגע שאתה שומע בקול משה... אתה אף פעם לא טועה... וכל זמן שזה לא ככה... לא נותר לך אלא לחכות לפשלה הבאה... למחדל הבא...

אה... מה אתה אומר על הטענה העצומה של שבט גד???

משה רבינו במקום הסכים איתם!!! הם צודקים בכל מילה!!! הוי... כמה סבל עם ישראל היה יכול לחסוך אם זו הייתה המסקנה שלו... תאר לעצמך שאחרי חטא המרגלים המסקנה הייתה שמכאן ואילך שומעים בקול משה בלי לחשוב פעמיים... היינו חוסכים את עדת קורח... היינו חוסכים את פעור... את המתאוונים... את נחש הנחשות... את כל הסבל של כלל ישראל לאורך כל הדורות היינו חוסכים...

נו... אחרי שבט גד כ"כ צודקים... כעת ה"כדור" עובר שוב לכלל ישראל בחזרה... הרי הטענה של בני גד כ"כ צודקת... אז מה יש לעם ישראל לענות על הטענה הזו? **בא נתרגם את השאלה הזו למושגים של דורני:**

הדוד שלי טוען לי בתוקף שאם הייתי מתבטל לרב שלי לגמרי לגמרי ונותן לו להחליט בשבילי... הייתי חוסך את כל הבעיות שלי בחיים... הוא מונה לי רשימה של קשיים וטעויות שעברתי בחיים... והוא אומר לי: הנה!! אם היית שואל את הרב שלך ולא מתחכם... את כל זה היית חוסך... לא חבל?? ואני מסכים איתו!! הוא צודק!!! נו...??? אם הוא צודק אז למה אני עדיין נשאר בשלי?? למה אני לא מתחיל להתבטל לגמרי לגמרי כמו החסיד??? כאן יש נקודה מאוד פשוטה שצריך להבין אותה!! לצורך העניין אני אתן לך דוגמא מהזוית של שיפוץ דירה... קניית דירה שחייבת לעבור שיפוץ... אתה כעת צריך להניח על השלחן 100.000 שקל וקדימה... לשפץ... כעת ישנם שתי אופציות!! אופציה אחת לשפץ באופן עצמאי!! לשפץ באופן עצמאי זה אומר טרטור וכאב ראש לא נורמלי... להתחיל להתרוצץ... לבדוק כוירים וקרמיקות ולשכור פועלים ולעמוד להם על הראש... ואז יש טעויות ועוגמת נפש... ואז לומדים מהטעות והורסים שוב את הקיר גבס ושוב בונים מחדש... בקיצור: חצי שנה של כאב ראש... ומאידך!!! יש אופציה אחרת: לקחת קבלן שיפוצים טוב שאתה סומך עליו... לתת לו מאה אלף שקל בידיים... וזהו!!! שלום!!! הכל עעעעעליו... העבודה עליו... הטעויות עליו... ההחלטות שלו... אני מגיע לבית מוכן...

וזה בהחלט מומלץ!!! והרבה אנשים בוחרים באופציה הזו... כי זה חוסך המון כאב ראש... וגם המון טעויות שאתה עלול לטעות כי אתה לא באמת מבין... ובכל זאת אני מודיע לך: שאם אני הייתי צריך לעשות שיפוץ... אם אני הייתי צריך כבר להוציא מהכיס שלי מאה אלף שקל... אני הייתי בוחר באופציה הראשונה!!! אני הייתי משפץ באופן עצמאי!!! ולמה?? כי... כי זה אני... אני סוג של בן אדם שיש לי טעם משלי... יש לי את הביטוי האישי שלי... ואל תשכח שזה הבית שלי... אני לא מסוגל שמישהו זר יבא ויעצב לי את הבית לפי הטעם שלו!!! לא מסוגל!!! אה... אבל

מה רע בפוליטיקה חרדית וקווי נייעס...??

מקובלנו שעבודה זרה בטלה ובעבר הנה העולם!!!! כל סוגי העבודות זרות התבטלו... הרי היו אינספור עבודות זרות... (כי מספר ערף היו אלוהי יהודה) וכולם התבטלו... חוץ מעבודה זרה אחת ויחידה שנשארה עד עצם היום הזה: **הלא היא פעורו!!!** פעור זו עבודה זרה שונה במותה מכל שאר העבודה זרות... ולכן גם כש"ה התבטלה עדיין העבודה זרה של פעור נמצאת איתנו עד היום הזה!!!!

מה זה פעור?? מה שונה בפעור מכל שאר העבודה זרות??

אז בקצרה: **הרעיון הוא כך: עבודה זרה** זה סוג ביטוי של כבוד והערכה!!! אדם שהאמין בפסל שיש לו כח עליון אוטומטי הוא **עבד** אותו... השתחוה לו... הקריב לו... ניסך לו... התבטא לפניו ביטויים של **הערכה וכבוד!!!** לעומת זאת פעור ? ! ? **לפעור היתה שיטה של הפוך על הפוך**... כל העבודה של פעור היתה בדרך של ביזיון... אתה מאוד מאוד מעריך ומכבד פסל מסוים?? בא... תבזה אותו... תלכלך אותו...

כלומר: במקום לבטא ביטויים של הערכה וכבוד כלפי הכה העליון!!! לא!!! בדיוק ההיפך... תבזה אותו... וככל שאתה יותר מבזה אותו ככה אתה יותר מכבד אותו... **אתה מבין את הראש ההפוך הזה?? לא!!!**

אז תתפלא לשמוע... שאני דווקא מבין את זה עוד יותר מכל העבודה זרה... ואיך אני מבין את זה?? כי כפי שסיכמנו העבודה זרה היחידה שנשארה עד עצם היום הזה זה פעור... ואני פוגש את הראש ההפוך הזה יום יום... (את העבודה זרה הרגילה אני לא פוגש... אני לא קולט את זה... אבל פעור אני כל יום פוגש...) ואתה יודע איפה אנחנו פוגשים היום את פעור?? **בפוליטיקה ופוליטיקאים!!!** אני אתן לך דוגמה: לפניך שני סוגי ע"ז של ימינו...

ספורטו!!! בפוליטיקה... שני המושגים האלו... בשניהם יש בחינה מסוימת של עבודה זרה... גם ספורט וגם בפוליטיקה... יש אנשים שזה כל החיים שלהם... יש אנשים שמוכנים להקריב את כל החיים שלהם בשביל ספורט ויש גם אנשים שכל החיים שלהם מתחילים ונגמרים בפוליטיקה... **רק מה בכל זאת ההבדל???** מה ההבדל בין אדם שמשוגע על ספורט לבין אדם שחולה בפוליטיקה?? **אתה יודע מה ההבדל???**

ספורט זה עבודה זרה רגילה!!! מי שהוא אוהד של קבוצת כדורגל מסוימת... הוא **מערץ** את השחקן... הוא מדבר **בשבחו**... הוא מעלה אותו על ראש שמחתו... מי החל להצלחת הקבוצה... ופיו מלא שבח ותהילה על המאמן ועל השחקנים... זו עבודה זרה קלאסית!!!! משתחוה ומנסך ומקטר לכדור... **לעומת זאת כשמדובר בעבודה זרה של פוליטיקה**... לפניך בן אדם שהפוליטיקה זה כל החיים שלו!!! הוא חולה בפוליטיקה... נושם פוליטיקה... כל החיים שלו זה פוליטיקה... נו... אם הפוליטיקה זה באמת כל החיים שלך... נו... אז תשבח ותפאר ותרום ותהדר ותברך את כל הפוליטיקאים???

מה פתאום!!! השתגעתי?? רואים שאתה לא מבין מהחיים שלך בפוליטיקה... כל הקנייטש וכל העבויה של הפוליטיקה זה רק לכלוך... ככל שאתה יותר מלכלך וככל שאתה יותר מדבר בגנות האנשים ככה אתה יותר מפאר את קדושת הפוליטיקה... הבנת מה אמרתי?? אני אסביר... תאר לעצמך אדם שמרוב הערצה לפוליטיקה... הוא יוציא עיתון שכל כולו שבח ואהדה לפוליטיקאים... הוא יישב את ראש הממשלה... וידבר במעלותיו של שר הבטחון... וידין את הקבינט לכף זכות... יציג אך ורק את המעלות של חברי הכנסת ולא חסרונם... בעיתון הזה לא יהיה כתוב מילה אחת שלילית על אף אחד מהפוליטיקאים... כולם מתוקים ונחמדים... נו... זה יהיה עיתון פוליטי?? **לא רק שזה לא יהיה עיתון פוליטי!!!** אלא הרסת את כל הפוליטיקה!!!!

אתה מבין את זה?? אז הנה... זו ממש גמי' מפורשת: הגמי' דנה... מה הדין באדם שהשתחוה וניסך והקריב לפעור!!! האם זה נקרא שהוא עבד עבודה זרה או לא?? מה השאלה: היות וכל העבויה של פעור זה רק כשאתה מבזה אותו... ממילא אם אתה דווקא מכבד אותו ולא מבזה אותו... אז אתה הולך ממש בניגוד לרצוננו... אם ככה... זה לא עבודה זרה?? לא עבדת אותו... אלא אדרבה... הזקת לזו?

וזה ממש הנקודה של פוליטיקה!!! כל הפולחן של הפוליטיקה זה רק בכלכוך!!! אם מרוב שאתה מעריץ את הפוליטיקה... אתה חיללה תדבר בשבחה ותרום אותו... הרסת את כל הפוליטיקה... אף אחד לא יקרא את הכתבה שלך... כולם ירדמו... כי זה נישט פוליטיקה... ממילא אני מבין מצוין מה זה פעור!!! יש לי דוגמה מוחשית בת ימינו שעומדת לי כל הזמן מול העיניים!!! **פעור זה פוליטיקה!!!**

וצריך לדעת שכמה שעבודה זרה זה איסור הכי חמור... **עדיין פעור זה עוד שלב אחד יותר חמור!!!** עוד דרגה אחת יותר חמורה בעבודה זרה: כי כל האיש אשר הלך אחרי פעור השמידו זה אלוקים מקרבו!!! הקב"ה שונא את העבודה זרה של פעור יותר מכל שאר העבודה זרה... **ולמה???** למה **לו יותר חמור מהכל???** **מסיבה מרה פשוטה:**

בא נעמיד לדוגמה ספורט מול פוליטיקה... מה יותר גרוע?? מי שמשוגע על ספורט או מישהו שחולה על פוליטיקה חרדית... (אני מדגיש חרדית... כי בשביל חרדי- פוליטיקה חילונית זה לא פוליטיקה... ודו"ק... וד"ל...)? מה יותר גרוע??

תשמע לי: בינינו... בשקט בשקט... אליבא דאמת פוליטיקה זה הרבה יותר גרוע מספורט!!! (אל תצפה שניגוד לך את זה... אדרבה... בעיתון החרדי יהיה התייחסות לפוליטיקה אבל לא יהיה שום איזור לספורט... כי סו"ס הפוליטיקה היא מספיק פוליטיקאית בשביל להשחיל את עצמה להיות נפ"מ לכל חרדי באישיהו צומת בחיים... ולכן בעיתון זה לגטימי לכתוב על פוליטיקה כי יש לה השלכות לכל אחד מאיתנו... ואילו הספורט הוא לא מספיק פוליטיקאי להצליח להשתחל ולהיכנס לתוך אורח החיים שלנו... זה משפט קצת עמוק... מי שמבין בפוליטיקה אמור להבין גם את המשפט הזה) אליבא דאמת פוליטיקה חרדית זה הרס הרבה יותר גדול מספורט!!! **ולמה???** כי מי שמשוגע על ספורט... הוא מעריך מישהו!!! יש לו כבוד!!! יש לו הערצה... למישהו מסוים... אם אני רוצה להחזיר אותו למוטב... כל מה שאני צריך... זה בסה"כ לקחת את הערכים שלו... את הערצה שלו כמות שהיא... ורק לנווט ולהסיט אותה מהכדור ל---תורה... לסדר לו משהו קטן בראש... שהערכה שלו פשוט תעבור כמות שהיא מהאמא- לכבוד תלמידי חכמים... **ותאמין לי**

שלא קשה לעשות את זה!!! כי סוף סוף לבן אדם הזה יש הערכה!!! יש לו כבוד!!! רק הוא טועה ומכבד את האיש הפצפון והלא כבוד... אני רק צריך לפתוח לו את העיניים ולהראות לו אנשים הרבה יותר גדולים... והוא תוך רגע נתקע עם כל הערכה שלו לתורה וליראת שמים... **מה שאין כווין!!!** כשיש לך עסק עם אחד שאוהב פוליטיקה... פוליטיקה זה פולחן של ביזיון!!! מי שאוהב פוליטיקה הוא מתרגל להיצמד לנישות אפלות... לחפש

רוע... למצא את הביוב שבכל דבר... הוא תמיד יצליח לקחת כל משפט אמיתי וכנה ולרסק אותו ולהשטיח אותו שטוח שיהיה מלא שיקולים תכננים... להפוך כל שיקול טהור לאינטרס בהמין... בן אדם כזה... אם אני רוצה להוציא אותו מהפוליטיקה... שיתחיל לעבוד את ה" **העבודה היא פי עשר יותר קשה!!!** זה לא ספורט... בספורט יש לך בן אדם עם ערכים... רק הערכים לא נכונים!!! ואילו בפוליטיקה יש לך בן אדם שאין לו שום ערכים!!! הוא נלחם בערכים!!! כל ההולך ילך שלו זה שהכל אינטרסים והכל זבל והכל מלוכלך ואין שום שיקול נקי וטהור... בן אדם כזה נמצא בתוך ביצה טובענית של רפש וטיט... שהדרך היחידה להוציא אותו משם זה רק יסורים!!! כל המתלוצץ באים עליו יסורים!!! כן... לדאבוננו הרב כל אלו שחיים בתוך בועה של רוע... כל אלו שבטוחים שכל שיקול הוא אינטרסנטי... ההזדמנות היחידה שבו אדם כזה יכול לגלות שיש שיקולים טהורים... זה רק ברגע שהוא נהיה חסר רלוונטיות לגמרי... ברגע שהוא נהיה מצוער והוא נזרק כמו כלב מחוץ למחנה... הוא כעת לא מעניין את אף אחד... ואין לאף אחד מה להרויח ממנו... **ובכל זאת!!!** פתאום הוא רואה יהודים שמגיעים מתוך דאגה כנה ובאמת להם ממנו. **הופה!!!** פה פתאום הוא מגלה לראשונה בחייו שקיים עולם טהור ונקי וסטרילי מחוץ לביצה הטובענית של האגו והלכלוך... רק אז הוא כשיר לצאת מהביצה של הלכלוך... כל זמן שהוא לא מגיע למקום הזה תמיד יהיה לו מה לטעון... תמיד הוא יחפש מתחת לפני השטח איזה שיקול אינטרסנטי ואפל יש לכן אדם שרוצה לעשות משהו טוב... וחבל...

--- **צריך לדעת שפוליטיקה זה ביצה!!! פוליטיקה זה משהו מדביק!!!**

פוליטיקה זה משהו מסוכן... שעלול להיות חד צדדי... שאם אתה טובע בו... אתה עלול לטבוע בו... ולא תוכל לצאת מתי שרק תרצה...

ולמה??? כי שוב... אם אני אוהד של כדורגל או אוהב סוג של זמר מסוים... או אפילו אני פשוט של מודה מסוימת... אני תמיד פתוח לאפשרות שאני יכול לעזוב את ההערצה לפולחן ולעבור למשהו אחר... אף אחד לא מפריע לי לערוק!!! אבל כשאתה אוהד של הלכלוך... כשאתה מתרגל לחשוב בצורה של לזלזל ולצינות ולכלוך... **אי אפשר לדבר איתך!!!** כי מה שאני אגיד לך... אתה גופא- תעשה ממני צחוק ותלכלך אותי... אתה תמצא מאוד מהר איזה אינטרס אני רוצה להרויח... זהה... אין עם מי לדבר!!! הנה לך דוגמה מוחשית... אני עכשיו כותב מאמר על הנושא של ספורט ופוליטיקה... בחור שאוהב ספורט שקורא ברגעים אלו את המאמר הזה... מה הוא אומר?? תשמע... מעניין... הוא פתוח לשמוע... וכעת אני רק צריך להמשיך עוד קצת לכתוב פה... ולהגיד לו עוד כמה מושגים אמיתיים ונכונים... ולהסביר לו עד כמה אבך של תורה יותר חשוב מהספורטאי הכי גדול...

והוא יבין עניין... וגם אם הוא לא מבין שם מבין עכשיו... אז במאמר הבא הוא יבין... מה שבטוח... הוא פתוח לשמוע... ויום אחד הוא יזוז... **אבל!!! באתה מידה!!!** **ברגעים אלו ממש**... יושב בחור שכל החיים שלו זה פוליטיקה... **וגם הוא יושב ברגעים אלו ממש וקורא את השורות האלו!!! ומה הוא אומר???** מה הוא מגיב על מה שאני כותב עכשיו?? **אני אגיד לך בדיוק מה**... שלוש אפשרויות: אפשרות ראשונה: תשמע... הבן אדם... נגמרו לו כל הנושאים... אבל לגמרי נגמרו לו... **זו אפשרות אחת**... אבל בינינו... זה חיזור... סו"ס אני מצפה ממישהו שבאמת מבין פוליטיקה... שיגיד משהו קצת יותר עסיסי... **אז האפשרות השניה היא:** תקשיב... אני כבר קלטת... כנראה שבזמן האחרון הוא מסומן... וכנראה הוא מפחד שירדו עליו בקווי הנייעס... אז הוא יוצא למלחמה נגדית... אבל עדיין... זו פרשנות של אחד שעדיין לא מספיק מבין בפוליטיקה... כי... כי מי שבאמת באמת מבין בפוליטיקה יגיד משהו עוד יותר חזק: תקשיב... הבן אדם רוצה להראות שהוא מבין בפוליטיקה... **ומה האמת???** **שאלו ואלו דברי "אלוקים" חיים**... הכל נכון!!! העיקר בשורה התחתונה הסברת שהכל אינטרסים ואתה לא צריך לקבל את מה שכתוב כאן... והתהו שמוחרר... אתה יכול להמשיך לנבור ולקשוקע ולהיות מחובר לקווי הנייעס והפוליטיקה...

אני יכול להגיד לך דבר אחד: יש בליבי על הועדה לענייני תקשורת... נורא מעצבן אותי החסימות החוזרות והנשנות... מאוד נעזרתי בשעתו מהנאמבער... וגם מהמיזה פון... ומאוד הרגitz אותי כמוני כמוך שחסמו לי את זה... **אבל!!! באתו שבוע שכתבתי על זה**... קבלתי טלפון מאחד מהשדרנים בקווי הנייעס... הוא דיבר איתי בדיוק חמש דקות... והאמת היא שאין לי מושג מה הוא רצה!!! ככל הנראה הוא הקליט אותי... (סיכמנו שאני מפחד)... מה שבטוח... במשך חמש דקות הוא דיבר איתי נורא נורא נחמד והוא הצליח ללכלך כ"כ הרבה אנשים אחרים... שאני פשוט לא עמדת בקצב... כשהסתיימה השיחה הרגשתי צורך ללכת למקווה... אז מה וכעת תשע בערב... הרגשתי שומת משא נבילה... לא מגעו!!! **משא!!!** שמטמא בגדים בשעת מגעו... הרגשתי רע... הרגשתי שהוא טוען עלי בחמש דקות את כל הטינופת שהוא הולך לפעור בימימה הקרובה...

ואז אמרתי לעצמי... כן... אני עצבני על הועדה לענייני תקשורת... אבל אם יש לי אפשרות לבחור מי החברים שלי... אני כבר מעדיף אותם מאשר אותו... **קדימה מקווה**... תנסה... תנסה להתנתק מהפעור הזה... תנסה אתה להתנתק מהקווי נייעס האלו... מצורת השיחה המלכלכת הזו... **ואני אומר לך עם די על הלב: אפשר!!!** כי פעם גם אני הייתי מבין... פעם גם אני הייתי "משופשך" ו תמיד ידעתי להסביר בק"נ טעמים איזה אינטרס גועלי עומד מאחורי כל מעשה טוב שנעשה תחת השמש... והיום אני יותר חכם מאז!!! יותר משופשך ואני אומר לך: שאפשר אחרת!!! אפשר לבחור בעולם יהי!!! בעולם שהקב"ה אוהב אותו... יש אפשרות להיות נקי... תן גט כריתונה לכלוך... ואתה תראה שיהיה לך ישועות... תנתק מכל קווי הנייעס... ואביך שבשמים יאהב אותך יותר... ---

מספורי המגיד

"קדיש על החי" [סיפור היסטורי מרתק בעיבוד חדשני]

פרק י"ב - "הבקשה המוזרה"

תקציר: המהר"ל דרש בליל כל נדר מכל אנשי פראג לצום בימי שני וחמישי עד לסיום הסכנה שמרחת על המלל.

מתח עז שרר בפראג, הרב קיבל על עצמו את מלוא הקבלות, בכל אותם ימים לא נגע הרב באוכל רק בלילות, כל הקהילה הייתה שותפה לקבלות שקיבלו על עצמם, לא נשמע על אחד שחרג מהתקנות, אמנם הם לא צמו בימי החג וגם לא ימים רצופים, אבל לא היה איש שהעז להקל בימי שני וחמישי ושני, בתי המדרשות של הגטו היו מלאים באותם ימים עד אפס מקום, כמעט שאיש לא התעסק בפרנסתו מלבד החנוונים ודומיהם.

כל הקהילה מנער ועד זקן ישובים היו בבית הכנסת כמעט כל היום (הנשים שהו חצי יום בעזרת הנשים) מי שהיה בכוחו למד גמ' ומשניות בעיון, אחרים היו מעתיקים בתפילות ובאמירת פרקי תהילים, באותם ימים נעשו ספרי התהילים מהוהים מרוב שימוש והדמעות שנספגו בתוך הדפים תרמו ל"בלות" באופן נכבד מאד, עד שהזקקו לאחור ימי הצום והתעניות לחידוש.

ברחוב הכללי לא הורגש שינוי מהותי לא שהיה יום טוב'דיג (חיים מאושרים), אך האוירה לא הייתה עכורה מתמיד, הגויים לא רמזו בכי הוא זה כי הם חורשים מזימות כנגד היהודים ועומדת חלילה להתרחש איזו עלילה, לא אחת היו דולפים הדברים החוצה מכל מיני ערוצים, כי חבך חבא אית ליה, וחבא דחבא חבא אית ליה, קד הופכת השמועה לנחלת הכלל, אך משום מה הפעם לא ידע איש לומר דבר.

גם החיפושים אחרי וונצ'ל דיטרך לא היו ידועים, כל המעצרים שהיו בעקבות זאת לא נודעו (קוי נייעס לא עבדו אז משום מה) לך השקט הסמיק העיקר מאד על כולם, אך איש מאנשי הקהילה לא העז להתבטא: אולי "חלמא טבא" (רע) חלמו צמרת הקהילה, כי מי יהין להטיל מום בקדשים? אך חוסר הוודאות גרם להרבה מתח, כשמצפים למשהו ואפילו לא יודעים למה מצפים, המתח מאד לא מועיל.

אלא שכל כלל ויהיה האדוק ביותר, יש לו גם יוצא מהכלל, ככל שארכו הימים ולא הורגשה באויר אנטישמיות מיוחדת, החלה חומת האמון להיסדק קמעה, מספר אנשים קצרי סבלנות החלו לצור על ביתו של רב פרץ מרגלית ראש הפרנסים וטענתם בפניהם: עד מתי יצטרכו לשאת בסבל האיום, כשאין שום בשורה לטוב או למוטב הנראית לעין, הם ביקשו שיקלו מעתה על הנשים וגם מעט מעליהם, במקום צום שני וחמישי רק בימי שני ואף לא צום שלם רק תענית שעות.

ברם רב פרץ הבהיר להם הבהר היטב, שאם אמנם אין תחושת סכנה מורגשת, כל זה בגלל שהנושא בגינו יש חשש כבד להתפרצות אנטישמית מצוי בחקירה ביטחונית כבידה והדבר חסוי מאד, אבל הסכנה קיימת בכל עת, אם לא יעמדו השתדלנים שנבחרו על ידי רב הקהילה בכוונות מתמדת. על כן חובה על כל הציבור להמשיך עם כל הקבלות הכבדות ולא להרפות, אחרת יאבדו את כוח הרבים ח"ו, ברגע שהרבים אינם מלוכדים כאחד, הרי אלו הרבה יחידים ואינו דומה כוח הרבים, כוח שמלכד את כולם, לכוח היחידים, אפילו אם יהיו רבים.

רב פרץ ניסה בכוח אישיותו האהובה לנטוע אמונה וביטחון באותם מתקשים, כדי שהחזית המאוחדת לא תתפרק חלילה. המאמצים היו לא פשוטים, הוא הטיל את כל כובד משקלו עד ששקטו הרוחות.

ארבעה שבועות מתוחים חלפו על פני הקהילה המודאגת, כשכל יום שעבור דומה לקודמו כתאום סיאמי, לא היה לאיש מבין הקהל שמץ מושג מה יהיה הסוף של הסיפור הערפילי.

את התעלומה הזו שבר לבסוף אדם אלמוני, גבר גבר קומה שהיה עטוי צעיף שחור ומכורבל כולו בבגדים עבים מאד כדי למנוע זיהוי כלשהו, הוא ניצב לא הרחק מבית המהר"ל ושאל בגרמנית צחה את אחד העוברים ושבים, אם יוכל להראות לו את ביתו של "דער הויפט ראבינער פון דע ג'ודע געמיינדע (רבה הראשי של הקהילה היהודית) הלה סקר בתימהון את הדמות התימהונית שנראתה לו כאינו בן ברית, מה לו ולרבינו הקדוש? מאימתי יש לרב הקהילה עסק עם אנשים עוטי רעלה שחורה על הפנים ומעורר חשד כבד שמא הוא אחד מאנשי העולם התחתון? אך מפאת הנימוס לא העלה שאלה זו על דל שפתיו, לאחר התלבטות ארוכה, החווה לו על אחד הבתים ואמר לו כי בשעה זו וזו יש סיכוי למצוא את הרב בביתו.

כשהגיע האלמוני לבית הרב, דפק בעדינות על הדלת מספר פעמים, יהודי כסוף שער בעל קומה ממוצעת הקביל את פניו, הוא סקר את האלמוני במהירות, פניו הוריקו ולאחר מיכן החווירו כסיד ההיכל, כולו רטט וחלחלה שמא הלה אדם עוין.

"אל לכם לפחד מפני, איני גזלן או איש העולם התחתון חלילה, אני קצין גבוה בשירות הצבא הפרוסי, אלא שאיני יכול להיראות ברחוב בלבושי הצבאי כי זו שליחות סתור חשובה לרב, על כן הכנס אותי אל הרב... ואל דאגה, לא תאונה שום רעה".

מספורי המגיד

"הרב כרגע יושב ואוכל את ארוחת הערב, זו למעשה הארוחה הראשונה שלו במשך היום, לפיכך הרב חלש מאד ויקח זמן מה עד שיוכל להתפנות לקבלך, על כן עלך להמתין כרבע שעה, בתקוה שיוכל לקבלך". השיב נאמן הבית חלושות לאחר ששבה רוחו אל גופו החלוש.

לאחר עשר דקות התקבל האלמוני בחדרו של הגאון הקדוש המהר"ל זצוק"ל, כשראה האלמוני את דמותו המאירה של הרב עברה חלחלה עצומה בקרבו, בלי כל הסבר הנראה לעין פרץ בבכי נסער שלא ניתן היה לכבישה, היה זה מחזה משונה בו אדם זר עוד בטרם פוצה את פיו הוא גועה בבכי נסער.

המהר"ל הניחו לבכות בלי לנסות לעודדו, חושי המחוודים הורו לו כי בכייה זו איננה התפרצות סתמית של אדם שמעורער חלילה בנפשו, אלא מדובר באדם שבור ורצוף שעבר טראומה קשה ובא לחפש עזרה נפשית אצלו. לאחר שהלה נרגע הציג את עצמו בפני המהר"ל.

"שמי הוא מיור ארץ פון שולדפיהל, אני הייתי הקצין הממונה על השער בקסרקטין הצבאי באותו לילה גורלי [לפני כחודש ימים] ואני הוא זה ששלח את החייל וונצל דיטרך לעזור לאחד מאנשי קהילתכם בהדלקת הנר בביתו, הייתה זו לכאורה טעות גדולה מאד שעשיתי, כי לא היה בסמכותי להרשותה, איני קצין בכיר למדי שיכול להרשות לחייל לצאת לחוץ ללא יעוד צבאי, אסור היה לי בתכלית לקיים את המטלה, אם לא הייתי נעתר לבקשה לא הייתה פורצת הסכנה ולא הייתם מצטערים בגינה חודש ימים חינם.

אך בשל טיפשותי הגדולה כמו רחמנותי הרבה על אותו יהודי שבור ורצוף שלא מצא את עצמו במנוחה, לאחר שהנר שבביתו כבה ונמנע ממנו להדליקו בשל קדושת השבת כשאשתו עמדה ללדת, נושא מסובך מדי, לכן בא לבקש את עזרתי, הסיפור עצמו יכול היה להסתיים בלא כלום, אלא שהחייל מת באופן פתאומי בתוככי הבניין בו התגורר, כעת הייתה סכנת חיים לכל הקהילה היהודית אם לא היו מסלקים אותו מהמקום. באתי לומר לרב שלא שקטתי ועשיתי בעזרת הבורא יתבך מספר פעולות שהועילו לטשטש את כל העקבות שיכלו להולך אליכם, עד שלבסוף נסגר הנושא בתור תעלומה בלתי פתורה.

באתי כעת לדווח לכבוד רב הקהילה, כי היו לכם זכויות רבות בשמים, כי היה כאן סיפור מורכב ביותר שיכול היה להסתיים במוותי ובהרג כל הקהילה שלכם הל'ת (היו לא תהיה) ברם בעזרת הבורא יתבך מצאתי את הדרך הנכונה, אך להעלים את כל הסיפור. היה זה סיפור מסובך ומפותל שנחקר לעומק על ידי טובי החוקרים של הצבא שלנו משך כמה שבועות, רק עתה נסגר התיק של החייל לחלוטין, בתיק צוין [אך בסימן שאלה גדול] כי הלה השתכר לחלוטין ונפל לתוך שלולית מים גדולה וכן טבע למוות.

היו כאן ניסים גדולים כי הצורה בה הם סגרו את התיק לא הייתה פשוטה כלל, כהם הותירו שם סימני שאלה רבים שזה עלול לעורר חוקר מוצלח יותר לפתוח את התיק מחדש, אך בפועל לא היה לחוקרים במה להיתפס כדי להטיל את האשמה על מישהו מסוים. בשל זה העדיפו לנטוש את החקירה, בלאו הכי לא היה זה חייל מצטיין במיוחד שיחסר מעתה לצבא.

עלי אישית הייתה טענה כבידה מאד שיכולה הייתה לעלות לי בקידומי הצבאי, בזה שזנחתי את תפקידי כשומר השער באותו לילה, אבל הצלחתי להטעות אותם היטב, על ידי איזו פעולה שעשיתי שהוכיחה להם כי הוכיחתי על ידי החייל המנוח שביקש לברוח מן המחנה, הוא התנפל עלי בהפתעה והמם אותי עד לאבדן הכרה לאחר מיכן לקח אותי עמו למיטתו.

אף שעל סיפור זה היו להם ספיקות רבים מאד, העדיפו לקבל את גרסתי שנראתה להם סבירה יותר, בפרט שהייתי משך קרוב לארבעה שבועות "חסר הכרה" אלמלי חברי חדרי שלא הסכימו לנטוש אותי במיטת חוליי, הייתי מת מרעב ומצמא, אך הם כמתנדבים מלאי חמלה דאגו לתזונתי עד ששבתי "להכרתי המלאה". רק הבוקר נאמר לי שאני נקי מהעניין ובקרוב אקודם לתפקיד חדש, אך מחוץ לעיר פראג, לפיכך באתי להיפרד מקהילתכם וממך רב הקהילה.

הגאון הקדוש נטל את יד הקצין ולחצה בחום, הוא הודה מקרב לב, על עזרתו המיוחדת לטובת הקהילה היהודית ובידך אותו על כן.

"מן השמים יגמלו לך כגמולך הטוב, ותבוא עליך ברכת העדה הגדולה, אשר הצלת ביושר לבבך בחריצות שכלך ובתושייתך, אין בידנו לגמול לך על המעשה הטוב, אך מעריכים מאד את אומץ לבך ועוז רוחך, באשר סיכנת את עצמך כדי להציל את כולנו, הלא אם ראה אחד החיילים את המעשה וגילה לאחד ממפקדיך שאתה שחררת את החייל מהמחנה בניגוד לתקנון, ולא עוד אלא סייעת במו ידך לטשטש את נסיבות המוות כשנשאת את גופת המת מהגטו היהודי, כדי שבכך לא תוטל האשמה על יהודי פראג דבר שנחשב כבגידה לפי חוקי הצבא שלכם, ועל זה משלמים בחיים, אין ספק שהיית נחקר על כך ארוכות בשל עוצמת הפשע וסכנה גדולה הייתה מרחפת על חיך הצעירים.

מספורי המגיד

במעשה האצילי שעשית, שיתפת עצמך לגורל העם היהודי אשר נגזר עליו מאת הבורא יתבך לסבול את עול הגלות ולהיות נרדף עד חורמה, אין לנו על כך במה להודות לך, כי המעשה שלך גדול ומרומם מעל ומעבר.

כדי להודות לך על "מקצת שבמקצת" הכינה הקהילה הקדושה סכום מכובד של מטבעות זהב שיוכלו לעזור לך באיזה זמן, אם תרצה לפרוש מהצבא ולהקים בית לעצמך, אנו תקוה שסכום זה יקר ערך בעיניך, אף שאינו שווה ערך למעשה כה מיוחד כפי שעשית, ברם אנו קהילה דלה וענייה מאד ואין ביכולתנו לגייס סכומים גבוהים יותר, אבל גם המעט שאנו נותנים מלאים בהערכה עמוקה לגודל פעולותיך".

ברם הקצין משך את ידיו מצרור הכסף שערכו היה רב למדי, כולו מלא מבוכה, אך עושים זאת בלי לפגוע בכבודו של הרב הגדול. לאחר מספר רגעי מבוכה פנה אל הרב בשפל קול ובענווה רבה: צור דער הוּכגעשצטע האופטראבינער (כבוד הרב הראשי הנכבד ביותר) אני מצטער מאד לסרב לבקשת הרב הכה נכבדה, אך מנוע אני מלקחת מתנות מסיבותי האישיות, אם כבוד הרב יעשה עמי חסד, יחלק זאת בין עניי העיר, בטוחני כי לא חסרים אנשים שנוקמים לך וסכום זה יכול להועיל להם!

אך ברצוני להביע בפני הרב בבקשה אחרת, בקשה אחת ויחידה, אם תתמלא שווה היא בעיני, יותר מכל כסף זהב שבעולם, אני ממש מבקש ממכם, לעשות עמי חסד גדול ביותר, אפילו שאיני מצפה לו אך אם יעשה הלא הוא ירפא את לבבי הנשבר והנדכא, אם כבוד הרב יסכים לך הרי הוא כמלאך מהשמים, בקך יסיר מלבי מועקה כבידה שרובצת עליו שנים לא מועטות, ואני מלא בצפיה עמוקה שאכן הרב יעמוד לימיני.

הרב נחרד מהדברים המוזרים שנשמעו מפי קצין הצבא, איזו בקשה הוא רוצה כעת לבקש? איזה כאב עמוק רובץ על לבו של הקצין שעטור בדרגות צבאיות די מכובדות שאומרות שהוא בעל סיכויים רבים לטפס במרומי סולם הדרגות הצבאי בעתיד?!

הרב ישב וחשב עמוקות, בוחן כל מילה שיוציא, אין זה פשוט להתעסק בענייני קצין צבא גוי, בפרט שאינו מוכר לו כלל, הוא שקול וזהיר ביותר בכל דבריו, הוא חושב היטב לפני כל מילה שמוציא מהפה, לבסוף הפטיר במילים זהירות: "אם יהיה בכוחי למלא את בקשתך אמלא אותה בכל לבי, כמובן בלא נדר וקבלה".

"אין מילים בפי להודות לכבוד הרב". ענה הקצין בשמחה גדולה.

"כפי שאמרתי לכם בתחילה, שמי הוא "אריך פון שולדפוהל" אך אגלה את אוחנו של הרב כי אין זה שמי האמיתי שניתן לי בעת הולדתי, שמי האמיתי הוא יצחק סאלאן, יהודי אני ומקורי ממגורשי ספרד שהשתקעו בפולין, נולדתי ליהודים כשרים ושומרי תורה ומצוות, קלה כחמורה, לפי לוח המאורעות לא הייתה שום סיבה שבעולם שאגיע לאן שאגיע, ישבתי ולמדתי וידעתי בלי עין הרע הרבה תורה, כי אהבתי מאד את התורה וחוננתי בכישרונות מזהירים, הקמתי משפחה יפה בישראל, אשתי היא בת לאחת המשפחות המכובדות בפולין, משפחת פרנס, אין כל סיבה שיגיע יהודי כזה לעשות את המעשה הנורא מכל, להמיר את הדת היהודית האחת והיחידה והקדושה ביותר, לנצרות קתולית, זרם החשוק ביותר מכל הזרמים בנצרות. ברם משמים גלגלו בשל טעות נוראה שעשיתי, לאחר שרשרת מאורעות שהשתרגו על צווארי, למרות היותי צעיר לימים, אך במשך השנים המועטות הללו הספקתי לעבור דברים שאחרים אינם עוברים במשך כל ימי חייהם.

(הבהרה קצרה: את השם שבחרה בשבילו הכנסיה הקתולית "איגנטיוש מאתיוס" שנא מאד ובהזדמנות הראשונה החליף את שמו לשם גרמני טהור, כביכול להתנתק חלקית מהכפיה שכפו עליו, השם "פון שולדפוהל" שבחר תרגומו מגרמנית "האשם ביותר" לציין שחי ברגשות אשמה על הצעד שנעשה בו הכנסיה הקתולית לא חשדה בו היא הבינה שהוא מעוניין להתעוררות בין הגרמנים ולפיכך הוא אימץ לעצמו שם גרמני מובהק)

אם הייתי יכול לברוח מגורלי ולחזור בחזרה ליהדות באופן רשמי, הייתי עושה זאת בשמחה, אך לצערי אנשי הכנסיה ימ"ש דאגו לי לשמירה הדוקה ביותר, יש כמה וכמה שומרים שעוקבים אחרי כל צעד שאני עושה, לפיכך ביום בו אטוש את האמונה בצורה גלויה אהיה בן מוות בלי כל ספק, כרגע אני לא מסוגל למות על קידוש ה' אחרי שלא עמדתי בניסיון באותה תקופה, כעת אני חש צורך לחיות בשביל הסיכוי הקלוש שאמצא את אשתי ובני ואז אני מקוה שבעזרת הבורא יתבך אשוב לאמונתי הישנה".

הרב ברוב חוכמתו, הבין כי אין המקום לדבר אל הקצין ולהסביר לו את טעותו הגדולה, כי אין רגע מסוים בו אדם יכול לחיות בצל הכפירה הנוראה, הוא התרשם כי קצין זה מיוסר מאד ואין בכוחו להכיל את האמת הנצחית, כעת עליו לעבוד בשלבים, עצם זה שהוא באמת לא מאמין בנצרות אלא חי באונס גמור ומשתדל לקיים את כל המצוות שיש ביכולתו לקיים, מעיד כי לבו לשמים, עתה יש לחזקו במצבו, אך בלי לתת לו צידוק למעשה.

מספורי המגיד

"קצין יקר אני שומע את מצבך הסבוך, אכן הוא אינו פשוט כלל וכלל, אני מברך על כן שתוכל לצאת מעול הכפירה הנוראה שמשתרגת על צווארך ולחזור לדת אבותיך באמת ובתמים. אני מאחל לך הצלחה בהמשך דרך ושה' יאיר את עיניך בקרוב ממש, אני מבין את דבריך שלא באת לבקש ממני עידוד להישאר במצבך הנוכחי כי אתה עצמך יודע שכיחוד לא אוכל לתת אישור כל דהו למה שסותר לחלוטין את אמונתנו, על כן בטוחני שבקשתך שונה לחלוטין."

"אכן כן, בקשתי תשמע לכם מאד מוזרה, אבל יש לי תחושה שהרב בוודאי יבין אותה ואולי אף ימלא אותה. היות וכרגע אני נמצא במצב ה' ירחם בו אני מנותק משרשי נשמתי העלובה לחלוטין, אך היא חלק א-לוקה ממעל ומרחם אני עליה מאד, כי סבלה האמיתי לא ישוער, נשמה כה קדושה צריכה להימצא בחברת גוף חלוש ועלוב אסור באסירי ברזל אצל כוחות הסטרא אחרא שחולשת עליו מכל כיוון ומונעת ממנו את האפשרות להיפרד מהם לכל הפחות כרגע.

על כן אני מבקש כי ב'כל ליל יום כיפור' לפני "כל נדר" בעת שמצרפים את כל רשעי ישראל לאגודה אחת, יאמרו קדיש על נשמתי שחוללה בליל יום כיפור לפני מספר שנים, בלילה המקודש ביותר בישראל טמאנוי שבאים אחרים בהתזם עלי "מי יאור" בכך העבירוני על דתי בכוח הזרוע תוך ניתוק שכלי ודעתי הנכונה. מאותו יום אין לנשמתי רגע אחד מנוחה בעולם, היא יודעת שהגוף מצוי בהכחשה איומה למטרת החיים והיא אינה מסכימה לך, אני מבקש על כן, כי ב'כל נדר' בכל שנה ושנה יאמרו אנשי הקהילה הקדושה שהיה לי הזכות בהצלתה לחיים, לומר עלי קדיש אפילו שעדיין אני מצוי בחיים, אבל אוי לאותם חיים, הלא מוות נבחר מחיים איומים אלו ורשעים בחייהם קרויים מתים".

כשסיים הקצין את דבריו הרים עיניים שופעות דמעות חמות, ניכר היה עליו כי אמר את דבריו מתוך עומק הלב והנפש, עתה ציפה לשמוע את דבריו של הרב הדומה למלאך.

"בקשתך תתמלא בני היקר בס"ד ענה הרב בנימה אבהית, מי יודע אם לא יד ההשגחה העליונה סובבה ופעלה כל זאת, כדי שתוכל להציל את קהילתנו הקדושה שהייתה עלולה חלילה וחס להיכלות על ידי צוררי עם ישראל ימ"ש שידם קלה לאחוז בחרב ובכשיל כדי להחריב את עם ישראל.

אך בקשה גדולה לי אלך: גם כאשר יצליח ה' את דרך ו'תעלה לגדולה" תוסיף לשמור אמונים לצור מחצבתך, אל תשכח לרגע קט, גם בעת שהדגות תגענה אלך, בזה אחר זה עד לשמי רום, כי למעשה הק' יהודי. אל תדמה לרגע בעת הצלחה מדומה שמגיעה לאדם שעלולה לסנוורו כליל, כי יש בכך כביכול הסכמה משמים לדרך שבחרת, חלילה וחס להעלות מחשבת פיגול זאת על הדעת, אין לי עסק בנסתרות וידיעה כל שהיא בעניין, כי נסתרות מעיני האדם דרכי השגחה. וכבר אמרו חכמינו "כי לא ישיגהו משיגי הגוף" אין בכוחו של גוף ויהיה המקודש ביותר, להשיג את הידיעה הקטנה ביותר במסתורי כבשונו של עולם, על כן גם כביכול כשאתה מצביא רב עוק, אל תשכח לרגע אחד, כי אתה יצחק סאלאן ולא אריך פון שולדפרוהל וראה נא לשמור את כל מה שיש ביכולתך לקיים. ואשא עליך תפילה כי תינצל מידיהם ותוכל במהרה לשוב לצור מחצבתך בגלוי".

כששמע הקצין את דברי הרב הקדוש אורו פניו, הוא הרגיש כי המהר"ל חיטא את פצעי לבבו והניח עליהם רטייה שתמוסט את כל המורסה הגדולה שהצטברה על לבבו הפצוע.

"אלפי תודות לרב הגדול מקרב לבי, כאדם קטן ביותר האם יש ביכולתי להעניק ברכה גם כן להרב הגדול?" הרב הצטחק בלבביות "אשמח מאד לקבל את ברכתך, לעונג רב יהיו לי".

"אם כן אבדך את הרב הגדול כי משמים יגמלו לו על חסדו הגדול שעשה עמי והריני מבטיח לכבודו שיחי' כי כל עוד נפשי בקרבי, אשמור על דבריו הקדושים ואת ציווי המיוחד אשתדל לקיים בלי נדר עד כמה שידי הכהה מגעת".

כשקם הקצין ללכת קד כלפי הרב קידה עמוקה ושוב ביקש.

"אנא יברכני הרב הברכה מאד חשובה לי כדי להחזיקני בשבי של הקליפות".

הניח המהר"ל את ידיו הקדושות והטהורות על גבי ראשו של הקצין ששח כלפי מטה ואמר לו.

"הקל הצדיק בכל דרכיו-רחום הוא בכל מעשיו הוא ישמור עליך בכל מקום שתלך מלחמות רבות תעבור אך בכולם תצא בשלום עם פציעות לא מסוכנות, ובעזר השי"ת תשוב לצור מחצבתך ותזכה לקבורה יהודית כיאות ליהודי ירא ה'".

שבוע הבא פרק הסיום של העלילה המרתקת ביותר, עליה זכה רבי שלמה כהן זצ"ל לשבחים רבים כיצירה האמנותית הגדולה של חייו (במקור נקרא הסיפור הקדיש שלפני כל נדרי).

בעזרת השי"ת יתפרסם בקרוב, הסיפור הבא מאת הרב נ' הרמן זצ"ל (חי לפני 200 שנים) שם הסיפור הוא שידוך, מהיכן? מתקופת דון יצחק אברבנאל זצ"ל שחי בפורטוגל לפני גירוש ספרד.

~~~~~

תפארת ענין

העלון פוענן גניזה
עלון פס' 477
שבת פרשת "מטות"
שנת תשע"ט

העלון מוקדש לעילוי נשמת
יוסף בן רבקה ז"ל
שושנה בת אסתר ז"ל
פנינה פולין בת אהובה עזיזה ז"ל

ע"ש הצדיק הטלוב"ן רבי ינון חורי זצוק"ל, זיע"א
יוצא לאור ע"י ארגון "ח"י ינון" טל': 03-6182992 פקס: 077-2182992

מטעמים לשולחן

עבדיך יעשו כאשר אדני מצוה... ועבדיך יעברו... כאשר אדני דבר (לכ-כה-כו)

מפני מה שנו בני ראובן וגד את לשונם, ואמרו בפעם הראשונה "כאשר אדני מצוה", ובפעם השניה "כאשר אדני דבר"? מתרץ המהרי"ל דיסקין, שבתחילה התכונו לפשט הדברים, ואמרו שילכו למלחמה כמו שמשה רבינו צווה עליהם, אולם בדבריו של משה היה חלק נוסף- משה אמר "ואחר תשבנו" ובמילים הללו היתה הבטחה שכל מי שיצא למלחמה יחזור ממנה כשתסתים, נמצא, שהיה זה "בטוח חיים" לעוד ארבע עשרה שנה... ומאחר שכאשר עמדו לצאת למלחמה שמעו בני ראובן ובני גד את ההבטחה הזו, יצאו למלחמה גם המבוגרים שכבר השתחררו מן הצבא, ועל כן הם רומזים באמרם "כאשר אדני דבר", בידעם כי דבור שיצא מפי צדיק אינו שב ריקם. **רבי ראובן קרלינשטיין** זצ"ל, העיר כי כיום מקובל לעשות "בטוח חיים", אולם בטוח זה הוא למעשה "בטוח מות", שכן הוא חל לאחר מותו של האדם, רק משה רבינו מסוגל היה לעשות "בטוח חיים", שבו הוא מבטיח לבני ראובן ולבני גד שיחיו עוד ארבע עשרה שנה!... חולים רבים קמו ממיטת חלים ונושעו מעל לגדר הטבע בעזרת כח הדבור של הצדיק, אשר הקב"ה מקים את גזרתו. רבי ראובן ספר כי שמע מפי חתנו של **רבי שלום שבדון** זצ"ל את המעשה הבא בענין זה, כשרבי שלום מאשר את כל הפרטים: בתו של יהודי חלתה קשות ל"ע מחידק שנכנס בדמה. החולה אבדה את הכרתה ונטתה למות, והאב המבוהל מהר להכנס אל ה"חזון איש" והתחיל לבכות לפניו. "צריך תפילת רבים", פסק לו ה"חזון איש" כששמע את הדברים, "לך לכולל, אמור להם שיגידו תהילים ברבים, ואחר כך תחזור". הלך אותו יהודי, ולאחר מכן חזר אל ה'חזון איש', אשר שאל אותו: "האם אתה מבטיח שלא תגלה?". בדחילו ורחימו הביטיח האיש, וה"חזון איש" אמר לו: "לך מפה לבת שלך, בלי לדבר אף מילה, ותעמוד לידה עד שתבכה, כשתבכה יהיה בכך סימן שהיא בריאה, ואז תוכל להחזיר אותה הביתה". הלך לו היהודי, נכנס לבית החולים ועמד ליד מיטת הבת. האחיות הציצו בתמיהה אל האב העומד שם ללא תזוזה, והנידו בראשן מחשש שדעתו השתבשה עליו מרוב צער, הרופאים שנגשו למיטה בקשו שיזוז מעט-אך לא היה אל מי לדבר, הוא לא היה מוכן למוש משם. עעה וחתי חלפה, רגליו של היהודי כאבו-אך הוא נותר לעמוד שם. כעבור שעתים פרצה הבת בבכי. מרוב התרגשות לא ידע האב מה לעשות, ומהר לנסוע אל ה"חזון איש". "היא בוכה", אמר לרב, "מה יש לעשות איתה עכשיו?". "אמרת לך", אמר לו ה"חזון איש", "אם היא בוכה-היא בריאה, קח אותה הביתה...!", השעה היתה מאוחרת לכן הוסיף: "כעת מאוחר, סע הביתה לישון, ובבקר תחזור ותקח אותה". בבקר הגיע האב לבית החולים. מיד בהכנסו למחלקה צעק מישוהו: "הנה הוא!", וכולם התחילו לדבר בערבוביה ולקרא אליו: "מה עשית אתמול?". ראש המחלקה נגש ואמר לו: "מה היה כשעמדת שם אתמול? ראיתי כבר ניסים רפואיים שאנשים יצאו ממצבים קשים, אבל בדרך כלל אדם שמגיע למצב כמו הבת שלך, לא יוצא מכך ברגע אחד. אך אצל הבת שלך התרחש משהו מופלא, מאז הבכי שבכתה אתמול-אין חידק בדם! מה עשית?". "לא כלום", ניסה היהודי להתחמק. "ענה לי על שאלה אחת", התעקש הפרופסור והביט אל תוך עיניו, "היית אצל ה"חזון איש"....? את זאת לא יכול היה היהודי להכחיש... זהו שאומר הכתוב (איוב כב, כח): "ותגזר אמר ויקם לך" בכח אמירת הצדיק לקבוע את המציאות. רבי ראובן הוסיף וספר מעשה שארע לאביו-באחד הימים קבל התקף לב, ומיד אחריו התקף נוסף. בבית החולים הכינו אותם לגרוע מכל, ואמרו כי האב חי על זמן שאול, וזהו ענין של זמן עד שהגוף יקרוס תחתיו. מיד אחרי תפילת שחרית מהר רבי ראובן **לסטיפלר**, כשהבחין בו שאל: "מה עם אבא?". "אומרים שהמצב קשה מאוד" השיב רבי ראובן. "הוא בבית חולים או בבית?". התעניין הסטיפלר. "בבית חולים" הוא יהיה בריא" קולו של הסטיפלר היה ברור. "אומרים שהמצב קשה מאוד", הוא יהיה בריא", חזר ואמר. הלך רבי ראובן הביתה ופגש באמו, שהתענינה לשמוע מה אמר הסטיפלר. רבי ראובן שחשש לנטוע בה תקוות שוא, אמר: "הוא ברך שיהיה בריא" אך הסטיפלר לא 'ברך' אלא 'אמר', ואכן, אביו חי עוד שלוש עשרה שנה!

זמני שבת

פרשת "מטות"

ירושלים	תל אביב	באר שבע
6.16	6.18	6.16
7.05	7.23	7.21
8.20	8.22	8.21
8.58	8.55	8.58

הפטרה: "דברי ירמיהו" - מברכין החודש

ההלכה השבועית

הלכות בין המצרים

א. אף על פי שמותר מעיקר הדין לשמוע בשאר ימות השנה דרך הרדיו ורשם קול שירי קודש המלווים בכלי נגינה, מכל מקום בימי בין המצרים יש להמנע מלשומעם. ומיהו בשמחת מצוה כגון בשמחת חתן וכלה, או מילה, או פדיון הבן, או בר מצוה, או סיום מסכתא, מותר לשמוע שירי קודש המלווים בכלי נגינה, שכל שהיא שמחת מצוה יש להקל בדבר. ושירה בפה כשהיא דרך הודאה להשם יתברך בלי כלי נגינה, מותרת אף בימים אלה, ומכל שכן שמותר להשמיע נעימה בתפילה, או בשעה שעוסק בתורה, וכל שכן בשבתות שבתוך ימי בין המצרים, ואין להחמיר בזה כלל, ואפילו בשבת שחל בה תשעה באב.

ב. מי שפרנסתו לנגן בכלי זמר אצל נכרים, מותר לו להמשיך לנגן עד שבוע שחל בו ט' באב. וכן מורה לנגינה שמלמד תלמידים לנגן בכלי שיר, ויש לו הפסד ממון אם יפסיק מללמד לנגן, מותר לו להמשיך ללמד לנגן בכלי שיר עד שבוע שחל בו ט' באב. וטוב להחמיר מראש חודש אב.

חזון עובדיה

ומתוק האור

סיפור השבוע

ר' לוי שלום.

לעצמי שלוש שנות כישלון מול נערה אחת שעושה הכל כדי להזיק. אחרי שלוש שנים, קנינו דירה בעיר אחרת. ביום האחרון לשהות כאם בית בפנימייה, קראתי לה לשיחת פרידה אישית ושאלתי בכנות, בלב כואב ואוהב. "מדוע? מדוע את מתנהגת כך?". "אם היית גדלה בבית שגדלתי, עם ההורים שלי... עם האחים שלי... גם את היית יוצאת טיפוס כמוני". היא סנטה בי. "יש לי אבא שמוכר במטרה, אמא מעולם לא כיבסה ולא בישלה לנו... האחים שלי? אחד אחד 'צדיקים'. אז זה מה שיצא ממני, ושאל אחד לא יבוא אלי בטענות". היא יצאה מן המשרד חמוצה וזועפת כמו תמיד. ישבתי ובכתי בשבילה, וגם בשבילי, כי יתכן שגם לי יש חלק לא מבוטל בכישלון שלה". "בתזמון מפתיע ביותר, שבועיים אחרי שקבענו מזוזה בדירה החדשה בעיר החדשה, תפסה את עיני מודעה ב"יתד נאמן", ושוב מחפשים אם בית לפנימייה לבנות. עוד באותו יום הוזמנתי לריאיון וקיבלו אותי לעבודה במאור-פנים, זאת לאחר ברור קצר שעשו עם המנהלת הקודמת. ושוב, מהר מאד נכנסתי לחיי הקהילה של הנערות, אך לדאבוני נתקלתי במספר בנות קשות ומרדניות, לא פחות מההיא שהביסה אותי. האווירה בפנימייה היה מתוחה וגועשת, מריבות וזעקות בלי סוף, וחיפשותי כל העת רעיונות כיצד לקרובן, להרגיע ולטעת בהן רצון להתעלות, אבל שיתוף פעולה מצדן? אפס. לשמחתי הייתה ביניהן נערה בת 14, מקסימה, עדינה שובת-לב בהנהגותיה ונימוסיה. אחרי התייעצות עם מחנכת מנוסה, קיבלתי עצה חכמה. "הנערה האיכותית הזו יכולה לחולל - בהכוונתך - נפלאות. פשוט תטיל עליה משימות חינוכיות לפעול אצל העקשניות והמרודות. תגבי אותה ותשמרי את הכל בסוד, ואם היא תהיה נחושה וחזקה כמו שאת מתארת אותה, היא מסוגלת להרגיע את הרוחות וליישר את הטעויות שיפור". לא ייאמן. היא ישבה מולי, האזינה מרוכזת הביטה בי ובעיניים טובות, וסיכמה את השיחה בינינו, "בשמחה, גם אני רוצה לראות אותן צדיקות, ואפעל בדיוק לפי ההוראות שלך. ואם ירצה השם, האווירה בפנימייה תהיה נפלאה". ידידות אמיצה נכרתה בין שתינו, ואכן התלמידה היקרה הזו הפכה אט-אט למנהיגה חיובית, בעלת כושר ביצוע והשפעה טובה על חברותיה. המרדניות התעדנו, החציפות התאדתה, ואחרי פחות מחצי שנה הפכה הפנימייה למקום נפלא עם כמעט אפס בעיות משמעת. לקראת יום הולדתה ה-15 של התלמידה היקרה הזו, קניתי לה מתנה נכבדה, בדמותן של שתי חולצות, שתי שמלות וספר. היא הוזמנה למשרדי, והבעתי את הערכתי כלפי תרומתה לחברותיה. היא התרגשה מאד מן המתנות ואמרה: "לא היית צריכה! לא מגיע לי! מה כבר עשיתי...". ואז היא פרצה בבכי ורועדת כולה וסיפרה לי דומעת, שזו הפעם הראשונה בחייה שקיבלה בגדים חדשים... העובדה הזו נגעה ללבי, וניסיתי לדובב אותה... ולשמוע פרטים על משפחתה... אך היא בעדינות סירבה לתת פרטים. רק ציינה שיש לה אחות גדולה יותר שגם היא מתגוררת בפנימייה דומה, צפונה יותר. "מה שמה?" שאלתי. היא נקבה בשם אחותה... נאלמתי דום. כן, מדובר בשתי אחיות, שגדלו באותו בית, עם אותם הורים ואחים, עם אותם חסכים ואותו דוחק... באותה-עיר ובאותה שכונה. הגדולה בחרה להיות מנהיגה של מרדנות וחוצפה, ולאמץ את דפוסי ההתנהגות מן הבית שלה, וזו הקטנה, בחרה להתעלם מן הבסיס המעוות שנוולדה לתוכו, ולפתוח בדרך של התעצמות והתעלות, רדיפה אחרי מעשים טובים והשפעת חסד על הזולת. חשבתי, שמן הראוי לחדד ולשנן לעצמנו, שהקב"ה שותף כל אחת בשדה שראוי לה, אבל מכאן ואילך הבחירה חופשית, להיות עץ ירוק מלבלב ונושא פירות, או שמא קוץ ודרדר השורט עוברים ושבים.

באדיבות המחבר - הרב קובי לוי הי"ד

ניתן לשלוח סיפורים לרב קובי לוי לפקס: 09-8820166

רוצה לזכות את הרבים בהפצת העלון?

בתרומה של 52 ₪ אתה יכול לזכות אלפי משפחות מדי שבוע

לתרומות בכל סניף של בנק הדואר, חשבון: 3640582 או באשראי ב 03-6182992

במקצועי הנני מורה של כמה מקצועות ריאליים, ואכן בעשור הראשון לעיסוקי כעובד חינוך לימדתי מתמטיקה, אלא שהריאלי לא מילא את נפשי. המספרים, התרגילים המורכבים והחוקים ההנדסיים, החלו לשעמם אותי. מורה מקצועית עקב הקפיצות שלה מכיתה לכיתה משכבה לשכבה, היא כמו טייס מעל שדה הקרב. הלה רואה הכל מלמעלה, אבל איננו חש את פעימות הלב של החיילים והאזרחים שלמטה. מורה שכזו מנהלת סוג של תעשייה חינוכית צוננת משהו. כן, אמנם הייתי קשובה מעת לעת לתלמידות, אך מאחר ולא חונכתי, לא הגעתי איתן לסוג של טיפול ומעקב. לעיתים שימשתי כאוזן קשבת, אבל בוודאי שזה לא סיפק אותי וגם לא אותן. ליבי שאף לעשייה אנושית - תכליתית. ולכן, לאחר התייעצות עם דעת תורה החלטתי להפסיק ללמד מתמטיקה ולעסוק בהענקת חום וחסד לנשמות הקדושות הטמונות בבנות ישראל, הזקוקות מעת לעת למשען ולמשענת, למילה טובה להכוונה נכונה, ולפעמים גם לעונשים, כשצריך. כשהתפרסמה המודעה "דרושה אם-בית לפנימייה לבנות במוסד חינוכי פלוני במרכז", הרגשתי שזו הזדמנות לעשות שינוי מהותי ולתפוש את המשרה, שבוודאי יש בה אתגרים רבים. קבעו לי רייון מיידי, זאת בעקבות קריאת קורות חיי המקצועיים, ומאד התפלאו שמורה מקצועית בעלת ניסיון ואפשרויות שכר מצוינות, מחפשת תפקיד זניח יחסית עם שכר מועט באופן יחסי. ההסבר האמיתי שלי שבה את ליבה של המנהלת שסיכמה את הדברים, "אין לי ספק שאת תעשי כאן עבודה מצוינת, אם כי את מבינה שלא מלקקים פה דבש ולא נחים על זרי דפנה, ויש הרבה תסכולים ואכזבות. אך העובדה שאת מודעת לכך, ומוכנה לכך, היא בהחלט מפתח להצלחה". כעבור שבוע התייצבתי בפנימייה לשיחת היכרות עם הבנות, ולשמחתי נוצרה כימיה טובה ביני לבין רובן. היו, כמובן, בנות שלא נחה דעתן שהגיעה לכאן מנהלת פנימייה עם תפיסת עולם של סדר וניקיון, של מחויבות אישית, שמתכוונת ליישם ערכים ומעל לכל תובעת דרך ארץ. שלא תטעה, לא הפגנתי קשיחות ולא תביעות, אלא שרוח המפקדת החדשה הייתה באוויר, שהנה אנחנו עולות מדרגה באורח חיינו, הן כלפי הקב"ה והן בבין נערה לחברתה. יזמתי עמן שיחות אישיות, וטיולים בעיר ומחוצה לה. הבאתי רבנים ומרצים, והכנסתי לפנימייה סדר שבועי של תוספת רוחנית שלא קיבלו בסמינר. למותר לציין שבנות אלו ברובן, הגיעו ממשפחות מסוימות, שלא יכלו להעניק לבנותיהן את מה שהן קיבלו בפנימייה. אבל כשיטה שידרתי להן שהבית שלהן, ההורים, האחים והאחיות הם החשובים מכל, ויש לשמור עמם על קשר טוב, ולכבד. ובעיקר, להבין ולדון לכף זכות את העובדה שהן כאן, ולא שם, כלומר לא בבית הוריהם. הצלחתי, שביתי את ליבן, הן כיבדו אותי וצעדו עמי יד ביד בלב אחד, בפעילות, במטלות של היום, ובשאר הדרישות הרוחניות והגשמיות. רק נערה אחת, טיפוס של מנהיגה שלילית הייתה אגוז קשה לפיצוח. בלשון המעטה מבלי להיכנס לפרטים, אציין בפניך שהיא ניסתה פעמים רבות להמריד את חברותיה כנגדי... סכסכה ביניהן, התחצפה אליי ואל סגל ההוראה, וצפצפה על כולם. קמה לתי שרצתה, הלכה לישון בשעות שקבעה לעצמה, ובקיצור בנתה לעצמה ממלכה פרטית-אישית מגודרת על ידי עם חומות ברזל, שככל שניסיתי לסיידק אותן, העליתי חרס בידי. היה ברור שנערה זו סוללת לעצמה דרך חיים עגומה, הנפילות הרוחניות שלה, החוצפה, הזלזול, לא ינבאו טובות. ככל שניסיתי לקרבה, היא התרחקה. ניסיתי להחניף לה על ידי מתנות מיוחדות, והיא פשוט התעלמה, או החזירה לי אותן תוך עקימת אף. המן הרשע שזכה להמון כבוד והצלחה וכולם כרעו לפניו, טען "כל זה אינו שווה לי", מדוע? כי מרדכי היהודי לא נע ולא זע... כך הרגשתי גם אני. ספרתי

כך מקובל אני מרבותי
ישמרם א-ל שכל הזהיר בברכת
המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד
כל ימיו

(ספר החינוך מצוה ת"ל)

כותב העטרת זקנים אדם
המברך ברכת המזון מתוך הכתב
ברדוק ובכונה מסלק מעצמו
צרות רבות ואסונות ל"ע.

ואכלת ושבעת וברכת

גליל על המזון

מטרתו לעורר את גודל מעלת אמירת ברכת המזון בכונה

"מצאתי למה אין אות פ"א
סופית (ף) בברכת המזון לפי שכל
מי שבייר ברכת המזון בכונה, אין
שולט בו לא חרון אף ולא שצף ולא
קצף, ולא אנף ולא אגף ומזונותיו
מצויין לו ברווח ובכבוד על ימיו".

(באר היטב" או"ח הלכות ברכת
המזון סימן קפ"ה אות א' -
ספר הרוקח סימן של"ז)

ישועה גוררת ישועה

בלפנים משורת הדין, ועל כן יומר הדו"ח באזהרה בלבד. יודגש כי החלטה זו הינה חד פעמית, ולא תתקבל להבא. בברכת שנה טובה, רשות החניה העירונית".

נדהמתי - אני מקבל על עצמי לברך מיד ובכונה, וכבר יום למחרת אני מקבל באמתחתי מכתב לא שגרתי על ביטול דו"ח לפנים משורת הדין.

מיד ידעתי כי הכל בזכות החיזוק לברך ברכת המזון מיד בלא דחיות, וכהבטחת הצדיק שמזונותיו יהי מצויין ברווח וכבוד, ובטוח אני שבימים הקרובים אזה לראות ישועות נוספות בזכות כך, ובל"ג אשתדל לפרסמם, יעקב דניאל.

*

ראו איזה פלא! - אדם יוצא לעבוד מוקדם בבוקר למשך שעות רבות. שעות שלמות הוא משקיע את כל כוחו והונו על מנת להביא בסוף החודש משכורת שתפרנס אותו ואת בני ביתו, בעוד שכאשר הוא מגיע לברכת המזון העיניים שלו משוטטות בכל עבר, שפתיו ממלמלות בלי להבין ולהשים לב מה יוצא מפיו, ואף תוך כדי הוא סוגר כמה עסקאות ומסדר כמה דברים בבית. אמרו אתם: מה מביא לאדם את הפרנסה - האם העמל והמאמץ שלו, או שמא רצון ה' וגזירתו?!

הלא כל יהודי מאין יודע כי ה' לבדו הוא זן ומפרנס לכל, והוא לבדו גור כמה ירוויח האדם וכמה ישתכר.

אלא, שגילו לנו חז"ל כי בכוחו של האדם להשפיע על גזירת פרנסתו בשמים על ידי שיברך ברכת המזון במשך 4 דקות, מתוך סידור ובכונה והודאה לה' אשר זן את גופו וכלכל את בני משפחתו. ובמקום להשקיע ב-4 דקות האלו, אנו עושים את ההיפך הגמור - בעבודה משקיעים ומתאמצים, ובברכת המזון עושים טובים שאומרים

רוצים פרנסה טובה? הבה ונברך בכונה.
(עלון 'טוב לחסות בשם')

מיד כשקראתי את המאמר בעלון הרהרתי בליבי ואמרת: 'הרי גם אני מתפלל ומייחל לזכות לרווח כלכלי גדול יותר בחיי, ומי יודע אם הדבר שמעכב זאת הוא חוסר ההקפדה שלי בברכת המזון מיד אחר הסעודה ובכונה?'

מיד אחר סיום המאמר החלטתי בליבי: 'מהיום ואילך - אני מקבל על עצמי להתחזק באמירת ברכת המזון מתוך סידור ובכונה, מיד אחר סיום האכילה, בלא לדחות זאת כלל וכלל, בתפילה שגם אני אזכה לראות בחוש את הבטחת הצדיק, בעל ספר ה'חינוך'.

וראו איזה פלא. מיד כשסיימתי לקרוא את המאמר, ניגש אליי אחד מאברכי הכולל החשובים (ר' שמואל עמרן), ומגיש לי ולעוד כמה אברכים, מגש עם לחמניות ממולאות בכל טוב ופתק גדול האומר: 'לחמניה תמורת 5 ש"ח או תמורת ברכת המזון בכונה.' "וואוו", קפצתי ממקומי, "הרי היום שכחתי את האוכל שלי בבית, והדבר הזה הוא הצלה בשבילי, ובפרט שקיבלתי על עצמי להתחיל לברך ברכת המזון בכונה ובזמן, שזהו התנאי של בעל הלחמניה!"

נטלתי ידיים, ברכתי ואכלתי את הלחמניה מתוך הודיה לה'. אף פעם לא נתתי ליצר הרע לדחות לי את ברכת המזון, ומיד כשסיימתי לאכול, קמתי לעשות מים אחרונים וברכתי ברכת המזון מתוך סידור ובכונה רבה.

לא עבר זמן רב, אלא כבר ביום המחרת ראיתי בחוש את הבטחת הצדיק.

כשיצאתי מפתח ביתי, אני מבין במכתב מיוחד ומפליא הנמצא בתיתב הדואר שלי מעיריית בני ברק, ובו נכתב: "הנידון: ביטול דו"ח החניה שניתן לך לפני כחודש ימים".

לא האמנתי למראה עיני והתחלתי לקפוץ באמצע הרחוב.

היה זה מבחינתי כדבר שלא ישוער ולא יאומן, שהרי לא היתה סיבה אמיתית לביטול הדו"ח - וכך נכתב במכתב: "מרישומי הפקח עולה כי הדו"ח ניתן כדין. לאור הנסיבות שתוארו בפנייתך, אנו נוקטים

בחודש כסלו העל"ט התפרסם בגליונינו "על המזון" סיפור מרתק בעניני ברכת המזון, ובו סיפור אישי וטרי של אברך בן זמננו אשר היה נמצא בדוחק כלכלי עקב ריבוי בני ביתו, ולא ידע מאין להביא ישועה לפתחו.

הוא נפגש עם ההבטחה של בעל ספר ה'חינוך' שכתב: "קבלתי מרבותי ישמרם הק"ל, כי הזהיר בברכת המזון - מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו", ומיד החל לקיימה. לא עברו מספר ימים והוא מקבל טלפון מיוחד שגורם לו לישועה גדולה ונותן לו רווח כלכלי גדול.

אשה נוספת ששומעת זאת מתחזק אף היא בברכת המזון, ורואה תוך ימים בודדים אף היא את יד ה' שמציאה אותה מאפילה לאורה.

המאמר התפרסם גם בהעלון המפורסם "טוב לחסות בשם" ועשה הדים רבים בארץ ב"ה, וכבר באותו שבוע התקבלה במערכת הנ"ל מעשה מפליא נוסף המראה בחוש כי כל המקפיד לברך ברכת המזון בכונה - מזונותיו מצויין לו בכבוד, כהבטחת הצדיק, וכעת אנו מביאים את פרטי המקרה לקוראינו הנכבדים, כפי שהתפרסם בעלון הנ"ל:

"ביום רביעי האחרון, יושב לו אברך חשוב מכולל 'פתח הדבר' (ב"ב), ר' יעקב דניאל, שמו, ומעיין בעלון.

הוא נתקל במאמר על מעלת אמירת ברכת המזון בכונה, והוא כולו נרעד ונרגש - 'כמעט כל בוקר', הוא מספר, 'אני מגיע לכולל, נוטל ידיים ומברך על הלחמניה שהבאתי מביתי ומתחיל בלימוד ההלכה, תוך כדי אכילה. אלא, שבמקרים רבים, אינני שם לב אל השעון, ומתוך רצף הלימוד עובר זמן רב, כך שהנני מסופק אם עלי לברך עדיין ברכת המזון או לא, ולכן מסיים אני את הלימוד ושב לביתי, כשלצערי הרב לא זכיתי לברך היום ברכת המזון על אשר אכלתי.

כך קורה הדבר כמה וכמה פעמים, והכל מהמחשבה שהנה, עוד מעט אקום לברך, עד אשר אני שוכח'.

למי שיש סיפורים, עובדות, מאמרים ודברי תורה בגודל מעלת אמירת ברכת המזון בכונה או להערות והארות אפשר לפנות למייל: AlHamuzoin@gmail.com

נתנדב לעילוי נשמת כ"ק מרנא ורבנא

הרבי ר' ברוך ב"ד יחיאל מיכל ז"ע ממעוז - הרבי ר' מנחם מענדל ב"ד יוסף ז"ע ממינוב - הרבי רבי אלימלך ב"ד אלעזר ליפמאן ז"ע מליזענסק רבי לוי יצחק בן שרה סאשא ז"ע מבארדישטוב - רבי ישראל דוב בער ב"ד יוסף ז"ע מוועלעדניק - רבי ישכר בער בן ר' יצחק ז"ע מראדאשיץ רבי נתנן בן שמחה בן פייוא ז"ע מברסלב - רבי ישראל מאיר בן ר' אריה זאב ז"ע בעל ה'חפץ חיים" - רבי משולם פייש בן רבי מרדכי בן צירל ז"ע מטאהש הרבי ר' ישעיה ב"ד משה ז"ע מקערעסיטער - רבי שלום ב"ד מרדכי יוסף משה ז"ע משאף - רבי אלעזר שלמה ב"ד מנחם זאב ז"ע רבי יעקב חיים ישראל רפאל בן רבי יצחק ושרה אלפיה ז"ע

דפוס דרוקער

אבי זאנו
באל קיבנו

לוח שנה

י"א אב

לך זה לא יקרה

ב לרסאמט

מזמינים בבוקר
ומקבלים עד הערב

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 (פינת רח' בר אילן) ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00